

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

МАТЕРІАЛИ

VII Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

20 лютого 2025
Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Лученко Д. В. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Співголова оргкомітету:

Частник О. С. – завідувач кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат мистецтвознавства, доцент

Координатори оргкомітету:

Зелінська О. І. – доцентка кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних наук, доцентка
Романцова Я. В. – доцентка кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних наук, доцентка

Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 лютого 2025 року). – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2025. – 308 с.

У збірнику матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції» вміщено виступи й тези її учасників. Захід, що відбувся 20 лютого 2025 року, було організовано з метою окреслення проблем та узагальнення наукових досягнень у галузі лінгвістики та теорії і практики інноваційного навчання мов і культур у полікультурному просторі XXI століття.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.

ЗМІСТ

Анісенко О. М. НОВІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ОНЛАЙН В УНІВЕРСИТЕТІ: ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	9
Balanaieva O. CURRENT TECHNOLOGIES FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE LAWYERS	12
Бесараб Т.П., Лутай Н.В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	15
Богун Д.Ю., Коваленко О.А. НЕГАТИВНІ КОНОТАЦІЇ ОБРАЗУ ЖІНКИ В АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЯХ	21
Bozhko Yu. CHALLENGES IN LANGUAGE EDUCATION FOR INTERPERSONAL SKILLS	24
Борозняк С.С. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ У СФЕРІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ	26
Vasylenko O. BLENDED LEARNING AS AN INNOVATIVE METHOD FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHING	29
Вахно А.В., Коваленко О.А. ПРИКЛАДИ ГЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ В АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЯХ	34
Веретюк Т.В. ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕТОДУ CLIL У ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	38
Viediernikova T. FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TERMS OF ACADEMIC MOBILITY OF PHILOLOGY STUDENTS	44
Volik O. MODERN APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES	48
Голубнича Л.О. МОБІЛЬНІ ЗАСТОСУНКИ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	50
Hrechok L. PODCASTS USAGE IN THE PROCESS OF PROSPECTIVE ENGLISH TEACHERS PROFESSION	53
Гречуха Л.О. ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРУТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ: АНАЛІЗ ОГолошень ПРО ВІДДАЛЕНУ РОБОТУ	57

Gusak O., Iukhno N.	59
ADVANTAGES, RISKS, AND FUTURE PROSPECTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MEDICAL INSTITUTIONS	
Демидюк О.Б.	63
РОЛЬ МОВНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
Демченко Д.І.	66
ПЕРЕДУМОВИ ДО ЗМІН ТЕХНОЛОГІЙ ОСВІТИ	
Демчук А.А., Невельська-Гордєєва О.П.	68
МОВНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Добровольська О.Б.	71
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Долгушева О.В.	78
ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОБЛОГУ ЯК ЗАСОБУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	
Zaitseva M.	82
EVOLUTION OF SCIENTIFIC VIEWS: “DISCOURSE” AND “COMMUNICATION” AS BIFURCATING TERMS	
Zelinska O.	86
DEVELOPING SOFT SKILLS THROUGH TEACHING LEGAL ENGLISH	
Zosimova O.	89
USEFUL TECHNIQUES FOR DEALING WITH FOSSILIZED PRONUNCIATION MISTAKES IN TEACHING ENGLISH	
Зубенко В.О.	91
ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Ільєнко О.Л., Гаврилова О.В.	95
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ НА ТРЕТЬОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ	
Калініченко Т.М.	97
ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛІЦИТНОГО ТА ЕКСПЛІЦИТНОГО СМISЛУ У ЛІНГВІСТИЦІ	
Karpenko O.V.	100
INCREASING EFFICIENCY OF MILITARY ENGLISH LANGUAGE LEARNING PROBLEM-ORIENTED METHOD	
Karpenko O.O.	103
ENHANCING THE QUALITY OF TRAINING SPECIALISTS THROUGH ENGLISH AS A MEDIUM OF INSTRUCTION AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	

Kozhushkina T., Nesterova O.	106
THEORETICAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF CULTURE OF INTERPERSONAL INTERACTION OF STUDENTS	
Кочубей В.Ю.	108
РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОГО ВМІННЯ ЧИТАННЯ ДЛЯ АРГУМЕНТАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Koshechkina T.	111
BILDUNGSPLATTFORMEN UND APPS ALS LERNORTE FÜR DIE SPRACHKENNTNISSE VON JURASTUDENT:INNEN	
Kuznetsova O., Shtefan L.	114
CONCERNS THAT MATTER: AI TOOLS IN EDUCATION	
Лаврухіна В.Л.	118
КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОВИ МАС- МЕДІА	
Лазаренко Т.В.	121
ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ STORYLINE, ROLE PLAY ТА STORYTELLING У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ	
Lysytska O.	127
STUDENT PIRACY AND ASSESSMENT CHALLENGES IN DIGITAL EDUCATION	
Малєєва Т.Є.	131
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Malenko I., Sorokina T.	135
INTEGRATING GRAMMARLY INTO ESP CLASSES	
Mamonova O.	140
PARTICIPATION OF STUDENTS AND CADETS IN A SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE IN FOREIGN LANGUAGES AS THE REALIZATION OF THEIR FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE	
Мельнікова Т.В.	144
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ЗАСВОЄННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Mykytiuk S.	146
CRITICAL THINKING DEVELOPMENT IN THE AI-DRIVEN LANGUAGE LEARNING ENVIRONMENT	
Misenyova V.	150
THE EFFECT OF VOCABULARY LEARNING STRATEGY TRAINING ON VOCABULARY KNOWLEDGE	

Moroz T.	152
VIEWING STRATEGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO LAW STUDENTS: ENHANCING LEGAL LANGUAGE ACQUISITION	
Moshynska O.	156
TEACHING LISTENING IN NON-LANGUAGE UNIVERSITIES	
Назаренко С.С., Чухно О.А.	159
ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО Й ЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Nesterenko K.	163
IMPLEMENTING AI INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY: BENEFITS AND CHALLENGES	
Нікітіна Д.С., Яковенко Ю.В.	166
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МОВНА ОСВІТА: ЯК ВИВЧЕННЯ МОВ ВПЛИВАЄ НА РОЗВИТОК ЕМПАТІЇ	
Нікіфорова С.М.	170
ЕТИЧНА ЛІНГВІСТИКА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	
Orlova N.	174
TEACHING POSTGRADUATE STUDENTS ENGLISH FOR ACADEMIC PURPOSES AS A SIGNIFICANT PART OF INTERPERSONAL COMMUNICATION SKILLS DEVELOPMENT	
Павленко О.Г.	178
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING	
Панасенко Є.О.	180
ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ХОДІ ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Панькова А.В.	183
СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНОЇ АСИМЕТРІЇ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ	
Перебийніс Ю.В.	186
ВИКОРИСТАННЯ ДИСКУСІЙНОГО МЕТОДУ «ЗАСІДАННЯ СУДУ» В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА	
Plotnikova N.	190
ÉTRANGÈRE TECHNIQUE COMME COMPOSANTE DE L'ORIENTATION SOCIO-HUMANITAIRE DE LA COMPÉTENCE PROFESSIONNELLE D'UN INGÉNIEUR SPÉCIALISTE	
Пододіменко І.І.	195
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 5–7 КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	
Ratschkowskij O.	201
STUDIE VON VERGLEICHEN IN DEN MATERIALIEN LITERARISCHER WERKE	

Ryzhchenko O.	205
DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS DURING FOREIGN LANGUAGE STUDY AT A HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTION	
Romantsova Ya.	208
THE ROLE OF EDTECH TOOLS IN TEACHING ENGLISH IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	
Савченко С.С., Веліков С.Г.	214
ВИВЧЕННЯ МОВ І МІЖНАРОДНА ДИПЛОМАТІЯ: ЯК ЗНАННЯ МОВ ВПЛИВАЄ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ	
Симоненко Н.О.	217
ГЕЙМІФІКАЦІЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ІНТЕГРАЦІЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВНИХ І КОГНІТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ	
Скоробагач О.В., Коваленко О.А.	221
ВИКОРИСТАННЯ ГУМОРУ ДЛЯ КОНСТРУЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ	
Smishko O., Chukhno O.	226
THE ESSENCE OF LEARNER AUTONOMY IN ACQUIRING ENGLISH LANGUAGE LEXICAL SKILLS	
Снісаренко І.Є.	231
COLLABORATIVE LEARNING AS A MEANS OF INCREASING MOTIVATION OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE	
Солодкова К.І., Чухно О.А.	235
КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК СКЛАДНИК КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ	
Солошенко-Задніпровська Н.К.	238
КЕЙС-СТАДІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ	
Соляник В.І.	244
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОСПЕКЦІЇ І РЕТРОСПЕКЦІЇ	
Soroka N.	247
THE ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT UNIVERSITIES	
Старик О.В.	250
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ	
Степаненко І.І.	253
ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	

Sukhanova T., Lazareva O.	258
DEVELOPING WORD FORMATION AND VOCABULARY SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING WITHIN THE CONTEXT OF INTEGRATED LEARNING IN HIGHER EDUCATION	
Телстова С.Г.	263
РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Tykhonova M.	268
USING GOOGLE FORMS AS AN EFFECTIVE TOOL FOR CONFERENCE ORGANIZERS	
Ushakova S., Rachkovskiy O.	271
COMPARISONS ON MATERIALS OF LITERARY WORKS	
Частник О.С.	275
РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ВДОСКОНАЛЕННІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ЮРИСТІВ	
Четверик В.К.	280
МЕТОД CLIL ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Shevchenko A.	285
UP-TO-DATE TRENDS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	
Шершова Т.В.	288
СЕМАНТИЧНИЙ СПЕКТР МУЗИЧНИХ МЕТАФОР В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ	
Шум О.В., Левіщенко М.С.	291
РОЗРОБКА ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	
Shchokina T.	296
THE IMPACT OF CONTEMPORARY INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON FOREIGN LANGUAGE TEACHING	
Yakovleva A., Moroz T.	299
APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES: PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVEMENT	
Януш Х.М., Вірстюк О.Д.	302
ГУМАНІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: БАЛАНС МІЖ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ТА СОЦІАЛЬНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ	

НОВІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ОНЛАЙН В УНІВЕРСИТЕТІ: ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Англійська мова, як міжнародна мова спілкування, має важливе значення в сучасній освіті. Вона є необхідною не тільки для академічного розвитку, але й для професійного росту, комунікації в бізнесі та наукових колах. В умовах глобалізації все більше університетів світу почали орієнтуватися на розширення онлайн-освіти, що дозволяє залучати студентів з різних куточків планети. Однак особливу актуальність питання онлайн-викладання англійської мови на університетському рівні набуло в період війни в Україні. З огляду на поточну ситуацію, дистанційне навчання стало не лише альтернативою традиційному, але й життєво важливим інструментом для продовження освітнього процесу.

Ще до початку пандемії COVID-19 онлайн-освіта поступово знаходила своє місце в навчальних програмах багатьох університетів. Викладання англійської мови не стало винятком: традиційні методи навчання, що включають класичні підходи, такі як граматичні тренування, переклади, аудіювання та письмо, поступово адаптувалися під вимоги цифрового середовища. З часом розвинулись різноманітні методи та інструменти, що дозволяють створити динамічну та інтерактивну атмосферу для студентів.

Початково вивчення англійської мови здійснювалося за допомогою електронних ресурсів, таких як онлайн-курси, навчальні відео та підручники. Поступово з'явилися перші платформи для проведення вебінарів і лекцій, що дозволили студентам отримувати знання в реальному часі. Після початку війни в Україні, відсутність можливості для традиційних зустрічей спонукала багатьох викладачів шукати нові способи навчання. Відкриття нових онлайн-ресурсів і платформ стало невід'ємною частиною навчального процесу в багатьох університетах. Онлайн-методи дозволили забезпечити безперервність навчання

та надати студентам доступ до важливих знань і навичок в умовах обмежених можливостей для подорожей або фізичної присутності на заняттях.

Сучасні технології значно змінюють підхід до викладання англійської мови в університетах. Використання онлайн-платформ, таких як Moodle, Blackboard, Google Classroom, а також відеоконференційних інструментів (Zoom, Microsoft Teams), дозволяє студентам і викладачам проводити заняття в реальному часі, забезпечуючи таким чином ефективне навчання незалежно від фізичної відстані.

Гейміфікація є одним із інноваційних підходів, що набули популярності під час онлайн-навчання. Використання ігрових елементів, як от бали, нагороди, рейтинги, дозволяє мотивувати студентів і створювати захопливу атмосферу для вивчення мови. Такі онлайн-ігри, як Duolingo, Quizlet та інші, роблять процес навчання цікавішим і динамічнішим. Вони надають студентам можливість практикувати англійську мову в контексті реальних ситуацій, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Використання мультимедійних ресурсів — відео, подкастів, інфографіки та інтерактивних вправ — дозволяє студентам ефективно розвивати всі мовні навички: слухання, говоріння, читання та письмо. Завдяки таким інструментам можна проводити інтерактивні заняття, на яких студенти слухають відео, виконують вправи, а потім обговорюють результати з викладачем. Відео та подкасти є особливо ефективними для розвитку аудіювання та сприйняття мови на слух, що є важливою складовою навчання англійської мови.

Штучний інтелект (ШІ) також відкриває нові горизонти в онлайн-викладанні. Системи адаптивного навчання, які аналізують індивідуальні помилки та слабкі місця студента, дозволяють створювати персоналізовані курси. Такі технології сприяють автоматичному коригуванню прогресу студента і дають можливість викладачам більш ефективно планувати заняття.

Онлайн-навчання має безліч переваг. Однією з основних є доступність: студенти можуть навчатися з будь-якої точки світу, що важливо для тих, хто не має змоги відвідувати університети через географічні чи економічні обмеження.

Онлайн-формат дозволяє забезпечити гнучкість навчання, що важливо для студентів з обмеженим часом або тих, хто поєднує навчання з роботою.

Інтерактивність є ще однією великою перевагою. За допомогою онлайн-платформ і програм можна створювати різноманітні вправи, тести, вправи на автоматичне оцінювання, що дає змогу не лише вивчати теоретичні аспекти мови, а й одразу практикувати навички.

Однак є й певні недоліки. По-перше, онлайн-навчання часто вимагає наявності стабільного інтернет-з'єднання та технічних засобів. Крім того, віртуальне навчання обмежує можливість живого спілкування між студентами і викладачами, що важливо для розвитку комунікативних навичок. Низька мотивація і труднощі в організації практичних занять (наприклад, у разі потреби в індивідуальних консультаціях) також можуть стати серйозними перешкодами для деяких студентів.

Майбутнє онлайн-викладання англійської мови в університетах виглядає дуже перспективно. З розвитком технологій і постійними інноваціями у сфері освіти, можна очікувати ще більший інтеграційний процес між традиційними методами і сучасними онлайн-ресурсами. Впровадження штучного інтелекту, доповненої реальності та інтерфейсів, що реагують на емоції та поведінку студентів, зробить процес навчання ще більш персоналізованим.

Майбутні університети, ймовірно, будуть більше орієнтуватися на змішану форму навчання (blended learning), що поєднує найкращі практики класичних та онлайн-методів. Такий підхід дозволить оптимізувати навчальний процес і забезпечити високий рівень якості освіти, який відповідає сучасним вимогам.

Висновки

Нові методи викладання англійської мови онлайн в університетах стали важливим інструментом для забезпечення безперервності навчання, особливо в умовах війни. Використання сучасних технологій та інноваційних методів дозволяє студентам отримувати якісну освіту незалежно від географічного розташування. Однак є ще багато викликів, які потребують вирішення, зокрема питання технічної оснащеності, мотивації студентів і підтримки особистого

контакту між викладачем та студентом. В перспективі онлайн-методи будуть тільки удосконалюватися, створюючи нові можливості для розвитку навичок англійської мови в університетах.

Література

1. Гуцал О. М. *Дистанційне навчання іноземних мов: методичні підходи та технології*. Київ: Академвидав, 2021. 320 с.
2. Копиленко І. С. *Методика викладання іноземних мов в умовах дистанційного навчання*. Київ: Видавництво «Літера ЛТД», 2019. 248 с.
3. Шевченко Л. А. *Інноваційні технології в навчанні англійської мови: від традицій до онлайн-методів*. Харків: Фоліо, 2020. 256 с.

O. Balanaieva

Donetsk State University of Internal Affairs

CURRENT TECHNOLOGIES FOR FORMING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE LAWYERS

The modern globalized world requires specialists in different spheres, including legal one, with high level of foreign language communicative competence. This is due to the fact that international relations, foreign economic activity, legal regulation at the international level, as well as the increase in the mobility of professionals require the ability to speak effectively other languages. Knowledge of foreign languages is especially important for lawyers, because in their work there may be situations where understanding and application of legal norms, acts, contracts in foreign languages is necessary.

Students who study international relations need to master a special vocabulary related to this area. This includes terms and phrases characteristic of diplomacy, international law, global management, security and other relevant topics [2, с. 38].

In this context, modern foreign language teaching technologies are of particular importance, because they allow you to optimize the studying process, make it more effective and accessible. The purpose of this study is to analyze the latest technologies for the formation of foreign language communicative competence among lawyers, in particular in the context of professional training.

In recent years, numerous methods and technologies have been developed for teaching foreign language communicative competence. Among the most effective technologies, can be mentioned these ones.

1. Internet resources and online platforms. Modern online courses and platforms, such as Coursera, edX, Duolingo, as well as specialized courses for lawyers, allow students to gain knowledge in a convenient format. Interactive lessons, videos, exercises, forum for discussions make studying more exciting and accessible.

2. Simulators of legal situations. One of the most effective technologies is the use of simulations and role-playing games. Students can react in real time to changes in legal situations, practice communication skills, analyze legal texts in another language, and negotiate or conclude contracts using a foreign language. Such methods increase not only language, but also professional competence.

3. Mobile applications and language studying services. Mobile technologies provide access to studying foreign languages anywhere and at any time. Apps that allow you to work on vocabulary, grammar and communication (such as Babbel, Memrise) become important tools in the educational process for lawyers.

4. Interactive video and multimedia technologies. The use of interactive videos and multimedia materials for the analysis of legal situations, legal documents and international contracts provides an opportunity to learn from real case examples. Students can interact with the content, receiving feedback and thus studying professional terminology faster.

5. Artificial intelligence and chatbots. The use of chatbots to train dialogue skills and simulate real situations is becoming more and more popular. Thanks to artificial intelligence, students can receive instant feedback and correct their mistakes, which contributes to faster assimilation of language material.

Lawyers working in the international arena must possess not only legal, but also intercultural competence. Knowledge of legal terms and the ability to correctly apply them in a foreign language context are necessary for: concluding international agreements and contracts; advising clients in foreign languages; participation in

international court processes and negotiations; interpretation and application of norms of international law.

The introduction of multimedia technologies at the lessons contributes to the formation of communicative interaction skills, increasing the volume of educational material for creative assimilation and further use, establishing a casual communication and optimizing a positive psychological climate in the students group [1, с. 144].

Another language for a lawyer is not only a means of communication, but also a tool for professional activity. The prospects for the development of modern technologies of teaching foreign language communicative competence for legal branches look quite optimistic. Here are a few main areas:

1. Integration with virtual reality (VR) technologies. Virtual trainings, in which students can interact with other participants in simulated international situations, will help develop practical skills.

2. Extended use of adaptive learning systems. Adaptive learning systems that adapt to the individual needs and level of knowledge of the student can make studying more personalized and effective.

3. Interdisciplinary courses. In the future, the need for courses that combine the study of legal terminology with other disciplines (such as business, economy, politics) will increase, which will allow students to work in a multifaceted international environment.

Formation of foreign language communicative competence of future lawyers is an important aspect of their professional training. The use of modern technologies, such as online courses, simulators, mobile applications and other innovative methods, significantly increases studying efficiency. Since international relations in the field of law are constantly developing, modern technologies are a necessary tool for the successful formation of competent professionals in this sphere.

References

1. Бочевар А. Г. Мультимедійні технології як засіб формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх юристів / Інформаційні технології і засоби навчання, 2016, Том 54, №4. С. 139-152 URL:

https://www.researchgate.net/publication/331469637_MULTIMEDIJNI_TEHNOLOGII_AK_ZASIB_FORMUVANNA_INFORMACIJO-KOMUNIKACIJOI_KOMPETENTNOSTI_MAJBUTNIH_URISTIV

2. Мікава Н. Роль англійської термінології в контексті міжнародних відносин / Актуальні питання лінгвістики та методики викладання іноземних мов: зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті доктора педагогічних наук, професора В.Л. Скалкіна (12 квітня 2024 року). Одеса: Олді+, 2024. С. 37-39
URL:
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/Aktualni_pytannia_linhvistyky_ta_metodyky_vykkladannia_inozemnykh_mov_2024.pdf

Т.П. Бесараб

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Н.В. Лутай

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У сучасних навчальних аудиторіях широко використовуються інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ), що являють собою широкий спектр технологій, такі як технологічні інструменти та ресурси для передавання, створення, розповсюдження та управління інформацією, наприклад комп'ютери, телебачення, wiki, kahoot, інтернет, соцмережі тощо. Інтернет ресурси викликають особливий інтерес як засіб підвищення ефективності викладання та навчання на всіх рівнях. Незважаючи на той факт, що часом старі технології мають достатній досвід як освітні інструменти, ІКТ, на думку багатьох провідних спеціалістів, є більш ефективними як створення середовища на заняттях ESL [1; 2; 5; 8; 9; 13; 15].

На ранніх етапах застосування ІКТ найчастіше це були види вправ і робіт для закріплення матеріалу, який було вивчено в класах, зокрема обробка тексту, що використовувалася для допомоги учням у процесі письма, хоча й у цей час

обробка тексту є одним з основних застосувань ІКТ під час вивчення ESL [7, с. 483-484]. Від учнів вимагалось обробити текст для створення документів, написати коментар або відповіді, відповідали на листи один одного. Деякі дослідники виявили, що опрацювання тексту та електронна відповідь призводять до більш ефективного письма, в той час як інші дослідники вважали, що учні приділяють більше уваги поверхневим деталям, ніж організації тексту або його змісту.

Слід зазначити, що ІКТ і веб-інструменти для навчання допомагають викладачам зробити процес навчання цікавішим і складнішим, і заохочують активне навчання, тому що їх можна використовувати на різних рівнях; для вивчення термінології та ESP (англійська для спеціальних цілей) у різних галузях спеціалізації.[16, с. 87-96] У той самий час ІКТ роблять процес навчання орієнтованішим на студента, підхід до навчання стає більш індивідуалізованим і формує почуття приналежності до спільноти. Комп'ютери уможливили отримувати й опрацьовувати величезний обсяг інформації, надають миттєвий зворотний зв'язок зі студентами, що сприятиме покращенню їхніх навичок письма, а смартфони, феномен соціальних мереж і розвиток веб-сайтів змінили форму щоденного спілкування студентів, перетворивши її на письмову форму. Крім того, викладачі можуть використовувати різноманітні стратегії для підтримання можливостей навчання учнів.

Багато педагогів цілком обґрунтовано вважають письмо однією з найскладніших навичок у процесі вивчення другої мови. Наприклад, під час написання електронних листів, студенти вчаться відповідати на вхідні повідомлення, використовуючи як формальні фрази, кліше тощо, що робить навчання більш осмисленим. Також вони засвоюють відмінності між general and academic English і вчаться, як використовувати його в різних ситуаціях. Згідно з багатьма дослідженнями навички письма у студентів, які користуються електронною поштою, були вищими, ніж у тих, хто писав у традиційному паперовому форматі. Провівши аналіз дискурсу студентів ESL, вони дійшли

висновку, що перша група писала краще і більше тексту, використовуючи різні мовні функції, ніж друга [11, с. 46-70; 16, с. 121-130].

Також результати багатьох досліджень показали, що використання електронного письма виявилось ефективним способом скорочення помилок у письмовому мовленні [4, с. 145-167]. Необхідно відзначити той факт, що увагу слід приділити розвитку й особливостям навичок дискурсу тих, хто вивчає ESL, за допомогою різних методів, одним із яких є виправлення помилок, що підкреслює важливість навчання просунутого академічного письма і тексту. Багато фахівців вважали, що формальне навчання в класі з акцентом на лінгвістичну точність залучить учня до запланованого дискурсу і розвине відповідний тип компетенції. Але серія досліджень дійшла висновку, що використання граматичних вправ як єдиного письмового завдання не дає потрібних результатів [10, с. 292-305].

Роль і функція застосування ІКТ у систематичному викладанні та навчанні в класі полягає в досягненні цілей викладання та вивчення мови. Нині навчальні заклади всіх рівнів застосовують комп'ютери як навчальні інструменти, що дають змогу отримати знання та досвід. Використовуючи комп'ютер, студенти можуть легко зрозуміти те, чого їх навчали викладачі в аудиторії. Інтернет також надає багато типів інформації і водночас може бути корисним інструментом навчання в освіті. Завдяки інтернету студенти можуть збирати інформацію, обмінюватися своїми поглядами та думками з іншими людьми. Подібні види практичної діяльності учнів є невід'ємною частиною в процесі навчання і досягнення цілей навчання, тому ІКТ є потужним інструментом для поліпшення процесу навчання і викладання [7, с. 483-434]. Зазначено, що сучасні учні, які стикаються з різними технологіями, віддають перевагу використанню цифрових технологій порівняно з традиційним методом письма. Наприклад, інструменти Web 3.0 вважаються найзручнішими та найкращими через їхню гнучкість, що дає змогу створювати макети, їхню простоту у використанні та системну інтеграцію, а також ІІІ). Учні можуть працювати з сайтами в будь-який час і в будь-якому місці за допомогою

декількох пристроїв, створювати власний контент, спілкуватися з іншими студентами та ділитися своєю роботою з онлайн-аудиторією [17, с.86-96]. Багато вчених стверджують, що використання технологій у навчанні письма змінило режим письма та те, як його викладають, тому що з появою цифрових технологій у викладачів є більше можливостей для вибору матеріалів для відповідності процесу письма, онлайн-інструменти сприяють більш персоналізованому письму для студентів та дають їм більше інформації для спілкування з ними. Крім того, завдяки наявності цифрових інструментів стало можливим колективне письмо студентів [19, с. 212-216]. Існують кілька технологічних інструментів, які можна включити в навчальні заняття, особливо коли йдеться про розвиток навичок колективного письма. Можна навести як приклад Wiki (pbworks.com, wikidot.com, etc.) - це онлайн-простір, де користувачі можуть писати, редагувати та зберігати зображення, графіку, фільми, проекти та інші матеріали. На базі цього програмного забезпечення користувачі можуть колективно створювати та застосувати технології, що дає їм змогу не лише скористатися перевагами технологічних інструментів на заняттях, а й підготуватися до їхнього використання в реальному житті. Викладання та навчання за допомогою технологій можуть бути досить складними, і водночас перетворюють навчання іноземної мови на захопливий процес.

В епоху цифрової освіти автентичне навчання перестало бути чимось новим. Дослідники в галузі освіти дійшли висновку, що те, що дає автентична діяльність, може бути реалізовано за допомогою проектування веб-орієнтованих навчальних середовищ, тому цінність автентичного навчання і навчальної діяльності більше не обмежується навчанням у реальних місцях. Завдяки візуалізації програмного забезпечення, зображенням, аудіо та тактильним відчуттям думки оживають. Багато дослідників підкреслюють, що автентичне навчання ґрунтується на реальному житті та забезпечує відповідний досвід [6, с. 219-236]. Використання автентичних матеріалів у вигляді фільмів, телебачення тощо застосовували у сфері освіти вже досить давно і досить успішно у викладанні та вивченні мови, замінивши традиційні методи.

Мультимедійне навчання покращує зміст навчання і дає змогу з максимальною ефективністю проводити заняття, а також змінює модель навчання з орієнтованої на вчителя на модель орієнтовану на учня, що підвищує продуктивність учнів на заняттях. За словами деяких фахівців у цій галузі, використання технологій і мультимедіа створює більш яскраве, наочне й автентичне середовище для вивчення англійської мови, стимулює ініціативу студентів, заощаджує час занять і збільшує інформаційне навантаження на аудиторію. відповідно, впровадження технологій має позитивний вплив на вивчення мови. Воно забезпечує доступність матеріалів, покращує ставлення студентів, привносить автентичність на заняттях і орієнтоване на студентів [6, с. 219-236; 13, с. 121-130]. Застосування автентичних матеріалів, таких як зображення, анімація, аудіо та відеокліпи, полегшує представлення матеріалу і практику мови. Ще однією перевагою ІКТ є надана ними можливість, яка дає змогу студентам покращити свій словниковий запас і зрозуміти значення слів у текстах. Переглядаючи будь-які фільми з англійськими субтитрами можна вивчити багато лексичних одиниць, тому що подібний перегляд, чи то відео кліп, чи то фільм, допомагає учням розвинути свої словникові знання, і це полегшує значною мірою процес читання і написання [14, с. 38-41]. Загалом, існує безліч переваг і недоліків використання ІКТ як у викладанні читання, так і письма під час вивчення іноземної мови. Насамперед хочеться відзначити, що ІКТ - це ефективний інструмент, і однією з найважливіших якостей цього інструменту є досягнення мети навчання, оскільки ІКТ допомагають навчальному процесу [2, с. 1-20]. Більше того, багато викладачів радше розглядають ІКТ не як традиційний метод, а як новий творчий підхід до навчання, що може сприяти активному навчанню учнів і стимулювати їхній інтерес до процесу вивчення іноземної мови, адже у цьому разі учні виявляють більшу зацікавленість у вивченні предмету. Результати останніх досліджень показують, що інтеграція ІКТ у навчання письма сприяє розвитку навичок самостійної роботи в учнів, наприклад, пошуку необхідних освітніх матеріалів в інтернеті. Деякі дослідники виявили, що технологія навчання дає змогу учням

розвивати вміння самостійної роботи, що, своєю чергою, призводить до покращення навичок грамотного письма та здатності користуватися технологіями, взявши на себе відповідальність за пошук відповідей відповідно до своїх власних навчальних потреб тощо. Щодо недоліків, слід зазначити таке: у деяких випадках можуть виникнути проблеми з контролем класу, студенти можуть відволікатися, не завжди використовуються правильні граматичні та лексичні форми, наприклад, скорочені форми характерні для смс [13, с. 121-130]. Також важливо встановити основні правила щодо очікувань викладача від результатів цього виду роботи та типу мови, прийнятної в онлайн-середовищах, щоб уникати вживання грубої або неналежної лексики в онлайн-спільноті.

Результати застосування технологій під час написання есе допомагають створити тексти кращої якості та усунути граматичні помилки порівняно з тими, що були написані з використанням традиційного методу першої чернетки, яка є кінцевим продуктом [1, с. 143-214]. Студенти більш вмотивовані на створення есе в цифровій формі, оскільки вони можуть вставляти свої власні вибрані зображення та розробляти свої власні цифрові есе в різних макетах. Також студенти можуть використовувати ІКТ для подання курсових робіт у більш практичний спосіб, і при цьому використання цифрового письма може слугувати альтернативним підходом у навчанні.

Література

1. Bitchener, J., & Knoch, U. *The contribution of written corrective feedback to language development: A ten month investigation. Applied linguistics*, 31(2), 193-214. 2010
2. Brown, K. L. & Julian, C.C. 3. *Computer Assisted Language Learning*, vol. ahead-of-p, no. ahead-of-p, pp. 1-20. 2011
3. Chapelle, C., & Jamieson, J. *Computer-assisted language learning as a predictor of success in acquiring English as a Second Language. TESOL Quarterly*, 20, 27–46. 1986
4. Chang, Y. Y., & Swales, J. *Informal elements in English academic writing: Threats or opportunities for advanced non- native speakers? in Writing: Texts, Processes and Practices*, C.N. Candlin and K. Hyland(eds), 145-167. London: Longman 1999
5. Gardner, R. C., & Tremblay, P.F. *On Motivation, Research Agendas, and Theoretical Frameworks. Modern Language Journal*, 78, 359-368. 1994

6. Herrington, J., & Kervin, L. (). *Authentic Learning Supported by Technology: Ten Suggestions and Cases of Integration in Classrooms*. *Educational Media International*, 44, 219-236. 2007. <https://doi.org/10.1080/09523980701491666>
7. Lawrence, S. A., McNeal, K., & Yildiz, M. N. Summer program helps adolescents merge technology, popular culture, reading, and writing for academic purposes. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*, 52(6), 483-494. 2009 <http://dx.doi.org/10.1598/JAAL.52.6.3>
8. Lee, C. K. (). *Affordances and text-making practices in online instant messaging*. *Written Communication*, 24(3), 223-249, 2007 . <http://dx.doi.org/10.1177/0741088307303215>
9. Oxford, R., & Shearin, J. (1994). *Language Learning Motivation: Expanding the Theoretical Framework*. *Modern Language Journal*, 78, 12-28
10. Truscott, J., & Hsu, A. Y. Error correction, revision, and learning. *Journal of second language writing*, 17(4), 292-305, 2008.
11. Satio, H. *Teachers' practices and students' preferences for feedback on second language writing: A case study on adult ESL learners*. *TESL Canada Journal*, 11, 46-70. 1994
12. Shyamlee, S. D., & Phil, M. *Use of Technology in English Language Teaching and Learning: An Analysis*. In *International Conference on Language, Medias and Culture* (Vol. 33, pp. 150-156), 2012
13. Sweeny, S. M. (). *Writing for the instant messaging and text messaging generation: Using new literacies to support writing instruction*. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*, 54(2), 121-130. 2010 <http://dx.doi.org/10.1598/JAAL.54.2.4>
14. Wang, L. *The advantages of using technology in second language education*. *Technology Horizons in Education Journal*, 38-41. 2005
15. Warschauer, M. *Technology and writing*. In C. Davison & J. Cummins (Eds.), *Handbook of English Language Teaching*. Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic Publishers. 2004
16. Young, S. S. C. *(Integrating ICT into second language education in a vocational high school*. *Journal of Computers Assisted Learning*, 19, 447-461. 2003 <http://dx.doi.org/10.1046/j.0266-4909.2003.00049.x>
17. Yunus, M. M., & Salehi, H. *The effectiveness of Facebook groups on Teaching and Improving Writing: Students' perceptions*. *Journal of Education and Information Technologies*, 1(6), 87-96, 2012.
18. Liudmyla Holubnycha, Tetiana Besarab, Yana Pavlishcheva, Oksana Kadaner, Oksana Khodakovska et al. *E-Learning at the Tertiary Level in and After Pandemic* // *Acta Paedagogica Vilnensia*, 2022. – T. 48.
19. Лутай Н.В., Бесараб Т.П. *Спільне письмо: теоретичний аспект*. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Філологія», вип. 23(91), 2024 р.* c.212-216 <https://journals.oa.edu.ua/Philology/issue/view/170>

Д.Ю. Богун,

О.А. Коваленко

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

**НЕГАТИВНІ КОНОТАЦІЇ ОБРАЗУ ЖІНКИ В АНГЛОМОВНИХ
ПАРЕМІЯХ**

Гендерні дослідження у сучасному світі мають важливе значення для різних галузей гуманітарних наук. Вивчення ролі статі в культурі, її презентація в філософії, історії, мові, літературі і мистецтві дозволяє виявити нові аспекти соціуму та глибше розуміти певні процеси.

Гендерна рівність передбачає розрізнення питань гендеру, оскільки рівність статей у філософському та правовому контексті не вказує на їхню біологічну ідентичність. Відмінності, які не мають відношення до питань нерівності, пов'язані з репродуктивною сферою представників обох статей і можуть виникнути через вплив соціальних факторів, ситуацій або дій (наприклад, захист прав вагітних жінок). Фізіологічні відмінності не можна змінити чи знищити законом, тому жінка має право на свою фізіологічну ідентичність.

Англомовним висловлюванням досить часто притаманні негативні конотації, пов'язані з образом жінки. Поява цих конотацій, на нашу думку, зумовлена, перш за все, стереотипами та упередженнями, які провокують сприйняття жіночих ролей та якостей як менш важливих або слабких порівняно з чоловічими, а це, в свою чергу, може спричиняти уявлення про жінок як фізично або емоційно менш сильних. Такі висловлювання можуть утверджувати ідею про безпомічність чи залежність жінок від чоловіків або суспільства в цілому. Крім того, висловлювання, що асоціюють жіночу емоційність або вразливість зі слабкістю, можуть створювати конотації, які роблять жінок менш конкурентоспроможними у бізнесі чи суспільній сфері [4]. Такі негативні конотації відображають глибоко вкорінені уявлення та упередження, що сягають своїм корінням історичних, культурних і соціальних контекстів. У боротьбі за гендерну рівність та справедливість, важливо усвідомлювати ці конотації і уникати висловлювань, які можуть сприяти упередженням чи дискримінації на гендерній основі.

Слід звернути увагу на те, що англомовні паремії, які стосуються характеру та інтелектуальних здібностей, досить часто упереджено репрезентують жіночу поведінку. Вони роблять негативний акцент на таких рисах, як схильність до сварок, балакучість, примхливість та незграбність. Багато прислів'їв і приказок переконують, що жінка – це особа, яка є джерелом лише турбот і неприємностей для свого чоловіка, і, певною мірою, стає обтяженням.

Уявлення, які розглядають жінку як несамотійну та відображають численні недоліки жіночої статі, такі як розтрата, підступність та пліткарство, є переважно дискримінаційними. Наприклад, балакучість жінок може знаходити прояв у звичайному обговоренні життєвих ситуацій, але через надмірну словесну активність суспільство часто приписує їм якості, такі як брехня та плітки, що часто відображається у народних прислів'ях та приказках. Наприклад: *A gosling flew over the land and came home again in a giggle* (Ворона за море літала, та розуму не дістала) [2, с. 29].

Ідіоми, які в кількісному відношенні переважно мають позитивний відтінок, звертають увагу на ряд характерних якостей чоловічого характеру, таких як сміливість, сила волі, надійність та чесність. У народній свідомості чоловік сприймається як представник роду людського. Багато прислів'їв та приказок навіть застерігають і допомагають чоловікам уникати різних життєвих труднощів, що можуть виникнути у зв'язку з жінкою: *Old wine and young women are the best way to pass the time* (Весело тому, хто молоду жінку і старе вино має) [9, с. 26].

Таким чином, можна зробити висновок, що стать має значний вплив на вибір індивідом свого стилю поведінки. Гендер, або соціальна стать, відіграють ключову роль у взаєминах і стосунках між людьми, впливаючи на велику кількість аспектів їхнього життя. Зв'язок між прислів'ями, приказками і гендерними стереотипами полягає у тому, що останні досить широко відображаються у пареміях [4]. Не лише відображаються, але й трансформуються, зазнаючи певних змін у контексті історичного та соціального розвитку суспільства.

У процесі вивчення, розвитку і оволодіння мовою і мовленням дитина засвоює певні аспекти культурного життя, людські способи дій, манери поведінки і способи життя. Цей процес соціалізації відбувається через поглиблене вивчення інформації, яка потрапляє до підсвідомості. Стереотип відображає і, певною мірою, нав'язує колективний стандартизований досвід. Він, народжений індивідуумом у процесі навчання та спілкування з іншими, служить орієнтиром у житті та скеровує його поведінку.

Література

1. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. *Гендерна психологія: Навч. посібник*. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 308 с. (7)
2. Горошко О. І. Становлення інформаційного суспільства як фактор трансформації гендерного дискурсу. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету: український науково-теоретичний журнал. Ювілейний випуск. Харків, 2016. С.23-24 (9)*
3. *Гендерні студії в літературознавстві: навчальний посібник / за редакцією Погребної В. Л., Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 222 с. (13)*
4. Ставицька Л. *Гендерна лінгвістика: українська перспектива. Українська мова, 2004. Вип. № 3. С. 58 – 66 (36)*

Yu. Bozhko

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

CHALLENGES IN LANGUAGE EDUCATION FOR INTERPERSONAL SKILLS

Language education is vital for helping learners communicate effectively, not just linguistically but also interpersonally. However, fostering interpersonal skills in language programs is not without its difficulties. This article explores some of the key challenges faced by educators and students, drawing on research from the 21st century to better understand these issues.

Lack of Emphasis on Interpersonal Communication

Even with advances in language teaching methods, many programs still focus heavily on linguistic accuracy, often at the expense of interpersonal skills. Although the concept of communicative competence has been around for decades, Richards [1]

points out that many curricula prioritize grammar and vocabulary over the ability to engage in meaningful interactions. As a result, students may excel in written tests but struggle with real-life conversations.

Cultural Barriers in Communication

Interpersonal skills rely on cultural understanding, but many language programs fail to integrate this aspect into their teaching. Without exposure to cultural norms and behaviors, students can face difficulties in cross-cultural communication. Byram [2] highlights the importance of intercultural competence, noting that language learning should go beyond grammar and vocabulary to include cultural context. However, limited resources and tight schedules often make it challenging for educators to address these elements.

Challenges in Teacher Training

The role of teachers in fostering interpersonal skills is crucial, but many educators lack the necessary training to focus on these aspects effectively. Wright [3] emphasizes that language teachers need specialized skills to teach communication strategies and interpersonal interaction, yet professional development opportunities in this area are often scarce. This results in reliance on traditional methods that don't fully prepare students for real-world communication.

Student Anxiety and Hesitation

Students' reluctance to participate in communicative activities is another significant obstacle. Language anxiety, as Horwitz [4] explains, can discourage students from engaging in discussions or practicing their skills. Fear of making mistakes or being judged can make learners hesitant, particularly in environments that don't feel supportive or safe for experimentation.

Technology's Role in Communication Skills

While technology has brought many benefits to language education, it has also created new challenges. For example, online learning environments may not effectively replicate the nuances of face-to-face communication, which are critical for developing interpersonal skills [5]. Furthermore, not all students have equal access to high-quality digital resources, further widening the gap in skill development.

Inadequate Assessment Methods

Assessments often fail to evaluate interpersonal skills effectively, focusing instead on written tests or multiple-choice questions. Dörnyei [6] argues that traditional exams do little to measure a student's ability to engage in real-world conversations. More performance-based assessments are needed to evaluate how well students can interact and communicate in practical situations.

Conclusion

To address these challenges, language education needs to take a more holistic approach. This means investing in teacher training, incorporating cultural learning, using technology effectively, and developing better assessment methods. By shifting the focus toward interpersonal competence, language programs can help students build the skills they need for meaningful and effective communication in diverse settings

References

1. Richards, J. C. *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, 47 p.
2. Byram, M. *From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship*. *Multilingual Matters*, 2008 ,288 p.
3. Wright, T. *How to Be a Brilliant Language Teacher*. London: Routledge, 2009 ,176 p.
4. Horwitz, E. K. *Language Anxiety and Achievement* / E. K. Horwitz // *Annual Review of Applied Linguistics* ,2001. – № 21. – P. 112–126.
5. Stockwell, G. *Computer-Assisted Language Learning: Diversity in Research and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012, 213 p.
6. Dörnyei, Z. *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. London: Routledge, 2005, 270 p.

С.С. Борозняк

Національна академія сухопутних військ ім.гетьмана П.Сагайдачного

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ У СФЕРІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Лінгвістика та переклад відіграють важливу роль у військовій освіті, адже мова є основним інструментом комунікації та передачі знань у будь-якій сфері

діяльності. У сучасних умовах, коли військові навчальні заклади дедалі частіше інтегруються в міжнародний простір, мовна підготовка та якісний переклад стають невід'ємною частиною навчального процесу. Це пов'язано з низкою викликів, включаючи зростання кількості міжнародних військових операцій, участь у миротворчих місіях, співпрацю з іноземними партнерами та потребу в підготовці військовослужбовців до роботи в багатокультурному середовищі.

Сучасний етап розвитку військової освіти також характеризується стрімким розвитком технологій, які створюють нові можливості для мовної підготовки. Автоматизовані системи перекладу, онлайн-платформи для вивчення мов, інтерактивні симулятори — усе це сприяє вдосконаленню процесу навчання. Однак разом із новими можливостями виникають і нові проблеми, такі як точність перекладу військової термінології, адаптація навчальних матеріалів до міжнародних стандартів і врахування культурного контексту.

Особливості військової сфери, включаючи її спеціалізовану термінологію, складність ситуаційного спілкування та високу ціну помилок у комунікації, створюють додаткові виклики для лінгвістики та перекладу. Наприклад, неправильний переклад команди або документу може спричинити стратегічні прорахунки, що матиме серйозні наслідки. Крім того, мовна підготовка офіцерів та солдатів повинна враховувати стресові умови, у яких часто відбувається військова комунікація.

Таким чином, проблеми лінгвістики та перекладу у сфері військової освіти є не лише академічним питанням, а й важливим аспектом забезпечення безпеки, ефективності та злагодженості дій на різних рівнях військової служби. У цій статті ми розглянемо актуальні проблеми, що виникають у цій галузі, а також запропонуємо можливі шляхи їх подолання, враховуючи сучасні реалії та перспективи розвитку військової освіти.

Лінгвістика та переклад у сфері військової освіти є стратегічно важливими елементами, які впливають на якість підготовки військовослужбовців, їхню ефективність у багатонаціональних операціях і здатність адаптуватися до швидко змінюваних умов сучасного світу. Унікальні виклики військової сфери,

такі як спеціалізована термінологія, багатомовність міжнародних навчань і операцій, а також необхідність враховувати культурний контекст, вимагають комплексного та системного підходу до вирішення мовних і перекладацьких проблем.

Одним із ключових завдань є створення і впровадження єдиних стандартів для військової термінології та перекладу, які враховували б специфіку кожної країни-учасниці міжнародної співпраці. Важливу роль у цьому процесі відіграє розробка багатомовних глосаріїв, баз даних і довідників, які б полегшували роботу військових перекладачів і викладачів. Крім того, надзвичайно актуальним є залучення технологій, таких як автоматизовані системи перекладу та мовні платформи, які дозволяють ефективніше організувати навчальний процес і зменшити витрати на перекладацькі послуги.

Не менш важливим аспектом є інтеграція мовної підготовки в усі рівні військової освіти, починаючи з базового навчання курсантів і закінчуючи програмами для офіцерів вищого командного складу. У цьому контексті особливо цінними стають практичні методи навчання, такі як симуляційні тренінги, що моделюють реальні ситуації, а також міжкультурна комунікація, яка дозволяє підготувати військовослужбовців до взаємодії з представниками інших країн.

Окремо варто зазначити роль міждисциплінарного підходу у вирішенні актуальних проблем. Співпраця між фахівцями у сфері лінгвістики, військової справи, психології та технологій здатна значно підвищити якість мовної підготовки й адаптувати її до сучасних реалій. Військова освіта повинна бути гнучкою та готовою до впровадження новітніх досягнень, адже це є запорукою ефективної комунікації та координації у військових структурах.

Ураховуючи важливість мовної компетентності у військовій сфері, інвестиції в розвиток лінгвістичних програм, перекладацьких технологій і підготовку фахівців є не просто необхідними, а критично важливими для забезпечення безпеки, співпраці та успіху в умовах сучасного світу. Усе це

сприятиме зміцненню взаємодії між країнами, підвищенню ефективності міжнародних операцій і, як наслідок, забезпеченню глобальної стабільності.

Література

1. *Інноваційні технології в інформаційній сфері: Навчальний посібник / для курсантів за напрямом підготовки «Міжнародна інформація» / Автори-укладачі Б.О.Попков, О.А. Прохоров, І.В. Пампуха, Я.М. Жарков, В.М. Лоза, Ю.М. Супрунов, Є.О. Сасько, М.Б.Кубявка, Я.М. Проценко, А.В. Мінаєв // За заг. ред. І.В. Толока- К.: ВІ КНУ, 2017. – 240 с.*
2. *Основи військового перекладу (англ. мова): підручник / В.В. Балабін, В.М. Лісовський, О.О. Чернишов; за ред. В.В. Балабіна. – К.: Логос, 2008. – 587 с. – Бібліограф.: С. 582-585.*
3. *Навчально-методичний посібник (методичні рекомендації) “Педагогіка та військове навчання”. Бурій С.В. – К.: ФОП Ямчинський О.В., 2021. – 149 с.*

O. Vasylenko

National Academy of Internal Affairs

BLENDED LEARNING AS AN INNOVATIVE METHOD FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHING

The education process is a daily challenge for many students and teachers. So, English as a foreign language (EFL) teachers must be facilitators who help students to go through different stages during the learning of a foreign language and get them aware of the importance of the resources around them to learn a foreign language. Nowadays there is not only printed material but also a wide range of technological resources, thanks to the invention of the Internet and technological devices used all over the world. These are virtual resources such as wikis, blogs, podcasts, emails, websites, video links, iPods, third screen devices, etc., which foreign language learning. In this context, the foreign language teacher must organize all the technological resources in a methodological way to make them work for students in their learning process.

So, blended learning (BL) has become one of the most common ways to teach English as a foreign language due to its double component, which integrates face-to-

face classes with virtual learning in order to offer students a wide range of materials and resources organized in a methodological way. Blended learning is an innovative teaching method which combines different learning approaches supported by flexible interactive platforms and resources that offer new environments to improve skills and upgrade competences. According to the concept of blended learning, under current conditions the educational system methods of traditional education can be optimally combined with the advantages of remote technologies.

Apart from that, as the ultimate goal for any language-learning student is communication, the blended learning process should facilitate authentic communication. A communicative approach to language teaching serves to expose students to authentic language, and includes assignments that simulate real-life tasks, requiring students to use English in real-life situations. The idea behind this approach is that the circumstances of learning a second or foreign language should be very similar to the way an individual learns his or her first language. Therefore, when learning a new language, skills should not be learned and practiced separately, but simultaneously due to BL.

The various terms are often used interchangeably in research literature, among them "blended learning", "hybrid learning", "technology-mediated instruction", "web-enhanced instruction", and "mixed-mode instruction". That is to say, there is a lack of consensus on a definition of blended learning [1]. C.Alpala and E.Flores give some definitions for this kind of process. Thus, blended learning is defined as “bringing together-to-face classroom instruction with web-based activity”; “the combination of different training media (technologies, activities, and types of events) to create an optimum training program for a specific”. Besides, “through BL, students become far more active in their own learning, feeling more technologically empowered and able to learn anywhere and anytime in the manner that best suits their lifestyle” [2].

Therefore, BL is a tool available to students in order for them to go beyond the classroom and work on different interactive activities as an extension of the direct teaching classes. Through all the technological resources, students can learn about

different subjects and cultures, surf the internet and utilize technological devices they have access to, such as iPods, ipads, laptops, Mp3s and Mp4s, among others.

Blended learning refers to a language instruction approach that combines online (i.e., computer-based) and offline, face-to-face (i.e., teacher-led classes and course books) components to best meet the specific learning needs of an individual or group of individuals. Such an approach to language instruction provides learners with more varied, interesting, and authentic learning environments, and allows learners to doubly benefit from the independent computer-based work (which is necessary to reach today's generation of students), and the time-tested teacher-led method that provides learners with the structure and guidance they need.

However, the implementation of a blended learning must have a pedagogical foundation for each setting where it is planned in order to be developed. When introducing blended learning, it is important to consider, among other things, the students' needs and preferences, their foreign language level, and educational background. Considering the previous aspects, EFL teachers have the challenge of planning virtual learning environments that are appealing to their students. In this way, foreign language teachers are in charge of the methodological planning of BL courses which could be used to empower the EFL learners [2].

When planning blended learning courses, it is important to take into account all the aspects involved in them. The first element teachers have to consider is the institutional aspect since it depends on the institutional policies about the curriculum, the layout of the material, and the administration and financial area. The second component, the technological one, is the main consideration when teachers plan both the offline and online activities. Teachers need to have a wide range of technological resources in order to attract their students' attention: It is necessary to display topics and exercises which are appealing to them. The third variable to bear in mind is the pedagogical component, which no doubt is the most important one in these hybrid courses. If teachers have a methodological plan to organize both their face-to-face classes and the online aspect, it will lead the language learners to succeed in their learning process and obtain better results since they properly organize both

components. The fourth component is the interface design that entails the different ways teachers can display online and offline material by choosing the design and activity for each unit. To keep improving the virtual and Face-to-Face aspects of a class, it is necessary to evaluate them constantly in order to check which are appropriate and which are not, taking into account students' needs and preferences, the institutional policies and curriculum guidelines for teaching EFL. The fifth component is management. It is important to have all the learning management system ready to work and to train students to deal with this system: How to log in, how to work on the different assignments and, of course, apply learning strategies suitable to virtual environments so that students can surf the net and have links to different web sources around the world [3].

Blended learning is the integration of face-to-face classes with a virtual component where students have a practice opportunity to go beyond what is taught in the classroom. So far, this hybrid learning offers students a lot of materials, resources, offline and online activities, the integration of what they learn in the classroom with what they learn on their own through the use of a virtual platform. Moreover, one of the most important aspects is the fact that students can develop autonomy towards the English learning process. Thus, EFL teachers can guide students during the process and also give them extra activities to complete on their own; in this way, they are freer to choose what to see in a lesson at their own pace.

Another benefit that a BL course provides is the technological literacy students get through the use of virtual resources. Likewise, they can explore their topics in depth, look for information in English on the Internet, and reinforce their learning process through websites related to EFL learning with a wide range of exercises. Additionally, they can peruse different databases and blogs to contact people around the world, chat with other students and learning communities, construct cooperative learning environments, and organize their own virtual learning environment, among other benefits.

An EFL blended learning requires a carefully organized methodology. Therefore, students must be trained first in how to use the technological devices and

then be guided through the EFL process and all the virtual and printed tools they have available to improve their English command. It is also important to train them on how to use these tools strategically since it is noticeable that some students do not know how to use them effectively. For this reason, the EFL teacher must clearly explain every stage and characteristic of the virtual platform and how it works. So, as it should be assumed, blended learning is an education program that combines online digital media with traditional classroom methods. It requires the physical presence of both teacher and student, with some element of student control over time, place, path, or pace. So, face-to-face classroom practices are combined with computer-mediated activities regarding content and delivery.

BL include online components which provide learners with stimulating sources of authentic language, including videos, listening passages, and reading texts, and then engage students in the independent work made up of valuable and practical activities that allow them to practice all language skills in meaningful contexts, and to receive immediate feedback on all work – including pronunciation and writing.

By combining online components with offline components – in other words, by implementing a blended approach to language instruction – students will benefit from the autonomous approach to learning (through the computer-based instruction) and also from the chance to partake in communicative, interactive pair-work and group activities, with guidance and feedback from peers and teachers, leading to more effective learning processes and achieving more significant results.

Jimepamypa

1. Alexander S. *Flexible Learning in Higher Education*. *International Encyclopedia of Education* (Third ed.). Oxford: Elsevier, 2010. pp. 441–447.
2. Alpala C., Flórez E. *Blended Learning in the Teaching of English as a Foreign Language: An Educational Challenge*.
URL : <https://www.howjournalcolombia.org/index.php/article/view/57>
3. [Blended Learning is Not the Only Way to Personalize Learning](http://www.personalizelearning.com). URL: www.personalizelearning.com.

ПРИКЛАДИ ГЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ В АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЯХ

Мова є не лише засобом комунікації, а й важливим носієм культурних цінностей та соціальних норм суспільства. Одним із ключових джерел вивчення національного світогляду є паремії (прислів'я та приказки), що репрезентують традиційні уявлення про життя, моральні чесноти, соціальні ролі та очікувані моделі поведінки.

Гендерний компонент паремій відіграє значну роль у відображенні суспільних уявлень про чоловіків і жінок, їхні функції у родині, соціумі та професійній діяльності. З плином часу гендерні уявлення в англомовному середовищі зазнали трансформацій, що відображено у зміні змісту та акцентів у пареміях. Однак навіть у сучасному мовному просторі можна простежити усталені патріархальні моделі, які продовжують формувати суспільну свідомість.

На прикладах нижче розглядаються особливості гендерного кодування в англійських пареміях, аналізуються їхні змістові та семантичні аспекти, а також простежується динаміка змін у мовній репрезентації гендерних ролей.

Гендерні стереотипи у традиційних англійських пареміях. Пареміологічний фонд англійської мови містить значну кількість висловів, що відображають усталені соціокультурні моделі поведінки чоловіків і жінок. Гендерні стереотипи в пареміях зазвичай поділяються на ті, які характеризують жіночу та чоловічу природу, поведінку, соціальні та сімейні ролі.

Жіночий образ у традиційних пареміях переважно представлений через виконання соціально закріплених ролей – матері, дружини та домогосподарки. Такі вислови закріплюють уявлення про обмеженість життєвого простору жінки родинною сферою: *«A woman's place is in the home»* – ілюструє патріархальний підхід до жіночої ролі у суспільстві. Крім традиційних характеристик, у пареміях відображаються й негативні стереотипи щодо жіночої емоційності та

балакучості: «*Hell hath no fury like a woman scorned*», «*A woman's tongue wags like a lamb's tail*» - що характеризує жінку як емоційно нестабільну, мстиву, балакучу.

Чоловіки в англійських пареміях зазвичай постають як сильні, незалежні та відповідальні особи, які мають домінуюче становище в сім'ї та суспільстві: «*A man's home is his castle*». Пропагується ідеал мужності як наявність фізичної, емоційної сили та непохитності: «*A real man never backs down from a fight*», «*Men are like steel, when they lose their temper, they lose their worth*». Водночас деякі прислів'я іронізують над чоловічими слабкостями: «*A good husband should be deaf and a good wife should be blind*» – натякає на необхідність терпіння у подружньому житті, «*The bigger the man, the softer his heart*» – демонструє зв'язок між фізичною силою та душевною добротою.

Паремії про шлюб і сімейні стосунки. Шлюб є однією з центральних тем у пареміологічній картині англійської мови. У багатьох висловах простежується традиційне уявлення про взаємодію чоловіка та жінки як певний баланс влади, що ґрунтується на компромісі або підкоренні одного партнера іншому. Англійські прислів'я відображають як позитивні, так і негативні аспекти шлюбних відносин, а також містять іронічне або сатиричне ставлення до сімейного життя.

Значна частина англійських паремій підкреслює необхідність поступок і терпимості у шлюбі, адже саме це визначає гармонійні відносини між чоловіком і жінкою. Наприклад: «*Before you marry, keep both eyes open; after marriage, keep one eye shut*» – у шлюбі важливо бути уважним до вибору партнера, однак після одруження слід закривати очі на дрібні недоліки, «*A good husband should be deaf and a good wife should be blind*» – для щасливого шлюбу партнери повинні інколи ігнорувати недоліки один одного. Такі прислів'я відображають загальноприйняте уявлення про шлюб як союз, що вимагає взаємної толерантності та вміння уникати конфліктів заради сімейного благополуччя.

Попри домінування чоловіка в традиційній моделі шлюбу, деякі англійські паремії визнають вплив жінки на прийняття рішень у сім'ї. У багатьох випадках

це відображається через образ дружини, яка керує чоловіком, використовуючи хитрість або маніпуляцію: «*The husband is the head, but the wife is the neck*» – хоча формально чоловік є головним у родині, жінка спрямовує його дії, «*When the wife wears the pants, there is no peace at home*» – підкреслює традиційне уявлення про те, що жінка не повинна брати на себе лідерську роль у сім'ї, оскільки це порушує баланс, «*The hand that rocks the cradle rules the world*» – хоча жінки традиційно виконують роль матерів, саме вони формують майбутні покоління, а отже, мають значний вплив на суспільство. Ці вислови підтверджують, що навіть у патріархальному суспільстві жінка може мати значну владу в сімейному житті, хоч і в непрямий спосіб.

Шлюб як випробування. Англійські прислів'я часто зображують шлюб як нелегке випробування для обох партнерів, демонструють скептичне ставлення до шлюбу, відображаючи традиційні уявлення про нього як про нелегке партнерство, що потребує терпіння та компромісів. «*Marriage is like a cage; the birds outside despair to get in, and those inside despair to get out*» – шлюб представлений як пастка, що приваблює неодружених, але водночас є тягарем для одружених, «*Love is blind, but marriage restores its sight*» – на етапі закоханості люди ідеалізують своїх партнерів, проте після одруження розуміють їхні справжні риси.

Сучасні тенденції у шлюбних пареміях. Зміни в соціокультурних реаліях спричинили трансформацію традиційних шлюбних уявлень, що знайшло відображення у пареміології англійської мови. У сучасному англомовному просторі простежується тенденція до деконструкції патріархальних моделей шлюбу, що ґрунтуються на домінуванні чоловіка та підкоренні жінки. Замість цього набувають популярності паремії, які підкреслюють рівноправність партнерів, взаємну підтримку та необхідність спільного прийняття рішень.

Деякі усталені паремії зазнали змін, що відображають сучасне ставлення до гендерної рівності. Наприклад: «*Happy wife, happy life*» трансформувалось у «*Happy spouse, happy house*» - традиційна версія натякала на те, що чоловік має задовольняти потреби дружини, щоб забезпечити мир і гармонію у родині.

Оновлена версія усуває гендерний аспект, підкреслюючи важливість взаємного добробуту обох партнерів. Паремія «*Behind every great man, there is a great woman*» поступається місцем паремії «*Behind every great person, there is a great partner*». У класичному варіанті приказка припускає, що жінка відіграє допоміжну роль у житті успішного чоловіка, але ж сучасна адаптація усуває гендерну нерівність і визнає взаємну підтримку у стосунках, незалежно від статі.

У сучасному шлюбному дискурсі з'являються нові паремії, що відображають концепцію рівноправного партнерства: «*A successful marriage is a partnership of equals*» – гармонійні стосунки можливі лише за рівного розподілу обов'язків і відповідальності. «*Love is about growing together, not controlling each other*» – відмова від уявлення про шлюб як ієрархічну систему, натомість акцент на взаємному розвитку.

Багато нових паремій уникають фокусування на певній статі, пропонуючи універсальні моделі сімейних стосунків: «*What's good for the goose is good for the gander*» – ідея рівних можливостей для чоловіків і жінок, яка застосовується і до шлюбу, «*Marriage is teamwork, not ownership*» – відкидає традиційне уявлення про шлюб як систему контролю або підпорядкування.

Зміни у шлюбних уявленнях сьогодення також зумовлені зростанням рухів за права жінок і представників ЛГБТ спільноти, яких було б не правильно не згадати. «*Love is love*» – популярний вираз, що наголошує на рівності всіх форм кохання, незалежно від статі партнерів, в паремії «*Strong women build strong relationships*» підкреслюється важливість жіночої самодостатності у шлюбі.

Дослідження англійських паремій підтверджує їхню роль у закріпленні суспільних уявлень про гендерні ролі. Проаналізувавши деякі з них, можна зазначити, що традиційні паремії відображають патріархальні моделі поведінки, у яких чоловік постає як лідер і годувальник, а жінка – як берегиня домашнього вогнища. Прислів'я про шлюб часто мають скептичний або іронічний характер, відображаючи компромісність взаємодії між партнерами. Все більш набирають актуальності тенденції переосмислення гендерних уявлень та традиційні паремії усуваються тими, що відображають рівноправність статей.

Література

1. Лакофф Дж., Джонсон М.. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 2003. Р. 87-102.
2. Таннен Д.. *You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation*. Little: Brown Book Group, 1992. 45. 67 p.
3. Стівенсон А.. *Oxford Dictionary of English Proverbs*. Oxford: Oxford University Press, 2015. Р. 120-155.
4. Коутс Дж.. *Women, Men and Language: A Sociolinguistic Account of Gender Differences in Language*. London: Routledge, 2015. Р. 92-110.
5. Холмс Дж., Уилсон Н.. *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Routledge, 2013. Р. 134-150.

Т.В. Веретюк

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕТОДУ CLIL У ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Український освітній простір сьогодні пропонує якісне навчання, що приваблює велику кількість іноземних здобувачів. Однак однією з основних проблем для них залишається вивчення української мови, яка через складну граматику, фонетику та систему відмінювання може бути доволі складною. До того ж час, відведений на її опанування, зазвичай обмежений навчальними програмами, оскільки основний акцент у освітніх програмах / навчальних планах робиться на розвитку професійних компетентностей.

У зв'язку з цим викладачі-філологи постійно шукають ефективні методи та підходи, які сприяли б швидкому й якісному засвоєнню мови. Одним із таких методів є *CLIL (Content and Language Integrated Learning)* – підхід, що дає змогу не лише вивчати мову, а й одночасно поглиблювати фахові компетентності здобувачів. Це сприяє більшій мотивації та практичному засвоєнню матеріалу, роблячи процес навчання природнішим і ефективнішим.

Отже, інтеграція методу CLIL або його елементів у процес вивчення української мови як іноземної є перспективним і ефективним підходом, що дає

змогу поєднати мовне навчання, наприклад, із вивченням змісту професійно орієнтованих дисциплін. Цей метод базується на принципі міждисциплінарної інтеграції, де мова виступає не лише об'єктом вивчення, а й засобом для засвоєння нових знань у певній предметній галузі [1, с. 45; 2; 7].

Загалом методика CLIL спрямована на одночасний розвиток мовленнєвих і когнітивних навичок [6, с. 176; 7]. У контексті вивчення української мови як іноземної це означає, що здобувачі-іноземці не просто опановують граматику чи лексику, а використовують мову для отримання знань з інших галузей, зокрема професійно орієнтованих дисциплін, історії, культури чи літератури України. Такий підхід забезпечує практичне використання мови в реальних ситуаціях, що сприяє подоланню мовного бар'єра та підвищенню мотивації здобувачів [4; 3].

Однією з ключових переваг цього методу є підвищення мотивації учасників навчального процесу [3]. Так, наприклад, коли здобувачі вищої освіти опрацьовують навчальний матеріал через призму своєї майбутньої професійної діяльності, це значно підвищує їхню зацікавленість у навчанні. Інтеграція мовної підготовки з фаховим змістом дає змогу здобувачам бачити безпосередній зв'язок між мовними навичками та їхнім практичним застосуванням у майбутній професії.

Розвиток професійних комунікативних навичок є ще одним важливим аспектом. Використання фахової мови в реальних професійних ситуаціях, таких як проведення презентацій, участь у дискусіях на професійну тематику, написання аналітичних звітів, допомагає здобувачам формувати необхідні для їхньої майбутньої кар'єри мовленнєві компетенції [4; 8, с. 175].

Інтеграційний характер методу набуває особливого значення в професійному контексті. CLIL дає змогу органічно поєднувати вивчення мови з професійно орієнтованими дисциплінами. Наприклад, здобувачі опрацьовують фахову термінологію через аналіз реальних професійних ситуацій і роботу з автентичними матеріалами відповідної галузі [5].

Міжкультурна комунікація у професійному середовищі стає дедалі важливішою. Вивчаючи професійні особливості, діловий етикет і корпоративну

культуру різних країн, здобувачі-іноземці розвивають міжкультурну компетентність, необхідну для успішної роботи в міжнародних компаніях і проєктах. Це включає розуміння культурних особливостей ведення переговорів, написання ділової кореспонденції та участі в міжнародних професійних заходах [6, с. 176; 5]. Таким чином, метод CLIL є потужним інструментом для формування професійної іншомовної компетентності, що робить його особливо цінним у підготовці конкурентоспроможних фахівців для сучасного глобального ринку праці.

Практичні аспекти впровадження методики CLIL вимагають комплексного підходу та ретельного планування навчального процесу. Успішна реалізація цього методу у викладанні української мови як іноземної базується на кількох ключових компонентах.

Основою ефективного впровадження CLIL є структуроване планування занять [3]. Викладачі мають розробляти навчальні матеріали таким чином, щоб забезпечити органічне поєднання мовних вправ із вивченням професійно орієнтованого змісту. Наприклад, під час опрацювання граматичних конструкцій доцільно використовувати автентичні фахові тексти, що відповідають спеціалізації здобувачів.

Важливим елементом методики є активне використання автентичних матеріалів [1; 5]. Робота з реальними професійними документами, науковими статтями та спеціалізованими текстами допомагає здобувачам-іноземцям зануритися в природне мовне середовище та краще зрозуміти специфіку професійної комунікації у вибраній галузі.

Проектна діяльність є ще одним ефективним інструментом навчання. Здобувачі можуть створювати презентації та проєкти, пов'язані з їхньою майбутньою професією, використовуючи українську мову як для підготовки матеріалів, так і для їхнього представлення. Це розвиває не лише мовленнєві навички, а й професійні компетенції та впевненість у собі.

Особливу роль відіграють рольові ігри та дискусії. Моделювання реальних професійних ситуацій, проведення ділових переговорів, участь у симульованих

професійних конференціях сприяють розвитку критичного мислення та комунікативних навичок у контексті майбутньої професійної діяльності [8, с. 175].

Такий комплексний підхід до впровадження методики CLIL забезпечує ефективне формування як мовних компетенцій, так і професійних навичок, необхідних для успішної кар'єри в обраній галузі.

Незважаючи на ефективність методики CLIL, її впровадження супроводжується певними викликами, які потребують системного підходу до їхнього вирішення. Однією з ключових проблем є забезпечення кваліфікованими викладацькими кадрами. Викладачі повинні демонструвати високий рівень професійної компетентності у двох аспектах: володіння українською мовою та глибоке розуміння специфіки професійної галузі здобувачів. Це вимагає постійного професійного розвитку викладачів, участі в програмах підвищення кваліфікації та міждисциплінарної співпраці з викладачами фахових дисциплін [5].

Суттєвим викликом є додаткове навчальне навантаження на здобувачів-іноземців. Опанування професійного контенту через іноземну мову може створювати значні труднощі для здобувачів із недостатнім рівнем мовної підготовки. Це вимагає розроблення диференційованих навчальних матеріалів, упровадження додаткової мовної підтримки та створення системи моніторингу індивідуального прогресу студентів.

Важливою проблемою залишається формування якісної ресурсної бази. Для ефективного впровадження методики необхідні спеціально розроблені навчальні матеріали, які враховують як мовний аспект, так і специфіку професійної підготовки здобувачів-іноземців. Це включає створення професійно орієнтованих підручників, методичних посібників, збірників автентичних матеріалів і інтерактивних освітніх ресурсів.

Розуміння та системне вирішення цих викликів є необхідною умовою для успішного впровадження методики CLIL у процес професійної підготовки іноземних здобувачів.

Отже, інтеграція методу CLIL у процес вивчення української мови як іноземної актуалізує нові перспективи для підвищення якості професійної підготовки здобувачів-іноземців. Цей інноваційний підхід демонструє значні переваги у формуванні як мовленнєвих, так і професійних компетенцій.

По-перше, елементи методики CLIL сприяють розвитку професійно орієнтованих мовленнєвих навичок через занурення здобувачів у реальні фахові ситуації. Використання автентичних матеріалів, професійно орієнтованих текстів і моделювання робочих ситуацій створює природне середовище для опанування мови професійного спрямування.

По-друге, інтегрований підхід забезпечує формування міжкультурної компетентності, що є критично важливою для майбутньої професійної діяльності в міжнародному середовищі. Здобувачі не лише вивчають мову, а й засвоюють особливості професійної етики, ділового спілкування та корпоративної культури.

По-третє, методика сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних здібностей через роботу з фаховими матеріалами й виконання професійно орієнтованих завдань українською мовою.

Однак для успішної реалізації методики CLIL необхідно забезпечити: системну підготовку викладачів, які володіють як мовними, так і професійними компетенціями; розроблення якісних навчально-методичних матеріалів, що враховують специфіку різних професійних галузей; створення ефективного навчального середовища з необхідними технічними та інформаційними ресурсами; упровадження системи моніторингу й оцінювання результатів навчання.

Отже, незважаючи на певні складнощі впровадження, метод CLIL є потужним інструментом для підвищення якості професійної підготовки іноземних здобувачів, що відповідає сучасним вимогам глобального ринку праці та міжнародної освітньої спільноти.

Література

1. Веретюк Т., Четверик В. Розвиток інішомовної професійної компетентності за допомогою CLIL. Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов : зб. тез доп. Міжнар. наук. конф., м. Вінниця, 21–22 черв. 2024 р. Вінниця, 2024. С. 45–49. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16602> (дата звернення: 18.02.2025).
2. Вовченко О., Гончарова Г., Канівець З. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у дії (за результатами дослідно-експериментальної діяльності). Імідж сучасного педагога. 2022. Т. 1, № 5. С. 113–118. URL: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-113-118](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-113-118) (дата звернення: 22.02.2025).
3. Кушніренко І. Використання елементів методики CLILL на уроках української мови та літератури. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-vikoristannya-elementiv-metodiki-clill-na-urokah-ukrainsko-movi-ta-literaturi-415932.html> (дата звернення: 19.02.2025).
4. Посудієвська О. Підхід CLIL (предметно-мовного інтегрованого навчання) в українській системі освіти: особливості та перспективи впровадження. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Т. 2, № 70. С. 326–332. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-2-49> (дата звернення: 19.02.2025).
5. Четверик В., Веретюк Т. Переваги та виклики імплементації елементів методики CLIL у контексті вищої освіти. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка. 2024. № 4. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-4-08-01> (дата звернення: 18.02.2025).
6. Chetveryk V., Veretiuk T. Elements of Content and Language Integrated Learning (CLIL) in Higher Education Conditions. Modern Scientific Challenges are the Driving Force of the Development of Scientific Research : XXIV International scientific and practical conference, Bruges, Belgium, May 22–24, 2024. Bruges, 2024. P. 175–179. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/15050> (дата звернення: 18.02.2025).
7. Nikula T., Dalton-Puffer C., García A. L. CLIL classroom discourse. Journal of immersion and content-based language education. 2013. Vol. 1, no. 1. P. 70–100. URL: <https://doi.org/10.1075/jicb.1.1.04nik> (дата звернення: 18.02.2025).
8. Veretiuk T. Implementing CLIL Methodology Elements in the Teaching Process of Ukrainian Literature. Learning & Teaching: after War and during Peace : Conference Proceedings of II International Scientific & Practical Conference, Kharkiv, Ukraine, 10 November, 2023. Kharkiv, 2023. P. 175–176. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13257> (дата звернення: 18.02.2025).

FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TERMS OF ACADEMIC MOBILITY OF PHILOLOGY STUDENTS

In an increasingly globalized world, academic mobility has become a cornerstone of higher education. Students and educators often cross borders to share knowledge, exchange ideas, and develop skills. Foreign language teaching plays a crucial role in facilitating this mobility, serving as both a tool for communication and a bridge between cultures. This article explores how foreign language education supports academic mobility and the challenges and opportunities it presents.

Academic mobility requires effective communication, and proficiency in foreign languages is essential. English, as the global lingua franca, is the most commonly taught language in this context, allowing students and scholars to participate in international programs, research collaborations, and conferences. Other widely taught languages, such as Spanish, French, and Chinese, are also gaining prominence as mobility expands to non-English-speaking regions [2].

Academic mobility has become a vital aspect of higher education, especially for philology students. As future linguists, translators, and cultural mediators, philology students benefit immensely from studying abroad and immersing themselves in the languages and cultures they study. This article explores the significance of academic mobility for students-philologists, its benefits, challenges, and ways to maximize its potential.

Learning a foreign language is not just about mastering grammar and vocabulary; it also involves understanding the cultural context. Language education fosters cultural awareness and sensitivity, helping students adapt to new environments, engage with local communities, and navigate cultural differences effectively [3, c.93].

Many universities offer preparatory courses in foreign languages for students planning to study abroad. These programs focus on academic vocabulary, writing skills, and oral communication to ensure participants are equipped to succeed in an academic setting. Proficiency in a foreign language is a valuable asset in the global job

market. Academic mobility often leads to career advancement, and language skills are essential for accessing international opportunities. By integrating language teaching with mobility programs, institutions help students become competitive candidates in their fields.

Students participating in academic mobility programs often have varying levels of language proficiency. This can create challenges in designing curriculum and ensuring that all participants are adequately prepared for their international experiences. Some institutions, especially in developing countries, may lack the resources to provide high-quality language education, such as qualified instructors, teaching materials, or technology-enhanced learning tools. Students in mobility programs need to develop both language skills and subject-specific knowledge. Integrating these aspects into a single curriculum can be challenging for educators. Language teaching often requires addressing cultural nuances, which can be difficult when the learners' and instructors' cultural backgrounds differ significantly. Misunderstandings can arise if these differences are not properly acknowledged [1, c.121].

Philology is the study of languages, literature, and cultural contexts. For students in this field, academic mobility provides unparalleled opportunities to:

- Enhance Language Proficiency. Immersion in a native-speaking environment is one of the most effective ways to master a language. Academic mobility allows philology students to refine their speaking, listening, reading, and writing skills in real-world settings, often surpassing what can be achieved in a classroom.
- Cultural Immersion. Philologists study not just language but also the culture, history, and traditions tied to it. By studying abroad, students can experience the cultural nuances of the language they are learning, from idiomatic expressions to nonverbal communication and traditions.
- Access to Diverse Academic Resources. Mobility programs provide access to libraries, archives, and academic expertise unavailable in the home country. This is especially valuable for philologists studying rare languages, historical manuscripts, or literature from specific regions.

- Professional Networking. International exchanges allow philology students to build connections with peers, professors, and professionals worldwide. These networks can lead to future collaborations in translation, linguistics, cultural studies, and other fields.
- Personal Growth and Intercultural Competence. Living and studying in a foreign country fosters independence, adaptability, and intercultural communication skills. These attributes are essential for philologists, who often work in multilingual and multicultural environments[4].

Before participating in mobility programs, students should aim to achieve an intermediate or advanced level of proficiency in the target language to navigate academic and social settings effectively. Universities can provide cultural orientation sessions to help students understand and adapt to the cultural norms of their host country.

Digital tools and platforms, such as language learning apps, online courses, and virtual exchange programs, provide flexible and accessible options for language education. Technology can also help students practice real-world scenarios through simulations and interactive content. CLIL combines language teaching with academic content, enabling students to learn the target language through their field of study. This approach prepares students for using the language in academic and professional contexts. Language courses for academic mobility can incorporate intercultural training to help students navigate cultural differences more effectively. This might include discussions of social norms, academic etiquette, and communication styles. Collaborative programs between universities can enhance language teaching. For example, exchange programs with integrated language classes or joint research projects with language support can provide immersive learning experiences [5, c.89].

Programs like Erasmus+, Fulbright, or bilateral agreements between universities offer structured mobility opportunities tailored to philology students. Students can engage in joint research projects, conferences, or workshops during their exchange, which allows them to contribute actively to their field while building their resumes.

Philology students should actively seek financial support for academic mobility. Many governments, institutions, and international organizations offer funding for language and cultural studies abroad.

Foreign language teaching is integral to the success of academic mobility programs, enabling students and educators to overcome linguistic and cultural barriers. By addressing challenges and leveraging new opportunities, institutions can create more effective and inclusive language education programs. In doing so, they not only prepare participants for global academic engagement but also contribute to building a more connected and culturally aware world. Academic mobility is a transformative experience for philology students, offering them the chance to deepen their language proficiency, gain cultural insights, and enhance their academic and professional prospects. While challenges exist, proper preparation and support from universities can ensure that students make the most of these opportunities. In an increasingly interconnected world, academic mobility equips philologists with the skills and experiences they need to succeed as global citizens and cultural ambassadors.

References

1. Бака С. Основні елементи академічної мобільності в країнах ЄС та інших країнах. *Освітня аналітика України*. 2017, № 1 (1). С. 117-127. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/117_127_Baka.pdf (дата звернення: 21.01.2025).
2. Кабінет міністрів України Постанова: Про затвердження Положення щодо процедури реалізації права на академічну мобільність від 12 серпня 2015 року № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.01.2025).
3. Ковбатюк М. В., Шевчук В. О. Академічна мобільність студентів в умовах розвитку освітніх інтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 30. 2020. С. 92-97.
4. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment.
1. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1bf> (дата звернення: 21.01.2025)
5. Peterson P. W. *Skills and Strategies for Proficient Listening. Teaching English as a Second of Foreign Language*. M. Celce-Murcia, ed. Boston: Heinle&Heinle, P. 87-100.

MODERN APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES

Among modern approaches to the formation of foreign language communicative competence, the domestic methodology of teaching foreign languages distinguishes communicative, personal-activity, competence-based, level-based, reflective and cultural approaches, which are implemented through the use of various technologies of teaching foreign languages. At the same time, each approach, given its features, provides the most effective technology of teaching foreign languages for its implementation.

According to the communicative approach, the formation of foreign language competence should be communicative in nature, that is, mastering the means of communication involves their practical application in all types of speech activity. In classroom classes and extracurricular activities in a foreign language, the lecture models educational and speech situations of real communication and organizes the implementation of motivated speech actions by cadets to solve communicative tasks aimed at achieving planned goals and specific communication intentions.

Given the communicative focus of exercises and tasks, interactive learning technologies with their inherent teaching techniques that ensure active cadet interaction on the basis of cooperation and co-creation and aimed at achieving the set goals are acceptable for the communicative approach.

The personal-activity approach to the formation of foreign language communicative competence in cadets involves the centralization of the cadet as an active subject of learning in the process of learning a foreign language. Within the personal component, the lecturer takes into account the level of formation of each cadet's motives and the level of development of his cognitive processes involved in speech activity; within the activity component, the level of formation of educational and strategic competence, in particular, learning skills and strategies for the formation of foreign language communicative competence.

The technology of individualized learning (which takes into account the individual psychological characteristics of cadets, which determine the effectiveness of their mastery of foreign language communicative competence), and the technology of differentiated learning (which enables the formation of foreign language communicative competence according to different educational programs on the basis of autonomous learning) are appropriate within the framework of the personal-activity approach.

A comprehensive approach to the formation of foreign language communicative competence in cadets means reorienting foreign language education from process to result, mixing the emphasis from the accumulation of declarative and procedural knowledge and speech skills with the formation of cadets' ability to practically apply them in various types of foreign language speech activity in specific communication situations.

The level approach to cadets' mastery of foreign language communicative competence is associated with determining the levels of its formation upon completion of the foreign language course. The reflective approach involves the formation of students' language awareness and communicative abilities.

Within the framework of the competency, level and reflexive approaches, it is advisable to use the “portfolio” technology. The language portfolio developed by the Council of Europe as a means of forming foreign language communicative competence, the main goal is to help students realize how successfully they master a foreign language, and which aspects require targeted development and refinement. In the language portfolio, the cadet records his achievements and experience in mastering foreign language communicative competence, which testify to his success in learning a foreign language.

Assuming a close interaction between language and the culture of its speakers, the culturological approach to the formation of foreign language communicative competence is aimed at the formation of linguistic and sociocultural competence in cadets.

The most questionable technology within the cultural approach is the “dialogue of cultures” technology as an interconnected teaching of cadets of a foreign language and culture, which ensures their mutual understanding with foreign-speaking speech partners, despite their peculiarities as representatives of foreign-cultural communities with numerous disagreements and differences.

Thus, communicative, personal-activity, competence-based, level-based, reflective and cultural approaches to the formation of foreign language communicative competence involve the use of modern technologies for teaching a foreign language, among which the most effective for their implementation are distinguished: interactive technologies, technologies of individualized and differentiated learning, "portfolio" and "dialogue of cultures" technologies. The prospect of further scientific exploration involves the study of modern means of teaching cadets foreign languages and cultures.

Л.О. Голубнича

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

МОБІЛЬНІ ЗАСТОСУНКИ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний світ не можливо уявити без мобільних технологій та пристроїв. За їхньою допомогою ми не тільки спілкуємося та листуємося, а й переглядаємо новини, дізнаємося й перевіряємо потрібну інформацію, працюємо, розважаємося, тощо. Мобільні пристрої стають універсальним інструментом, який допомагає людям виконувати безліч завдань у зручний і швидкий спосіб. Останнім часом багато можливостей мобільних технологій разом зі штучним інтелектом спрямовано на підтримку навчання.

Штучний інтелект швидко розвивається та охоплює багато сфер життєдіяльності людини. Сьогодні він вже займає значне місце і в галузі освіти. Молоде покоління, яке активно користується як мобільними технологіями, так і штучним інтелектом, мотивоване до навчання за їхньою допомогою, адже вважають таке навчання інноваційним та більш цікавим. Мобільні застосунки на

основі штучного інтелекту допомагають ефективно вивчати англійську мову, надаючи індивідуальний підхід і адаптацію під потреби конкретного користувача, що сприяє більш швидкому засвоєнню матеріалу.

Насьогодні таких застосунків існує безліч. Представимо найбільш популярні з них. Так, *Duolingo* (<https://uk.duolingo.com/>) використовує штучний інтелект для персоналізації процесу навчання. Він адаптується до рівня знань користувача, пропонуючи вправи, що стають складнішими або легшими в залежності від результатів виконаних завдань. Завдяки інтерактивному підходу та елементам гейміфікації, таким як бали та рівні, *Duolingo* мотивує користувачів до регулярних тренувань, роблячи навчання цікавим та захоплюючим. Користувачі можуть вивчати не лише англійську, але й безліч інших мов через різноманітні заняття, що включають переклад, вимову, слухання та граматику.

Наступним популярним мобільним додатком є *Babbel* (<https://www.babbel.com/>). Він допомагає користувачам вивчати англійську мову через комунікативний підхід. Завдяки використанню штучного інтелекту, *Babbel* адаптує навчальний процес до індивідуальних потреб студента, створюючи персоналізовані заняття та вправи, які враховують сильні та слабкі сторони користувача. Застосунок фокусується на практиці реальних розмов, що дозволяє покращувати навички мовлення та сприймання мови на слух, а також пропонує завдання для вдосконалення вимови, граматики та словникового запасу. *Babbel* також підтримує інтерактивні діалоги, що дозволяють студентам зануритися в реальні мовні ситуації та тренувати свої навички в живому контексті.

Ще один чат-бот *Mondly* (<https://ru.mondly.com/>) є інноваційним застосунком для вивчення англійської мови, який використовує штучний інтелект для створення інтерактивного навчального досвіду. Програма дозволяє практикувати розмовну мову через діалоги з чат-ботом, який адаптується до рівня знань користувача, забезпечуючи персоналізовані рекомендації та завдання. *Mondly* підтримує голосове розпізнавання, що допомагає вдосконалювати вимову в реальному часі. Крім того, застосунок пропонує широкий вибір тем для вивчення, інтерактивні вправи та елементи доповненої

реальності (AR), що робить процес навчання ще цікавішим і більш захоплюючим. Програма також дозволяє практикувати читання та граматику.

Унікальним мобільним додатком для вивчення англійської мови, який поєднує в собі соціальну платформу та навчальний інструмент, є застосунок *HelloTalk* (<https://www.hellotalk.com/>). Користувачі можуть спілкуватися з носіями мови через текстові повідомлення, голосові нотатки, відеодзвінки та обмін зображеннями. Застосунок використовує штучний інтелект для автоматичного перекладу, виправлення граматичних помилок та пропозицій щодо покращення тексту. *HelloTalk* також включає функції для мовного обміну, що дозволяє користувачам навчатися своїй рідній мові інших, одночасно вивчаючи англійську, сприяючи взаємному навчанню.

Адаптивний додаток для вивчення англійської мови *Lingvist* (<https://lingvist.com/>) використовує штучний інтелект для створення персоналізованого навчального процесу. Програма аналізує відповіді та рівень знань користувача, щоб пропонувати найбільш релевантний для нього матеріал, прискорюючи запам'ятовування нових слів і фраз. Завдяки використанню статистики і технологій машинного навчання, *Lingvist* постійно оновлює завдання для конкретного користувача, допомагаючи закріпити знання та усунути прогалини в словниковому запасі. Інтерфейс простий і зрозумілий, що робить навчання ефективним та зручним навіть для зайнятих користувачів.

Сучасний застосунок на основі штучного інтелекту *Linguist AI* (<https://www.linguistai.app/>) створює індивідуальні уроки, адаптовані до рівня та цілей кожного конкретного користувача. Програма пропонує інтерактивні завдання, які допомагають покращувати граматику, лексику, вимову та навички спілкування. *Linguist AI* забезпечує зворотний зв'язок у реальному часі, аналізуючи відповіді користувача та надаючи рекомендації для вдосконалення. Окрім того, додаток включає вправи, котрі імітують реальні мовні ситуації, що дозволяє користувачам ефективно розвивати свої мовні компетенції.

Відомий застосунок для вивчення мов *Rosetta Stone* (<https://www.rosettastone.com/>) використовує інноваційний підхід для створення

інтерактивних уроків, що заснований на повному зануренні у мовне середовище. Завдяки технології розпізнавання голосу TruAccent, програма допомагає вдосконалювати вимову, забезпечуючи точний і миттєвий зворотний зв'язок. *Rosetta Stone* пропонує інтерактивні вправи, аудіо- та відеоматеріали, які дозволяють практикувати як граматику, так і словниковий запас, допомагаючи користувачам досягати високого рівня володіння англійською. Окрім того, застосунок використовує доповнену реальність (AR), що робить процес навчання більш захоплюючим і ефективним.

Мобільний додаток для вивчення англійської мови *Busuu* (<https://www.busuu.com/>) поєднує інтерактивні заняття з можливістю практикувати мову з носіями. Застосунок використовує штучний інтелект для створення персоналізованих планів навчання, що адаптуються до рівня знань, цілей та прогресу користувача. Окрім інтерактивних вправ на читання, письмо та вимову, *Busuu* пропонує також сертифікати від McGraw Hill Education після завершення певних курсів. Також платформа дозволяє отримувати зворотний зв'язок від інших користувачів, що робить навчання більш практичним і комунікативним.

Отже, на сьогодні існує чимало популярних мобільних додатків, які допомагають користувачам у вивченні англійської мови. Всі вони пропонують індивідуальний підхід, ефективно розвиваючи мовні компетенції на основі різних інтерактивних завдань [1].

Література

1. Holubnycha, L., Besarab, T., Pavlishcheva, Ya., Kadaner, O., & Khodakovska O. (2022). E-Learning at the Tertiary Level in and after Pandemic. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 48, 47–60. <https://doi.org/10.15388/ActPaed.2022.48.3>

L. Hrechok

Chernihiv Polytechnic National University

PODCASTS USAGE IN THE PROCESS OF PROSPECTIVE ENGLISH TEACHERS PROFESSION

E-learning is one of the possible tools that allow organizing training that would meet the demands of the time. E-learning (Electronic Learning) is an electronic learning system, synonymous with such terms as distance learning, computer-assisted learning, network learning, virtual learning, learning using information, electronic technologies and multimedia [1].

According to the classification of I. A. Gritchenko, Internet technologies in the training of future English teachers are divided into the following categories: interactive Internet technologies (interactive sites, multimedia sites, podcasting); means of two- or multi-way communication (blog, ICQ, email, chat, forum, social networks, mailing lists); information Internet technologies (newsgroups, web portfolios, wiki encyclopedias, information sites, electronic manuals, electronic library); auxiliary Internet technologies in learning a foreign language (online dictionaries, online translators) [2, c. 15].

Web 2.0 includes the following technologies: blog, wiki, WebQuest, podcast, Flickr, YouTube, etc. These new Internet technologies allow users of the World Wide Web to listen to, view, create and distribute audio and video broadcasts. Today, there are more than 40 types of web 2.0 services used in education.

Appearing in 2004, podcasts, which are audio or video broadcasts on the Internet, have gained a large number of listeners. Podcasts (Podcast or Podcasting) are, in fact, audio blogs. The social podcast service allows Internet users to listen to or watch previously posted podcasts, as well as create their own podcasts on any topic with a duration of several minutes to several hours.

There are three main types of podcasts: audio podcast, video podcast, screencast – a new phenomenon that has simplified learning via the Internet. The essence of a screencast is that, using a special program, actions on a computer screen are recorded along with audio comments, which is ideally used for explanations in computer programs .

There are different types of podcasts: 1) authentic podcasts (files with recordings of native speakers); 2) podcasts created by teachers for their students; 3) student podcasts.

The integration of podcasts into the educational process allows you to improve listening and reading skills; provides a real unlimited audience for student works, which increases the motivation and responsibility of future philologists for the content of these works; introduces future philologists to online resources that offer a lot of interesting and useful information on the topics being studied, with the help of which students solve the tasks set by the teacher; stimulates discussion of topics and discussions in the language being studied during extracurricular hours [3].

In general, the technology of working with a podcast coincides with the technology of working with audio text and has a clear sequence in the actions of the teacher and future philologists: preliminary briefing and preliminary task; the process of perceiving and understanding podcast information; tasks that control the understanding of the heard text. When selecting or developing exercises for podcasts aimed at developing listening skills, the levels of complexity of different types of tasks should be taken into account. Thus, to practice oral speech when working with podcasts, you can use dialogic audio or video fragments, after listening / viewing which the teacher sets the task to convey what you heard in writing (that is, in fact, create a script). Having created your own script and checked it with the original, you can work with vocabulary (words), make a literary translation of the passage, which ensures passive memorization of words due to repeated reference to them.

Future philologists, in turn, can also create and publish content for their teachers or other students. Thus, podcasts do not imply the participation of only teachers. Students themselves can and should be actively involved in their creation. The participation of future philologists is motivated by the fact that teachers do not always have the opportunity to work individually with students in the classroom, and their independent work is difficult to control for various reasons. In fact, with such mutual work, future philologists actively perceive the educational material: they create their own podcasts, which are listened to by both teachers and students. This can be both the performance of specific tasks, and reflections on the topics listened to, and questions on the lecture materials [3].

Using podcasts is very effective for developing listening skills. First, the audio material offered in podcasts can be “downloaded” and then used in classes repeatedly with any tasks. Second, future philologists are offered the opportunity to listen to native speakers. Podcasts are effective in that they allow you to “get used to” “foreign speech”. At the same time, they are also convenient, because you don’t have to go and regularly check the site for updates, since you can order a podcast, which will contribute to a deep and conscious understanding of the language being studied.

Podcasts can be used in two ways: 1) to repeat material that has already been covered (repetitive), for example, to record lectures, including lecture slides and demonstration material (screencasts); 2) to provide additional information (supplemental), for example, listening to interviews, various additional audio materials on a certain topic, radio programs, announcements, commenting on something, providing instructions on students' practical work, etc. It is advisable to listen to a podcast twice; the more times a student listens to a podcast, the faster he gets used to the pronunciation and intonation of the native speaker and understands the essence. It is advisable to use podcasts at the beginning of a lesson to create a favorable speech atmosphere for further work with students ("warm-up"), as well as to present new lexical or grammatical phenomena. Podcasts can also be used for individual training of speech speed through a simple exercise - to imitate the timbre, intonation and speed of the speaker's speech, trying to repeat his speech after him.

The main advantages of using podcasts: diversification of resources for distance learning; general accessibility and free of charge; informativeness, creative presentation of material, humor; development of linguistic horizons, ability to adapt to individual pronunciation characteristics; multi-level podcasts; are a source of speech clichés (established expressions), on the basis of which speech is built; make the student's independent work more effective [2, c. 52–53].

Conclusions. Thus, interactive Internet technologies create new innovative educational opportunities, a new creative environment for learning, increase student motivation and interest in the subject, because English becomes not a goal, but a means of obtaining interesting and useful information; allow organizing both individual and

collective forms of work with students of linguistic specialties, combining the functions of a means of communication, as well as a tool for information and technical support of the activities of the teacher and future philologists.

Література

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу / О. П. Буйницька. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький, 2009. – 100 с.
2. Грітченко І. А. Використання Інтернет-технологій у процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови у ВНЗ / І. А. Грітченко – Умань : СПД Жовтий, 2014. – 72 с.
3. Данилюк С. С. Особливості використання інтернет-технології «Подкаст» у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів [Електронний ресурс] / С.С.
4. Dudeney G. How to Teach English with Technology / G. Dudeney, N. Nockly. – Pearson Education, 2007. – 192 p.

Л.О. Гречуха

Черкаський державний технологічний університет

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРУТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: АНАЛІЗ ОГОЛОШЕНЬ ПРО ВІДДАЛЕНУ РОБОТУ

На сьогодні в Україні спостерігається значне підвищення попиту на спеціалістів, здатних працювати онлайн. Це зумовлено масовим переміщенням сфери працевлаштування у віддалений формат – спочатку через карантинні обмеження, а згодом через повномасштабне вторгнення російських окупантів на територію України. Така тенденція стимулює збільшення кількості відповідних оголошень та сприяє виробленню нових тактик і стратегій впливу на потенційних кандидатів. Відбувається трансформація рекрутингової комунікації під впливом цифрових технологій з урахуванням змін у потребах та очікуваннях молодих спеціалістів. Актуальність дослідження зумовлена низкою чинників, а саме високою динамічністю розвитку ринку праці, зростанням впливу цифрових комунікацій на процеси найму, необхідністю адаптації рекрутингової

комунікації до очікувань поколінь Z (зумерів) та Y (міленіалів) та потребою аналізу наявних комунікативних стратегій залучення талантів. Мета дослідження полягає в аналізі стратегій та тактик у текстах вакансійних оголошень, виявленні їхніх лінгвопрагматичних особливостей та потенціалу впливу на цільову аудиторію. Методологія дослідження включає аналіз вакансійних оголошень, зокрема контент-аналіз текстів віддалених вакансій, розміщених на популярних телеграм-каналах (Віддалені вакансії - <https://t.me/+JzbGZgLy7gllNjJi>, CARWORK - https://t.me/top_vacansii, Робота онлайн - <https://t.me/myworkcompass>, BEE JOB - https://t.me/beejob1_ua). Емпірична база дослідження охоплює оголошення про вакантні посади у різних сферах, опубліковані на вказаних телеграм-каналах протягом січня 2025 року, що дозволяє репрезентативно оцінити специфіку рекрутингової онлайн-комунікації та окреслити її загальні характеристики.

Відтак, у ході аналізу виокремлено кілька ключових особливостей вакансійних оголошень у Telegram. Однією з найголовніших є структурованість інформації, яка є водночас стислою та інформативною – містить назву вакансії, її короткий опис, перелік необхідних вимог до майбутніх кандидатів. Візуалізація окремих елементів (використання різних шрифтів, кольорів літер тощо) допомагає сфокусувати увагу на окремих аспектах оголошення. Схожий ефект досягається завдяки форматуванню та використанню емодзі й різноманітних смайлів. Часто оголошення включають "прямий заклик до дії", наприклад: "Зацікавило, пиши", "Подавай заявку на отримання бажаної роботи", "Було цікаво? Тицяй", "Зацікавила вакансія? Надсилай резюме", "Заповни анкету", "Щоб дізнатися умови, звертайся до нашого PR", "Відгукнись", "Для більш детальної інформації напиши нашому менеджеру", "Для відгуку на вакансію - заповнюйте форму" тощо. До того ж, звернення на "ти" у канві оголошення має місце набагато частіше, ніж на "Ви", що сприяє "розмиттю кордонів комунікації" між потенційним роботодавцем та майбутнім працівником. Подекуди зустрічається використання емоційних фраз (наприклад, "Ми чекаємо саме на тебе!"), спрямованих на "задобрення аплітанта" і

формування в нього відчуття, що пропонована вакансія створена саме для нього. Окрім того, наявні маркери сугестивного впливу реалізуються через окремі мовні конструкції-заохочення. Йдеться про акцент на гнучкості робочого графіку, підкреслення можливостей кар'єрного розвитку, часто завищений діапазон зарплатні, що не може не приваблювати та не спонукати оперативно відреагувати на вакансію, відправити резюме, заповнити анкету чи поставити уточнюючі питання. Інтертекстові технології за потреби надають додаткові можливості для потенційних працівників отримати вичерпну інформацію про роботодавця, посадові обов'язки та необхідні вимоги,

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок про трансформацію мовних стратегій у сфері рекрутингу під впливом діджиталізації та зміни очікувань цільової аудиторії. Сучасні вакансійні оголошення характеризуються неформальністю, візуальною привабливістю та орієнтацією на швидку взаємодію з потенційними кандидатами. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення ефективності різних мовних прийомів та розробку рекомендацій щодо оптимізації рекрутингової комунікації в цифровому просторі.

O. Gusak,

N. Iukhno

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

ADVANTAGES, RISKS, AND FUTURE PROSPECTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MEDICAL INSTITUTIONS

Relevance. The rapid integration of artificial intelligence (AI) into medical institutions has revolutionized healthcare practices. AI-powered systems are increasingly utilized for tasks such as diagnostics, patient management, and medical research, offering improved efficiency and precision. However, these advancements introduce significant concerns regarding ethical implications, data security, and the reliability of AI-driven decisions. As medical institutions become more reliant on AI technologies, it is imperative to evaluate their overall impact to determine whether they offer more benefits than risks.

Aim. This study aims to assess the opportunities and challenges associated with AI implementation in medical institutions. It provides a comprehensive analysis of AI's role in improving healthcare delivery while addressing potential risks that must be mitigated for safe and ethical use.

Research Methods. The research is based on an extensive review of scientific literature and academic journals in medicine, technology, and education.

Discussion Results. AI-driven automation streamlines hospital operations, from optimizing patient scheduling to managing electronic health records. AI reduces administrative burdens and allows healthcare professionals to devote more time to patient care. These efficiency gains contribute to cost reduction and improved workflow in medical institutions [1].

Catbots and virtual assistants are now being integrated into patient management systems to facilitate appointment scheduling, medication reminders, and follow-up care [2].

AI-driven supply chain management is also being implemented to optimize hospital resources and ensure the timely availability of medical equipment and medications [3].

AI also plays a crucial role in personalized medicine. By analyzing extensive patient data, AI models generate tailored treatment plans, improving therapeutic effectiveness and reducing adverse effects. Such advancements hold particular promise in oncology, neurology, and chronic disease management, where individualized treatment is essential [4].

Moreover, AI is instrumental in drug discovery and clinical trials, expediting the identification of potential therapeutic agents and improving trial efficiency [5].

Predictive analytics powered by AI is being utilized to forecast disease outbreaks, predict patient deterioration, and assist in population health management. AI models can identify patterns in large datasets to anticipate patient risks and suggest preventive measures, reducing hospital admissions and improving overall public health outcomes [6]. Additionally, AI-enhanced wearable devices now offer real-time health

monitoring, providing early warnings for conditions like hypertension and arrhythmias [7].

Despite these benefits, AI adoption in healthcare is not without challenges. One significant concern is the accuracy and reliability of AI systems. Errors in training data or flawed algorithms can lead to incorrect diagnoses or inappropriate treatment recommendations, potentially harming patients. Moreover, biases in AI models may result in disparities in healthcare delivery, disproportionately affecting certain demographic groups [8].

The use of AI in medical decision-making raises concerns about patient autonomy, data security, and informed consent. With AI systems relying on vast amounts of personal health information, stringent data protection measures are necessary to prevent breaches and misuse. Additionally, the absence of standardized regulations governing AI in healthcare complicates accountability in cases of malpractice or erroneous AI-driven decisions [9].

From a pedagogical perspective, the implementation of AI in medical education is a critical factor in ensuring its responsible use. Medical students and professionals must be trained in AI literacy, including understanding how AI algorithms function, recognizing biases, and interpreting AI-generated recommendations. Institutions should integrate AI-focused curricula that emphasize ethical decision-making, data security, and the role of AI in patient care.

The necessity of continuous learning is paramount as AI technology evolves. Medical training programs should include AI applications in diagnostics, surgery, and telemedicine, preparing healthcare professionals to interact effectively with AI tools. Simulation-based AI training can enhance learning outcomes by allowing students to experience AI-assisted decision-making in a controlled environment, improving their ability to integrate AI into clinical practice.

The future of AI in healthcare depends on continued research, ethical oversight, and regulatory advancements. Integrating explainable AI (XAI) into medical practice can improve transparency in AI decision-making, helping medical professionals understand and trust AI-generated diagnoses. Additionally, continuous education and

training programs for healthcare providers on AI integration will ensure safe and effective implementation in clinical settings [10].

To maximize AI's benefits while addressing its risks, medical institutions must adopt comprehensive regulatory frameworks. These should include strict guidelines for AI system validation, transparency in algorithmic decision-making, and regular performance audits. Moreover, fostering interdisciplinary collaboration between AI developers, medical professionals, and policymakers is essential to ensure ethical and responsible AI integration in healthcare [11].

Conclusion. AI has the potential to revolutionize medical institutions by enhancing operational efficiency, personalized treatment approaches, and predictive healthcare analytics. However, its implementation requires careful oversight to mitigate risks related to algorithmic bias, data privacy, and ethical dilemmas. From a pedagogical perspective, the effective training of medical students and professionals in AI literacy is essential to ensure its responsible use. A balanced approach—incorporating stringent regulations, continuous monitoring, and comprehensive education—will ensure that AI contributes positively to healthcare, ultimately improving patient outcomes and institutional efficiency.

References

1. Topol, E. (2019). *Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again*. Basic Books.
2. Davenport, T., & Kalakota, R. (2019). The potential for artificial intelligence in healthcare. *Future Healthcare Journal*, 6(2), 94-98.
3. Mesko, B. (2017). The role of artificial intelligence in precision medicine. *Expert Review of Precision Medicine and Drug Development*, 2(5), 239-241.
4. Obermeyer, Z., & Emanuel, E. J. (2016). Predicting the future — Big data, machine learning, and clinical medicine. *New England Journal of Medicine*, 375(13), 1216-1219.
5. Mak, R. H., Endres, M. G., Paik, J. H., et al. (2019). Artificial intelligence in radiology: The ethical and legal challenges. *Clinical Radiology*, 74(3), 161-167.
6. Choi, E., Schuetz, A., Stewart, W. F., & Sun, J. (2017). Using recurrent neural networks for early detection of heart failure. *Journal of the American Medical Informatics Association*, 24(2), 361-370.

7. Rajpurkar, P., Irvin, J., Zhu, K., et al. (2017). CheXNet: Radiologist-level pneumonia detection on chest X-rays with deep learning. *arXiv preprint arXiv:1711.05225*.
8. Gianfrancesco, M. A., Tamang, S., Yazdany, J., & Dudley, R. A. (2018). Potential biases in machine learning algorithms using electronic health record data. *JAMA Internal Medicine*, 178(11), 1544-1547.
9. Amann, J., Blasimme, A., Vayena, E., et al. (2020). Explainability for artificial intelligence in healthcare: A multidisciplinary perspective. *BMC Medical Informatics and Decision Making*, 20, 310.
10. Holzinger, A., Biemann, C., Pattichis, C. S., & Kell, D. B. (2017). What do we need to build explainable AI systems for the medical domain? *Nature Biomedical Engineering*, 1(9), 1-11.
11. Shortliffe, E. H., & Sepúlveda, M. J. (2018). Clinical decision support in the era of artificial intelligence. *JAMA*, 320(21), 2199-2200.

О. Б. Демидюк

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

РОЛЬ МОВНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Мовна освіта є важливим інструментом для розвитку не лише мовних навичок, але й соціальних компетентностей. У сучасному глобалізованому світі, де міжкультурні комунікації стали нормою, вміння розуміти та взаємодіяти з людьми з різних культурних та соціальних контекстів є особливо актуальним [1, с. 52]. Оскільки вивчення мови передбачає активну взаємодію з іншими людьми, мовна освіта створює можливості для розвитку навичок командної роботи та адаптивності, сприяє розвитку культурної толерантності, емоційного інтелекту та емпатії.

Мовні заняття передбачають групові роботи, обговорення, дебати та інші форми взаємодії. У процесі спільного вирішення завдань та виконання проєктів студенти навчаються працювати в команді, слухати один одного та приймати колективні рішення. Важливим аспектом є те, що мовна освіта часто передбачає участь у міжкультурних обмінах або спілкування з носіями мови, що дозволяє

студентам адаптуватися до різних комунікаційних стилів і контекстів. Під час аналізу культурних аспектів мови студенти вчаться розглядати різні точки зору, що сприяє розвитку емоційного інтелекту, тобто здатності розпізнавати та розуміти свої власні емоції та емоції інших людей, а також вміння ефективно взаємодіяти з іншими в соціальних ситуаціях. Розвинений емоційний інтелект сприяє підвищенню якості міжособистісних взаємин, здатності до співпраці та толерантного ставлення до інших людей [2, с. 507].

Роль мовної освіти у розвитку емпатії є надзвичайно важливою, оскільки ефективне спілкування вимагає не лише знання граматики та лексики, але й здатності розуміти емоційний стан іншої людини, а також виявляти підтримку та розуміння, а це і є емпатія — тобто здатність індивіда до поведінки щодо іншого на основі реалістичного, відповідального і співчутливого ставлення до нього, здатність розуміти і співпереживати почуттям інших людей [3, с. 33].

Активне слухання — це основа емпатії [4, с. 124]. Вивчаючи іноземну мову студенти вчаться не тільки слухати, але й чути — звертати увагу на тон, інтонацію, паузи та невербальні сигнали співрозмовника. Це дозволяє краще зрозуміти не тільки слова, але й емоції, які за ними стоять.

Мовна освіта допомагає студентам вивчити різноманітні способи вираження своїх емоцій. Чим більше слів і виразів є в арсеналі людини для вираження своїх почуттів, тим легше їй адекватно передавати свої емоції та розуміти емоційні стани інших. Використання емпатичних виразів та фраз у мовленні, наприклад, при вибаченнях, підтримці чи висловленні співчуття, сприяє розвитку здатності відчувати і підтримувати інших.

Для того щоб мовна освіта дійсно стала інструментом розвитку емпатії та соціальних навичок, важливо впроваджувати практичні методики, які включають проєктну діяльність, рольові ігри та симуляції, а також інтерактивні методи навчання. Дослідження показало, що навчання метакогнітивним стратегіям сприяє розвитку активного слухання студентів і підвищенню їхньої метакогнітивної свідомості [5, с. 30]. Взаємодія з людьми з інших культур через спільні проєкти дозволяє розвивати навички міжкультурної комунікації та

співпраці. За допомогою ігор можна моделювати реальні соціальні ситуації, що допомагає розвивати здатність до співпереживання та розуміння чужих точок зору. Використання методів, що включають активне залучення студентів у навчальний процес (дискусії, дебати, обговорення фільмів та книг), сприяє розвитку здатності вислуховувати інших і бачити світ їхніми очима. Таким чином, вивчення іноземної мови є потужним інструментом для розвитку емпатії, оскільки воно допомагає зламати культурні бар'єри та дозволяє людям з різних культур взаємодіяти більш чутливо та усвідомлено.

Висновки

Мовна освіта є ключовим аспектом не лише у вивченні мови, а й у розвитку соціальних компетентностей, необхідних для ефективної взаємодії в сучасному глобалізованому світі. Вона сприяє формуванню особистостей, здатних проявляти повагу, розуміння та відкритість до різних культур, що є основою для успішного міжкультурного спілкування. Тому важливо, щоб мовна освіта була органічно інтегрована в освітній процес, не лише забезпечуючи розвиток мовних навичок, але й активно формуючи соціальні компетентності.

Література

1. Демидюк О. Б., Шаталюк Ю. В. Розвиток міжкультурної компетенції як складової професійного спілкування. Збірник матеріалів доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції: Інноваційні технології навчання іноземної підготовки у закладах вищої освіти в контексті європейської інтеграції. Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2025. С. 52–55. URL: <https://nangu.edu.ua/about?psevd=2025-rik> (дата звернення: 18.02.2025).
2. Маруховська-Картунова О., Рищак Н., Гапончук О. Роль емоційного інтелекту як *soft skills* у сучасному освітньому процесі. Вісник науки та освіти. 2023. № 6(12). С. 496–508. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6\(12\)-496-508](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6(12)-496-508) (дата звернення: 18.02.2025).
3. Демидюк О. Б. Психолого-педагогічні засади розвитку метаздібностей та метаякостей особистості студента: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Харків, 2015. 213с.

4. Kluger A. N., Itzhakov G. *The Power of Listening at Work*. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 2022. Vol. 9, no. 1. P. 121–146. URL: <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-012420-091013> (date of access: 18.02.2025).
5. Tatlıoğlu K., Senchylo N. *Active listening skills as an element of interpersonal communication*. *Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації: матеріали V Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 16 квітня 2020 р.; Національний авіаційний університет. К.: Талком, 2020. С. 24–31. URL: https://www.academia.edu/43318635/Tatl%C4%B1%C4%B1o%C4%9Flu_K_S%D0%B5nchylo_N_Active_Listening_Skills_as_an_Element_of_Interpersonal_Communication (дата звернення: 18.02.2025).*

Д.І. Демченко

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПЕРЕДУМОВИ ДО ЗМІН ТЕХНОЛОГІЙ ОСВІТИ

Зміни змісту освіти ведуть і до зміни технологій навчання від предметно орієнтованих до особистісно орієнтованих технологій, що обумовлюють необхідність постійного узгодження суб'єктивного досвіду студента з науковим змістом здобутих знань, активного стимулювання студента до самостійної освітньої діяльності, зміст і форми якої мають забезпечувати можливість самоосвіти, саморозвитку, самовираження під час оволодіння знаннями.

Такі технології повинні забезпечити перехід від навчання як функції запам'ятовування до навчання як процесу розумового розвитку, який надає можливість використовувати засвоєнні знання у практичній діяльності. Роль викладача під час використання таких технологій також змінюється, а саме: від педагога, який передає знання, він перетворюється на педагога – організатора пізнавальної діяльності студентів у процесі здобуванні цих знань.

Технологіями навчання в дидактиці називають побудовані на діагностичній основі чітко контрольовані і кориговані моделі навчання, зорієнтовані на досягнення гарантованого кінцевого результату

Як критерії того, що навчальна діяльність педагога ґрунтується на технологічному підході, вченими визначаються такі:

- наявність чіткої, діагностичної мети, тобто коректно-вимірюваного уявлення понять, дій викладача і студентів, очікуваного результату процесу навчання і способів його діагностики;

- представлення навчального матеріалу у вигляді системи пізнавальних і практичних задач, орієнтовної основи і способів їх вирішення;

- наявність та дотримання послідовності, логіки етапів засвоєння студентами навчального матеріалу, формування у них певних професійних компетенцій;

- встановлення комунікаційних зв'язків (способів взаємодії на певному етапі навчального процесу кожного учасника один з одним (викладач – студент, студент – студент) та з інформаційними засобами (комп'ютером, аудіо-, відео-системами));

- мотиваційне забезпечення діяльності викладача і студента, що ґрунтується на вільному виборі позиції, пізнавальної активності, креативності, діалогічності, практичній значущості навчального процесу для кожного суб'єкта діяльності;

- знання і чітке дотримання правил (вимог) технології та алгоритмічності в рамках творчої діяльності викладача, вміння інтерпретувати певні дії в рамках технології, виходячи з потреб колективу та окремого індивіда;

- застосування в навчальному процесі нових засобів інформації та шляхів їх використання.

Причинами, що спонукають до розроблення і застосування педагогічних, зокрема особистісно орієнтованих технологій навчання студентів вищих навчальних закладів у сучасних умовах науковцями, відзначаються такі: необхідність впровадження в педагогіку вищої школи, поруч із системно-діяльнісним, особистісно орієнтованого підходу, що дає змогу не тільки систематизувати дії всіх учасників навчального процесу, але й надати йому особистісно значущий напрямок; назріла потреба зміни слабо ефективного вербального способу передачі знань більш ефективними засобами навчання;

необхідність передбачати можливі результати навчального процесу. Вміти уникати негативних наслідків та проектувати позитивний гарантований результат потребує чіткого технологічного ланцюжка дій з адекватними формами, засобами, методами та прийомами взаємодії викладача і студентів.

Література

1. *І.Старева А.М. Інтерактивна технологія навчання студентів у вищій школі / Анна Михайлівна Старева // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т.42. Вип. 29. Педагогічні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2005. – С. 29-32.*
2. *Степаненко М.Д. Життєва компетентність особистості: концептуальні засади та соціальні виміри: автореф. дис. канд. філософ. наук: 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії / М.Д. Степаненко / Харківський університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба. – Харків, 2006. – 19 с.*
3. *Прадівляний М.Г. Викладання фахово спрямованої іноземної мови на основі компетентнісного підходу / М.Г.Прадівляний // Гуманізм та освіта: зб. матеріалів VIII міжнародної науково-практичної конф. (м. Вінниця, 19-21 вересня 2006 р.) – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – С.341-344.*

А. А. Демчук,

О.П. Невельська-Гордеєва

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

МОВНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ:

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Академічна мобільність є ключовим елементом сучасної освітньої системи, сприяючи інтеграції України у світовий освітній простір та підвищенню якості підготовки фахівців. Вона забезпечує можливість студентам, викладачам та науковцям навчатися, викладати, стажуватися або проводити наукові дослідження в інших закладах освіти як в Україні, так і за її межами, що сприяє обміну знаннями, культурному взаємозбагаченню та підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Водночас успішна реалізація академічної мобільності безпосередньо залежить від рівня мовної освіти учасників таких програм. Незадовільний рівень мовної підготовки стає

серйозним бар'єром для інтеграції студентів у міжнародне академічне середовище, що, у свою чергу, обмежує їхні можливості у професійному зростанні та науковій діяльності.

Сучасні дослідження підкреслюють важливість мовної підготовки як невід'ємної частини процесу академічної мобільності. Зокрема, дослідження, проведене Національним інститутом стратегічних досліджень, вказує на те, що недостатня мовна компетентність є однією з головних перешкод для реалізації потенціалу академічної мобільності українських студентів [1]. Подібні висновки зроблені і в дослідженні Європейської комісії щодо мобільності студентів у межах програми Erasmus+, де зазначається, що студенти, які мають вищий рівень володіння іноземною мовою, легше адаптуються до навчання за кордоном та отримують більші академічні й соціальні переваги [2]. Таким чином, мовна освіта має розглядатися не як додатковий аспект підготовки учасників мобільності, а як фундаментальна умова їхньої ефективної участі у міжнародних програмах обміну.

Українське законодавство створює певні передумови для розвитку академічної мобільності. Зокрема, Постанова Кабінету Міністрів України № 579 від 12 серпня 2015 року встановлює порядок реалізації права на академічну мобільність, визначаючи механізми участі у відповідних програмах [3]. Водночас, незважаючи на наявність нормативної бази, залишається низка проблем, що стримують розвиток мовної підготовки в контексті академічної мобільності. Насамперед це стосується недостатнього фінансування мовних програм, нестачі кваліфікованих викладачів іноземних мов та низької мотивації студентів до вивчення мов, які не входять до основного навчального плану.

Для вирішення цих проблем необхідно впроваджувати комплексні стратегії мовної підготовки учасників академічної мобільності. Одним із перспективних напрямів є організація інтенсивних мовних курсів у закладах вищої освіти, які б надавали студентам необхідні знання для навчання у міжнародному середовищі. Важливу роль можуть відігравати програми мовного занурення, які поєднують традиційне вивчення мови із практичним її

використанням у реальних комунікативних ситуаціях. Наприклад, у рамках співпраці українських університетів із міжнародними освітніми установами можуть бути організовані спільні літні школи, мовні тандем-програми та онлайн-курси за участю носіїв мови.

Також важливо впроваджувати цифрові технології у процес мовної підготовки. Використання штучного інтелекту, адаптивних платформ для вивчення мов, віртуальної та доповненої реальності може значно підвищити ефективність навчання та залученість студентів. Наприклад, дослідження британського освітнього центру Education First показують, що інтеграція адаптивних навчальних програм дозволяє скоротити час на досягнення рівня B2 з англійської мови майже на 30% порівняно з традиційними методами навчання [4].

Крім того, слід забезпечити фінансову підтримку студентів, які бажають покращити свої мовні навички перед участю у програмах мобільності. Одним із варіантів може стати впровадження державних грантів або стипендій на вивчення іноземних мов, аналогічно до практик, що використовуються у Німеччині та Франції. Наприклад, програма DAAD у Німеччині передбачає фінансування мовних курсів для студентів, які готуються до навчання у німецькомовних університетах, що значно підвищує їхню академічну успішність після мобільності [5].

Отже, мовна освіта є невід'ємною складовою успішної академічної мобільності. Для подолання викликів, пов'язаних із мовними бар'єрами, необхідно запроваджувати комплексні освітні заходи, спрямовані на підвищення рівня володіння іноземними мовами серед студентів і викладачів. Важливим є як розвиток внутрішніх освітніх ініціатив, так і активна співпраця з міжнародними партнерами. Лише за умови всебічної мовної підготовки академічна мобільність зможе повною мірою виконати свою роль у розширенні можливостей студентів та інтеграції України у світовий освітній простір.

Література

1. *Академічна мобільність як фактор інтеграції України у світовий освітній простір. Національний інститут стратегічних досліджень.* URL: <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/akademichna-mobilnist-yak-faktor-integracii-ukraini-u-svitoviy>
2. *European Commission. Erasmus+ Higher Education Impact Study.* URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/erasmus-impact-study_en
3. *Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність: Постанова Кабінету Міністрів України № 579 від 12 серпня 2015 року № 579.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/579-2015-n>
4. *Education First. The Impact of Digital Learning on Language Acquisition.* URL: <https://www.ef.com/wwen/blog/language/impact-of-digital-learning/>
5. *German Academic Exchange Service (DAAD). Language Preparation Programs.* URL: <https://www.daad.de/en/study-and-research-in-germany/language-preparation/>

О.Б. Добровольська

КЗЗСО гімназія №22 Хмельницької міської ради

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У педагогічній літературі поняття «технологія навчання» і «навчальна технологія» вживають як тотожні. Однак поняття «технологія навчання» є дещо вужчим і означає шлях освоєння конкретного матеріалу в межах певного предмета, теми, питання, а навчальна технологія передбачає розгляд різних технологій навчання. У практиці освітньої діяльності сучасного навчального закладу найпоширеніші такі технології навчання: диференційоване навчання, проблемне навчання, ігрові технології навчання, інформаційні технології навчання, особистісно зорієнтоване навчання. Одним із найперспективніших напрямів розвитку творчих здібностей особистості, необхідних сучасному фахівцю, є проблемне навчання.

1. Ігрова діяльність виконує такі функції: спонукальну; комунікативну; самореалізацій; розвивальну; розважальну; діагностичну; корекційну.

Нові інформаційні технології навчання – це методологія і технологія [3, с.184] освітнього процесу з використанням новітніх електронних засобів.

2. Зараз в Україні відбувається комп'ютеризація процесу навчання на всіх рівнях, зокрема й у закладах освіти. На сьогодні всесвітня мережа Інтернет пропонує майже безмежні можливості використання різноманітних матеріалів у різних сферах людської діяльності [7, с.386-390]. Розвиток новітніх технологій передачі знань та інформації впливає на систему освіти й викликає значні зміни в методах навчання. Це також стосується й навчання іноземної мови, де такі види діяльності, як перегляд автентичних художніх фільмів, створення презентацій з використанням країнознавчого та соціокультурного матеріалу, пошук вправ та завдань у всесвітній мережі роблять процес вивчення іноземної мови та культури цікавішим та продуктивнішим.

Однією з таких новітніх технологій є подкаст – один з найпопулярніших засобів навчання у зарубіжній методиці викладання іноземних мов. Власне слово «подкаст» (podcast) є поєднанням слів «iPod» та «broadcast» (повсюдне широкоформатне транслювання). А термін «подкастинг» (podcasting) позначає засіб розповсюдження звукової або відеоінформації в Інтернеті.

П. Констентайн подає таке визначення терміна «подкаст»: «Подкаст – це термін, що використовується для позначення цифрового запису радіопрограми або схожих файлів».

Подкасти, які використовуються у процесі навчання іноземної мови, можуть бути аутентичними (не створеними спеціально для лінгвістичних цілей) та спеціальними (створеними учителем для учнів). І ті, й інші використовують як засіб, який впливає на формування та розвиток усіх видів мовної та мовленнєвої діяльності учнів: читання, письмо, аудіювання та говоріння.

3. Технологія «співпраця». Термін «співпраця» означає спільну роботу. Робота, що виконується разом. Основна ідея цієї технології – створити умови для активної спільної навчальної діяльності учнів у різних навчальних ситуаціях. Ця технологія базується на ідеї взаємодії учнів у групі, ідеї взаємного навчання, при організації якого учні беруть на себе не тільки індивідуальну, але й колективну

відповідальність, допомагають один одному, несуть колективну відповідальність за успіхи кожного учня.

Отже, навчання у співпраці – це навчання в процесі спілкування один з одним. Цілеспрямована діяльність у співпраці дозволяє підвищити інтерес до занять і значною мірою збільшити час мовленнєвої практики кожного учня на уроці.

4. Метод проєктів. Розглянемо ще одну технологію, яка досить часто використовується на уроках іноземної мови в загальноосвітніх школах України. Це – метод проєктів. Метод проєктів виник у 1920 році у США. Інша його назва – метод проблем [8, с. 216-222], [9, с. 23-34]. Основоположниками методу були американський філософ і педагог Дж. Дьюї та його учень В. Кілпатрік. Провідною рисою методу проєктів вони визначили навчання на активній основі з урахуванням інтересів учнів. Проєкт – це робота школяра, яка самостійно ним планується, та реалізується і при виконанні якої іншомовне мовленнєве спілкування вплітається в контекст іншої цікавої для учня діяльності: ігрової, художньої, дослідницької, театралізованої тощо. На практиці найчастіше реалізуються змішані проєкти. Проєктна технологія – такого різновиду творча робота учнів, коли вони під керівництвом учителя або самостійно вчать створювати зміст своєї іншомовної навчальної діяльності в ході підготовки та захисту обраного проєкту. При цьому примітною ознакою проєкту є те, що його кінцевий продукт має, як правило, матеріальне втілення, як от: колаж, альбом, комікс, анкета, інсценівка тощо. Розрізняють мініпроєкти, розраховані на один урок або його частину, і довгострокові проєкти для домашнього виконання з його наступним захистом на уроці. Проєкти можуть бути індивідуальними та груповими.

5. До інтерактивних технологій відносяться: евристична бесіда, презентація, дискусія, «мозковий штурм», «круглий стіл», ділова гра, конкурси практичних робіт з їх обговоренням, рольові ігри, тренінги, кейс-метод, виконання вправ у групі та індивідуально, [10, с.80-83], [11, с.28-35]

модельовання ситуацій, проектна методика, групова робота з довідковою літературою, обговорення аудіо та відеозаписів, зустрічі з запрошеними тощо.

Розглянемо деякі з них.

Для дискусійних форм інтерактивних технологій характерним є наявність діалогу, обговорення спору; зіткнення різних думок, позицій, суджень, ідей; обмін досвідом, думками з приводу спірного питання, проблеми. Будь-яка дискусійна форма є ефективною у разі наявності в учасників базових знань з проблеми, що обговорюється та за умови попереднього планування основних етапів та ключових моментів дискусії.

«Мозковий штурм» / метод «колективного мозку» (brainstorming) – вільна форма дискусії, ефективний спосіб швидкого залучення всіх членів колективу до обговорення. Вчитель повідомляє тему, мету, правила та критерії оцінювання висловлювань [12, с.444]. Далі обираються або призначаються експерти та секретар (секретарі), які фіксуватимуть думки учнів. Учитель повідомляє ситуацію, яку слід обговорити. Кожен учень виступає з короткою діловою пропозицією у довільній формі, будь-які пропозиції фіксуються секретарями (експерти допомагають секретарям стисло сформулювати думку). На завершальному етапі проведення «мозкового штурму» складається відредагований список ідей, які оцінюються, аргументуються, обираються найкращі та оцінюється діяльність «експертів», «секретарів» та «доповідачів».

Технологія «мікрофон» – різновид загальногрупового обговорення, яка дає змогу кожному лаконічно дати відповідь на питання, висловитися за певною темою або довести власну думку/позицію. Для організації даної технології обирається проблемне питання. Суттєва деталь – наявність мікрофона (справжній, іграшковий, намальований, уявний), який учні передають один одному, по черзі для виступу. Висловлюватися має лише той учень, в руках якого опинився мікрофон. Тривалість одного висловлювання – до 1 хвилини.

Технологія «квадро» має змогу виявити різні думки та почати аргументоване обговорення питання. Для залучення технології вчителем подається проблемна теза, написана на дошці; всім учням роздаються картки

«квадро» з цифрами: 1 – погоджуюсь; 2 – погоджуюсь, але...; 3 – не погоджуюсь, але...; 4 – не погоджуюсь. Учні показують викладачу цифру, що відображає їхню думку. Вчитель пропонує представлені думки та починається обговорення. Спочатку висловлюються учні, які показали цифру 1 (погоджуються з думкою), їх доповнюють учасники, які показали цифру 2, 3 та 4.

Інтерактивні технології орієнтовані на учня. Вони покликані допомогти їм розвивати не тільки свій творчий потенціал, але й здатність думати та швидко реагувати, що може покращити їхні комунікативні навички. Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови є однією з найбільш досконалих стратегій для ефективного розвитку іншомовних комунікативних навичок.

Отже, під час навчання іноземних мов використовують «технології навчання» (або «педагогічні технології»), під якими розуміють сукупність прийомів роботи вчителя, за допомогою яких забезпечується досягнення поставлених на уроці освітніх цілей з найбільшою ефективністю за мінімально можливий період часу [6, с.162-169], [5,с. 8-15]. Значні можливості у формуванні й розвитку комунікативної культури школярів, практичному опануванні іноземною мовою мають інформаційні технології навчання, що передбачають використання в освітньому процесі комп'ютера та Інтернет-ресурсів. Навчання іноземної мови з використанням комп'ютера має низку переваг, оскільки забезпечується індивідуалізація навчання, підвищується мотивація учнів, існує можливість забезпечення безпосереднього зворотного зв'язку, підвищується об'єктивність оцінювання знань, забезпечується ефективне виконання вправ і тренувань. Комп'ютерні освітні програми на уроках іноземної мови дають змогу формувати навички й уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі, удосконалювати вміння писемного мовлення школярів, поповнювати словниковий запас учнів, формувати в них стійку мотивацію до вивчення іноземної мови.

Упровадження таких програм дозволяє більш ефективно контролювати навчальну діяльність учнів, проводити тестування й моніторинг, організувати

самостійну роботу школярів [4, с. 263]. Застосування нових інформаційних технологій в освітньому процесі неможливе без готовності та здатності вчителів опанувати новими технологічними засобами.

Основними напрямками використання інформаційних комп'ютерних технологій в освітньому процесі є пошук інформації у глобальній і локальній мережах; зберігання, оброблення й передача інформації; розроблення методичних і дидактичних матеріалів; здійснення автоматизованого контролю навчальної діяльності; розроблення педагогічних програмних засобів різного призначення і web-сайтів навчального призначення; організація й проведення комп'ютерних експериментів з віртуальними моделями; оброблення результатів експерименту; дистанційне регулювання навчальної діяльності; організація інтелектуального дозвілля учнів.

Популярною в українських школах є технологія «мовний портфель (мовне портфоліо)», що є пакетом документів, у якому учень фіксує свої досягнення й досвід опанування мови, що вивчається, отримані кваліфікації, а також окремі види робіт, виконаних ним за час навчання, які свідчать про його успіх у навчанні. Широке впровадження мовного портфеля в систему іншомовної освіти почалося з 2001 року, який було проголошено Європейським роком мов, і отримало позитивні відгуки в методичній літературі. Національний координатор Європейського мовного портфоліо О. Карп'юк рекомендує такі [1, с. 112], [2, с.8-9] шляхи впровадження цього інструмента в практику іншомовного навчання під назвою «Стратегія «шести кроків»: Крок 1. Формування навичок рефлексії (спонукати учнів до позитивних роздумів, використовуючи твердження «Я можу...»).

Крок 2. Ознайомлення з Європейським мовним портфоліо (спонукати учнів до роздумів про те, у яких ситуаціях доцільно демонструвати мовний портфель); учні обмінюються ідеями щодо того, як поліпшити свої знання з іноземної мови).

Крок 3. Формування навичок постановки цілей за допомогою дескрипторів (уміння учнів зіставляти рівні та дескриптори із навчальними матеріалами,

формулювати цілі за допомогою дескрипторів, використовувати дескриптори для результатів досягнень).

Крок 4. Формування навичок і розвиток умінь планувати свою навчальну діяльність (спонукати учнів до роботи в парах, групах).

Крок 5. Поступове впровадження самооцінювання (навчити учнів оцінювати свою роботу та роботу класу).

Крок 6. Підтримка роботи учнів з Європейським мовним портфоліо (спонукати учнів до дискусій у групах щодо того, як ефективніше використовувати Європейське мовне портфоліо; встановлювати міжнародні контакти й виконувати міжкультурні проєкти та відображати результати досвіду в Європейському мовному портфоліо).

Література

1. Карп'юк. О. *Європейське мовне портфоліо : метод. посібник*. Тернопіль : Ліра Терра. 2008. 112 с. 4. Карп'юк О. Д. *Європейське мовне портфоліо. English*. 2011. № 15. С. 8 – 9.
2. Карп'юк О. Д. *Європейське мовне портфоліо. English*. 2011. № 15. С. 8 – 9.
3. Носенко Т. І. *Інформаційні технології навчання : навч. посіб.* Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. 2011. 184 с
4. Юніна О.Є. *Навчання іноземних мов у загальноосвітніх школах США та України: порівняльний аналіз : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Старобільськ, 2020. 263 с.*
5. Антонова О. *Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема. Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання. 2015. № 2. С. 8 – 15.*
6. Бігич О. Б. *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у початковій школі. Visnik KNLU. seriâ "psihologiâ ta pedagogika" / visnyk KNLU. series "pedagogy and psychology". 2019. № 29. С. 162–169. 59 URL: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.29.2018.154010> (дата звернення: 12.02.2024).*
7. Подзигун О. А. *Інтернет-технології у навчанні іноземних мов. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2014. № 39. С. 386 – 390.*
8. Никонорова Л. *Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. Інноватика у вихованні. 2020. Вип. 11. Том 2. С. 216 – 222.*

9. Устименко О. М. Структура і зміст дисципліни «Проектна технологія навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти». *Іноземні мови*. 2018. № 3. С. 23 – 34.
10. Куріч М. Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови. *Нова педагогічна думка*. – 2013. – № 2. – С. 80 – 83.
11. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*. – 2011. – № 8 – 9. – С. 28 – 35.
12. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С.Ю. Ніколаєва, Г.Е. Борецька, Н.В. Майєр, О.М. Устименко, В.В. Черниш та інші; [за ред. С.Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І.Ф. Соболевої]. – К.: Ленвіт, 2015. – 444 с.

О.В. Долгушева

Центральноукраїнський державний університет

імені Володимира Винниченка

ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОБЛОГУ ЯК ЗАСОБУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

У сучасних умовах навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти все частіше запроваджуються практика використання мультимедійних засобів навчання. Останні, розроблені на основі аудіо-візуального формату, надають широкі дидактичні можливості, які традиційні навчальні засоби не можуть надати.

Сьогодні одним із таких засобів можна розглядати відеоблог, використання якого активізує формування іншомовної мовленнєвої компетентності здобувачів освіти старшої школи, переважно вмінь слухово-візуальної рецепції. Як зазначає А.В. Буранова, відеоблоги «сприяють організації процесу аудіювання на занятті по-новому. Їхня тематика і обсяг є різноманітним, що дає можливість їх використання на різних ступенях вивчення мови. У процесі використання та самостійного створення відеоблогів в учнів/студентів формується соціальна, комунікативна та інформаційна компетенції» [1, с.23].

Для ефективного використання цього засобу навчання вкрай важливим є зважити на кілька факторів під час відбору відеоматеріалу, а саме:

1) врахування інтересів та проблем, які хвилюють сучасних старшокласників. Важливо, щоб аспекти змісту навчання іноземної мови сприймали як цікаві, особистісно значущі, заохочували школярів вступати в комунікацію з різними мовними партнерами, обстоюючи тим самим власні погляди та цінності;

2) врахування принципу розвиваючої цінності змісту навчання. Зміст навчання та дидактичні завдання до відеоблогів мають сприяти розвитку особистісно значимих якостей та прищеплювати культурні цінності;

3) матеріал повинен бути опорою до створення умов, спрямованих на формування як іншомовних мовних навичок й мовленнєвих умінь, так і на розвиток навичок вербальної й невербальної поведінки;

4) наявність у тексті відеоблогу проблемних ситуацій, що стимулюватимуть їх розв'язання засобами іноземної мови в ході іншомовного спілкування;

5) принцип новизни обговорюваної мовної інформації, різноманітність форм іншомовної діяльності та типів мовних вправ. Аудіовізуальні матеріали відеоблогів повинні містити найновішу актуальну іншомовну інформацію, що уповільнює процес старіння мовних знань та підвищує інтерес та довіру учнів до навчальних матеріалів.

Серед критеріїв відбору текстів відеоблогів для навчання усного сприймання англійської мови зазначимо наявність країнознавчої інформації, різноманітність ситуацій міжособистісного спілкування, актуальність тематики, наявність морального потенціалу, якість художнього оформлення, жанрове розмаїття, загально- або вузькопрофесійна спрямованість (для здобувачів профільної освіти). Окрім цього, серед основних вимог, що висувуються до підготовки та організації навчального процесу з використанням автентичних відеоматеріалів, вітчизняні методисти вказують на необхідність наявності та застосування певних критеріїв відбору відеоблогів, різних способів подачі

матеріалу відеоблогів, комплексу вправ для роботи з відеоблогами, системності у роботі з відеоблогами [2, с.152].

Розглянемо детальніше дидактичну специфіку відеоблогів мандрівної тематики сайту BBC Travel Show [3].

Як форма аудіовізуальної наочності та засіб навчання відеоблоги сайту BBC Travel Show мають як переваги, так і недоліки. Серед переваг тревелблогу можна назвати такі: затребуваність серед молоді; різноманітність тематики та проблем, що порушуються; природність, спонтанність розмовної мови; високий ступінь діалогічності, при тому що сам ролик є записаним на відео монологом: взаємодія блогера з аудиторією (вітання, прощання, звернення до глядачів, постановка питань глядачам, стимулювання обговорення порушеної проблеми у коментарях); стислість; емоційність, що сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці; насиченість фоновою соціокультурною інформацією.

Водночас, серед недоліків тревелблогу можна виділити такі: дещо ослаблений контроль блогера за нормативністю мовлення і, як наслідок, порушення мовних норм, насиченість мови молодіжним жаргоном; часто непрофесійна якість відео та звуку; нижча, в порівнянні з художнім фільмом, естетична цінність блогу; висока ступінь суб'єктивності блогера у відборі, аналізі та оцінці фактів, яка іноді призводить до того, що в його монолозі міститься неперевірена і навіть недостовірна інформація. Зауважимо, що зазначені проблемні моменти певною мірою можна знівелювати якісним відбором відео для перегляду на уроках англійської мови в ЗЗСО.

Продуктивність використання відеоблогів сайту BBC Travel Show у процесі навчання англійської мови в ЗЗСО забезпечується наступними факторами: доступність відеоматеріалів, які можна отримати на ютуб-каналі; можливість більш активної творчої діяльності вчителя; використання різних режимів роботи, наприклад, роботи зі стоп-кадром, роботи з відео-та аудіодоріжками синхронно чи асинхронно тощо; відеоматеріали тревелблогу сайту BBC Travel Show можна легко використовувати для індивідуальної, парної, групової, колективної роботи; технічні можливості дозволяють розділити

цілий тревелблог на потрібну кількість відеофрагментів залежно від цілей, індивідуальних потреб та особливостей учнів і далі працювати з кожним фрагментом окремо; використання тревелблогу сайту BBC Travel Show робить урок більш емоційним та ефективним; використання тревелблогу сайту BBC Travel Show дозволяє розвивати мовну й мовленнєву активність, дає можливість у простій наочній формі донести інформацію до учнів. Важливо, що інтерес не слабшає при багаторазових переглядах, а допомагає підтримувати увагу до повторення навчального матеріалу та забезпечує ефективність сприйняття; інформативна та культурна насиченість; використання тревелблогу сайту BBC Travel Show на уроках англійської мови вносить різноманітність у навчальний процес, сприяє активізації учнів, підвищує інтерес до вивчення англійської мови; емоційний вплив на здобувачів.

Слід зауважити, що щодо навчання англійської мови ознайомлення учнів старшої школи з різними форматами тревелога буде корисним, особливо на базовому рівні володіння мовою. При цьому необхідно враховувати специфіку кожного з представлених форматів: мапи можуть допомогти з поглибленням знань в історії та географії, інструкції – для ознайомлення з побутовою лексикою, аудіорозповіді необхідні для розвитку вмінь аудіювання тощо (на основі особистісних якостей та інтересів учнів) та функціональності (оскільки дає уявлення про систему мовних засобів).

Автентичний текст тревелога сприяє формуванню в учнів старшої школи не лише комунікативних умінь сприймання на слух, а й розвитку граматичних, лексичних та орфографічних навичок. Нові лексичні одиниці, неформальна та сленгова лексика, граматичні конструкції, що використовуються носіями мови, здатні збагатити та урізноманітнити мовлення старшокласників.

Додамо, що тревелог може сприяти розширенню соціокультурних знань здобувачів. Відбиваючи погляд представника іншої культури на певні події, у мандрівному блозі презентоване особисте ставлення героя, у зв'язку з чим існує велика ймовірність, що розбіжність у поглядах послужить для старшокласників додатковою мотивацією до дискусії. Подібність же поглядів учня та автора

здатна змотивувати школяра до подальшого вивчення відеоконтенту цього блогера.

Тож, використання відеоблогів сайту BBC Travel Show є ефективним інструментом для формування англомовних навичок та вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності у здобувачів іншомовної освіти. Використання оригінальних текстів з автентичним мовним (фонетичним, лексичним, граматичним) оформленням та країнознавчим та соціокультурним змістом, має забезпечити досягнення навчальної (практичної), освітньої, розвивальної та виховної мети навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти.

Література

1. Буранова А.В. Блог-технології під час навчання аудіювання на заняттях німецької мови. Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (29 квітня 2021 р., м. Київ) / ред. колегія: А.А. Зернецька (гол. ред.). Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. С. 22–24.
2. Кривочкіна В., Лубенська А. Застосування блог-технології як засобу формування англомовної лінгвістичної компетентності учнів. Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (Переяслав, 30 листопада 2022 року). Переяслав, 2022. С. 150–153.
3. BBC Travel Show. URL: <https://www.youtube.com/@BBCTravelShow>

M. Zaitseva

Yaroslav Mudryi National Law University

EVOLUTION OF SCIENTIFIC VIEWS: “DISCOURSE” AND “COMMUNICATION” AS BIFURCATING TERMS

Language, an inherently unique phenomenon which is in a constant state of evolution, continues to be a major focus for scholars. The dynamic nature of language is intrinsically linked to the process of communication. However, in contemporary society, this process of communication has been shown to result in a number of undesirable consequences, including alienation, atomisation and the isolation of individuals from the broader context. This shift in focus from the collective to the

individual has had a profound impact on various aspects of human activity, as evidenced by the emergence of new paradigms in areas such as team communication, distance learning, the study of the individual as a whole through genetic engineering, and the rise of direct trade between giant corporations and their customers via online platforms. This radical shift from the collective to the individual level brings about a fundamental transformation in the content of terms and intellectual constructs, thereby altering the underlying parameters of human perception of reality and the status of the individual.

The prevailing tendency is for the personality to disintegrate into components of a biological, sociological, psychological, and religious nature. This phenomenon is further evidenced by the increased interest in the twenty-first century in transpersonal psychology and various spiritual practices, which share the common feature of establishing a human connection with the universal mind or cosmic consciousness, thereby transcending space-time and causal boundaries.

The proliferation of communication opportunities is attributable to two interrelated phenomena: globalisation processes and the emergence and improvement of technical means that serve to democratise communication. The French philosopher J. Baudrillard characterises the prevailing circumstances in the domain of communication as the ascendancy of hyperreality, which constitutes the information space [1]. The contest for this information space is orchestrated in a manner that seeks to attain the maximum possible effect of influence, otherwise termed the perlocutive effect.

It is imperative to recognise that such an effect should be anticipated in advance, as the pragmatic aspect functions as a generator of alternative forms of information, thereby precipitating a shift in conventional research priorities within the scientific domain. This phenomenon is even discernible in the language itself, thus facilitating the unravelling of the evolution of the concept of “communication”. While the prevailing concept of communication dominated in recent research, contemporary studies are witnessing a contrasting trend, marked by an increasing replacement of the

term “speaking” with the term “communication” itself, a development that can be attributed to the influence of extralinguistic factors.

This is to say, until recently, the term was regarded from the perspective of its orientation towards the interlocutor; however, today, the predominant aspect is the influence on the interlocutor. Consequently, verbal communication is defined as the medium through which humans interact, in the broadest sense of the word. This encompasses not only conversations but also any interaction that involves the exchange of information. The prevailing perspective of verbal communication as a mere process of transmitting a message is therefore deemed incomplete. It is argued that any information is communicated to the recipient with the intention of organising their activities. By “organisation”, it is understood the management of the recipient’s activity.

This raises the question of the role of systemicity in organisations, and more broadly, in society and communication. The concept of total systemicity (economic, political, informational, etc.) suggests that systemicity is an inherent feature of any organised structure. The unification of individual states into certain economic and/or political blocs (peculiar systems) may therefore be considered as a means of creating order in all areas, for example, through the establishment of a common information space.

The concept of a unified space necessitates the convergence of diverse perspectives and viewpoints, thereby engendering a gradual dissolution of the individual’s sense of self. This phenomenon, as articulated by Martin Buber, underscores the transition of the individual from a state of self-hood to one of being objectified, subject to manipulation and control [2]. In contrast, communication, understood as a multifaceted phenomenon, is not merely a means to an end but a deliberate and purposeful act that aims to achieve a specific outcome, effectively convey essential information, or exert a deliberate influence on a particular audience.

We therefore conclude that the dichotomy “speaking vs. Communication” can be cited as the first example of terminological substitution and as a terminological evolution.

The concept of communication is inextricably linked to that of discourse, as the objective of communication and its participants are firmly embedded within the context of a specific form of discourse. In its broadest sense, discourse can be defined as a particular manner of verbal expression or discourse, characterised by established conventions and methodologies that differentiate it from discursive practices that emerge within professional contexts within a given social group.

The development of highly specialised scientific fields (e.g. communication theory, social psychology, sociolinguistics, social anthropology, ethnography) has led to a focus on discourse among many researchers, resulting in a discourse “boom”. At the present stage of scientific knowledge, many scholars recognise discourse as a broader concept, a complex communicative phenomenon that also includes the social context, which gives an idea of both the participants in communication and the process of production and perception [3, p.161]. Specifically, the objective of discourse analysis is to address the following research questions: What factors influenced the selection of a particular linguistic medium? What cultural, psychological, and social factors contributed to this choice? How does the medium reflect the characteristics of the speaker?

So, in this paper, discourse is conceptualised as a multifaceted and capacious phenomenon, distinguished from text. A similar distinction can be drawn between communication and communication. These terms are understood to be bifurcating, undergoing a transformation of meaning to conceptually mark the complexity, multicomponent and versatility of the communicative process. The latter includes, in addition to linguistic, also extra-linguistic factors, such as value orientations, knowledge about the world, attitudes of the addressee and addressee of communication, relations in society, belonging to a particular culture. This phenomenon can be attributed to the advent of a new era, which engenders a paradigm shift and the emergence of novel cognitive frameworks and a re-evaluation of previously recognised terms, thereby giving rise to the introduction of new terminology.

References

1. Baudrillard J. *Symbolic Exchange and Death Theory*. Culture & Society. Sage Publications, Inc. 1993. 196 p.
2. Buber M. *I and Thou*. Edinburgh: T. & T. Clark, 1970. 128 p.
3. van Dijk T. A. *Discourse, context and cognition*. Discourse Studies. 2006. P. 159-177.

O. Zelinska

Yaroslav Mudryi National Law University

DEVELOPING SOFT SKILLS THROUGH TEACHING

LEGAL ENGLISH

Learning English is not just about mastering grammar and vocabulary. It also offers valuable opportunities to develop essential soft skills—the personal attributes and interpersonal abilities that help people communicate, collaborate, and solve problems effectively. Developing soft skills while teaching English to law students can be an enriching experience for both students and teachers.

Soft skills, nontechnical and non-industry-specific skills applicable to a wide range of tasks across many roles and professions, including interpersonal skills or “people skills” that enable individuals to work effectively in groups and organizations. Examples of soft skills include critical thinking, emotional intelligence, collaboration, creativity, problem solving, time management, flexibility, conscientiousness, and various communication skills. Hard skills, in contrast, involve specific knowledge and abilities that are unique to particular professions or roles [3].

For law students, such skills are critical for navigating complex legal environments, negotiating, and communicating effectively with clients and colleagues. In legal professions, clear communication is essential. Teaching English to law students enhances their ability to present legal arguments, explain complex legal concepts, and engage in persuasive communication. Role-plays, legal debates, and mock client interviews in English help build these competencies. Law requires analytical thinking and problem-solving. Discussing legal scenarios, analyzing cases, and debating legal principles in English encourage students to evaluate evidence and form well-reasoned arguments.

Collaboration is a vital component of any job. Being collaborative, encouraging, and adaptable in group situations are all parts of teamwork. Employees who possess good teamwork abilities may collaborate with their peers to accomplish common objectives, settle disputes, and foster a positive work atmosphere [5]. Group activities in English lessons designed for law students, such as drafting mock legal agreements or preparing case studies, foster collaboration. Students practice working together to achieve shared objectives, a skill necessary in legal teams and cross-border legal practices.

Critical thinking is the ability to analyze, evaluate, and synthesize information objectively to form a reasoned judgment. It involves questioning assumptions, identifying biases, recognizing logical connections, and solving problems effectively. Critical thinkers are curious, open-minded, and reflective, and they seek evidence to support their conclusions [5, p. 72]. Analyzing texts, forming arguments, and discussing various topics in English lessons encourage critical thinking. Learners evaluate information, interpret meanings, and develop solutions to challenges. These problem-solving experiences are valuable beyond the language classroom.

Language learning can be challenging, requiring persistence and flexibility, adaptability and resilience. Students develop these qualities as they overcome communication barriers and learn from mistakes [1, p. 33]. The ability to adapt to new situations is a crucial life skill cultivated through this process. Navigating different legal systems and terminologies can be challenging. English language learning for law students teaches adaptability as they learn to express themselves fluently in a second language and manage legal terminology in diverse contexts.

Studying English often involves learning about diverse cultures. This exposure promotes understanding and empathy, as students gain insights into different ways of thinking and living. Such awareness is essential in today's globalized world. Legal practice often involves interacting with clients from different backgrounds. Exposure to global legal systems and cultural norms through English lessons promotes empathy and cultural sensitivity, vital for international legal work. Legal practice often involves interacting with clients from different backgrounds. Exposure to global legal systems

and cultural norms through English lessons promotes empathy and cultural sensitivity, vital for international legal work.

Completing assignments, preparing for exams, and participating in class activities help students develop time management and organizational skills. Balancing these demands teaches learners how to prioritize tasks and manage their schedules effectively.

Among the types of soft skills emotional intelligence is somewhat crucial. Emotional intelligence is the ability to recognize and manage one's own emotions, understand and empathize with others' emotions, use emotional awareness to communicate effectively and make informed decisions. People with high emotional intelligence can navigate social situations effectively, resolve conflicts, and build stronger interpersonal relationships [4]. Facilitating development of emotional intelligence while teaching English to law students is essential for preparing them to handle emotionally charged situations, communicate effectively, and empathize with others—skills critical in legal practice.

Good English skills can greatly enhance students soft skills in the modern workplace. Enhanced communication allows them to articulate ideas clearly, listen actively and engage in productive dialogues. Strong English proficiency aids in problem-solving and critical thinking by enabling future lawyers to analyze information and make informed decisions.

It also boosts adaptability, helping people navigate global work environments and cultural contexts. Improved English skills bolster emotional intelligence, aiding in personal interactions, managing relationships and resolving conflicts. Lastly, proficient English enhances leadership by empowering legal professionals to inspire, guide and advocate effectively [4].

Teaching English to law students not only improves their language skills but also helps cultivate essential soft skills. These skills prepare them for success in legal professions, where effective communication, teamwork, and critical thinking are indispensable.

References

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5th ed.). Pearson Education, 423 p.
2. *Developing Soft Skills* <https://your.yale.edu/work-yale/learn-and-grow/training/clerical-technical-training-and-development/developing-soft-skills>
3. Donovan B., *Soft Skills* <https://www.britannica.com/money/soft-skills>
4. Guest Ch., *Hard skills vs. soft skills: The impact of language learning* <https://www.pearson.com/languages/community/blogs/hard-skills-vs-soft-skills-7-24.html>
5. Paul, R., & Elder, L. (2019). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life*. 145 p.

O. Zosimova

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

USEFUL TECHNIQUES FOR DEALING WITH FOSSILIZED PRONUNCIATION MISTAKES IN TEACHING ENGLISH

Teaching a foreign language involves correcting mistakes and providing learners with essential techniques to overcome challenges related to grammar, pronunciation, and vocabulary. Despite teachers' best efforts, some mistakes are frequently repeated by students due to various factors, such as the similarity of different words in a foreign language and first language interference. For instance, many advanced learners whose first language is Spanish often struggle to distinguish between 'he' and 'she' in English [4]. Similarly, Italian and Ukrainian students with a reasonably good command of English may still say phrases like "The spaghetti are ready," "Are the money on the table?" [5] and "The clothes was wet."

A mistake that a learner "makes often and that has become a habit that is difficult to change" is called a fossilized error [2]. This term is derived from 'fossil,' "the hard remains of a prehistoric animal or plant that are found inside a rock" [3]. A fossilized error becomes ingrained in a student's speech due to repeated misuse [5]. In some instances, learners may be aware of their mistakes but, despite their best efforts, continue to make them [1; 5].

Educators and researchers have suggested various strategies and techniques for dealing with fossilized errors, including:

1. Explaining explicitly what the error is and how to correct it;
2. Focusing on one error at a time to prevent overwhelming learners;
3. Writing down the phrase the student has just said if a mistake was made while speaking, as this helps learners analyze their errors;
4. Encouraging students to record themselves speaking, then reviewing what they said and providing feedback [5];
5. Having students keep a record of their written errors as part of a language portfolio [4];
6. Creating colourful correction flashcards [1].

Dealing with fossilized errors takes time and involves five main stages: identification, correction, practice, repetition, and reinforcement [1].

As an English teacher, I employ various techniques to tackle fossilized errors. From my experience, I have found that explanation and association techniques are particularly effective for correcting pronunciation mistakes.

There are several words that commonly trip up students. For example, many students mispronounce ‘close-up’ (meaning “великий план” in film terminology) by using the voiced consonant /z/ instead of the voiceless /s/. I use the explanation technique here, clarifying that this term is derived from the adjective ‘close’ rather than the verb ‘to close,’ as the camera appears to be very close to the subject it captures.

Another frequent issue is the mispronunciation of the word ‘image,’ likely influenced by the pronunciation of ‘imagine.’ I explain to my students that the sound form of ‘image’ has been borrowed into Ukrainian as “імідж,” stressing that it should sound the same in the original.

In some cases, I apply the association technique to create vivid connections between the challenging words and familiar concepts. For instance, to pronounce ‘**ex**hibition’ correctly, I suggest associating it with ‘**exc**iting **ex**hibitions.’ In contrast, I link ‘**ex**hibit’ to ‘**ex**ample,’ as exhibits are, by definition, examples of something.

Sometimes, the associations can be humorous but effective due to their emotional impact. A common fossilized mistake is pronouncing /s/ instead of /ks/ in ‘accept.’ I suggest linking this word to the idea of a cat, as we often have to accept the

behaviour and habits of our pets. In Ukrainian, the sound /ks-ks/ is usually associated with cats, helping students remember to pronounce ‘accept’ correctly.

The word ‘effect’ is stressed on the second syllable in English, but many learners tend to place the stress on the first one. I explain to my students that the stress pattern parallels that of the word in both Ukrainian and English, encouraging the learners not to force it to sound “more English.”

We listen to the correct pronunciation using resources like the Longman Dictionary of Contemporary English, other English-language online dictionaries, or pronunciation websites, sometimes even watching YouTube videos. It often takes multiple repetitions of my corrections, but eventually, students begin to get it right.

In conclusion, I would like to say that explanation and association techniques, along with comparisons to Ukrainian equivalents, are highly effective in dealing with many fossilized mistakes. However, traditional techniques such as correction, repetition and reinforcement remain essential in learning and teaching.

References

1. Birkenhead, J. *How to Correct Fossilized Errors* [E-resource]. URL: <https://birkenheadenglish.com/blog/how-to-correct-fossilized-errors> (accessed 7 February 2025).
2. *Cambridge Dictionary* [E-resource]. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (accessed 7 February 2025).
3. *Collins Online Dictionary* [E-resource]. URL: <https://www.collinsdictionary.com> (accessed 7 February 2025).
4. *Fossilization* [E-resource]. British Council. *TeachingEnglish*. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/d-h/fossilization> (accessed 7 February 2025).
5. *Fossilized Errors in TEFL* [E-resource]. URL: <https://icaltefl.com/fossilized-errors-in-tefl/> (accessed 7 February 2025).

В.О. Зубенко

Національна академія внутрішніх справ

ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Завдяки розвитку новітніх технологій, стало можливим використання безлічі інноваційних технологій та інтерактивних методів при вивченні іноземної мови. Одним з таких методів є використання кейс-методики. Вона вважається однією з найефективніших тому що, дозволяє покращити знання, активізувати пізнавальний інтерес, а головне – сприяє розвитку комунікативних навичок у студентів.

Метод кейс–навчання - це метод активного аналізу поставленої проблеми, який заснований на вирішенні конкретної ситуації, факти якої взяті з реального життя [2]. Тому живе спілкування виходить на перший план.

Метод стимулює інтерес до теми, сприяє розвитку критичного мислення. Головне, що студенти самі знаходять рішення поставленої задачі, а викладач лише спостерігає та управляє дискусією і роботою студентів. І лише після спільного обговорення викладач повертається до традиційної ролі і підводить підсумки заняття. Тобто, викладач виступає в ролі помічника або організатора.

Методика використання кейс - методу дозволяє створити умови для розвитку самостійності, творчої активності та мотивації студентів до вивчення іноземної мови [2]. Адже в результаті роботи з кейсами вони активізують специфічну професійну термінологію та набувають навичок усестороннього аналізу зі сфери професійної діяльності.

Отже, кейс - це проблемна ситуація яка може бути представлена в будь-якому вигляді: текст, відеоролик, аудіоматеріал, презентація. Кейс так само повинен включати в себе формулювання завдання, опис формату представлення результату (есе, презентація, дискусія, дебати) і критерії оцінювання роботи [1].

Використовуючи кейси на заняттях з іноземної мови, можна виділити наступні переваги:

- Розвиток критичного мислення у студентів;
- Розвиток навичок вирішення поставлених проблем;
- Вдосконалення організаторських здібностей студентів;
- Покращення усного та письмового спілкування студентів;
- Ефективне використання професійної лексики;

- Відпрацювання навичок роботи в команді, кожний учасник робить внесок у вирішення загальної проблеми;
- Залучення до активного обговорення «слабших» студентів;
- Навик швидко та ефективно діяти в стресових ситуаціях, вміння швидко та адекватно реагувати на отриману інформацію;
- Відпрацювання навичок презентувати результати своєї роботи.

Існує чітка структура кейсу: ситуація (випадок, проблема); контекст ситуації; коментарі до ситуації; запитання та завдання для роботи з кейсом [3, с.58].

Вирішення кейсу відбувається в декілька етапів: знайомство з ситуацією, визначення основних проблем, побудова ситуації, вироблення основних концепцій, створення опису, збір додаткової інформації, підготовка остаточного тексту та презентація кейса, організація обговорення [3, с.59].

Робота з кейсами має на меті розбір та рішення конкретної ситуації по певному сценарію, студентам необхідно розібратися в суті проблеми, надати декілька можливих рішень та обрати найкраще з них. Таким чином, метод кейсів пропонує : самостійну роботу студентів; обговорення в малій групі; публічний виступ з презентацією рішення даної проблеми.

На противагу традиційним методам навчання, де викладач дає та потім перевіряє певні знання, при використанні інтерактивних форм навчання, студент сам відкриває шлях до вирішення проблеми.

Надзвичайно важливо, щоб приклади були добре підготовлені заздалегідь, щоб кожен студент знав, яка його роль. Недостатньо лише дати студентам тематичне дослідження і сподіватися, що вони зрозуміють, як ним користуватися.

Для ефективного використання кейс-методу необхідно створювати спеціальні умови:

- забезпечення достатньо високої складності пізнавальних проблем, які потрібно вирішувати студентам;

- створення викладачем логічного ряду запитань щодо пізнавальної проблеми, які спонукають студентську молодь до пошуку істини;
- створення в аудиторії атмосфери психологічного комфорту, яка має сприяти вільному висловлюванню студентами думки;
- відведення спеціального часу на осмислення способів вирішення проблеми [4] .

Проблема, дана в кейсі, визначається самими студентами. При розробці алгоритму необхідних дій студенти використовують на практиці знання як профільних предметів, так і володіння англійською мовою в результаті чого застосовують нову лексику, знання граматики, читання, говоріння, письма, аудіювання, навчаються логічно вибудовувати та обґрунтовувати свою точку зору іноземною мовою. Покращують свої комунікативні навички, не боячись про цьому робити помилки.

Таким чином, роботу з кейсом можна назвати творчим процесом, в ході якого студенти отримують нові знання та покращують свої комунікативні навички. Це ефективний спосіб реалізації професійної підготовки за допомогою вивчення іноземної мови. Адже на заняттях з англійської мови однією з головних умов є використання ситуативних вправ, саме з їхньою практичною спрямованістю для подальшого використання у житті.

Література

1. Огляд інтерактивних методів. URL: <http://multycourse.com.ua/ua/page/19/69>
2. Рольова гра як найбільш ефективний та цікавий інтерактивний метод на заняттях з іноземної мови у ВНЗ. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/news/1/category/525/view/6565>
3. Інтерактивні методи викладання.
1. URL: <http://nsj.gov.ua/files/1514283742Interactive%20vykladannia.pdf>
4. Ягоднікова В.П. Кейс-метод (Case study) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців // В.П.Ягоднікова [Електронний ресурс].Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Pedagogica/25496.doc.htm

О.Л. Ільєнко,

О.В. Гаврилова

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М. Бекетова

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ НА ТРЕТЬОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ

Одне із завдань вивчення англійської мови у вищій школі – формування навичок академічного спілкування, що передбачає всебічне вивчення різноманітних жанрів академічного дискурсу.

Глобалізація та інтернаціоналізація науки та освіти визначають компетентності, якими мають володіти аспіранти. До індикаторів досягнення необхідних компетентностей у рамках дисципліни «Академічна та наукова англійська мова» для третього освітньо-наукового рівня належить, зокрема, така: «Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми галузі державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях». З цього випливає, що випускник аспірантури повинен мати уявлення про конвенції та правила академічного дискурсу англійською мовою. Академічний дискурс охоплює різноманітні ситуації міжособистісної, професійної та міжкультурної взаємодії та пов'язаний із продукуванням великого кола мовних творів, а саме письмових текстів. У зв'язку з тим, що значна частина комунікації в академічному середовищі здійснюється в письмовій формі, особливого значення набуває знайомство з письмовими жанрами. Прикладні аспекти писемного мовлення в рамках академічного дискурсу вивчає такий педагогічний напрямок, як академічне письмо. Завданням зазначеного напрямку є навчання письмовим жанрам, з якими аспіранти можуть зіткнутися у своїй академічній та науковій діяльності.

Академічне письмо веде до застосування у практиці навчання методичних підходів, що склалися у межах академічного письма у західній традиції: підходу,

орієнтованого на спрямовану роботу з текстом як продуктом, тобто на роботу над внутрішньою структурою та мовним наповненням (product-centered approach), та жанрового підходу (genre-based approach). Розробка цих підходів стала результатом 1) визнання відмінностей у методах викладання писемного мовлення носіям англійської мови та тим, для кого англійська мова є іноземною; 2) пошуку найбільш ефективних методів викладання; 3) виявлення недоліків існуючих програм викладання англійської мови для спеціальних та академічних цілей; 4) аналізу підсумків досліджень писемного мовлення англійською вчених різних країн [1,2]. Кожен підхід має переваги та недоліки та націлений на вирішення певного діапазону завдань. Отже, для підвищення ефективності процесу навчання їх слід комбінувати.

Поряд із спеціальними інструментами викладання академічного письма до практики викладання можна включити низку освітніх технологій, а саме: універсальні (технології розвитку критичного мислення, організації самостійної роботи, пошуку інформації) та спеціалізовані, орієнтовані на роботу з групами текстів (технології контент-аналізу, самопрезентації).

Технологія розвитку критичного мислення пов'язана з критичним аналізом та синтезом інформації, системною оцінкою ситуації, пошуком алгоритмів вирішення поставленої проблеми чи завдання, вмінням будувати грамотну аргументацію. У цьому сенсі ця технологія є визначальною для застосування технологій організації самостійної роботи та пошуку інформації. У першому випадку проблемний підхід до досягнення цілей, властивий критичному мисленню, сприяє розвитку навичок самоорганізації та самоконтролю освітньої діяльності, проектування навчальних дій. У другому випадку системний аналіз ситуації допомагає точно сформулювати пошуковий запит, відібрати потрібні джерела, проаналізувати знайдену інформацію з точки зору її релевантності, достовірності та об'єктивності.

Технологія контент-аналізу ефективна при аналізі тематичного плану письма та складанні списку лексики для розкриття тем. Разом з цими технологіями додається спеціальний підхід до навчання академічного письма,

орієнтований на етапи створення тексту: на перший план виходять стадії попередньої підготовки та планування тексту, підготовки чорнового варіанту, перевірки та редагування.

На перших етапах аспіранти не продукують свої тексти. Продуктування власних текстів починається на останньому етапі, що вимагає володіння англійською мовою на високому рівні.

З інструментальної точки зору, активно задіяними виявляються як підхід, орієнтований на роботу з текстом як продуктом, так і підхід, у центрі уваги якого знаходяться етапи створення тексту.

Такий підхід дозволяє ефективніше вирішувати завдання навчання академічному письму і робить цей процес більш усвідомленим для всіх його учасників. При навчанні академічного письма, розробки алгоритмів роботи з академічними письмовими текстами потрібно мати чітке уявлення про те, які освітні технології більшою мірою сприяють досягненню навчальних цілей, як та чи інша технологія підвищує ефективність навчального процесу, і наголошувати на критичному оцінюванні проблемного завдання та самостійному пошуку її вирішення.

Література

1. Escudero L. M. *Rethinking academic writing pedagogy for the European university* // *International Journal of English Studies*. 2013. № 13 (1). P. 167–170.
2. Kearns J., Turner B. *An international discourse community, an internationalist perspective : Reading EATAW conference programs, 2001–2011* // *Journal of Academic Writing*. 2015. № 5 (1). P. 1–16.

Т.М. Калініченко

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛІЦИТНОГО ТА ЕКСПЛІЦИТНОГО СМИСЛУ У ЛІНГВІСТИЦІ

Вчені приділяють багато уваги питанням імпліцитного і експліцитного вираження смислу [2; 3; 4; 5]. Згідно Бацевичу (2004) інформація у комунікації може бути переданою явно або приховано. Виходячи з цього смисл

повідомлення є експліцитним або імпліцитним. Автор дає пояснення експліцитному смислу чи інформації як явному, вираженому смислу, який сприймається комунікантами із значень мовних одиниць. Імпліцитний же смисл або інформація є неявним, прихованим смислом, який виводиться слухачем чи читачем із значень мовних одиниць під впливом конкретної ситуації та контексту спілкування [1].

Як приклад, можливо навести наступний діалог:

Людина 1: Сусіди пропонують на вихідних поїхати за місто.

Людина 2: Ми повинні робити ремонтні роботи у домі.

З одного боку, ми бачимо, що друга людина передає повідомлення, що його родина має робити ремонтні роботи у домі. Це є прямим змістом його репліки. Але беручи до уваги увесь діалог, стає зрозумілим, що це повідомлення є відмовою поїхати за місто, але ця інформація виражена імпліцитно. В експліцитному вигляді відмова не є висловлена у цьому повідомленні.

Імпліцитний смисл є смислом вираженим, але він є вираженим особливим чином. Можливо зрозуміти, що імпліцитний смисл репліки *Ми не поїдемо на вихідних за місто* тісно зв'язан зі змістом репліки *Ми повинні робити ремонтні роботи у домі*. Імпліцитний смисл є зрозумілим, тому що співрозмовник, що сприймає інформацію, розуміє, що неможливо одночасно робити ремонтні роботи у домі та їхати за місто.

Ситуація і контекст мають важливу роль у розумінні імпліцитного смислу. Можна стверджувати, що імпліцитний смисл – це інформація, яка не має безпосереднього вираження та виводиться з експліцитного смислу мовних одиниць, тому що вони взаємодіють зі знаннями адресата. Ця інформація береться з ситуації чи контексту спілкування.

Говорячи про типи імпліцитної інформації, зазначимо, що вона перебуває у різних співвідношеннях з комунікативними намірами автора тексту. Розрізняють три типи імпліцитного смисла: текстовий, підтекстовий та притекстовий.

Згідно Бацевичу, текстовий імпліцитний смисл – це інформація, яка є відповідною явним комунікативним намірам автора тексту [1]. Комунікативні наміри автора тексту знаходяться у залежності від ситуації та контексту. Текстовий імпліцитний смисл – це імпліцитна інформація, яку адресат змушений сприйняти внаслідок контекстно-ситуативних умов. *Ми не поїдемо на вихідних за місто* є текстовим імпліцитним смислом, який є вираженням реплікою *Ми повинні робити ремонтні роботи у домі*. Без цього смислу репліка другого учасника комунікації не є зв'язана з першою реплікою.

Підтекстовий імпліцитний смисл – це інформація, передавання якої знаходиться у неявних комунікативних намірах автора тексту. Умови ситуації та контексту не вимагають обов'язково сприймати її. Ці ж умови свідчать про те, що адресант тексту планував передавати цю інформацію.

Наведемо приклад: *Минулого місяця довго подорожував на яхті в Індійському океані*. Ця репліка є сказаною без попередньої розмови. Можна вважати, що мета цієї репліки – передати підтекстовий смисл, що її автор має змогу робити довгі подорожі в далекі місця.

Притекстовий імпліцитний смисл – це інформація, передавання якої не знаходиться у комунікативних намірах автора тексту, але вона може бути виведена з тексту. Умови ситуації та контексту не вимагають обов'язково сприймати цю інформацію. До того ж ці умови не означають, що автор тексту мав комунікативні наміри передавати її. Можливо навести приклад:

Людина 1: *Минулого місяця довго подорожував на яхті в Індійському океані*.

Людина 2: *Ти вже отримав ліцензію на керування яхтою?*

Друга людина вилучила інформацію, що співрозмовник отримав ліцензію на керування яхтою, тоді як навряд чи перший мовець мав комунікативний намір її передавати, не зважаючи на те, що цей висновок можна зробити з першої репліки.

Отже, можна зробити висновок, що найзагальнішою категорією організації мовного коду в спілкуванні є дискурс. У комунікативній лінгвістиці, дискурс –

це динамічне явище, тобто процес спілкування. Після свого завершення дискурс перетворюється на текст. Риса притаманна тексту – це структурна, а не комунікативна організація. Дискурс і текст є носіями інформації. У мовознавстві ця інформація пов'язується із значенням і смислом, який може бути експліцитним та імпліцитним.

Література

1. Бацевич Ф.С. *Основи комунікативної лінгвістики: Підручник*. Київ: ВЦ «Академія». 2004. 344 с.
2. Безугла Л.Р. *Когнітивно-прагматичні характеристики імпліцитних смислів у німецькомовному дискурсі: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. Спеціальність 10.02.04 – германські мови*. Київ, 2009. 28 с.
3. Калініченко Т.М. *Методи і прийоми експлікації як один із способів вирішення перекладацьких проблем. Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 квітня 2024 р.)*. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2024. С. 198–200.
4. Калініченко Т.М. *Огляд перекладознавчої літератури і питання експлікації у контексті перекладу. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том 10: Науковий діалог у категоріях миру та війни [колективна міжнар. монографія] / [Наук. ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін : Академія прикладних наук у Коніні, 2023. С. 72–81.*
5. Калініченко Т.М. *Трансформації у перекладах як засоби експліцитного вираження смислу. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XVII: Подолання кризових ситуацій у науці та освіті: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Конін, 10 жовтня 2024 р.)*. / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін : Академія прикладних наук у Коніні, 2024. С. 43–45.
6. Klaudy K. *Explicitation*. In Mona Baker (ed.) / In Mona Baker and Gabriela Saldhana (ed.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London and New York : Routledge, 1st / 2nd edn., 2005/2009. P. 80–84 / 104–108.

O. V. Karpenko

Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University

INCREASING EFFICIENCY OF MILITARY ENGLISH LANGUAGE

LEARNING PROBLEM-ORIENTED METHOD

Taking into account the time of Russian war against Ukraine and the entire democratic world, increasing efficiency of the military English language learning problem-oriented method for pilots and engineering staff at Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University has adopted the motivating requirements for our cadets the use of both armament and military equipment, produced by the ally's countries.

In this context, it is very important to study the problem of enhancing the efficiency of the English language educational and training program not only for leadership and engineering knowledge but also for combat and military mission proficiency requirements. Moreover, implementing at our university both the military English language learning educational and training programs and the testing and evaluation system according to the STANAG 6001 NATO language interoperability document, allows cadets to increase their motivation for mastering fundamental and professional knowledge [2, p. 78].

The STANAG 6001 (Standardization Agreement) defines the English language learning processes, procedures, curriculum and test program development for enhancing the language interoperability and operational effectiveness of the alliance military forces.

At Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University there is an experience of the military English language learning motivational technique when teaching fundamental academic disciplines at the Department of physics and radio electronics. For example, the aviation physics subject writers follow the instructional system development model, which is a well-documented pedagogical approach that is frequently used in the development of military educational and training courses for combat purposes. As prescribed by the instructional system development model, the aviation physics subject is based on objectives. There are both the aviation English language competence and professional, based on advanced knowledge of physics, objectives that state explicitly what cadets should be able to accomplish upon completing the aviation physics subject. Each of the seven educational modules of the aviation physics subject is designed to progressively develop cadets' professional skills in aviation English and aerodynamics. It is true, that physics is most closely linked with

aerodynamics which has provided its greatest stimulus. The actuality of the aviation physics subject is that it employs traditional methods of language teaching as well as more recently developed communicative approaches during the time of the war of Ukraine against Russian aggression.

There are two main types of military English language learning motivation of our cadets, such as: learning English for engineering purposes, for example, to participate in the military educational and training programs in the ally's countries for studying both modern ammunition and military equipment, and learning English for the developing staff career possibilities; for example, to explore the contemporary style and culture of the control and communication procedure for achievement interoperability amongst the military staff of the ally's nations. The motivated cadets display goal-oriented behaviors. They take initiative, show resilience, and harness their curiosity [3, p. 177].

According to the results of the conducted analysis of testing cadets' knowledge, it can be concluded that enhancing the efficiency of the military English language learning motivation at Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University should be based on implementing the Problem based learning and Blended Learning as the innovative forms of learning technology combining online educational methods of learning with traditional classroom methods at the safe locations, even at the air raid shelter, at the following stages of teaching cadets:

- the preparation stage including developing not only methodical materials for academic disciplines but also visual materials (presentations, layouts, samples of studied devices, etc.), as well as consulting cadets about specifics of applying professional terminology in the combat application and technical field;
- the main stage consists of conducting classes in English and establishing feedback between a teacher and cadets through the problem-based learning method;
- the final stage is based on controlling cadets' knowledge and developing their creativity in making decisions in the combat environment [1, p. 390].

So, the use of information technologies is obligatory for enhancing the motivation and efficiency of the military English learning process. At Ivan Kozhedub

Kharkiv National Air Force University there is an experience of using motivational programs of such universities as the Air Force Academy, Embry-Riddle Aeronautical University, Massachusetts Institute of Technology.

Thus, taking into consideration the above-mentioned, it can be stated that development of the military English language education program is possible due to using the Problem based learning and Blended learning educational methods, modern information technologies, and methodical fundamentals of teaching based on logic, system analysis, visual materials that promote cadets' linguistic and professionally-oriented motivation geared toward their realizations in officer career progression to ensure the Ukraine's victory in the war with Russia for the independence, sovereignty and territorial integrity of Ukraine.

References

1. Карпенко О. В., Нос А. І., Степаненко В.А. Шляхи підвищення ефективності викладання модулів навчальних дисциплін англійською мовою. Освітній процес: методика, досвід, проблеми // Навчально-методичний збірник. Харків, 2018. №1(147). С. 387–392.
2. Karpenko O., Nos A. Teaching Aviation English to Future Pilots. Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (24 лютого 2022 року). Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2022 С. 77–80. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19495/1/Mov_osv_konf-2022.pdf
3. Karpenko O. V. Problem-based learning method for evaluating engineering science cadet knowledge acquisition. Застосування Сухопутних військ ЗС України у конфліктах сучасності: збірник тез доповідей наук.-практ. конф. Львів; НАСВ, 29-30 листопада 2023р. С.177.

O.O. Karpenko

State University of Information and Communication Technologies (Kyiv)

ENHANCING THE QUALITY OF TRAINING SPECIALISTS THROUGH ENGLISH AS A MEDIUM OF INSTRUCTION AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

English as a global lingua franca provides students with access to a broad range of academic resources, literature, and international research. Higher education institutions that adopt English as a medium of instruction (EMI) align themselves with global academic standards, offering students opportunities to engage with international scholarship and interdisciplinary fields. Teaching in English improves students' language and communication skills, which are crucial for their participation in the global workforce. Employers increasingly demand bilingual or multilingual proficiency, particularly in business, technology, and diplomacy. Students gain confidence in both written and spoken English, boosting their employability and preparing them for international career opportunities.

EMI exposes students to international teaching methodologies, research practices, and academic discourse, enhancing their analytical thinking and problem-solving abilities. It encourages critical thinking, promotes diverse perspectives, and prepares students for global collaboration. English-medium instruction opens access to international academic journals, books, online courses, and research publications, enabling students to stay up-to-date with developments in their fields. English is widely used in international conferences, collaborations, and exchanges, making it easier for students to network with global professionals. Mastery of English increases opportunities for study abroad programs, internships, and career placements in multinational corporations or international organizations. As globalization and international markets grow, there is an increasing demand for professionals who can work across cultures and borders. EMI prepares students to meet these demands, enhancing their marketability by combining technical expertise with language skills, making them more competitive in the global labor market.

However, not all students and faculty may have the required proficiency in English, which could create communication and comprehension gaps, affecting the learning process. Language barriers may impact the quality of instruction, requiring additional support, such as language courses, specialized training for instructors, and the adaptation of materials. Institutions should provide appropriate language support programs to ensure that students can fully engage with the content. While EMI

strengthens global competitiveness, it is also essential to balance English instruction with the preservation of local languages and cultural identities. A blended learning approach, combining English and local languages, can offer a more culturally relevant education.

To effectively teach in English, faculty members need ongoing professional development, including language training and pedagogical skills tailored for second-language instruction. They must also be familiar with Content and Language Integrated Learning (CLIL) methods, which integrate language and content teaching. Universities adopting EMI not only improve educational quality but also contribute to regional economic development by preparing graduates capable of international collaboration and innovation. Graduates proficient in English are equipped to drive scientific research, technological advances, and business development, benefiting both local and global economies. Case studies of successful EMI adoption in universities worldwide (e.g., Europe, Asia, Latin America) illustrate both the advantages and challenges of such an approach.

Institutions that successfully implement EMI often provide support systems such as language labs, peer tutoring, and online resources to help students overcome language challenges. The increasing use of digital technologies, such as MOOCs and virtual classrooms, enhances the accessibility and flexibility of EMI, offering greater learning opportunities. As English continues to dominate global research and academic discourse, universities will likely expand their EMI programs to meet the evolving needs of the international labor market. There is also an example of EMI implementation in the curricula at the State University of Information and Communication Technologies, where several author's courses are taught in English within education programs for students specializing in Information, Library, and Archival Studies. These courses, such as Business Communications, Persuasive Communication Strategies in Professional Activity, Information Culture of Professional Communication, and Communication Training Skills, are offered at the 1st, 2nd, and 3rd levels of study.

Thus, incorporating English as a medium of instruction in higher education is a strategic move that enhances the quality of training specialists. It equips students with the necessary language skills, academic exposure, and global perspectives to succeed in an interconnected world. However, successful EMI implementation requires addressing language needs and integrating support systems to bridge proficiency gaps. Ultimately, EMI prepares graduates to thrive in the global workforce, contributing effectively to international development, research, and innovation.

References

1. Karpenko O. O. *Educational program as an indicator of quality in training students in the field of information, library and archival studies*. *Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: метаморфози навчального дизайну: матеріали XI Міжнародної конференції, 3–4 березня 2021. Київ, 2021. С. 17–20.* <http://dx.doi.org/10.12958/978-617-8016-78-4-2023>
2. Karpenko O. O. *EMI as a guarantee for students' professional training in the conditions of globalization*. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди: VI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференція, 22 лютого 2024 року Нац. юрид. ун-ті імені Ярослава Мудрого. Харків, 2024. С. 92–94.*
3. Karpenko O. O. *English as a Medium of Instruction in improving the quality of students' training in the speciality "Information, Library and Archival Studies" / Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: матеріали міжнар. наук. конф., 17–18 листопада 2022 р. Харків, 2022. С. 424–425.* <http://dx.doi.org/10.25264/24.10.2022>
4. Karpenko O. O. *Implementing English medium instruction at universities: perspectives and challenge*. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди: V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференція, 22 лютого 2024 року Нац. юрид. ун-ті імені Ярослава Мудрого. Харків, 2023. С. 98–101.*

T. Kozhushkina,

O. Nesterova

Dnipro University of Technology

THEORETICAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF CULTURE OF INTERPERSONAL INTERACTION OF STUDENTS

These days, the goal of education is to create a competitive specialist, encourage the growth of a consistent, practical attitude toward knowledge, and develop the knowledge-transformation, polytechnical, and knowledge-instrumental skills necessary to obtain professional mobility, social protection, and comprehensive competence, imaginative self-improvement. The application of a cultural and competence strategy, which conforms to the standard of general culture and humanitarian education to the requirements of interpersonal interaction levels, can help achieve this goal.

The issues of interpersonal interaction were considered by such researchers as Ringwald W.R., Wright A.G.C. [3], Rosnow R. [4], Batool H., Saleem S. [1], Ding Jie [2] and others. The studies cover various aspects of interpersonal interaction, but the professional aspect of it remains uncovered, especially in the case of teachers training.

We consider it appropriate in educational institutions purposefully to organize the educational process in order to prepare students of the Pedagogical College to establish effective interaction with all its participants, which requires taking into account world tendencies and state approaches in learning, fundamental research and scientific achievements in the implementation of modern training. The outlined factors are the theoretical foundations of the formation of students of the Pedagogical College of Culture of Interpersonal Interaction. For the purpose of specifying and in -depth analysis of these theoretical foundations, they are structured into groups.

The first group of theoretical foundations of the formation of the culture of interpersonal interaction of students of the Pedagogical College include historical and philosophical views of thinkers regarding the development of ideas about values, rules and rules that are regulators of interpersonal relations of adolescents.

The second group of theoretical foundations includes scientific works that characterize the interconnections of the culture of interpersonal interaction with other fields of knowledge (philosophy, cultural studies, sociology, pedagogy, psychology, conflictology, ethics).

The third group of theoretical foundations is research, which reveals the role of a culture of interpersonal interaction in the future professional activity of students of the Pedagogical College.

The fourth group of theoretical foundations is the results of scientific achievements, which specify the problem of determining the structural and criteria characteristics of the culture of interpersonal interaction of students of the Pedagogical College.

The fifth group of theoretical foundations combines works that highlight the potential of the professional training of students of the Pedagogical College in the formation of a culture of interpersonal interaction.

References

1. Batool H., Saleem S. *The Relation Between Interpersonal Relationship Satisfaction and Spiritual Well-Being in Adults. Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 2024, No 18(2), P. 189-200. <https://doi.org/10.5964/ijpr.13519>
2. Ding Jie. *Exploring Effective Teacher-Student Interpersonal Interaction Strategies in English as a Foreign Language Listening and Speaking Class. Frontiers in Psychology* 2021. Vol. 12. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2021.765496>
3. Ringwald W.R, Wright A.G.C. *The Affiliative Role of Empathy in Everyday Interpersonal Interactions. Eur J Pers.* 2021. Vol. 35(2). P.197-211. doi: 10.1002/per.2286.
4. Rosnow R. L. (2001). *Rumor and gossip in interpersonal interaction and beyond: A social exchange perspective. In R. M. Kowalski (Ed.). Behaving badly: Aversive behaviors in interpersonal relationships. American Psychological Association*, 2021. P. 203–232.

В.Ю. Кочубей

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОГО ВМІННЯ ЧИТАННЯ ДЛЯ АРГУМЕНТАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Підготовка сучасного вчителя іноземних мов – складний і багатоаспектний процес, який базується на засадах компетентісного та практико-орієнтованого підходів. Вчитель має володіти цілим комплексом професійних умінь, ціннісних

орієнтирів, моральних якостей та особистісних рис, що дозволять вчителю ефективно організовувати процес навчання і виховання здобувачів освіти.

Відповідно до професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти, професійна компетентність вчителя ґрунтується на низці ціннісних орієнтирів, серед яких важливе місце займає розуміння важливості мислення і пошанування істини [3]. Ця інтелектуальна та етична установка є результатом розвитку навичок критичного мислення, вміння опрацьовувати і аналізувати інформацію, робити самостійні обґрунтовані висновки.

Більшість інформації люди сприймають через візуальні рецептори, відтак читання є ключовим аспектом вербальної активності людини. Осмислення тексту охоплює низку розумових операцій, таких як порівняння і узагальнення, аналіз і синтез, абстрагування і конкретизація [2, с. 373]. Саме через вміння читати відбувається розвиток навичок усного й писемного висловлювання, формуються вміння критичного мислення та аналітичного підходу до сприйняття та інтерпретації інформації.

Робота з текстом може переслідувати різні цілі; традиційно виділяють такі види читання, як переглядове, пошукове і вивчаюче [2, с. 377]. Читання для отримання інформації/аргументації, тобто детальне читання, передбачає ретельне вивчення тексту.

Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [4], читання для інформації та читання для аргументації належать до одного виду читання – reading for information and argument [4, с. 54], оскільки раціональна аргументація вимагає підкріплення фактичною інформацією.

Для успішного процесу сприйняття мовознавці виділяють три фази мовленнєвої діяльності читання: мотиваційно-спонукальну, орієнтувально-дослідну й виконавчу. Упродовж роботи з текстом відбувається реалізація кількох пізнавальних і комунікативних дій: сприйняття, розуміння й осмислення, інтерпретація, створення вторинного тексту (через написання анотації, резюме, рецензії, твору, виступу, презентації тощо) [1, с.15].

Під час читання для аргументації відбувається процес аналітичного сприймання тексту з метою обґрунтування читачем певних положень для переконання в їх істинності та слушності. Тексти, які використовуються в процесі підготовки майбутніх вчителів англійської мови, мають відповідати критеріям пізнавальної цінності, бути зразком для демонстрації використання мовних одиниць на різних рівнях (текст-демонстратор), а також еталоном реальних мовленнєвих витворів (текст-зразок). Обидві функції реалізуються в навчальному тексті [1, с.15].

Наведемо приклади навчальних інструкцій, які стимулюють розвиток критичного мислення студентів і сприяють формуванню вмінь читання для аргументації:

Read the text and agree / disagree with the following statements. Give your arguments.

Read the text. Find arguments to support or repudiate the questions given below and discuss them with other students.

Read the text. Find arguments “for” and “against” including arts in school curriculum. Be ready to discuss the issue with the group.

Read the text. Find the information to prove the following.

ажливо, щоб студенти-майбутні вчителі іноземних мов оволоділи навичками та стратегіями різних видів читання, серед яких центральну роль посідає читання для аргументації. Кваліфікований вчитель зможе застосовувати ці практичні уміння для розвитку здібностей і компетентностей здобувачів освіти.

Література

1. Баландіна Н. Ф. Навчальний текст як засіб породження нових смислів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2017. Вип. 58. С. 14-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2017_58_4.
2. Бігіч О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

3. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
4. Common European framework of reference for languages: learning, teaching assessment. Companion volume with new descriptors. (2018). Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>

T. Koshechkina

Die Nationale Rechtsuniversität Jaroslav Mudryj

BILDUNGSPLATTFORMEN UND APPS ALS LERNORTE FÜR DIE SPRACHKENNTNISSE VON JURASTUDENT:INNEN

Seit dem Durchbruch von ChatGPT im November 2022 entstehen immer leistungsfähigere KI-Modelle, bekannt als Large Language Models (LLMs), die eine Vielzahl an Aufgaben übernehmen können. In den letzten Jahren hat sich die künstliche Intelligenz (KI) immer mehr in verschiedenen Lebensbereichen etabliert, darunter auch im Bildungswesen. Besonders im Kontext der juristischen Sprachbildung bietet KI zahlreiche Möglichkeiten zur Verbesserung des Lernprozesses, stellt aber gleichzeitig eine Reihe von Herausforderungen und Fragen auf. Dieser Artikel beleuchtet die Vorteile und Herausforderungen der Integration von KI in den Deutschunterricht für Jurastudierende.

Der Einsatz von KI-Technologien verspricht, den Unterricht zu verbessern, indem Studierende beim Verstehen und Analysieren komplexer juristischer Texte unterstützt werden. Generative Sprachmodelle helfen zudem bei der Erstellung von Übungsmaterialien und der Bereitstellung personalisierten Feedbacks. Zahlreiche Online-Plattformen wie „Jurafuchs“ sowie Apps wie „Alpmann Schmidt – Jura Definitionen“, „Anki“, „Repetico“, „LEX superior - Gesetze & Jura“ u. a. optimieren KI selbst, um rechtliche Probleme effizienter zu lösen. Es erscheinen vielfältige Übungen und synthetische Videos, die mit Hilfe KI generiert werden.

Im Jurastudium spielen Definitionen eine entscheidende Rolle, da Gesetzestexte allgemein formulierte Regelwerke sind, die auf konkrete Fälle angewendet werden

müssen. Das bedeutet, dass Jurastudierende im Laufe ihres Studiums eine Vielzahl von Definitionen verinnerlichen müssen. Während viele sie weiterhin aus Lehrbüchern abschreiben, greifen zunehmend Studierende auf digitale Alternativen wie Anki oder Repetico zurück. Diese Karteikarten-Apps bieten integrierte Wiederholungsfunktionen, insbesondere das „spaced repetition“-Prinzip, das regelmäßige Wiederholungen automatisiert und damit den Lernprozess effizienter gestaltet.

Noch innovativer sind moderne Bildungsplattformen wie „*Jurafuchs*“, die ein besonders komfortables Lernen ermöglichen. Ein Beispiel ist der KI-gestützte Definitionstrainer, der Studierenden einen interaktiven Chat mit Foxy, einer intelligenten Lernhilfe, bietet. Nutzer können Definitionen üben und erhalten direktes Feedback zur Genauigkeit ihrer Antworten sowie Hinweise zur Optimierung ihrer Formulierungen. Dies erleichtert es, Lernlücken gezielt zu schließen [1].

Sprachliche Komplexität und KI als Unterstützung. Ein weiteres zentrales Problem für Jurastudierende ist die sprachliche Komplexität juristischer Texte. Viele haben Schwierigkeiten, komplexe Rechtstexte zu lesen und zu analysieren. KI kann helfen, solche Texte zu vereinfachen oder zu erklären, was das Verständnis verbessert. Allerdings besteht das Risiko, dass dabei wichtige Details oder juristische Nuancen verloren gehen.

Hier setzt die App „*JLaw - Gesetze*“ an, die mit ihrer strukturierten Darstellung den Zugriff auf über 4.000 Gesetze erleichtert. Die App „*LEX superior - Gesetze & Jura*“ ermöglicht zusätzlich das schnelle Auffinden relevanter Paragraphen mit nur einem Klick zur gewünschten Stelle durch eine unkomplizierte Suchfunktion, was den Lernprozess beschleunigt.

Diese Apps sind auch eine wertvolle Unterstützung im Unterricht. So erleichtern sie Diskussionen, da Studierende ihre Argumentation sofort auf ihre gesetzliche Grundlage prüfen können. Außerdem bieten die Apps Lesezeichen- oder Notizfunktionen, mit denen Studierende wichtige Stellen markieren und für spätere Diskussionen oder Klausuren abspeichern können. Nach der Vorlesung lassen sich Mitschriften mit den passenden Gesetzestexten ergänzen.

KI-Tools zur Unterstützung juristischer Schreibarbeiten. Neben dem Lernen von Definitionen und Gesetzen gibt es auch KI-gestützte Tools, die das Verfassen juristischer Dokumente und Verträge erleichtern. Ein Beispiel ist der KI-Assistent von *ClickUp Brain*, der eine Vielzahl von Dokumenten – darunter Projektunterlagen, Verträge und juristische Gutachten – generieren kann [4].

Dieses Tool kann auf verschiedene Weise im Unterricht eingesetzt werden, um den Lernprozess effizienter zu gestalten und sowohl Studierende als auch Lehrkräfte zu unterstützen. So z.B. Zusammenfassungen aus langen juristischen Texten oder Vorlesungsskripten generieren; Mindmaps und strukturierten Notizen zu komplexen Rechtsfragen erstellen; Übungsfällen, Multiple-Choice-Tests oder Quizfragen basierend auf Unterrichtsthemen automatisch erstellen usw.

Fazit. KI-basierte Bildungsplattformen und Apps bieten für Jurastudierende zahlreiche Vorteile – von der Unterstützung beim Lernen juristischer Definitionen über das Verstehen komplexer Gesetzestexte bis hin zur Optimierung juristischer Schreibarbeiten. Gleichzeitig müssen Lehrende und Studierende sich mit den Herausforderungen dieser neuen Technologien auseinandersetzen, insbesondere hinsichtlich der Genauigkeit, Zuverlässigkeit und ethischen Aspekte des KI-Einsatzes. Richtig angewendet können KI-gestützte Lösungen jedoch eine wertvolle Ergänzung des Deutschunterrichts für Jurastudierende sein und die Ausbildung zukünftiger Jurist:innen erheblich erleichtern.

Die Fähigkeit, mit KI umgehen zu können, wird für Jurastudierende eine entscheidende Kompetenz sein, um sich in einem zunehmend digitalisierten Berufsfeld zurechtzufinden. Die Integration von KI in die juristische Sprachbildung wird voraussichtlich weiter an Bedeutung gewinnen. Wichtig ist es jedoch, dass diese Technologien als Ergänzung zum menschlichen Urteil dienen und nicht dessen Rolle übernehmen sollen.

Referenzen

1. Jurafuchs. URL: <https://www.jurafuchs.de/jurafuchs-verbessert-die-lernerfahrung-mit-kuenstlicher-intelligenz-gpt-4/>

2. Schmohl, T., Watanabe, A., Schelling, K. *Künstliche. Intelligenz in der Hochschulbildung. Chancen und Grenzen des KI-gestützten Lernens und Lehrens Bielefeld* : transcript 2023, 283 S. URL: <https://doi.org/10.25656/01:26427>
3. Wendt, Ch., Buhrfeind, I., Frick, K., Neumann, A. *Mit KI im Deutschunterricht schreiben – Impulse für Lehrer:innen für den Unterricht in der Zukunft. k:ON - Kölner Online Journal für Lehrer:innenbildung* 7, 2023, S. 321-340. URL: <https://doi.org/10.18716/ojs/kON/2023.16>
4. York, A. *10 juristische KI-Tools für juristische Praxen und Fachleute im Jahr 2025* URL: <https://clickup.com/de/blog/110039/ki-tools-fuer-anwaelte>

O. Kuznetsova

Yaroslav Mudryi National Law University,

L. Shtefan

H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

CONCERNS THAT MATTER: AI TOOLS IN EDUCATION

Technological advancement has led to proliferation of AI appliances. Consequently, the number of them specifically designed for the sphere of education is steadily growing. Therefore, the pedagogical aspects of AI applications usage for educational purposes need to be thoroughly studied to maximise the pluses of new technological developments and minimise the likely negative implications that may and do emerge as the result of technological modification of the sphere of education. A sense of excitement about the possibilities of artificial intelligence tools in teaching and learning may overshadow the concerns they give rise to and unintentionally distract from considering diverse risky manifestations they bring along.

Current research on AI tools application provides insights into overview of generative AI in academic settings, enhancing both productive personalized and collaborative learning, current and exam assessments, impact of AI on learning outcomes, student engagement, enhancing students' active role in learning, generating specifically-tailored teaching materials and assignments and AI tools use as academic assistants [12;13].

Scientific publications consider different classifications of AI tools in education. Some of them dwell on the promising application spheres of AI-tools in education

subdividing them according to the criterion of “addressee” into those intended for teachers or learners. Others focus on the role AI applications take in teachers’ activity subdividing them into those that serve as a means of supporting teachers (AI-supported teachers) and those that have to be adapted by teachers (teacher-supported AI), as well as those that can be used interchangeably with teachers substituting them (teacher-compatible AI) [6]. Regarding the function that AI tools perform in the organisation of learning, they may be subdivided into designed for individual tutoring and group teaching while serving as a means of creating an intellectual virtual educational environment [1; 10].

As the number of studies on AI tools in education grows, so does the list of the teaching process aspects where according to researchers they are evidently efficient. The studies claim that AI tools are useful for planning classes based on the data on student individual needs and performance as well as for monitoring the effectiveness of the learning process (timely monitoring of learning processes), for tracking students' concentration on the learning process during classes and changing types of teaching and learning activities to promote students’ motivation and engagement, getting quick feedback with reference to their progress and performance and for improving teacher-student interaction [2].

Scholarly studies prove that AI tools have an important didactic potential at all educational levels in terms of addressing idea generation and content creation in teaching a variety of disciplines, assisting in teaching and learning by providing on-demand support, assessing students' learning achievements, supporting personalised and individualised learning, and thus facilitating effective interaction between students and teachers in the teaching process [1; 7; 12].

The use of AI tools allows teachers to automate and speed up the process of preparing for classes, generating lesson plans, personalised curricula and types of activities that meet the individual needs of each student; to develop forms for the evaluation of students' learning achievements, their needs, elements of educational courses that cause difficulties; to create relevant didactic teaching materials including audio and video tasks, to allow for interactive presentation of educational material, etc.

Although the use of AI tools in education has acquired common positive consent nowadays, almost every scientific publication calls for considering the concerns related to the introduction of technological resources into teaching and their cautious implementation. Those concerns may also be roughly divided into those that mainly address learners and those that have to be borne in mind by teachers as well as those that may impact both learners and teachers.

AI tools-related challenges for both teachers and learners may encompass technical difficulties (like system bugs, intermittent internet access, and the requirement for regular system updates), personal data protection and ethical issues, the presence of conflicting information sources and inaccurate data [15], lack of personalization [5] and potential hindrance to critical thinking and creativity [4; 11; 12].

The concerns related to AI tools use for learning purposes by students highlight the difficulties in ensuring academic integrity, reliability and ethical implications, risks they pose leading to reducing individual writing skills, overreliance on them which may degrade their thinking skills, and an increase in high-tech plagiarism [7; 9; 12; 14].

As for the teachers, they are to be the agents, who acknowledging the potential risks, should avoid over relying on the AI tools themselves but be able to use the technological advantages they offer. Nobody but a human teacher can assume the needs of learners to the full, create the emotionally supportive learning setting and adapt AI-generated teaching materials for the individual learner or specific groups of students. Only human teachers can ensure that any artificial intelligence generated content is verified with reputable sources. Moreover, it is essential for teachers to realise that overexcitement with AI tools may lead to losing their own creativity, critical thinking and result in their professional degradation.

Література

1. Кузнецова О. Ю., Фазан В. В., Штефан Л. А. Впровадження програмного забезпечення з використанням штучного інтелекту у навчальний процес закладів освіти. *Теорія та*

методика навчання та виховання. 2024. № 57. С. 68-79. DOI:
<https://doi.org/10.34142/23128046.2024.57.06>

2. Celik I., Dindar M., Muukkonen H. et al. The Promises and Challenges of Artificial Intelligence for Teachers: a Systematic Review of Research. *TechTrends*. 2022. 66. pp. 616–630. <https://doi.org/10.1007/s11528-022-00715-y>
3. Cheng J. Applications of Large Language Models in Pathology. *Bioengineering* 2024, 11, 342. <https://doi.org/10.3390/bioengineering11040342>
4. Combrinck C. A tutorial for integrating generative AI in mixed methods data analysis. *Discover Education*, 3, 116 (2024). <https://doi.org/10.1007/s44217-024-00214-7>
5. Drossinou Korea M., Panagiotis A. Factors arising from the utilization of artificial intelligence and large language models in special education and training. *European Journal of Special Education Research*, 2024,10(2), pp. 1-16. <http://dx.doi.org/10.46827/ejse.v10i2.5209>
6. Humble N., Mozelius P. Teacher-supported AI or AI-supported teachers? In: Paul Griffiths and Mitt Nowshade Kabir (ed.) *Proceedings of the European Conference on the Impact of Artificial Intelligence and Robotics*, EM-Normandie Business School Oxford, UK, 2019. 31October-1November, ECIAIR. pp. 157-164. <https://doi.org/10.34190>
7. Islam I, Islam M. N. Exploring the opportunities and challenges of ChatGPT in academia. *Discover Education*, 2024. 3(31). <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s44217-024-00114-w.pdf>
8. Kılınç S. Embracing the Future of Distance Science Education: Opportunities and Challenges of ChatGPT Integration. *Asian Journal of Distance Education*, 2023, vol. 18, no. 1, pp. 205–237. <https://hdl.handle.net/11511/103929>
9. Kostka I., Toncelli R. Exploring Applications of ChatGPT to English Language Teaching: Opportunities, Challenges, and Recommendations. *The Electronic Journal for English as a Second Language*, 2023. Volume 27, Number 3, pp. 1-19. <https://doi.org/10.55593/ej.27107int>
10. Luckin R., Holme W., Griffiths M., Forcier L. B. *Intelligence Unleashed. An argument for AI in Education*. London: Pearson. 2016. 60 p.
11. Ngoc Vu N., Thi Hong Lien N. Leveraging ai for higher education: the role and implications of chatGPT. *Huflit Journal of Science*, 2023. 7(4), pp. 29-34. <https://hjs.huflit.edu.vn/index.php/hjs/article/view/157/89>
12. Panda S., Kaur N. Exploring the role of generative AI in academia: Opportunities and challenges. *IP Indian Journal of Library Science and Information Technology*, 2024. 9(1), pp. 12–23. <https://doi.org/10.18231/j.ijlsit.2024.003>

13. Peláez-Sánchez I.C., Velarde-Camaqui D., Glasserman-Morales L.D. The impact of large language models on higher education: exploring the connection between AI and Education 4.0. *Front. Educ.* 2024. 9:1392091. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1392091>
14. Sengul C., Neykova R., Destefanis G. (2024) Software engineering education in the era of conversational AI: current trends and future directions. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 2024. 7, 1436350, pp. 1 - 23. <https://doi.org/10.3389/frai.2024.1436350>.
15. Wang S., Mo C., Chen Y., Dai X., Wang H., Shen X., Exploring the Performance of ChatGPT-4 in the Taiwan Audiologist Qualification Examination: Preliminary Observational Study Highlighting the Potential of AI Chatbots in Hearing Care *JMIR Med Educ*, 2024. 10:e55595. <https://doi.org/10.2196/55595>

В.Л. Лаврухіна

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОВИ МАС-МЕДІА

Характеризуючи сучасний стан інформаційно-політичної ситуації у світі та розвиток лінгвістичних наук, вбачаємо зацікавленість дослідників до аналізу різноманітних типів дискурсу. Суспільно-політична діяльність у світі, глобальна інформатизація усіх сфер життя, зміни у перевагах людства зробили мову засобів масової інформації (ЗМІ) об'єктом пильного вивчення психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, дискурсивного аналізу. Мас-медіальний дискурс охоплює ірраціональний та емоціональний рівні, відрізняється оцінністю, упередженістю, афективністю, суб'єктивністю. Навіть тексти новин, які претендують на неупередженість та об'єктивність, створюються у межах певного ідеологічного фрейму інтерпретації. Інакше кажучи, інформативність та сугестивність мас-медіального дискурсу тісно взаємопов'язані та взаємообумовлені.

У мас-медіальному дискурсі діє принцип сприйняття реципієнтом інформації на основі вже сформованих у нього думок і очікувань. Тож задача мас-медіа змодельовати реакцію адресата на певні факти та ситуації [4]. Саме тому засоби масової інформації стають не тільки носіями культури, але й засобом маніпулювання свідомістю та настроєм людей за допомогою предметів цієї

культури – книг, музикальних творів, радіо- та телепрограм, фільмів, мережі Інтернет, тощо. Незважаючи на те, що всі люди, що належать до одного соціуму, живуть в єдиному фізичному просторі, їх менталітет та сприйняття дійсності різний. Особливості мислення, мовної свідомості та індивідуальної мовленнєвої поведінки виявляються у мові ЗМІ. Маючи великий прагматичний потенціал, тексти ЗМІ мають здатність впливати на отримувача інформації, торкатися його почуттів, викликати певну реакцію, спонукати до дій. Керуючись відповідним комунікативним наміром мовець обирає «мовні одиниці, що мають необхідне значення, як предметно-логічне, так і конотативне, та організує їх у висловлювання таким чином, щоб установити між ними необхідні смислові зв'язки. У результаті створений текст набуває певного прагматичного потенціалу та забезпечує потрібний комунікативний вплив на реципієнта» [3].

Не можна оминати й такий важливий лінгвістичний фактор як синтаксична побудова тексту. Саме комунікативна доцільність синтаксичних засобів у поданні інформації визначає їхнє прагматичне значення.

На сучасному етапі можна констатувати виокремлення нового типу інформаційних відносин у медійному просторі. Мас-медіа розглядаються як комунікативний простір для спілкування громадян. Сучасні інтернет-технології активно допомагають створенню онлайн-публікації за участю будь-якого члена суспільства. В той же час у коментарях до тексту професійних журналістів на форумі висловлюються погляди та оцінки, наводяться факти й аргументи щодо публікації. Сьогодні науковці розглядають не тільки особливості ЗМІ комунікації у напрямку комунікатор → реципієнт, але й результати цієї комунікації, бо таку можливість надають самі реципієнти, інформуючи як вони отримали і сприйняли відповідну інформацію, які думки вона в нього викликає.

Розвиток засобів масової комунікації сприяє формуванню культури сучасності. Дослідження впливу ЗМІ на формування культури є актуальним. Завдяки новітнім технологіям інформаційний вплив на свідомість людей є неймовірно потужним і швидким. А саме через свідомість формується культура і сприйняття людиною себе в цьому світі. ЗМІ не можуть бути відокремлені від

культурного і світоглядного контексту, отже, вони зараз не тільки впливають на нього, а й великою мірою формують культурний простір.

Життєвий досвід та культурні цінності передаються від покоління до покоління у ході спілкування. Головним у культурі суспільства є обмін духовними цінностями. Засоби масової комунікації виступають компонентом комунікативного процесу і завжди є способом передачі, збереження, і розповсюдження культурних цінностей у суспільстві.

Глобальні зміни, пов'язані з безперервним розвитком можливостей масової комунікації впливають на медіа текст, і зараз відбувається ускладнення сенсового навантаження кожного елементу повідомлення: здійснюється перехід від локальних, лінійних сенсів до багатовимірних, що вимагають від адресата вміння мислити у декількох просторах одночасно. Обґрунтоване й виважене використання мовних засобів у засобах масової інформації визначає публічну думку, впливає на формування культурного середовища та визначає способи взаємодії суспільства. Автори зосереджують і закарбовують в медіа текстах свої ідеї та свій життєвий досвід, якими вони хочуть поділитися зі своїми реципієнтами. Медійний текст не лише відбиває та повідомляє про найважливіші події сьогодення, а й інтерпретує їх у світлі певної прагматичної мети [1].

Що стосується лінгвістичного складника сучасних медіа, то необхідно відзначити такі зміни: 1) спрощення контенту з розрахунку на його сприйняття широкою цільовою аудиторією; 2) структурно-композиційна простота текстів, спричинена тим, що реципієнт після одного погляду повинен вирішити, потрібна йому та чи інша інформація; 3) трансформація мови комунікацій, що знижує використання низки лінгвістичних норм.

Отже, засоби масової комунікації є визначальним фактором формування культури в наш час. Розуміння суті масових процесів комунікації необхідне абсолютно кожному. Медіа дискурс є значним комунікативним середовищем, у якому транслуються культурні коди, цінності та показники певного соціуму. Безсумнівно, мас-медіа сучасності являє собою один з найважливіших компонентів масової комунікації інформаційного суспільства. Процес

впровадження інформаційних технологій у медіа культуру привів до значних змін у структурі мови, що стати однією з перспектив досліджень текстів ЗМІ.

Література

1. Головач Т.М. Сучасні англomовні медіатексти: лінгвістична специфіка та типологія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018, С. 59-62.
2. Зражевська Н.І. Масова комунікація і культура. Черкаси, 2006. Режим доступу: <https://er.ucu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/44fe8e41-dd9d-4e19-955d-c93ce64375b7/content>
3. Іващенко В.Л. Сучасні медіакомунікативні технології: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавництво “Розумники”», 2021. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39534/1/V_Ivashchenko_SMKT_2021.pdf
4. Fiske J. Television Culture. L., N.Y.: Routledge, 1993, 353p.

Т.В. Лазаренко

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ STORYLINE, ROLE PLAY ТА STORYTELLING У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

У сучасному процесі навчання іноземних мов важливу роль відіграє розвиток комунікативних навичок студентів. Для досягнення цієї мети викладачі застосовують різноманітні методи, серед яких особливу увагу заслуговують методи, що активізують взаємодію студентів у реальних або уявних ситуаціях. Серед таких методів виділяються метод сюжетної лінії (Storyline), рольова гра (Role Play) та розповідання історій (Storytelling). Кожен з цих підходів має свою специфіку, сприяє розвитку різних аспектів мовних і комунікативних навичок та може бути ефективно використаний у різних контекстах. Тому метою цієї статті є порівняльний аналіз цих трьох методів навчання іноземних мов, що базуються на активному залученні студентів до мовної діяльності через імітацію реальних ситуацій.

Відомо, що мовна підготовка студентів університетів спрямована на формування комунікативної компетентності, що забезпечує здатність ефективно

спілкуватися в академічному, професійному та міжкультурному середовищі. Для спеціальностей Міжнародний бізнес і Міжнародні відносини мета мовної підготовки повинна бути орієнтована на формування специфічних комунікативних навичок, необхідних для роботи в міжнародному та міжкультурному середовищі. Цієї мети можна досягти, використовуючи різні методи навчання. Зокрема, розглянемо методи сюжетної лінії, рольової гри та розповідання історій.

Метод сюжетної лінії (storyline method) є інноваційною педагогічною технологією, яка базується на використанні історії або розповіді для організації навчального процесу. Цей метод активно застосовується в навчанні іноземних мов, а також у різних предметних областях для розвитку креативного та критичного мислення студентів. Метод сюжетної лінії фокусується на розвитку навчального процесу через створення чи розробку сюжету, який включає різноманітні етапи або завдання. Студенти можуть брати участь у побудові цього сюжету, вирішуючи конкретні проблеми, взаємодіючи з іншими учасниками і працюючи над завданнями, що розгортаються в межах сюжетної лінії. Основними характеристиками цього методу є: активна участь студентів у побудові сюжету: вони взаємодіють з навчальним контекстом, допомагаючи розвивати сюжет, створюючи ситуації або розв'язуючи проблеми в межах цього сюжету; структурований процес: сюжет часто розвивається поетапно, що дозволяє студентам рухатися від одного завдання до іншого, розв'язуючи все складніші питання або проблеми; тематичний фокус: сюжет може бути дуже гнучким, і його можна застосовувати до різних навчальних тем – від бізнесу до політики та соціальних явищ, що дозволяє створити зв'язок між абстрактними концепціями і реальним контекстом; взаємодія через завдання: розвиток сюжету допомагає студентам вчитися і практикуватися в розв'язанні завдань, а не лише в постановці ролей або сценаріїв. [5]

Наприклад, у рамках курсів з міжнародних відносин студенти можуть працювати над створенням сценарію для дипломатичної конференції, де вони

поступово розв'язують різні ситуації, що виникають під час переговорів, а не тільки виконують роль конкретних персонажів.

Рольова гра фокусується на виконанні ролей, де студенти приймають на себе певні функції, щоб дійсно відчувати себе в ролі певного персонажа, діяти відповідно до його інтересів, мотивацій і можливостей. Рольова гра більше зосереджена на симуляції реальних ситуацій, де студенти можуть взаємодіяти один з одним, застосовуючи теоретичні знання та навички для вирішення завдань. Основними характеристиками методу є: виконання ролей: студенти активно виконують роль, що може бути офіційною (наприклад, підприємець, посол, представник уряду) або неофіційною (наприклад, журналіст, активіст), вони повинні відображати думки, рішення і дії своєї ролі; реалістична симуляція: рольова гра часто максимально наближена до реальних ситуацій, в яких студенти повинні проявити свої комунікативні та професійні навички; активна взаємодія між учасниками: завдання зазвичай передбачають активну комунікацію між учасниками, де кожен студент повинен реалізувати свою роль у групі або ситуації; зворотній зв'язок: після завершення рольової гри важливо отримати зворотній зв'язок, де студенти можуть обговорити свої дії, з'ясувати, що вдалося, а що не вдалося. [2]

Наприклад, у курсі з міжнародних відносин студенти можуть розігрувати переговори між країнами, де кожен студент бере на себе роль представника певної країни або організації, що має свої інтереси, і веде переговори з іншими сторонами.

Як бачимо, метод сюжетної лінії і рольова гра мають багато спільних елементів, оскільки обидва методи включають активну участь студентів у навчальному процесі через розігрування сценаріїв або ситуацій, але існують суттєві відмінності в тому, як ці методи застосовуються і яка їх мета. Так, метод сюжетної лінії фокусується на розвитку навчального процесу через створення чи розробку сюжету, який включає різноманітні етапи або завдання. Студенти можуть брати участь у побудові цього сюжету, вирішуючи конкретні проблеми, взаємодіючи з іншими учасниками і працюючи над завданнями, що

розгортаються в межах сюжетної лінії. Рольова гра фокусується на виконанні ролей, де студенти діють відповідно до інтересів, мотивацій і можливостей свого персонажа. Рольова гра більше зосереджена на симуляції реальних ситуацій, де студенти можуть взаємодіяти один з одним, застосовуючи теоретичні знання та навички для вирішення завдань. У методі сюжетної лінії студенти можуть впливати на розвиток ситуації, але не обов'язково виконують конкретні ролі. У рольовій грі студенти завжди виконують чітко визначену роль. Сюжетна лінія часто має більш статичну структуру, яка поступово розвивається від ситуації до рішення. Рольова гра є більш динамічною та змінною, залежно від того, як учасники реагують на події. Сюжетна лінія орієнтована на вирішення проблеми через навчання концепцій і аналіз ситуацій. Рольова гра більше зосереджена на розвитку комунікативних та міжособистісних навичок, через взаємодію учасників, часто у контексті конкретних ролей.

Метод **Storytelling** – це метод навчання, що зосереджується на самому процесі розповіді. Викладач або хтось із студентів створює і розповідає історію, бажано з емоційним забарвленням, щоб залучити слухачів і стимулювати їхню уяву та мислення. Важливим є не лише сюжет, а й емоційний контекст, характер, дії, реакції і мораль. Основними характеристиками: цього методу є: розповідь, що має чітко визначену структуру (початок, розвиток подій, кульмінація, завершення); залучення уваги, активізація уяви студентів і формування емоційної прив'язаності до теми; навчання за допомогою прикладів, які стають основою для обговорень або аналізу. можливість створення контексту для подальших дискусій або практичних завдань [1].

Таким чином, якщо Storyline використовує сюжет як інструмент для структурованого навчання і взаємодії студентів з активною їх участю в розробці або розвитку сюжету, Storytelling фокусується на самому процесі розповіді і використовується для залучення та мотивації студентів. Storytelling – це більше метод розповіді і залучення, тоді як storyline – це метод, який включає активну участь студентів у створенні та розвитку навчальної ситуації через сюжет.

Що стосується впливу цих трьох методів на розвиток мовних навичок студентів, то потрібно відмітити, що при використанні кожного методу студенти широко використовують терміни з економіки та міжнародних відносин, навчаються аргументації та формулюванню власних позицій, вправляються в мемуарному викладі, а також практикують різні граматичні форми для подальшого розвитку дискусії.

Розглянемо конкретний приклад ситуації, який можна використати для уроку іноземної мови, і способи її вирішення за допомогою методу сюжетної лінії, рольової гри та storytelling.

Ситуація: Студенти (рівня B2 або C1) працюють у групах і повинні розробити стратегію для вирішення проблеми вибору локації для нового бізнесу. Ця навчальна ситуація може бути реалізована різними методами, кожен із яких залучає студентів до активного навчання. Ось як її можна організувати:

1. Метод сюжетної лінії (Storyline Method) Цей метод передбачає створення логічної послідовності подій, у якій студенти поступово розкривають тему.

- Вступ: Викладач пропонує студентам розробити сценарій історії, коли група підприємців планує відкрити бізнес у певному місті/регіоні.
- Розвиток: Кожен етап історії містить нові виклики: визначення типу бізнесу, аналіз ринку, оцінка конкурентів, економічні умови, культурний контекст тощо.
- Завершення: Групи презентують свої рішення щодо вибору локації та обґрунтовують їх.

Переваги: Глибше занурення у контекст, розвиток критичного мислення та аналітичних навичок.

2. Метод рольової гри. Цей підхід дозволяє студентам уявити себе в ролях реальних учасників процесу.

- Розподіл ролей: Студенти отримують ролі (підприємці, представники міської ради, економічні консультанти, конкуренти тощо).

- Обговорення: Кожен «персонаж» має власний інтерес: наприклад, підприємець хоче знайти прибуткове місце, а міська влада підтримує лише певні типи бізнесу, жителі проти відкриття кафе на першому поверсі будинку
- Переговори: Студенти взаємодіють, аргументують позиції, дискутують.
- Прийняття рішення: Групи презентують свої рішення з урахуванням усіх факторів.

Переваги: Розвиток комунікативних навичок, уміння аргументувати та вести переговори.

3. Метод Storytelling Цей метод базується на розповіді історій, що допомагають краще засвоїти матеріал.

- Викладач або студенти створюють історію про реального або вигаданого підприємця, який шукає місце для свого бізнесу.
- Розповідь містить проблеми та виклики (висока орендна плата, відсутність клієнтів, складна логістика,).
- Студенти аналізують історію та пропонують рішення.
- Завершення: Обговорення альтернативних варіантів, підсумковий аналіз.

Переваги: Легке сприйняття інформації, залучення емоційного інтелекту, формування практичного підходу.

Отже, порівняльний аналіз методів сюжетної лінії, рольової гри та storytelling показав, що кожен з них має унікальні переваги в контексті навчання іноземних мов та розвитку комунікативних навичок студентів. **Метод сюжетної лінії** сприяє глибокому зануренню у мовний контекст, допомагаючи студентам не лише практикувати мову, але й розвивати критичне мислення та здатність адаптуватися до змінних умов. **Рольова гра**, у свою чергу, дозволяє студентам активно залучатися до реалістичних ситуацій, тренуючи їх у веденні переговорів, аргументації та взаємодії в команді. **Storytelling**, фокусуючись на емоційному та особистісному аспектах комунікації, дає можливість студентам розвивати навички самовираження та розуміння культурних контекстів.

Усі ці методи, при правильному підході до їх використання, ефективно сприяють розвитку важливих мовних та комунікативних компетенцій,

необхідних студентам для успішної діяльності в галузях міжнародного бізнесу та міжнародних відносин. Однак їх успішність залежить від правильного підбору методу до конкретної навчальної ситуації, рівня мовної підготовки студентів та конкретних навчальних цілей. Таким чином, інтеграція цих методів у процес викладання іноземних мов відкриває нові можливості для покращення якості освіти та підготовки студентів до викликів сучасного світу.

Література

1. Бондаренко Н. *Storytelling як комунікаційний тренд і все предметний метод навчання. Молодь і ринок* No7 (174), 2019. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.176194>
2. Будянська В. А. Застосування рольових ігор у процесі формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів освіти / В. А. Будянська, Г. А. Мариківська. // *World science: problems, prospects and innovations : The 1st International scientific and practical conference, October 1-3, 2020. - Perfect Publishing, Toronto, Canada, 2020. - P. 240-250.* URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24683>
3. Ламааши М. Моделювання комунікативних ситуацій з метою оволодіння навичками ділового спілкування / М. Ламааши // *XXII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»: зб. матеріалів XXII Міжнар. наук. практ. інтернет-конф., 30 квітня 2019 р. – Переяслав- Хмельницький, 2019. – С 163 – 170.* URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22167>
4. Шевчук А. О. Ігрові освітні технології в навчанні іноземним мовам / А. О. Шевчук // *Інтеграція світових наукових процесів як основа суспільного прогресу : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції , 25–26 листопада 2022 р. : тези допов. – Київ-Запоріжжя : Інститут інноваційної освіти, 2022. – С. 34-37.* URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28797>
5. Bilousova L. I. *Interactive methods in blended learning of the fundamentals of UI/UX design by pre-service specialists* / L. I. Bilousova, L. E. Gryzun, N. V. Zhytienova. // *Educational Technology Quarterly* [Online]. - 2021. - Vol. 3. - P. 415-428. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29525>

O. Lysytska

Yatroslav Mudryi National Law University

STUDENT PIRACY AND ASSESSMENT CHALLENGES IN DIGITAL EDUCATION

The digital era has revolutionized education, providing access to information and tools that enhance learning. However, it has also brought significant challenges, particularly in the realm of academic integrity and assessment. Cheating has evolved into a sophisticated and widespread issue facilitated by technology. This article explores the causes and implications to cheating and assessment problems in the modern educational landscape.

The shift to online learning, accelerated by global events and technological advancement, has brought unprecedented challenges to academic integrity and assessment validity. While digital education offers remarkable accessibility and flexibility, it has also created new avenues for academic dishonesty and complicated the traditional assessment landscape. This article examines the dual challenges of student piracy and assessment difficulties in online learning environments, offering insights into their causes, implications, and potential solutions.

It is observed that academic dishonesty has increased with the emerging variety of digital tools and resources students can utilize. Alarming tendencies in academic dishonesty have been found in recent research. Research indicates that between 50% and 70% of students admit to cheating during their academic career, with online environments presenting even greater challenges. A 2023 study found that 60% of students acknowledged cheating most of the time during online exams, while another 30% admitted to cheating at least once. Cheating has become a growing concern because of AI tools available on the net. Students can easily find and reproduce content from various sources, leading to both intentional and unintentional plagiarism. The problem extends beyond written assignments to include sharing of exam questions, unauthorized collaboration during online tests, and the use of sophisticated AI tools to generate academic work [1].

The transition to online learning has forced educators to rethink traditional assessment methods. Traditional methods become largely ineffective in virtual environments, where students can easily access unauthorized resources or receive external help without detection. Among the key challenges that have emerged there are: identity of a person while taking tests; the physical separation between students

and instructors; low fear of detection; Stress because of different problems caused by the challenging environment.

Rather than fighting technology, educators can embrace it by designing modern assessments that make cheating irrelevant or impossible. Educators are encouraged to adopt a more comprehensive, proactive approach that combines multiple strategies.

Technical Solutions

AI-powered plagiarism technical solutions remain important, recent research suggests a need for caution in their implementation. Studies in 2024 indicate that AI detection tools that can identify cheating. Using plagiarism detection software in conjunction with other verification methods, employing learning analytics to identify unusual patterns in student work and developing adaptive assessment systems that personalize questions can be the positive solution to the indicated problem.

The rise of artificial intelligence and machine learning tools presents both threats and opportunities. These technologies can be used to create more secure and effective assessment methods. The landscape of academic integrity tools is rapidly evolving, particularly in response to AI challenges. Recent developments in 2024 emphasize moving beyond simple detection tools toward approaches that focus on creating support systems that help students understand and ethically navigate the use of AI tools, rather than solely trying to detect and prevent their use. This shift represents a more sustainable approach to maintaining academic integrity in an increasingly technology-driven educational environment.

The challenges of student piracy and assessment integrity in online learning environments require ongoing attention and adaptation. Success lies not in trying to perfectly replicate traditional classroom controls, but in reimagining assessment for the digital age. By combining innovative assessment design, appropriate technology use, and comprehensive policy frameworks, institutions can create more resilient and effective online learning environments.

Technology has made cheating easier and more varied. With access to online resources, students can effortlessly find answers to assignments, exams, or quizzes.

Tools like search engines, chatbots, and file-sharing platforms enable instant access to solutions, often bypassing the learning process. Moreover, academic ghostwriting services and platforms offering pre-written essays are thriving, making it simple for students to submit work that is not their own. A recent report by Singh and Kumar [3] highlighted the growing "contract cheating" industry, estimating that thousands of students globally engage in this practice annually.

Another concerning trend is the use of advanced technology such as smartwatches, hidden earpieces, or augmented reality glasses to access unauthorized information during exams. Additionally, group chats and messaging apps allow students to collaborate during tests, undermining the fairness of assessments.

The digital era has also exposed flaws in traditional assessment methods. Many assessments still rely on rote memorization and standardized testing, which fail to evaluate critical thinking, creativity, or problem-solving skills effectively. With the availability of digital tools, these types of assessments are increasingly vulnerable to cheating.

Online education and remote learning have further complicated the assessment process. Ensuring the authenticity of a student's work is a significant challenge in a virtual environment, where monitoring and proctoring are less effective compared to in-person settings. For students, cheating creates a false sense of accomplishment and deprives them of essential learning experiences. It also fosters a culture of dishonesty, which can extend beyond academia into other aspects of life. The digital era presents both opportunities and challenges for education. While technology has made cheating more accessible, it also offers tools to combat it and improve assessment methods. By redesigning assessments, leveraging technology ethically, and promoting a culture of academic integrity, educators can address the issues of cheating and assessment in the digital age. The ultimate goal is to ensure that students not only succeed academically but also develop the skills and values necessary for lifelong learning and ethical behavior.

References

1. Malik AA, Hassan M, Rizwan M, Mushtaque I, Lak TA, Hussain M. Impact of academic cheating and perceived online learning effectiveness on academic performance during the COVID-19 pandemic among Pakistani students. *Front Psychol.* 2023 Mar 2;14:1124095.
2. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1124095
3. Miao, J.; Thongprayoon,C.; Suppadungsuk, S.;Garcia Valencia, O.A.; Qureshi, F.;Cheungpasitporn, W. EthicalDilemmas in Using AI for AcademicWriting and an Example Frameworkfor Peer Review in NephrologyAcademia: A Narrative Review. *Clin.Prac.* 2024, 14, 89–105. <https://doi.org/10.3390/clinpract14010008>
https://www.researchgate.net/publication/377023606_Ethical_Dilemmas_in_Using_AI_for_Academic_Writing_and_an_Example_Framework_for_Peer_Review_in_Nephrology_Academia_A_Narrative_Review [accessed Jan 26 2025].
4. Singh, R., & Kumar, V. Contract cheating: A growing concern in global education. *Educational Ethics Journal.* 2023 Contract cheating in higher education Impacts on academic standards and quality. DOI: [10.37074/jalt.2023.6.2.24](https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.2.24)
5. Dawson, P., et al. (2024). From academic integrity to assessment validity: a paradigm shift in digital assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education.* Retrieved from https://compare.rm.com/blog/2024/10/from-cheating-prevention-to-assessment-validity-a-paradigm-shift-in-digital-assessment/?utm_source=chatgpt.com
6. International Center for Academic Integrity (ICAI). (n.d.). Framework for academic integrity. Retrieved from <https://www.academicintegrity.org>
7. Ngo, D. A., Nguyen, T. D., Dang, T. L., Le, H. H., Ho, T. B., Nguyen, V. T., & Nguyen, T. T. (2024). Examining Monitoring System: Detecting Abnormal Behavior In Online Examinations. *ArXiv.* <https://arxiv.org/abs/2402.12179>
8. Nguyen, H.M., Goto, D. Unmasking academic cheating behavior in the artificial intelligence era: Evidence from Vietnamese undergraduates. *Educ Inf Technol* **29**, 15999–16025 (2024). <https://doi.org/10.1007/s10639-024-12495-4>
9. Students and professors expect more cheating thanks to AI. (2024). *Inside Higher Ed.* https://www.insidehighered.com/news/tech-innovation/artificial-intelligence/2024/07/29/students-and-professors-expect-more?utm_source=chatgpt.com
10. Susnjak, T. (2022). ChatGPT: The End of Online Exam Integrity? *ArXiv.* <https://arxiv.org/abs/2212.09292>

Т.Є. Малєєва

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Формування іншомовної комунікативної компетентності та роль іноземної мови у професійному розвитку майбутніх фахівців будь-якої галузі, зокрема, майбутніх юристів, є актуальними проблемами, що досліджуються багатьма українськими науковцями.

Є декілька підходів до визначення іншомовної комунікативної компетентності. Зокрема, вона трактується як сформована у процесі навчання іноземної мови здатність вільно й адекватно (відповідно до соціально-рольових ситуацій професійної діяльності) розуміти і продукувати відповідні мовленнєві висловлювання згідно з теоретичними положеннями і знаннями, що виконують інформаційно-комунікативну функцію, а також практичні вміння та навички, які забезпечують перцептивно-комунікативну та інтеракційно-комунікативну функції спілкування за допомогою засобів іноземної мови [1].

На рівні комунікативної діяльності О.О. Павленко визначає комунікативну компетентність фахівців як знання мови, рівень практичного володіння як вербальними, так і невербальними її засобами, засобами комунікативного менеджменту, інструментарієм інтернет-технологій, а також досвід володіння мовою на варіативно-адаптивному рівні залежно від конкретної мовленнєвої ситуації [2, с.430].

Н. А. Сура тлумачить іншомовну професійну компетентність майбутнього фахівця як володіння індивідом необхідною сумою знань, умінь і навичок, що визначають ступінь сформованості його професійної діяльності, стилю професійного спілкування та його особистості як носія визначених цінностей, ідеалів і професійної свідомості [3].

О.В. Тинкалюк визначає цей термін як знання мови, високий рівень практичного володіння як вербальними, так і невербальними її засобами, а також досвід володіння мовою на варіативно-адаптивному рівні залежно від конкретної мовленнєвої ситуації [4].

Проаналізувавши і узагальнивши всі вищезгадані підходи, можна розглядати іншомовну комунікативну компетентність як здатність особи вільно взаємодіяти з носіями мови та здійснювати міжкультурне спілкування засобами іноземної мови, що є надзвичайно важливим для майбутнього юриста, особливо, для юриста-міжнародника. Майбутньому юристу необхідно надати певний набір лінгвістичних знань для того, щоб у майбутньому він міг вільно використовувати ці знання для складання документів, проведення переговорів, спілкування з колегами-іноземцями, виступу з доповідями на наукових заходах іноземною мовою, тощо.

Проблема формування комунікативної компетентності майбутніх юристів може бути вирішена шляхом включення в навчальний процес спеціально організованого комунікативного навчання. Формування комунікативної компетентності майбутніх правників здійснюється через розвиток комунікативної компетентності у всіх видах мовленнєвої діяльності – говорінні, читанні, аудіюванні та письмі на заняттях з іноземної мови. Завдяки свідомому оволодінню мовними засобами відповідно до теми і ситуації спілкування, студенти отримують знання про різні способи вираження думок і почуттів.

Міжкультурні навички особистості формуються через знайомство людини з культурними традиціями та духовними цінностями інших країн. Таким чином, спеціально організована іншомовна комунікативна освіта здатна формувати складові комунікативної компетентності майбутнього практикуючого юриста – мовленнєву, соціокультурну, освітньо-пізнавальну та компенсаторну компетенції.

При цьому, формування комунікативної компетентності майбутніх правників має відбуватися в певних умовах, які максимально сприяють цьому процесу. Однією з умов формування комунікативної компетентності майбутніх юристів можна вважати застосування інноваційних методів навчання іноземної мови, зокрема, використання ігрових прийомів, які сприяють більш мотивованому, вільному та доброзичливому іншомовному спілкуванню.

Рольові ігри на заняттях з іноземної мови сприяють розвитку професійної компетентності студентів, оскільки імітують майбутню професійну діяльність. Рольова гра не тільки дозволяє студентам відчувати себе в певних комунікативних ролях, а й проявити свої емоції, інтелектуальні здібності, творчу уяву та креативність. Вона корисна для набуття студентами необхідних знань про різні види права, оволодіння прийомами опиту та допиту учасників досудового розслідування, досудового та судового провадження, розвитку критичного мислення та ораторських навичок, а також, ознайомлення з особливостями проведення слідчої діяльності, проведення судового розгляду в країні, мова якої вивчається.

Проектна методика також успішно використовується як інтерактивний метод навчання у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх юристів. Проект – це комплекс завдань, які забезпечують організовану, довготривалу, змістовну, самостійну діяльність студентів на заняттях з іноземної мови та в позааудиторній діяльності. Робота над проектом надає можливість отримати інформацію, знайти спільні та відмінні риси у культурах та правових системах різних країн, сформувати толерантне ставлення до соціокультурних відмінностей.

Таким чином, характерною рисою формування іншомовної професійної компетентності майбутніх правників є максимальне врахування специфіки їх професійної сфери. У зв'язку з цим, зміст і методика навчання повинні бути наближені до практичних потреб студентів, враховувати їх інтереси і адекватну мотивацію. Слід використовувати інтерактивні методи навчання що наближають до реальних ситуацій і сприяють загальному розвитку студентів. Викладачі повинні підбирати навчальний матеріал, що відображає сучасні професійні проблеми правової сфери та шляхи їх практичного вирішення.

Діяльність юристів характеризується динамічністю, непередбачуваністю, наявністю проблемних ситуацій, які потребують прийняття негайного рішення. У зв'язку з цим, актуальним завданням є розвиток оперативного мислення

майбутніх юристів, формування у них комунікативної компетентності засобами іноземної мови.

Література

1. Козак, С. В. *Формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. "Теорія та методика професійної освіти"[Текст]// С. В. Козак. Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К.Д.Ушинського. –Одеса, 2001. – 20 с.*
2. Павленко, О. О. *Формування комунікативної компетенції фахівців митної служби в системі неперервної професійної освіти : дис. докт. пед. наук : 13.00.04 [Текст]// Павленко Олена Олександрівна – 2010. – 560 с.*
3. Сура, Н. А. *Навчання студентів університету професійно-орієнтованого спілкування іноземною мовою: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. "Теорія та методика професійної освіти"[Текст]// Сура Наталія Анатоліївна. Луганськ, 2005- 20 с.*
4. Тинкалюк, О. *Сутність і структура іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна, Вип 24, 53–63.*

I. Malenko,

T. Sorokina

International European University, Kyiv

INTEGRATING GRAMMARLY INTO ESP CLASSES

Artificial intelligence is one of the most modern topics in technological communities, as it can enhance learning opportunities for higher education students ESP classes. Today, the value of artificial intelligence has become relevant for both teachers and students for various reasons. The big amounts of information exceed human capabilities for organization and interpretation for making complex decisions. For example, modern companies, such as OpenAI, have announced the launch of the SearchGPT system, which is based on artificial intelligence. This is the test version that used as a prototype for new search functions, such as integrating AI models with up-to-date information from the internet. SearchGPT will be more interactive and intelligent product compared to traditional search systems [3, p. 401-403]. Users will

be able to engage in a dialogue with the system, ask clarifying questions, and receive correctly and relevant answers.

Let's consider a set of essential tools for working with machine learning:

Scikit-learn: Scikit-learn is one of the most popular machine learning libraries for the Python programming language. It includes various supervised and unsupervised learning algorithms, as well as tools for data preprocessing and model evaluation [2, p. 1-40].

TensorFlow: TensorFlow is an open-source machine learning and deep learning library developed by Google. It provides tools for building and training neural networks, as well as solving various machine learning tasks.

Microsoft Azure ML: This is a machine learning and artificial intelligence platform developed by Microsoft. It enables the easy development, training, and deployment of machine learning models in a cloud environment.

XGBoost: XGBoost is an efficient library for gradient boosting, used for various machine learning tasks, particularly classification and regression problems.

H2O.ai: H2O.ai is a distributed machine learning tool that offers a wide range of algorithms and tools for data analysis.

Grammarly: Grammarly is an AI-powered chatbot developed on the basis of neural networks and machine learning. The chatbot communicates by mimicking human language and understands the context of conversations based on language models designed for natural language processing. It learns using large datasets. Large language models can predict words that should follow in a sentence, thereby generating text that appears logical.

Possibilities of Grammarly:

Grammarly Chat is capable of transforming texts while ensuring originality—its generated responses are entirely new. Grammarly operates in a conversational format and can answer in nearly any language. That's why, professionals from various fields successfully use the chatbot, including: copywriters, journalists, translators, programmers, students, teachers and researchers. For these users, the program writes

website content, essays, research papers, assignments, translations, emails, resumes, speech scripts, graphs, charts, and various supporting materials.

Key Reasons: Why Grammarly is an essential tool for ESP classes students:

Personalized Learning: AI-powered tools can create customized learning plans based on individual needs and interests, helping students achieve their educational goals more quickly and efficiently [1, p. 1-3].

Flexible Learning: AI-powered tools enable flexible learning opportunities, allowing students to study anytime and anywhere, including online learning, remote learning, and mobile-based education.

Task Automation: AI-powered tools can automate tasks currently performed by teachers, such as grading assignments and providing feedback [4, p. 419-424].

Development of Educational Material: AI can assist in creating educational materials tailored to individual student needs.

Student Learning Support: AI-powered tools help students acquire new skills and knowledge efficiently.

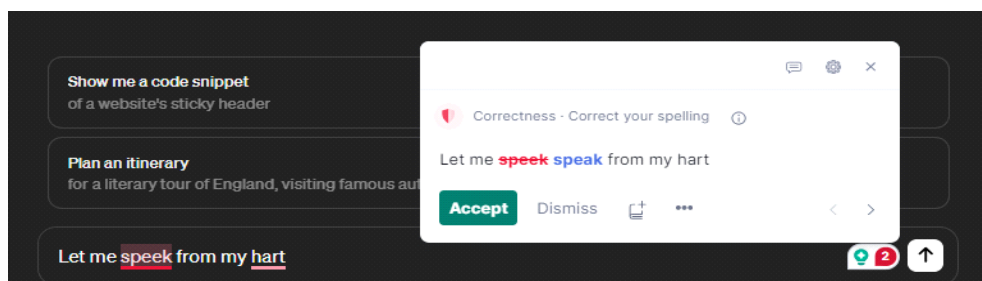
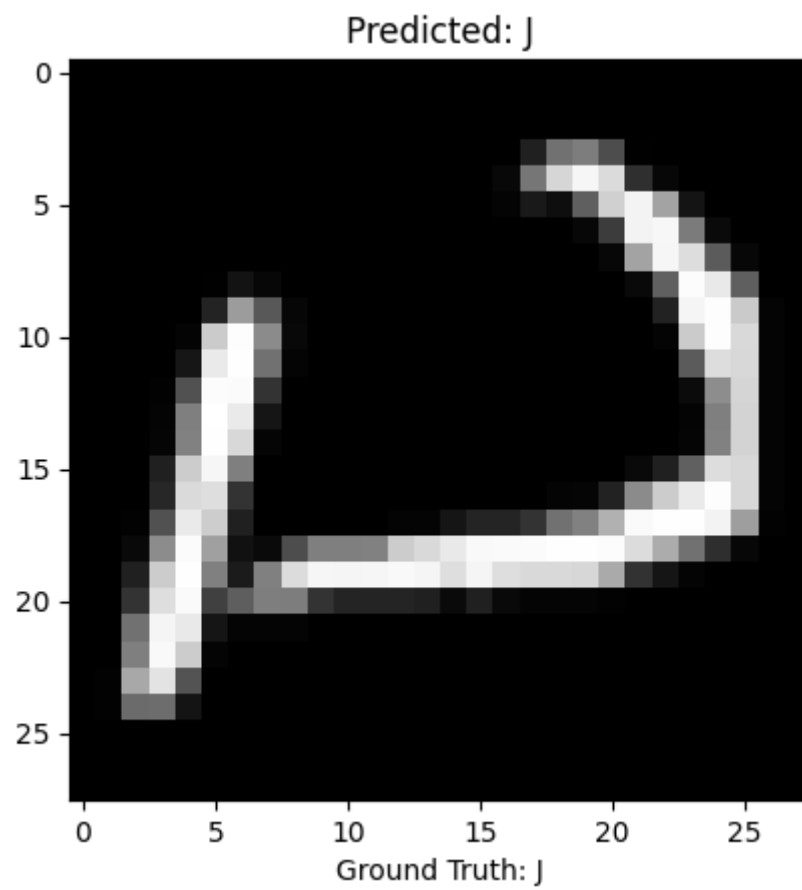
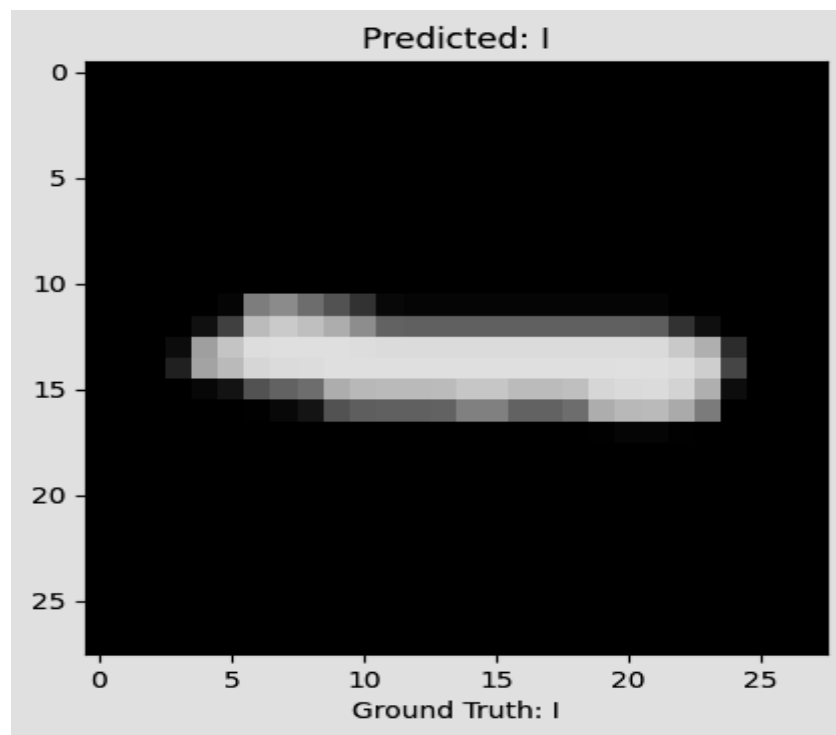
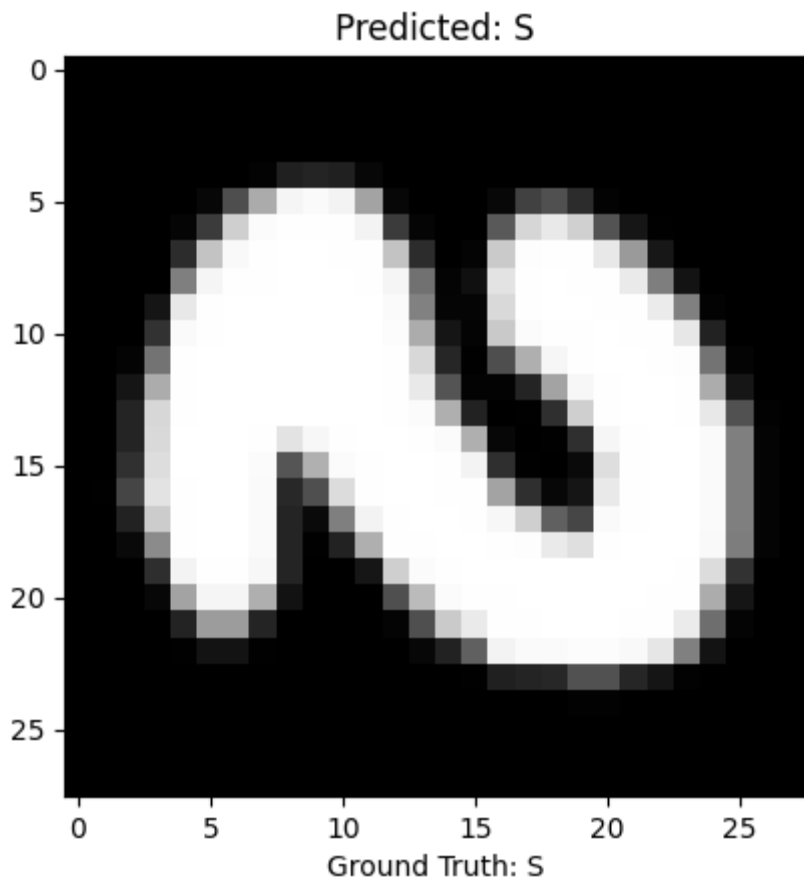

Fig.1 Example of Grammarly usage.

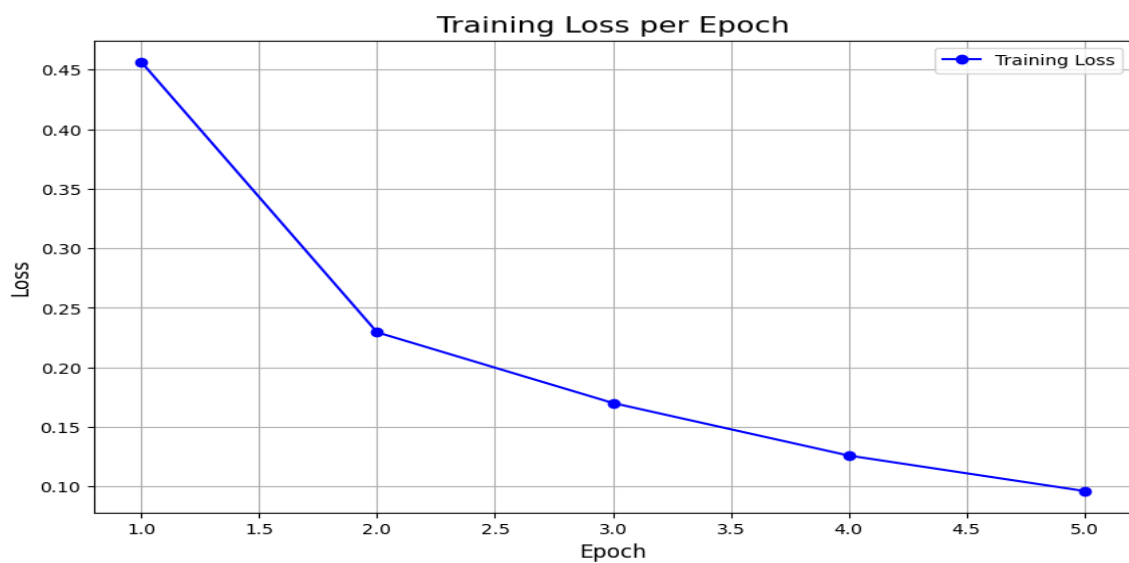
How AI Training for Text Recognition Works:
We run this code on the platform Google Colab, and we can see how the AI is trained to recognize letters.

Learning outcomes:


```
Epoch 1/5: 100%|██████████| 1950/1950 [10:26<00:00, 3.11batch/s]
Epoch [1/5], Loss: 0.4564
Epoch 2/5: 100%|██████████| 1950/1950 [11:24<00:00, 2.85batch/s]
Epoch [2/5], Loss: 0.2295
Epoch 3/5: 100%|██████████| 1950/1950 [11:16<00:00, 2.88batch/s]
Epoch [3/5], Loss: 0.1701
Epoch 4/5: 100%|██████████| 1950/1950 [11:18<00:00, 2.87batch/s]
Epoch [4/5], Loss: 0.1260
Epoch 5/5: 100%|██████████| 1950/1950 [11:20<00:00, 2.86batch/s]
Epoch [5/5], Loss: 0.0963
Accuracy of the model on the training set: 96.77%
```


Based on the interpretation of meanings, a student must clearly understand and formulate specific questions that require answers. These questions should be precisely structured and relevant to the context of the Grammarly program.

With the guidance of a professional teacher, students should learn not only how to obtain information in response to their questions but also how to analyze and evaluate the answers provided by artificial intelligence. It is essential to improve the process of forming a clear algorithm and determining further actions based on the obtained results—whether there is a need to clarify or modify the question to achieve more accurate results.

If the AI-generated answers are satisfactory, the results can be used to carry out of appropriate actions or decisions.

References

1. Використання ІІІ для викладання англійської / *TalkEn.Cloud*, 2023. С. 1–3.
2. Всеукраїнське дослідження використання ІІІ у шкільній освіті / Міністерство освіти і науки України. Київ : МОН України, 2023. С. 1–40.
3. Сторожук С. Д. Потенціал ChatGPT у викладанні іноземних мов: інновації та впливи / *Інформаційні технології в освіті та науці: зб. наук. пр. / за ред. К. П. Осадчої. Запоріжжя-Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2023. С. 401–403.*
4. Четверик В. К. Роль цифрових технологій у самостійному вивченні іноземної мови: переваги та недоліки / *Інформаційні технології в освіті та науці: зб. наук. пр. / за ред. К. П. Осадчої. Запоріжжя-Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2023. С. 419–424.*

O. Mamonova

Donetsk State University of Internal Affairs

PARTICIPATION OF STUDENTS AND CADETS IN A SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE IN FOREIGN LANGUAGES AS THE REALIZATION OF THEIR FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

Within globalization and integration of Ukraine into the international space, an important aspect of education is the development of foreign language communicative

competence of students and cadets. In the conditions of active development of intercultural contacts, nowadays one of the mandatory requirements for the qualifications of modern professionals is the ability to carry out professionally oriented communication in a foreign language [1, c. 28]. One of the most effective ways to implement this competence is participation in scientific and practical conferences where current problems are discussed in various languages. Such participation not only contributes to the improvement of language skills, but also allows students and cadets to develop critical thinking, analytical abilities, as well as to gain experience in international scientific communication.

Foreign language communicative competence is defined as the ability of a person to effectively use a foreign language to communicate in various fields of activity. It includes not only the mastery of grammatical and lexical aspects of the language, but also the ability to adapt language strategies in real communicative situations. Developing communication skills is a necessity, not only for professional work, but also in order to understand what information the interlocutor wants to convey to us [2, c. 190].

According to research, the foreign language competence includes such components as:

- 1) linguistic component** is mastery of grammar, vocabulary, phonetics of the language;
- 2) sociolinguistic component** is the ability to use language depending on social norms and context;
- 3) the discursive component** is the ability to create the text and adapt it for a specific communicative situation;
- 4) strategies of intercultural communication** include the ability to communicate effectively in a multicultural environment.

Participation in scientific and practical conferences is an important element of professional and language development of students and cadets. Preparation and presentation of scientific reports in a foreign language allow participants not only to

demonstrate their knowledge in the chosen field, but also to actively practice speaking skills in an academic context.

Scientific and practical conferences have certain advantages for the development of foreign language communicative competence.

- **Expanding vocabulary:** participation in conferences contributes to the enrichment of specialized terminology in a particular field of knowledge.
- **Development of communicative skills:** during discussions and presentations, students and cadets improve the ability to argue, keep dialogue and answer questions.
- **Intercultural communication:** participation in international events allows students to understand the peculiarities of communication in different cultures and adapt their communication strategies.

Scientific conferences, especially international ones, are often held in foreign languages, which encourages participants to improve their language skills. Participation in such events requires a high level of language skills, which becomes a necessity for the successful presentation of scientific research and interaction with other participants.

For students and cadets, scientific and practical conferences are an opportunity to test their knowledge in a foreign language environment, as well as to receive feedback from international experts. This is especially important for future specialists, since in many fields (science, technology, medicine) knowledge of a foreign language is the basis for participation in international projects and publications.

Preparing for participation in scientific and practical conferences in foreign languages requires a comprehensive approach. This includes:

- **preparation of scientific reports and presentations** (it is necessary to take into account the academic style of speech, the specifics of terminology and the rules of scientific communication);
- **training of listening and speaking skills** (this can be achieved through the practice of listening to scientific lectures, participation in seminars and other events where foreign languages are used);

- **preparation for questions and discussions** (it is important to be able to respond quickly to questions and discussions that arise during the conference).

The Department of Foreign Languages of Donetsk State University of Internal Affairs holds annually All-Ukrainian scientific and practical cadet/student conference in foreign languages. Recently, its topic is «Law enforcement agencies: the defense of public order and constitutional freedoms during peace and martial law». Thematic directions of the conference are as follows:

- - protection of constitutional human rights in the activities of police in the zone of military conflict;
- - international standards of law enforcement activities in peacetime and under martial law;
- - prevention of offenses by law enforcement agencies in peacetime and under martial law;
- - interaction of law enforcement agencies and the public in the field of public order in peacetime and under martial law;
- - topical issues of training law enforcement officers in peacetime and under martial law.

Cadets and students from different universities in Ukraine prepare the abstracts and presentations of foreign languages, participate in scientific discussions.

As work experience shows, the participation of students and cadets in scientific and practical conferences in foreign languages is a powerful tool for developing their foreign language communicative competence. This process contributes not only to the development of language skills, but also to the formation of important competencies, such as critical thinking, the ability to make scientific arguments and intercultural communication. Participation in conferences also opens up new opportunities for professional development and integration into the international scientific community, which is important for the formation of competitive specialists in the globalized world.

References

1. *Василишина Н. М. Професійна англомова комунікативна компетентність як невід'ємна складова ефективної міжкультурної взаємодії студентів ЗВО у процесі*

- фахової підготовки / Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 листопада 2022 р., м. Одеса. Ч. 3. Львів. Торунь: LihaPres, 2022. С. 27-31 URL: https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/onmu.conf_%D0%BD%D0%BE%D1%8F%D0%B1%D1%80%D1%8C_%D0%A7.3_2022.pdf
2. Старинська Н. В. Комунікативна компетентність та її складові / Актуальні проблеми іноземної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. Матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції, 26 березня 2020 року, Луцьк / Луцький національний технічний університет. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 189-191 URL: https://ntu.edu.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/zbirnyk_26.03.2020_0.pdf

Т.В. Мельнікова

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ЗАСВОЄННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Очевидним є той факт, що оволодіння іноземною мовою неможливе без системного та ефективного засвоєння лексики. Лексика є основним будівельним матеріалом будь-якої мови, тому її засвоєння відіграє ключову роль у формуванні мовленнєвих навичок. Лексичний запас впливає на розуміння текстів, здатність висловлювати думки та ефективну комунікацію, тому вивчення нових слів потребує не лише запам'ятовування, але й вміння правильно їх використовувати в контексті. Дослідження демонструють, що ефективність засвоєння залежить від вибору відповідних методів навчання. Для ефективного засвоєння лексики необхідно використовувати різні методи, що враховують когнітивні особливості учнів, їхній рівень підготовки та контекст навчання. Сучасні методи вивчення лексики охоплюють широкий спектр підходів, що дозволяють оптимізувати навчальний процес відповідно до індивідуальних особливостей учня. У цих тезах розглядаються традиційні та

сучасні методи запам'ятовування лексики, їх переваги та недоліки, а також фактори, що впливають на ефективність засвоєння нових слів.

До традиційних методів вивчення нових слів належать ті, що активно застосовувалися в класичній освіті. Вони базуються на принципах багаторазового повторення, списків слів та механічного запам'ятовування.

Метод *механічного заучування* полягає у багаторазовому повторенні нових слів до їх автоматичного запам'ятовування. Цей метод дуже простий та може бути ефективним у короткостроковій перспективі, але у разі відсутності практичного використання призводить до швидкого забування матеріалу.

Метод *списків слів із перекладом* передбачає укладання списків слів із відповідниками рідною мовою. Він є популярним серед початківців, оскільки допомагає зорієнтуватися у новій лексиці та дозволяє швидко розширити словниковий запас, але призводить до лише пасивного запам'ятовування без розвитку комунікативних навичок.

Метод *контекстуального вивчення слів* є більш ефективним. Дослідження показують, що слова, вивчені в контексті, запам'ятовуються набагато краще. Наприклад, якщо слово використовується в реченні чи тексті, мозок краще встановлює асоціації. Крім того, цей метод підвищує рівень розуміння значення слова та допомагає запам'ятати слова у правильному граматичному оточенні, хоча й вимагає більше часу порівняно з механічним запам'ятовуванням.

Сучасні підходи до вивчення мов акцентують увагу на активному використанні нових слів у комунікації.

В основі *методу асоціацій* лежить створення зв'язків між новими словами та знайомими поняттями. Запам'ятовування нових слів через асоціації сприяє їхньому довготривалому збереженню у пам'яті. Асоціації можуть бути як семантичні (пов'язані за змістом), так і фонетичні (співзвучність з рідною мовою). Цей метод створює міцні зв'язки у пам'яті та полегшує запам'ятовування складних слів, але може бути менш ефективним для запам'ятовування абстрактних слів.

У сучасному світі *інформаційні технології* значно спрощують процес запам'ятовування слів. Такі програми, як Anki, Quizlet, Duolingo та інші, пропонують великий спектр завдань для запам'ятовування нових лексичних одиниць, враховуючи рівень знання мови користувача. Крім того, такі програми зручні у використанні та доступні усім.

Платформи на зразок Coursera, BBC Learning English, YouTube пропонують структуровані уроки із прикладами використання лексики в реальних ситуаціях. Використання такого методу забезпечує доступ до якісного контенту та надає можливість вивчати лексику через слухання та перегляд відео.

Крім того, практикувати лексику можна у розмовах із носіями мови через чати, форуми, соціальні мережі, отримуючи безпосередній зворотний зв'язок у реальному мовленнєвому середовищі.

Засвоєння нової лексики іноземної мови є складним, але важливим процесом. Найкращий спосіб вивчення лексики – це поєднання кількох методів залежно від рівня знань, особистих уподобань та мети навчання. Використання комбінованого підходу, що включає контекстуальне навчання, асоціативний метод, аудіовізуальні матеріали, інтерактивні додатки та активне мовлення, дозволяє значно покращити результати. Найкращі результати досягаються за умови регулярного повторення та практичного використання вивченої лексики.

Література

1. Камінська, О. І., Тулюлюк, К. В., & Слукхенська, Р. В. (2022). СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ПОКРАЩЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО РІВНЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (207), 151-155. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-151-155>.
2. Pezhman Z. *Language Learning Strategies Among EFL/ESL Learners: A Review of Literature*. http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_5_March_2012/20.pdf

S. Mykytiuk

Yaroslav Mudryi National Law University

CRITICAL THINKING DEVELOPMENT IN THE AI-DRIVEN LANGUAGE LEARNING ENVIRONMENT

Today we are witnessing a revolutionary change in education. At the beginning of 2025, it was reported that Microsoft-backed OpenAI is going to start an education version of its chatbot at California State University which will cover approximately 500,000 students providing personalized tutoring and study guides [1]. The world press informs about the significant decrease in investments in online education due to the rise of AI [2]. In 2023 the UK Government announced financing of up to £2 million to provide teachers in England with new AI-powered resources [3]. The educational potential of AI cannot be overestimated despite the possible negative impact on learners such as over-reliance on AI, which influences critical thinking, writing and literacy skills as well as creativity. Although the use of AI in foreign language education is a popular topic, there is scarce research on strategies that can be employed to address the drawbacks of AI in education.

The incorporation of generative AI tools, such as ChatGPT, into education has sparked concerns in various research about students' reliance on AI-generated responses, which may hinder their critical thinking development [4, 5]. Today critical thinking is essential for both academic achievement and career prospects. According to the *Universities UK* (2023) report, 51% of senior leaders from the 350 largest firms on the London Stock Exchange consider strong critical thinking a top priority when hiring graduates [6]. Similarly, the World Economic Forum identifies it as one of the most in-demand skills [7].

Nowadays the rise of generative AI-powered tools is changing critical thinking development in education. Overdependence on AI-generated content may lead to shallow learning and weakened analytical abilities. It is challenging for students to assess biases and check if the information is credible in the AI's content which lacks transparency.

Critical thinking involves the capacity for independent and reflective thought, challenging assumptions, evaluating information, and forming well-reasoned conclusions. When information is provided ready-made, there is no need to process it,

it may be just copied and used as original. We cannot avoid the use of AI in education, that is why it is essentially important to suggest the instructional design that will make a learner not just a passive consumer but a constructor of knowledge and collaborator with AI-driven tools. Carefully designed instructions may not only change the way learners will interact with AI but also influence language skills development.

Primarily students should be taught how to distinguish specific features of AI-created content. If they recognize these features in a generated text they will know how to change it to make the text look more natural.

Secondly, they must be aware of the limitations of AI-generated content, such as inaccuracy, bias, lack of context, oversimplification, and dependence on outdated or limited data. Students should be taught to critically evaluate AI-generated content, checking its accuracy and reliability by comparing it with multiple sources, verifying the sources, and cross-checking facts with trusted references. Moreover, they should be asked to make a list of references. The context should be considered to ensure the information aligns with the broader topic, which is being studied. In foreign language classes students can be asked to reflect on the reasoning behind the responses provided by AI. It may help them to think critically about why certain conclusions are drawn.

Practical classroom activities that integrate AI tools can effectively foster critical thinking in language learning, for example, in organized AI-assisted debates, where students can use AI to generate arguments for and against a particular topic, then critically evaluate the AI's content and form their own perspectives. In discussions, students can interact with AI-generated prompts, analyze the language used, and assess the validity of the points presented.

Writing exercises can involve students working with AI to generate drafts, which they then critique and revise, focusing on improving clarity, coherence, and accuracy. These activities encourage students to question, reflect, and engage with AI-generated content, promoting a deeper understanding of language use while developing independent thinking skills.

AI tools, like language models and apps, can help students learn new words in context, offer personalized word lists, and provide instant feedback on usage. However,

to foster critical thinking, students should be encouraged to evaluate the meanings and connotations of new vocabulary. This helps deepen their understanding of language and sharpens their ability to make thoughtful and well-based decisions about how to use language.

Interactive AI-powered simulations or role-play scenarios are also a productive way to engage students in meaningful listening situations. This provides a more immersive learning experience than traditional methods. These activities encourage students to analyze and respond to what they hear, which enhances their critical thinking abilities. It's not just passive absorption of information. Students have to make decisions based on the spoken language, which requires them to assess and interpret the context, underlying meanings, and potential outcomes of different conversations. This strengthens both their language and analytical skills.

Generally, AI-powered tools go beyond just teaching language. If professionally applied, they can enhance the development of different language skills and critical thinking. The teacher's role in AI-enhanced language learning involves guiding students to use AI tools responsibly, to foster a balance between AI assistance and independent cognitive work.

References

1. OpenAI targets higher education in the U.S. with ChatGPT rollout at California State University // Reuters. 2025. URL: <https://www.reuters.com/technology/openai-targets-higher-education-us-with-chatgpt-rollout-california-state-2025-02-04/>
2. Criddle C. Investment in online education groups plummets following rise of AI // Financial Times. 2024. 24 грудня. URL: https://www.ft.com/content/54e8d249-8b95-44df-8bb4-c48ea20c7857?utm_source=chatgpt.com,
3. Felix J., Webb L. Use of artificial intelligence in education delivery and assessment // POST. 2024. 4 жовтня. URL: <https://post.parliament.uk/research-briefings/post-pn-0712/>
4. Larson B. Z., Moser C., Caza A., Muehlfeld K., Colombo L. A. Critical thinking in the age of generative AI // Academy of Management Learning & Education. 2024. T. 23, №3. C. 373–378. DOI: 10.5465/amle.2024.0338.
5. Calma A., Davies M. Critical thinking in business education: Current outlook and future prospects // Studies in Higher Education. 2021. T. 46, №11. C. 2279–2295. DOI: 10.1080/03075079.2020.1716324.

6. *Universities UK. Jobs of the future. 2023. URL: <https://www.universitiesuk.ac.uk/what-we-do/policy-and-research/publications/jobs-future>,*
7. *World Economic Forum. The future of jobs report. 2020. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2020/in-full/infographics-e4e69e4de7/>,*

V. Misenyova

Yaroslav Mudryi National Law University

THE EFFECT OF VOCABULARY LEARNING

STRATEGY TRAINING ON VOCABULARY KNOWLEDGE

Methods of teaching lexical units (LU) are an extensive section of English vocabulary learning strategy training. English vocabulary is the most open and boundless tier of the language system, and time-consuming for law students' learning. In relation to vocabulary in the methodology of teaching English this process can be divided in two periods. In early stages of English learning, the attention of methodists was focused on the issues of adequate representation in the educational process of phonetics and grammar. There was no clear justification for how to differentiate a huge mass of words by relevance, difficulty in mastering them. However, a practical course of teaching vocabulary, as well as other aspects of language, which have the property of systematization and communicative value, was gradually formed. To construct the process of learning English vocabulary properly, scientists have studied the productivity, frequency, usability of English words in speech.

We absolutely agree with the above-mentioned systematization of the difficulties of law students' vocabulary learning training. In the modern methodology of the English language there are many different systems of lexical exercises elaborated to overcome these difficulties. To be more precise we came to the conclusion that during the period of learning in a language environment, the elaborated exercises are not enough. They do not use the educational potential of the language environment in the vocabulary sphere. The latter gives us an incentive to explore the methodological potential of the language environment in teaching English language vocabulary to law

students. In the process of learning vocabulary the following main stages should be considered: the ways of understanding the meaning and rules of use in speech, remembering the meaning and rules of LU, learning the correct way of using LU in their own speech, identifying and understanding it in communication with other people [1].

The main purpose of mastering vocabulary in teaching English to law students is to develop lexical skills. Lexical skills can be defined as automated action to choose a lexical unit adequate to the idea and its correct combination with other units in productive speech and automated perception and association with meaning in receptive speech. More detailed content of lexical skills includes: understanding the word and the features of its compatibility in speech; unmistakable use of the word in speech in accordance with the topic and situation of communication, i.e. the ability to use English vocabulary for the implementation of both productive speech (speaking, writing) and receptive speech (reading, listening) [2]. In this regard, lexical skills are divided into productive and receptive. Productive skills are understood as the skills of correct word formation and word usage in accordance with communicative situations and communicative goals. Receptive skills are associated with the recognition and understanding of lexical units in the text.

In conclusion it should be noted that vocabulary enrichment requires: firstly, numerous repetitions, which are quite possible to organize in a language environment; secondly, learners in a language environment explicate speech behavioral tactics that significantly affect the intensity of the process of learning lexical items; thirdly, the learning element of language spontaneously expands the thesaurus of students. At the same time, this thesaurus can be significantly expanded by using methodological techniques. The main language teaching strategy to be considered is a set of communicative vocabulary exercises focused on the performance in a certain language environment.

References

1. Amirbayeva D. *Word Consciousness: Vocabulary Strategies to Promote ESP Students' Interest in Learning Legal English*. *International Arab Journal of English for Specific Purposes (IAJESP)*. 2022. Vol.5. No.1. P. 132–147.
2. Arnon I., Snider N. *More than words: Frequency effects for multi-word phrases*. *Journal of Memory and Language*. 2010. № 62 (1). P. 67–82.

T. Moroz

Yaroslav Mudryi National Law University

VIEWING STRATEGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO LAW STUDENTS: ENHANCING LEGAL LANGUAGE ACQUISITION

In an increasingly interconnected world, legal professionals require foreign language proficiency not only for basic communication but also for engaging in complex legal discussions, drafting contracts, and participating in international legal proceedings. Mastering legal terminology and procedural discourse presents unique challenges for law students, as legal language is often highly specialized, context-dependent, and deeply embedded in specific legal traditions [5].

Traditional legal language instruction has relied heavily on text-based materials, such as case law, statutes, and academic articles. While these resources are essential for understanding legal doctrine, they do not fully immerse students in the real-life linguistic and rhetorical aspects of legal practice. As a result, law students often struggle with the practical application of legal language in professional settings.

To bridge this gap, visual media—including courtroom videos, legal films, and news reports—offers an authentic and dynamic way for students to develop their linguistic and analytical skills. Videos of real and fictional court cases, legal debates, and expert interviews provide direct exposure to legal discourse, helping students grasp legal vocabulary, interpret judicial rhetoric, and analyze legal arguments. By incorporating structured viewing strategies, such as courtroom video analysis, legal drama observation, and legal news interpretation, educators can enhance comprehension, retention, and critical thinking skills in legal language learning.

The paper explores the role of viewing strategies in foreign language instruction for law students, highlighting their benefits, pedagogical applications, and impact on legal language acquisition. It examines how integrating active, guided, and critical viewing approaches into legal education can better prepare students for the linguistic demands of international legal practice.

Research in multimodal learning [1; 4] suggests that combining visual and verbal elements enhances comprehension and retention. Studies on legal discourse analysis [7] emphasize the need for law students to develop skills in interpreting legal argumentation, courtroom rhetoric, and judicial decision-making.

Previous studies [6] indicate that exposure to real-life legal communication helps students grasp formal register, argument structure, and cross-cultural legal norms. Viewing strategies—such as active viewing, guided analysis, and critical comparison—are increasingly recognized as effective tools for developing practical language competence [2; 3].

The integration of visual media into legal language instruction enhances students' comprehension, analytical reasoning, and professional communication skills. Let us explore three key viewing strategies—**active, guided, and critical viewing**—and their practical applications in foreign language learning for law students.

Active viewing encourages students to engage with visual content critically, rather than passively consuming information. This approach enhances legal vocabulary acquisition, discourse analysis, and argumentation skills through structured interaction with legal video materials.

1) *Courtroom Drama Analysis*. Legal television series (e.g., *Suits*, *Law & Order*) and films (e.g., *A Few Good Men*, *The Lincoln Lawyer*) provide students with exposure to authentic legal discourse, courtroom procedures, and rhetorical strategies in the target language. To maximize learning outcomes, educators can implement pre-viewing (pre-viewing questions: *What legal terminology do you recognize? How does the lawyer construct their argument?*) and post-viewing activities (post-viewing discussion topics: *examination of legal strategies used by attorneys; analysis of ethical dilemmas presented in the case; reflection on language precision and courtroom*

etiquette). Through this approach, students internalize legal terminology while simultaneously developing critical thinking skills in a legal context.

2) *Case Study Viewing*. Analyzing real-life courtroom proceedings or simulated mock trials enables students to examine legal argumentation in practice. By observing trial recordings, students can: identify key legal arguments presented by attorneys, assess judicial reasoning and decision-making processes, compare procedural rules across different legal systems (e.g., common law vs. civil law). This method reinforces comparative legal analysis, helping students develop a deeper understanding of cross-jurisdictional legal communication.

Guided Viewing Strategies include pre-viewing, during-viewing, and post-viewing activities that scaffold comprehension and critical analysis.

Pre-Viewing Activities. To ensure students are equipped with the necessary background knowledge before engaging with legal video content, educators can: introduce a glossary of legal terms relevant to the case, provide a brief overview of the case facts and key legal issues, encourage predictive reasoning, prompting students to hypothesize trial outcomes.

During-Viewing Strategies. To enhance engagement and retention, the following interactive techniques can be applied: 1) pause-and-analyze (stopping the video at key moments for discussion); 2) note-taking (encouraging students to record legal arguments and procedural language); 3) cultural comparisons (identifying legal rules unique to the jurisdiction under study).

Post-Viewing Discussion. Following the viewing session, students consolidate their learning through applied exercises: summarizing the case using precise legal vocabulary, role-playing legal scenarios (attorney-client consultations or judicial decision-making), drafting legal briefs or court reports, reinforcing both legal writing skills and argumentative reasoning. By structuring the viewing process in this way, students actively construct meaning and contextualize legal language within real-world legal practice.

Critical Viewing Strategies. Legal professionals must be able to assess the credibility and implications of legal information. Critical viewing strategies train

students to analyze legal media, courtroom discourse, and judicial reasoning through a critical lens. Observing legal proceedings from different jurisdictions helps students analyze procedural and linguistic variations between legal systems. For instance, students may examine: differences between adversarial (U.S., UK) and inquisitorial (France, Germany) systems, variations in trial structure, legal argumentation, and judicial intervention. Such comparative analysis strengthens cross-jurisdictional legal literacy and prepares students for international legal practice.

Legal news segments provide insight into how legal issues are presented to the public. By watching legal news reports, students develop the ability: to identify bias in legal reporting and evaluate media objectivity, analyze how legal language is simplified for non-specialist audiences, assess the influence of media on public perception of legal cases. Critical viewing fosters media literacy and legal analytical skills, enabling students to distinguish objective legal analysis from sensationalized reporting

A multimodal approach, integrating viewing strategies with other language skills, has been shown to maximise students' effectiveness. For instance, following a viewing of an attorney's courtroom speech, students are encouraged to practise delivering their own legal arguments. Similarly, following a trial analysis, students compose legal summaries, case briefs, or legal opinions. Finally, students engage in legal dictation exercises using courtroom transcripts, enhancing their legal listening comprehension and precision. This multimodal approach ensures that students actively engage with legal discourse across multiple communication channels.

The use of viewing strategies in foreign language instruction for law students has been shown to enhance legal discourse comprehension, vocabulary acquisition, and comparative legal analysis. Through active, guided, and critical viewing, students gain exposure to authentic legal communication, enabling them to develop linguistic accuracy and professional competency. As legal education continues to evolve, multimodal learning approaches will remain essential in preparing future legal professionals for international legal practice.

References

1. Alobaid, A. (2020). *Smart multimedia learning of ICT: role and impact on language learners' writing fluency—YouTube online English learning resources as an example*. *Smart Learning Environments*, 7(1), 1-30.
2. Lim, F. V., Toh, W., & Nguyen, T. T. H. (2022). *Multimodality in the English language classroom: A systematic review of literature*. *Linguistics and Education*, 69, 101048. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101048>
3. Lim, F.V., & Tan-Chia, L. (2022). *Designing Learning for Multimodal Literacy: Teaching Viewing and Representing (1st ed.)*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003258513>
4. Mayer, R. (2001). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press.
5. Starostina, O., & Horytska, O. (2021). *Peculiarities of teaching a foreign language to lawyers students*. *Linguistics and Culture Review*, 5(S4), 881-890. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1771>
6. Swales, J. (2004). *Research Genres: Explorations and Applications*. Cambridge University Press.
7. Tiersma, P. (1999). *Legal Language*. University of Chicago Press.

O. Moshynska

Yaroslav Mudry National Law University

TEACHING LISTENING IN NON-LANGUAGE UNIVERSITIES

The study of the issues of teaching speech reception through listening got an active start in the 1960s. In the same period, the main directions of studying this problem were identified, which were further developed in the works of psychologists, philologists and teachers. Four directions that are most relevant in teaching listening to foreign-language speech were identified: the study of psycho-levels and psychomechanisms of reception and understanding of speech; checking the extent to which the skills and abilities of audio perception and interpretation of speech are formed; methods of overcoming linguistic and extra-linguistic difficulties of listening; study of audio materials and methods of their rational use.

In the learning process, listening can act not only as an end but also as a means. For example, in the role of: 1) a mechanism for organising the learning process; 2) a way of introducing language material in verbal form; 3) a method of teaching other

types of speech communication; 4) a means of controlling acquired knowledge, skills and abilities.

Three stages of work on listening are distinguished: 1) the pre-textual stage (before listening); 2) the stage of own listening (while listening); 3) the post-textual stage (Follow-up activities). Accordingly, it is reasonable to divide the exercises used when working with an audio text into the following groups: 1) pre-textual exercises; 2) exercises performed during listening; 3) post-textual exercises.

Pre-textual exercises are done before listening and their purpose is to facilitate subsequent listening. They can be exercises to anticipate the topic of the future listening (e.g. pictures, title of the topic, diagrams). The purpose of such exercises is to activate the students' vocabulary on the given topic, to develop their socio-cultural situational knowledge and background skills on the listening topic, as well as to level out linguistic and extra-linguistic difficulties and psycho-emotional tension.

Intra-auditory exercises are mainly aimed at extracting information of interest to the communicator. They often test the student's ability to navigate in the text, to realise in which part of it to look for the necessary information, to correlate visually and auditorily perceived information, to find the necessary element as quickly as possible. Often such tasks are given in the form of 'blank gaps', for example, in the form of filling in gaps in the text or a table.

Post-auditory tasks are often of a controlling nature (e.g. answering questions or true/false exercises). They reveal the ability to express one's attitude to what has been listened to, the level of understanding of the information contained in the text, the degree of understanding of the details and general content of the text.

It is very important, when starting work on an audio text, to create a situation of success for the learner, i.e. to offer him/her a task that is obviously realistic to fulfil. Excessively difficult texts can lead to frustration and discourage learners from believing in the results they can achieve. Excessively easy audio texts are also not very desirable. The absence of the need to overcome difficulties makes the work on the text uninteresting and unattractive, such work cannot be a developing factor in the process of teaching a foreign language.

Speaking about listening strategies, it is necessary to pay attention to the increase of students' motivation to learn a foreign language, because it is the quality of implementation of listening and the result of such activity depends mainly on the intentions, requests and needs of the audience. It is necessary to pay attention to the decrease of motivation in students of non-language university to learn a foreign language. It is necessary to comprehend as deeply as possible the issue of increasing the motivation for learning a foreign language in students of non-language universities.

Students of non-philological universities need to involve specific cognitive reactions: analysis, identification, combination, as well as to improve the mechanism of listening, because on its basis the skills and abilities are formed and developed, which are necessary in order to implement the strategy of semantic reception. And this can be facilitated by autonomous and independent work of students.

Thus, it is possible to identify those types of listening that are most demanded by students of non-language universities: listening with maximum detailed reception of the message; listening with understanding of the general orientation of the text; selective listening (the learner perceives only some fragmentary elements of the text).

Listening strategy is, in fact, a nomenclature of strategies of foreign language speech reception and skills that presuppose it - all that is necessary to develop in the learner according to the requirements of the programme of a non-language university.

Speaking of listening strategy, we can perceive it as a mechanism for achieving the goal of oral speech perception, which is chosen consciously, meaningfully and deliberately and realised on the basis of combining the learner's knowledge and skills. This means that the student sets a goal and designates ways and means of achieving this goal, relying on his/her own abilities and possibilities with the help of knowledge and skills. This is how the aspect of plannedness is realised.

Conscientiousness means that the learner has a meaningful approach to the learning process, as it is determined by the personal choice of the student, who is responsible for the success of this process. This implies and conditions independence and autonomy within the learning process, i.e. the student ceases to be an object, but becomes a subject of learning. In accordance with the learning material, the student is

aware of his/her actions and analyses their results in accordance with the motivations and learning objectives.

However, to form a strategy of listening comprehension does not mean to master a set of skills. Since the conditions under which communication and listening to an oral message take place are never fully repeated, the listener has to use a variety of skills, but in different combinations and sequences. So, the application of strategy in the listening process is individual and creative. To implement a strategy means to choose a way of extracting information in such a way that the oral speech can be perceived in different situations in order to achieve the goal of listening comprehension. Teaching the use of strategies demonstrates an individualised approach to the learner in the learning process, as the strategy is personally assigned to each learner and he/she combines skills during listening so that they function as a unified system.

References

1. *Academic Listening Strategies* <https://learningcenter.unc.edu/tips-and-tools/academic-listening-strategies/>
2. *Basiri F., 8 Techniques to Teach Advanced Listening Skills in the ELT Classroom* <https://oxfordtefl.com/blog/8-techniques-to-teach-advanced-listening-skills-in-the-elt-classroom/>

С.С. Назаренко,

О.А. Чухно

Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО Й ЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У сучасній освіті дедалі важливішим стає розвиток емоційної стійкості, соціальних навичок та етичної поведінки. В умовах нестабільності та стрімких змін молодь стикається з численними викликами, тому соціально-емоційне та етичне навчання відіграє ключову роль у підготовці здобувачів освіти до життя в сучасному світі.

Програма «Соціально-емоційне і етичне навчання» (СЕЕН, англ. SEE Learning) – міжнародна освітня програма, розроблена спеціалістами Університету Еморі (США) для міжнародного використання [2, с. 109], що є результатом наукової співпраці між навчальним закладом та Нобелівським лауреатом премії миру Далай-ламою. Презентація програми відбулася під час першої міжнародної конференції SEE Learning, що проходила 4-6 квітня 2019 року в Делі (Індія).

СЕЕН ґрунтується на теоретичних і практичних дослідженнях Д. Гоулмена, М. Грінберга, Т. Джінпа, Л. Лантієрі, Е. Міллер-Керес, Р. Рузер та К. Шонерт-Рейхл [1, с. 109]. Її побудовано на трьох вимірах, які відповідають типам знань і компетентностей, що їх програма прагне передати учнівству: усвідомленість, співпереживання, залученість. Кожен із цих вимірів можна розглядати на трьох рівнях: особистісному, соціальному та системному [3, с. 60-61].

В основі СЕЕН лежить вісім розділів: 1) створення атмосфери співпереживання в класі; 2) виховання стійкості; 3) підсилення уваги та самоусвідомленості; 4) управління емоціями; 5) навчання одне від одного та пізнання одне одного; 6) співпереживання собі та іншим; 7) усвідомлення спільної відповідальності; 8) підсумковий проєкт «Робимо світ кращим» [1, с. 110].

Оскільки СЕЕН сприяє розвитку емоційного інтелекту, комунікативних навичок та соціальної взаємодії, вважаємо доцільним його інтеграцію в шкільні предмети. Особливо важливою, на нашу думку, є інтеграція СЕЕН у процес вивчення англійської мови, оскільки мова виконує не лише інструментальну, а й соціальну функції. Опанування іноземної мови часто супроводжується високим рівнем тривожності та невпевненістю у власних силах, що може негативно впливати на мотивацію учнів. Використання стратегій СЕЕН уможливорює створення сприятливої атмосфери, у якій учні почуваються більш захищеними, активно взаємодіють і розвивають навички ефективного міжособистісного спілкування. Більш того, інтеграція СЕЕН сприяє формуванню емпатії,

толерантності й чутливості до культурних особливостей мовців, що є ключовими складниками міжкультурної комунікації. В учнів також формується здатність до більш глибокого розуміння глобальних проблем та відповідальність за майбутнє суспільства. Таким чином, паралельне формування соціально-емоційних навичок і комунікативної компетентності забезпечує більш цілісний підхід до навчання англійської мови.

Розглянемо шляхи інтеграції СЕЕН у формування англомовної комунікативної компетентності.

Сучасні потреби суспільства, розвиток лінгвістики, психології та педагогіки визначають загальну стратегію навчання іноземних мов, яка базується на комунікативному підході, що, своєю чергою, орієнтується на практичну мету – формування та розвиток міжкультурної комунікативної компетентності.

Англомовну комунікативну компетентність визначають як уміння та готовність здійснювати ефективну комунікацію англійською мовою. Ці вміння та готовність формуються на основі певного комплексу компетенцій і якостей, які становлять структуру англомовної комунікативної компетентності [4, с. 60].

Аналіз теоретичної літератури показав, що формування англомовної комунікативної компетентності передбачає врахування таких аспектів: 1) мовна (лінгвістична) компетентність; 2) навчально-стратегічна компетентність; 3) мовленнєва компетентність; 4) прагматична компетентність; 5) лінгвосоціокультурна компетентність, яка включає у себе соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну компетентності.

На нашу думку, інтеграцію СЕЕН у процес формування англомовної комунікативної компетентності може бути здійснено двома основними шляхами: 1) через зміст навчальних матеріалів, який включає теми, пов'язані з моральними й етичними питаннями, соціально значущими аспектами життя; 2) через організацію освітнього процесу, яка передбачає використання методів і форм роботи, що сприяють розвитку комунікативних і соціальних навичок учнів. Обидва ці напрями взаємопов'язані та доповнюють один одного, створюючи

комплексну систему, у якій учні не лише вивчають мову, а й набувають життєво необхідних соціально-емоційних навичок.

Одним із ключових способів упровадження СЕЕН у формування англомовної комунікативної компетентності є вибір змісту навчальних матеріалів. Теми моральності, соціальної взаємодії, емоційного благополуччя сприяють розвитку критичного мислення, саморефлексії та емпатії. Зокрема, важливими є теми: *емпатії та співчуття*, де учні аналізують ситуації допомоги, поведінку героїв та життєві історії; *дружби та підтримки*, що передбачає написання листів, упорядкування діалогів та обговорення дружніх стосунків; *відповідальності та чесності* через дискусії, аналіз моральних дилем і наслідків обману; *розв'язання конфліктів* через групову роботу над стратегіями мирного спілкування; а також *толерантності та культурного розмаїття*, що передбачає дослідження культур, стереотипів та міжкультурні проєкти. Використання автентичних текстів із моральними дилемами розвиває мовні та когнітивні навички, емпатію та вміння аргументувати власну думку. Додатково рольові ігри сприяють ефективному спілкуванню, вмінню слухати, підтримувати та розв'язувати конфлікти, створюючи атмосферу взаємодії та довіри.

Другий шлях інтеграції СЕЕН у формування англомовної комунікативної компетентності учнів передбачає організацію парної та групової роботи, що сприяє співпраці, розвитку навичок слухання, порозуміння та колективного розв'язання проблем. Активне слухання допомагає дітям сприймати погляди та емоційний стан партнерів, що зміцнює емпатію. Взаємодія в групі дає змогу учням обговорювати різні точки зору, розвивати співпрацю, взаємоповагу та толерантність, що важливо як для мовної, так і для соціально-емоційної компетентності. Додатково ефективним інструментом є проєктна діяльність, яка допомагає учням досліджувати соціальні та етичні питання, презентувати результати, розвиваючи відповідальність та усвідомлення етичних стандартів у спілкуванні.

Отже, такий комплексний підхід до впровадження СЕЕН у навчальний процес забезпечує гармонійний розвиток учнів й допомагає їм стати не лише

компетентними користувачами англійської мови, а й відповідальними громадянами глобалізованого світу.

Література

1. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» (*Feasibility Study on Opportunities for SEL within New Ukrainian School Reform*) / ред. Л. Гриневич, С. Калашнікова. Київ: Видавнича група «Шкільний світ», 2021. 312 с.
2. Ковальчук І. Л., Марчук С. С., Чемерис І. В. Соціально-емоційне та етичне навчання в умовах сьогодення. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали V Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 23–29 жовт. 2024 р.). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. С. 637–642.
3. Краченко О., Гасанова Л. Реалізація соціально-емоційного навчання в рамках освітньої реформи. Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 12 жовт. 2023 р.). Умань: Візаві, 2023. С. 59–62.
4. Пахомова Т. О., Сенченко Я. С. Формування англомовної комунікативної компетентності студентів-філологів в умовах лінгво-соціокультурного підходу. Педагогіка і психологія. 2013. № 1 (5). С. 59–64.

K. Nesterenko

Yaroslav Mudryi National Law University

IMPLEMENTING AI INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING

METHODOLOGY: BENEFITS AND CHALLENGES

Artificial intelligence (AI) has become present reality. It is introducing revolutionizing opportunities for many areas of human activity including education. It helps students in learning by personalizing content, contributing to their creativity, and preparing them for future careers. For the teachers AI is a very big support in content development, differentiation, assessment analysis, as well as in their professional development. For the both sides (teachers and learners), AI makes academic management and operations more efficient. At the same time as AI-powered tools become more sophisticated, they pose a serious threat to academic integrity, students' ability to think critically and solve problems. In the long run, irrational use of AI in education can destroy the very foundation of education – training professionals capable

of critical, independent thought. The amount of artificially generated content in the network is growing rapidly. This is a huge industry; there are already many sites where all the content is just repetition and rewriting of some common knowledge with a big number of keywords.

In order to make AI an assistant but not the enemy of educational process it should be used reasonably and methodologically correctly.

The first task is to know how the AI tool works, what are its capabilities. AI is good at conducting research, synthesizing information, using different levels of vocabulary, and adopting a particular tone. AI helps in simplifying information for personal understanding, proof reading, spelling/grammar checking. Thus, giving the students a writing assignment, a critical teacher sees that the students completed it using AI tool. As a rule, AI provides information that it finds in the Internet, and it provides it structurally. Thus, the format and structure of a writing assignment look traditional and robotic, it lacks original and authentic thinking. AI creates subtopics, labels them, and provides encyclopedia-type responses. Sometimes AI repeats the same concept but the grammar in such writing is nearly error-free.

Implementing AI into foreign language teaching methodology means teaching the students the ethics of using it. First of all, constant and unreasonable use of AI tool harms academic integrity. Misuse of AI tools is a violation of academic integrity. Violations may result in grade penalties, resubmission of work, or further disciplinary action as outlined in the institution's academic integrity policy. Second, overdependence and overreliance on tools like Chat GPT can hinder skill development and deeper understanding. Encouraging students to rely less on AI tools requires a focus on developing their independent learning and critical thinking skills which is the global task of our so rapidly technologically changing world.

Except AI tools, students usually have textbooks, manuals, notes on lectures. These are their main helpers, and curricula materials are mostly based on them. Thus, they are the first to be used by students in their learning. Before consulting AI, it is necessary to teach students to solve problems independently using available class materials, textbooks, and notes. Moreover, it is better to always cross-check AI-

generated information with reliable academic sources to ensure accuracy. Such check is also a very effective method of teaching independent and critical thinking. Sometimes a student can use an explanation of how he or she used AI or referred to it to support his or her work (e.g., brainstorming ideas, generating examples), and this is one of the examples of academic integrity rules and ethics.

To make students work effectively with the AI it is possible to offer them to provide some personal explanation of the information given by AI, to give the examples from personal experience using corresponding phrases (*in my opinion, as far as I know, from my experience*, etc.) linking words, phrases of comparison. A teacher can ask students to rewrite a part of AI provided information with their own words using simpler or more advanced language. In evaluation and grading a teacher should focus on how students arrive at answers rather than just the correctness of the answers. Students should also consider that in a foreign language learning it is quite appropriate to learn from errors, and it is a part of the growth process.

It is also possible to organize the students to work in pairs: to find some information and discuss it asking and answering the questions on it, brainstorming the ideas, adding personal attitude and evaluation. The teacher can encourage students to analyze, synthesize, and apply information in ways that go beyond what an algorithm can provide. Such tasks can be given orally and in the written form. Working in groups encourages collaboration among peers, helps students engage directly with the material and each other.

Encouraging oral presentations, timed in-class assignments, or handwritten work will help to ensure that students demonstrate independent learning. Teaching material should be developed on the basis of critical thinking and a scientific approach, and should develop independent learning skills and the ability of a student to adapt. When a person studies and then graduates, he or she should be able to apply scientific methods, quickly adapt to the unstable world that surrounds them. And he or she should be ready to continue learning throughout life. In fact, the need to life learning is already our reality today.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МОВНА ОСВІТА: ЯК ВИВЧЕННЯ МОВ ВПЛИВАЄ НА РОЗВИТОК ЕМПАТІЇ

Термін «емоційний інтелект» є відносно новим порівняно з добре знайомим поняттям «інтелект», який уособлює у собі здатність людини мислити, здійснювати аналіз та виконувати пізнавальну функцію у прояві мислення, пам'яті, сприйняття, уваги тощо. Наразі у сучасній психології емоційний інтелект виконує такі функції, як: стресозахисна, адаптивна, мотиваційна, рефлексивна та регулятивна. Отже, це певний рівень розвитку розумової діяльності людини, який забезпечує можливість здобувати знання та вміння, застосовувати їх під час розумових операцій, а також використовувати стратегії вирішення проблем і когнітивний підхід до ситуацій, що потребують пізнавальної функції. Прояв інтелекту міститься не лише в обсязі та якості набутих знань, які людина застосовує на практиці, але й у тому, як вона на їх основі реагує, наступним кроком усвідомлює цю реакцію та визначає свою моральну позицію, що сприяє формуванню її життєвої спрямованості [1].

Зокрема, емпатія є складовою емоційного інтелекту, яку ми можемо розглянути, саме як процес співпереживання в ході взаємодії між людьми, які є колегами, друзями, знайомими або подружжям тощо. Емпати більш сприйнятливі до соціальних сигналів, які вказують на те, чого потребує або хоче інша людина. Розуміння психологічних станів через власне переживання аналогічних ситуацій, в яких вони зараз перебувають та які наслідки це може мати. Зокрема, високий рівень емпатії може бути важливим критерієм успішної комунікації у різних моделях взаємодії [1].

Уміння «дозувати» емоції є невід'ємною складовою зрілої дорослої людини, що зумовлює прояв емоційного інтелекту під час комунікації. Протягом життя люди навчаються розуміти власні та чужі емоції через спілкування й

діалог, а спілкування іноземною мовою навчає їх не лише граматичних і стилістичних нюансів, а й досягнення комунікативних цілей.

Але не можна забувати й про ті випадки, коли емоції повністю перебирають увагу на себе, тобто людина у певних ситуаціях керується тільки емоціями. Д. Гоулман був одним із тих психологів, який займався дослідженням цього питання. Зокрема, у своїй книзі «Емоційний інтелект» Гоулман Д. зазначає, що серце у критичний момент життя переважає над розумом та емоції керують людьми у скрутному становищі [2]. Кожна емоція передбачає характерну для неї готовність до дії, кожна з них вказує напрям, який вже добре себе зарекомендував при вирішенні повторюваних складних завдань. [3]

Дослідимо зазначені аспекти, на прикладі таких емоцій, як гнів, радість та страх.

Під час гніву в організмі людини зростає рівень адреналіну та кортизолу. Це підтверджують не лише наукові дослідження, а й прості спостереження за поведінкою людей. Людина у стані гніву, навіть, у звичайних побутових або робочих ситуаціях, змінює свою поведінку. Якщо порівняти дві однакові ситуації, то можна помітити одну закономірність, що людина в стані гніву діє імпульсивно та часто припускається помилок, яких у спокійному стані могла б уникнути.

Що стосується такої емоції, як радість, можна зазначити, що в порівнянні з гнівом – вона є абсолютно протилежною емоцією, але вплив на людину має однаково сильний. Наприклад, у стані радісного піднесення людина зачасти може переоцінювати свої можливості, ухвалювати імпульсивні рішення або не помічати потенційних ризиків. Радісне збудження, як і гнів, може призводити до дій, які у спокійному стані здавалися б необдуманими. Винні у всьому ендорфіни, які за сумісництвом є гормонами щастя та задоволення. Рівень ендорфінів зростає під час переживання позитивних емоцій, які можуть бути викликані зайняттями творчістю, спортом, навіть вживання деяких продуктів харчування, можуть підвищити рівень ендорфінів.

Страх - емоція, яка виникає, як протидія у відповідь на реальну або уявну загрозу, яка може завдавати біль втрати, розчарування, самотності. Під час відчуття страху, розум і тіло людини реагує комплексно, тому важко керуватися тільки одним інтелектом. Все починається з першочергової реакції організму, стресу, за ним наступає страх. Під час цих процесів починається активізація ендокринної системи, що супроводжується викиданням в організм «гормону страху», більш відомого, як кортизол, який підвищує концентрацію та витривалість, що допомагає уникнути небажаних помилок.

Отже, можна дійти до висновку, що емоції відіграють важливу роль у процесі прийняття рішень та мають вплив на поведінку людини в різних життєвих ситуаціях. Наприклад, людина у стані гніву стає імпульсивною, що призводить до вчинення необдуманих вчинків та дій, що будуть мати негативні наслідки. Радість здебільшого сприяє переоцінці власних сил, а страх навпаки призводить організм до стану «повної готовності», тим самим ускладнює раціональне мислення та мінімізує відсоток можливих помилок. Високий рівень емоційного інтелекту дозволяє свідомо керувати не тільки своїми почуттями, але й почуттями інших людей, що має пряму дію на ефективну комунікацію та прийняття зважених рішень у стресових ситуаціях, що є важливим аспектом професійної та особистої взаємодії.

Тож, логічним продовженням цієї теми є питання: «Як саме вивчення іноземних мов сприяє розвитку емоційного інтелекту?». Дослідженням взаємозв'язку між емоційним інтелектом і мовною освітою займаються такі вчені, зокрема: І. Андрійко, О. Іщенко, Г. Чава та О. Народовська. Їхні праці свідчать про те, що розвиток емоційного інтелекту сприяє підвищенню рівня комунікативної компетентності та міжкультурного розуміння.

Варто зазначити, що емоційний інтелект, як і більшість навичок, формується в процесі активної діяльності, зокрема під час вивчення іноземної мови, що сприяє розвитку емоційного. Процес опанування новою інформацією вимагає від людини здатність до адаптації свого мислення, уваги та поведінки відповідно до нових вимог. У нашому випадку до іноземної мови. Це зазвичай

супроводжується рефлексією або навіть саморефлексією, тобто розумінням не тільки власних емоцій, але й емоцій інших.

Вивчення мови відбувається безпосередньо через мовне середовище, тобто через спілкування між людьми, під час якого задіюються не тільки граматичні конструкції, але й інтонація, міміка, жести та інші невербальні дії співрозмовника, що формують принцип мовленнєвої здогадки. Цей процес сприяє покращенню навичок емпатії, оскільки вимагає вміння «читати» емоційний стан співрозмовника.

Спілкування іноземною мовою часто виходить за межі звичного мовного середовища, що змушує людину адаптуватися до нових соціальних та культурних норм. Це сприяє розвитку міжкультурної чутливості та толерантності, що є одним із важливих складових емоційного інтелекту. Людина вчиться розуміти чужі емоції, що підвищує її чутливість до переживань інших, формує толерантність і допомагає краще усвідомлювати різноманіття світоглядів.

Окрім того, навчання іноземній мові часто включає ситуації, які заслуговують окремої уваги, а саме подолання мовного бар'єру через приборкання страху помилок та невпевненості. Відбувається напрацювання емоційної стійкості, що впливає на здатність ефективно володіти власними емоціями під час складної розмови. У людей з високим рівнем емоційного інтелекту легше відбувається адаптація у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Таким чином, вивчення іноземних мов є потужним інструментом розвитку емоційного інтелекту у руках людини. Це сприяє не лише кращому розумінню інших культур і людей, а й формуванню глибшого розуміння власних емоцій, що має позитивний вплив на якість комунікацій та власного розвитку.

Література

1. Перепелюк Т. Д. Емоційний інтелект: емпатійний дискурс. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 3. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.3.15> (дата звернення: 18.02.2025).
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецька. Харків : Vivat, 2020. 512 с.

3. *Розвиток емоційного інтелекту студентів під час вивчення іноземної мови. Актуальні питання гуманітарних наук.* 2023. Т. 2, № 65. С. 338–343. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/65_2023/part_2/48.pdf (дата звернення: 18.02.2025).
4. Андрійко І. *Розвиток емоційного інтелекту на заняттях з іноземної мови. Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов: МАТЕРІАЛИ VII Міжнар. науково-практ. конф., м. Ніжин, 27–28 верес. 2019 р. Ніжин, 2019. С. 110–112.*
5. *Діалогічне мовлення як засіб розвитку емоційного інтелекту при вивченні іноземних мов у вищих навчальних закладах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія "Філологія".* 2018. № 2 (70). С. 84–86. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2381/2153> (дата звернення: 19.02.2025).
6. Чава Г., Нарадовська О. *Розвиток емоційного інтелекту студентів закладів вищої освіти на заняттях з англійської мови. Актуальні питання гуманітарних наук.* 2021. Т. 6, № 35. С. 256–261. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_6/40.pdf (дата звернення: 19.02.2025).

С.М. Нікіфорова

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М. Бекетова

ЕТИЧНА ЛІНГВІСТИКА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Етична лінгвістика штучного інтелекту (ШІ) – це галузь дослідження, яка вивчає моральні та етичні аспекти використання лінгвістичних моделей і систем штучного інтелекту в різних сферах: освіті, бізнесі, охороні здоров'я, культурі та комунікації.

Етична лінгвістика ШІ виникла як важлива галузь дослідження на перетині технологій, гуманітарних наук та соціальних змін. За останнє десятиліття ми стали свідками бурхливого розвитку мовних моделей, які здатні генерувати, аналізувати та обробляти текст на різних мовах, відкриваючи безліч можливостей для автоматизації комунікаційних процесів. Однак, з цими можливостями виникають і значні виклики, зокрема в сфері етики та відповідальності.

Сьогодні мовні технології використовуються в численних сферах — від віртуальних асистентів до систем автоматизованого перекладу, у контекстах медіа, освіти та бізнесу. Ці технології можуть позитивно впливати на наші життя, але їх використання часто має непрямі наслідки, які можуть мати серйозний вплив на суспільство. Наприклад, мовні моделі, що базуються на великих обсягах даних, часто відтворюють упередження, що закладені в їх навчальному матеріалі, що здатне поглиблювати соціальні нерівності.

Таким чином, важливість етичної лінгвістики полягає не лише в розумінні того, як працюють мовні моделі, а й у розкритті того, як їх розробка та впровадження можуть вплинути на нас як на індивідів і на суспільство в цілому. Це вимагає від нас активної участі у формуванні принципів відповідального використання технологій, що стає дедалі актуальнішим у нашому глобалізованому світі, де технології стають невід'ємною частиною повсякденного життя та комунікації. Етична лінгвістика III закликає до розгляду не лише технічних аспектів, але й моральних та соціальних контекстів, у яких ці технології функціонують.

Визначення та впровадження етичних стандартів у структурі мовних технологій стане запорукою не лише їх успішного функціонування, але й сприятиме формуванню справедливого і інклюзивного соціуму, де технології служать для покращення життя всіх людей, а не загострюють існуючі проблеми.

Основні проблеми етичної лінгвістики III:

1. Упередженість і дискримінація. Лінгвістичні моделі можуть відображати упередження, закладені в їхніх навчальних даних, що призводить до дискримінаційних висловлювань або рішень. Це стосується гендерних, расових та соціальних стереотипів. Важливо розробляти методи очищення даних та налаштування моделей для зменшення упередження та покращення об'єктивності.

2. Приватність і конфіденційність. Використання III для обробки мовних даних ставить під загрозу конфіденційність користувачів. Необхідно

встановити чіткі регуляції щодо збору і використання персональних даних, щоб захистити приватність індивідів.

3. Етика в автоматичному генеруванні контенту. Автоматизація створення текстів, новин та інших форм контенту викликає питання про авторство, відповідальність і правдивість наданої інформації. Важливо визначити етичні норми для генерації контенту, щоб уникнути дезінформації.

Етичне програмування ШІ є одним з важливих аспектів. Розробники повинні враховувати етичні принципи під час створення алгоритмів, аби забезпечити їх правильну та безпечну поведінку. Крос-дисциплінарний підхід, що включає експертів з етики, лінгвістики, психології та технологій, є критично важливим для досягнення етично вмотивованого розвитку ШІ.

Перспективи майбутнього взаємодії людини з ШІ обіцяють еволюцію, оскільки технології продовжують розвиватися. Важливо зосередитися на гуманізації ШІ, впроваджуючи етичні норми, що забезпечать глибше взаєморозуміння і менше емоційного відторгнення. Постійне навчання повинно стати основою цієї взаємодії, де користувачі ознайомлюються з новими етичними тенденціями у використанні ШІ, а системи — адаптуються до потреб людей.

Слід відзначити, що взаємодія людини і штучного інтелекту (ШІ) набуває дедалі більшого значення в сучасному світі, що вимагає уваги до різних аспектів цієї взаємодії, які можна розглядати через кілька ключових підходів.

Перш за все, важливо забезпечити співпрацю та безпечну комунікацію між людьми та ШІ. Взаємодія має бути продуманою і нормалізованою, щоб створити комфортне середовище для спілкування. Це передбачає розробку якісних інтерфейсів користувача та досвіду користувача (User Experience і User Interface), які надають чітку інформацію про можливості і обмеження ШІ. Крім того, розробка механізмів зворотного зв'язку є важливою для того, щоб користувачі могли впливати на якість роботи ШІ. Це може включати можливість рецензувати генеровані відповіді, що посприє покращенню моделей на основі коригувань від користувачів. Прозорість у роботі ШІ також має великий вплив на довіру

користувачів; важливо, щоб вони знали, які дані використовуються, як вони обробляються та які алгоритми застосовуються для створення відповідей.

Роль людського фактора в цьому контексті не менш важлива. Люди повинні бути навчені критично оцінювати інформацію, отриману від ШІ, щоб уникнути пасивного сприйняття. Це підкреслює необхідність включення тем про ШІ в освітні програми, що дозволить формувати більш критичне мислення. Окрім того, користувачі несуть етичну відповідальність за свої запити до ШІ; неправильно сформульоване запитання може призвести до спотворених відповідей. Люди, які працюють з ШІ, також повинні уважно спостерігати за процесами та результатами, щоб забезпечити надійність у прийнятті рішень і виявляти можливі упередження чи неетичні відповіді.

Важливою складовою є розвиток емоційного інтелекту ШІ. Створення моделей, здатних розпізнавати потреби та емоції користувача, може суттєво поліпшити якість спілкування, особливо у сферах, пов'язаних з психологічною підтримкою і консультуванням. Моделювання людських емоцій не лише покращує зрозумілість спілкування, але й дозволяє ШІ адаптувати свої відповіді відповідно до емоційного стану користувача.

Соціальні наслідки використання ШІ є важким викликом, зокрема, вплив на ринок праці. Автоматизація, що супроводжує впровадження мовних моделей, може суттєво вплинути на зайнятість, викликаючи питання безробіття і соціальної справедливості. Крім того, створення фейкових новин і дезінформації залишається серйозною проблемою. Важливо розробити ефективні механізми для боротьби з цією проблемою.

Висновками цього аналізу є, по-перше, комплексність етичних питань, які постають у лінгвістиці ШІ. Вони є складними й багатовимірними, що вимагає міждисциплінарного підходу та активного залучення всіх зацікавлених сторін у процес прийняття рішень. Це підкреслює, що ефективне регулювання не може бути здійснене в ізоляції і потребує конструктивного діалогу між різними експертами.

По-друге, перспективи розвитку етичної лінгвістики ІІІ повинні враховувати постійні зміни в технологіях, суспільстві та потребах громади. Задля забезпечення безпеки та етичності використання ІІІ необхідно реагувати на виклики, які виникають у цьому динамічному середовищі.

Врешті-решт, варто наголосити на відповідальності як розробників, так і користувачів цих технологій. Етика в лінгвістичних системах ІІІ підкреслює важливість усвідомлення впливу, який ці технології мають на суспільство. Справедливе та етично вмотивоване використання ІІІ залежить від спільних зусиль усіх, хто залучений у цей процес.

Література

1. Вихлюк А.О. Ключові переваги та недоліки застосування штучного інтелекту в закладах вищої освіти у процесі вивчення іноземної мови. Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації. Одеса, 2023. С. 51-53.

N. Orlova

Bohdan Khmelnytsky National University in Cherkasy

TEACHING POSTGRADUATE STUDENTS ENGLISH FOR ACADEMIC PURPOSES AS A SIGNIFICANT PART OF INTERPERSONAL COMMUNICATION SKILLS DEVELOPMENT

The role of psychology in the modern conditions of an unstable world is difficult to underestimate. The need for effective methods and techniques for providing psychological support and psychological assistance, based on the latest research results, remains urgent and incompletely met. Therefore, it is necessary to train students to search for information actively and independently, to form the skills of independent learning, self-improvement in a professional sense in them, as well as to demonstrate and consolidate their awareness of the importance of the place of scientific and research activities in their future profession. The leading role in this should be played by the knowledge of academic English, because scientific publications from all

over the world are a source of new research data, the latest theories and developments in neuropsychology, health psychology, interpersonal psychology, psychotherapy etc.

In order to process and study English-language sources independently, to participate in the discussion of certain psychological issues or problems, postgraduate students must have a terminological and conceptual basis, knowledge of grammatical material and skills in reading and translating specialised, professional and knowledge-intensive texts, which will contribute to their development as an expert and a researcher. Disciplines guiding master's students in the system of conducting proper research and publishing their findings, which include "Academic communication in a foreign language", will contribute to the creation of a structured and clear scientific picture and understanding in master's students involved in the study of these disciplines. Thus, the postgraduate English language course needs to be designed to teach postgraduate psychology students the art of academic communication in English. Since the ways in which scientists and academics communicate must be taught, universities offer courses intended to teach or improve academic communication skills. As academic communication is an area of interpersonal skills that focuses on appropriate use of language within higher educational settings and a research environment, the goal of the course is to prepare students for scientific and academic careers as well as to be able to demonstrate their developed academic communication skills appropriately not only in the chosen professional field, but also in general scientific topics [1]. Students are expected to be able to interpret science writing and understand basic scientific explanations. Therefore, here arise some aspects concerning scientific literacy as it is closely connected to academic communication. Scientific literacy is a major goal of science education. It is a main construct within the domain of scientific and academic communication as it involves the ability to evaluate information critically [2]. Scientific literacy is generally defined as scientific attitudes and abilities to construct understanding of science, to apply the ideas to realistic problems and issues involving science, technology, society and the environment, as well as to inform and persuade other people to take action based on these science ideas.

So, this means the ability to follow scientific and academic discourse, the ability to make science personally relevant. Student should acquire the ability to engage and to conduct exploratory activities, to locate and retrieve information, to draw evidence-based conclusions, and to present the acquired knowledge. It is crucial for students to be aware that common meanings of such words as a “theory”, “proof”, “evidence”, “variable” etc. differ from their precise meanings in the context of scientific discourse [2].

Postgraduate students of these courses will gain knowledge of advanced vocabulary of academic English, proper grammar, reading comprehension and verbal expression, learn how to write in a formal tone and politely address your readers, whether it is a professor or your peer. In addition to developing high-level communication skills, they might also find out about academia-specific topics such as new conventions of style, referencing, and format, and also might become skilled at writing article reviews, and research papers. Students will practice an important element of academic communication that is how to formulate a thesis or academic argument.

The key parts of the course will help postgraduate students achieve the goals named above. The course covers the following content modules that include more detailed topics: *Academic Communication: Introduction* dealing writing formats: formal vs. informal vocabulary; *The Key Aspects of Academic Communication* covering the role and principles of academic communication; *The Basics of Research* focussing on the introduction to planning research, researcher - participant relationships, and ethical issues in psychological studies; *Communication Within An Academic Environment: Academic Writing* teaching the principles and style conventions of academic writing, the structure of a scientific journal article and providing the students with some tips for writing an effective scientific paper; *Communication Within An Academic Environment: Abstract/Summary Writing* changing the topic towards an abstract/summary structure and consolidating theoretical knowledge by completing edits of exemplary abstracts tasks; *Communication Within An Academic Environment: Oral Presentation Of A Scientific Work Or Research*

Findings starting with giving the students certain general notions on scientific conferences as well as their types and aims, following by studying oral presentation aspects covering a presentation structure, ways to reference to media and tools and signpost the conclusion, inviting questions and finishing the talk. Each content module contains texts for reading and discussing, necessary explanations, lexical and grammatical exercises.

As the essence of interpersonal and cross-cultural academic communication requires the students to be aware of certain peculiarities and differences that exist in the global academic and scientific community, it is highly recommended to include the aspects that broaden the comprehension of interrelated research and human-linked phenomena in postgraduate psychology students. Psychology, unlike most other areas, has its subject matter, which is entirely human or animal, making ethical considerations a major component in research design. Thus, within the content module *The Basics of Research*, postgraduate students of psychology are presented with the information about the fundamentals of researcher-participant relationships as well as some ethical issues in psychological research. The module is crammed with authentic academic vocabulary needed to be learnt. Moreover, students learn how to work on the ways of dealing with various ethical issues and consider the steps researchers should undertake not to face ethical issues in their psychological studies.

The theme *Communication within an Academic Environment* is divided into three logical parts as the content modules providing the relevant information on those topics, with the main topics such as academic writing and oral presentation of a scientific work or research findings. *Writing for academic purposes* contains the topics on the principles of academic writing, the structure of a scientific article, as well as tips for writing an effective scientific paper and an abstract or summary. An *oral presentation* part deals with the general notions about scientific conferences and includes useful information on the process of oral presentations of a scientific work or research findings. An oral presentation trainer added to the content module will help students to organise and structure their presentations properly.

All content modules of the course deal with specific vocabulary and grammatical aspects in an academic context when you need to know and use semi-formal and sometimes formal language, which differs from the informal everyday language.

References

2. Orlova N. *Structural and functional aspects of scientific literacy within the postgraduate courses of academic communication in English*. Вісник Черкаського університету: Серія Педагогічні науки. Вип. 21 (314).2014. Черкаси, 2014. С. 117-123
3. Orlova N. *Teaching Lexical and Grammatical Features of Scholarly Scientific English within the Postgraduate Courses of Academic Communication in English (on the Basis of the Material for Postgraduate Psychology Students)*. Вісник Черкаського університету: Серія Педагогічні науки. Вип. 21 (354).2015. Черкаси, 2015. С. 92-97

О.Г. Павленко

Міріупольський державний університет

THE ROLE OF TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING

In our fast-growing world technology has revolutionized the way in learning and teaching English making the process more engaging, appealing and personalized as well as accessible to people around the globe. With the rise of internet and various mobile devices learners could enjoy endless possibilities to get a free access to learning materials available to improve their knowledge and skills. On delving into how technology has shaped English language teaching we consider it necessary to discover its benefits, challenges, and perspectives.

Embracing technology combined with blended learning approach in language classes could make teaching and learning better, thus providing the learners with the possibility to reach their full potential faster and more efficiently. Among the numerous benefits to using technology in English language teaching one couldn't but mention that it makes learning more stimulating and interactive [3, c. 117]. For example, today's students are more likely to grab their phones for translation or write their mini-sagas on a digital board like Padlet rather than flip a printed dictionary or provide paper versions of their essays. Those who are in search for a personalized instruction and feedback can really benefit from language learning software and virtual tutoring [1].

These tools equipped with AI could not only figure the student's level and suggest where they have to advance, but also customize lessons and exercises to fit their specific needs.

Accordingly, to make English language learning journey more productive students use digital platforms, online courses and apps (provide learners with structured lessons and exercises, making it easy to learn at their own pace, offering a wide variety of interactive exercises, including drag-and-drop, fill-in-the-blank, multiple choice, and pronunciation practice with feedback etc.); interactive games and activities (make learning fun and motivating as well as help learners to develop their skills in a more comfortable and relaxed environment); videos and podcasts (utilize audio and video content to expose learners to different accents and speaking styles, real-life scenarios and cultural contexts as well as help to improve their listening comprehension skills); social media (connect learners with their partners, from around the world, i.e. "Speaking partner" providing them with opportunities for peer support, language exchange, and collaborative activities. Some platforms integrate with other tools and services, such as dictionaries, translation tools, progress tracking and analytics used to provide a comprehensive learning experience.

However, despite numerous advantages the technology offers in English language instruction, it could pose challenges that must be carefully considered. Speaking on the dual nature of the issue in question, one could attribute a digital divide (not all learners have equal access to technology or stable internet connection, thus, causing disparities in learning opportunities); digital literacy gap among teachers (some language instructors are not yet proficient in using technology for teaching purposes to create effective and engaging online learning experiences); the quality of digital learning tools (among the wide range of online resources available, their quality varies significantly, and teachers must be discerning in their selection of appropriate materials); distracting nature of web-based tools (the pull of social media, games, and other applications can divert learners' attention from what they are supposed to be doing); weakening critical thinking skills (over-reliance on

technology can hinder the development of critical thinking skills and face-to-face communication abilities) [2].

Consequently, the teacher's role as a facilitator, guide, and mentor takes on even greater significance. By thoughtfully integrating technology into their classrooms and maintaining their focus on student-centered learning, teachers can harness the power of technology while mitigating its drawbacks. The human element of teaching, characterized by empathy, understanding, and personalized interaction, remains indispensable in the digital age. Thus, highlighting the teacher's paramount role in language learning process, we recognize the technology as a tool to enhance, but not replace, the teacher's expertise in developing learners' critical thinking skills, helping them to evaluate information and cultivate their own viewpoints and opinions.

Література

1. In ESL School? Use Technology to Accelerate Your Learning. Available at: <https://qlctschool.com/use-technology-to-accelerate-your-learning-in-esl-school/#:~:text=One%20of%20the%20most%20effective,use%20interactive%20language%20learning%20apps> (Last accessed February 15, 2025).
2. 2.How to Use Technology to Help ELLs Achieve Language Mastery. <https://www.continentalpress.com/blog/how-to-use-technology-to-help-ells/#:~:text=5.,learners%20to%20communicate%20and%20collaborate> (Last accessed February 19, 2025).
3. 3.Patel, C. Use of multimedia technology in teaching and learning communication skill: An analysis. *International Journal of Advancements in Research & Technology*, 2(7), 2013. C.116 -123.

Є. О. Панасенко

Полтавський університет економіки і торгівлі

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ХОДІ ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі інструменти штучного інтелекту (ШІ) стрімко оновлюють підходи до навчання, зокрема у сфері вивчення іноземних мов. Англійська мова є найпоширенішою у міжнародному спілкуванні, бізнесі та наукових дослідженнях, тому її ефективне опанування є важливою навичкою.

Багато науковців зазначають, що використання ІІІ у навчальному процесі значно покращує якість засвоєння матеріалу, адаптує навчання до потреб конкретного учня та сприяє автоматизації процесу вивчення мови.

Сучасні технології ІІІ пропонують широкий спектр інструментів для опанування англійської мови: чат-боти та віртуальні репетитори: ChatGPT, Duolingo, Elsa Speak, Mondly. Вони пропонують інтерактивне навчання через текстові або голосові бесіди. Ці інструменти аналізують відповіді користувача та надають миттєвий зворотний зв'язок. Є системи розпізнавання мовлення та вимови: Elsa Speak або Google Speech-to-Text. Вони аналізують мовлення користувача, порівнюють його з еталонним звучанням і пропонують виправлення. Адаптивні навчальні платформи Coursera, Khan Academy, LingQ використовують ІІІ для персоналізації навчального процесу, підбираючи матеріали відповідно до рівня та інтересів користувача. ІІІ аналізує прогрес учня та адаптує наступні завдання для покращення результатів. Автоматизовані системи перевірки письма Grammarly, Quillbot та Google Docs AI допомагають виправляти граматичні, стилістичні та лексичні помилки у текстах англійською мовою. Вони також навчають правильному вживанню слів та синтаксичним конструкціям. Перекладачі та системи збагачення словникового запасу Google Translate, DeepL, Reverso Context використовують нейронні мережі для високоякісного перекладу текстів. Інструменти, такі як Anki та Quizlet, допомагають ефективно запам'ятовувати слова та фрази через метод інтервальних повторень.

Переваги використання ІІІ у навчанні англійської мови очевидні. Приміром, персоналізація навчання – ІІІ аналізує сильні та слабкі сторони студента і адаптує навчальний процес. Миттєвий зворотний зв'язок – учні отримують швидку перевірку знань, що сприяє ефективнішому засвоєнню матеріалу. Доступність – багато інструментів доступні онлайн, що дозволяє вчитися будь-де і будь-коли. Інтерактивність та залучення – навчання стає цікавішим завдяки гейміфікації та діалоговим моделям. Розвиток навичок

автономного навчання – студенти вчаться самостійно знаходити та опрацьовувати інформацію.

ШІ-інструменти значно полегшують опанування англійської мови, забезпечуючи персоналізований підхід та інтерактивність навчання. Використання різних технологій дозволяє покращити всі аспекти володіння мовою – читання, аудіювання, лексику та граматику – роблячи процес навчання ефективнішим та цікавішим.

Попри численні переваги, використання ШІ у навчанні англійської мови має певні виклики. Відсутність людського фактору – автоматизовані системи не завжди можуть пояснити складні мовні аспекти так, як це зробить викладач. Точність та контекстність – хоча ШІ досягає високої точності, він може припускатися помилок у контекстному перекладі чи розумінні складних граматичних конструкцій. Залежність від технологій – деякі студенти можуть занадто покладатися на ШІ та менше розвивати власне критичне мислення. Також не варто знецінювати роботу викладача. У ході використання таких інструментів у навчанні англійської мови його роль є ключовою, бо викладач здатний відповідно до методики побудувати урок, що не під силу зробити жодному ресурсу ШІ.

У річизці обговорення переваг А. Латигіна також зазначає, що: *«використання штучного інтелекту на заняттях із вивчення іноземної мови у ЗВО дозволяє створити заняття більш наочні та цікаві, підвищує інтенсивність навчального процесу, сприяє миттєвому зворотному зв'язку»* [2, с. 8].

О. Єфімова і С. Жицька давно зазначали: *«ШІ володіє потенціалом для пришвидшення процесу досягнення глобальних цілей в галузі освіти через зменшення перешкод для доступу до навчання, автоматизації процесів управління і оптимізації методів для покращення результатів навчання»* [1, с. 221].

Попри позитивні відгуки таких науковців, самостійне вивчення іноземних мов не може обійтися без традиційних навчально-методичних комплексів, а

конкретно – підручника, робочого зошита, аудіо та відео, перевірочних тестів, які гармонійно навчають чотирьом видам мовленнєвої діяльності через фонетичні, лексичні й граматичні мовні знання і перевіряють опановані вміння. Інструменти ІІІ – це лише допоміжні знаряддя, а база має бути комплексним продуманим підручником, де поступово і зв’язно подається матеріал.

Попри це, інструменти ІІІ вже відіграють значну роль у вивченні англійської мови, роблячи процес навчання ефективнішим, доступнішим та індивідуалізованим. Надалі розвиток ІІІ-технологій сприятиме вдосконаленню систем адаптивного навчання, підвищенню точності мовних моделей і створенню ще інтерактивніших навчальних платформ. Таким чином, ІІІ стає важливим інструментом у сучасному мовному навчанні, але його слід використовувати в комплексі з традиційними методами для досягнення найкращих результатів.

Література

1. Єфімова О.М., Жицька С.А. *Штучний інтелект у іноземній підготовці студентів закладів вищої освіти. Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. 84 (II). 2019. Київ: International Publishing. С. 147-224.*
2. Латигіна А. *Іноземна мова і штучний інтелект: pro et contra. Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов: тези доп. Міжвуз. наук.-метод. семінару (Київ, 15 лют. 2024 р.). Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 91 с.*

А. В. Панькова

Черкаський державний технологічний університет

СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНОЇ АСИМЕТРІЇ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ

Культурна асиметрія — це певні помітні розбіжності у світогляді, менталітеті та способах комунікативної поведінки у представників різних соціокультурних спільнот. Ці розбіжності призводять до комунікативних проблем та труднощів. Інколи їх характеризують як відмінності в міжкультурній компетенції учасників міжкультурної комунікації.

Така асиметрія обумовлюється належністю комунікантів до різних етно-національних культур (з відмінними ціннісно-нормативними установками та світоглядними моделями) і різних лінгвокультур. Також на виникнення такої асиметрії впливає неспівпадіння вербального і невербального кодування смислів, розбіжність національних комунікативно-дискурсивних стилів та інші політичні, мовні, історичні, етнопсихічні чинники.

Коли перекладач працює над текстом, який створювався іншим автором в іншому соціумі та представляє іншу (відмінну від його власної) картину світу, то він повинен дослідити ті особливості, які відрізняють ці дві картину світу (автора оригінального тексту та його власну), і визначити, як саме ці особливості знаходять вираження у текстовому творі [5].

В ідеалі адекватний та еквівалентний переклад передбачає, що картини світу оригіналу і перекладеного твору є симетричними. Але на практиці часто це є неможливим, оскільки художній твір відображає колективну картину світу певної етнокультурної спільноти, крізь призму авторського індивідуального сприйняття. Зазвичай у перекладі має реалізуватися як колективна, так й індивідуальна картини світу оригіналу. Це має відбуватися через повне відображення усіх ключових та базових концептів, але на практиці реально неможливо відтворити усі ці концепти, тому в перекладознавстві і виникло таке поняття як «асиметрія картин світу» відправника та одержувача тексту.

До основних способів подолання культурної асиметрії в процесі перекладу можна віднести наступні:

1. Транскрипція та транслітерація

Ці способи часто використовуються для того, щоб зберегти оригінальні назви та реалії, проте інколи вони можуть викликати труднощі у сприйнятті для аудиторії, яка є незнайомою з культурним контекстом [1].

2. Калькування – це спосіб перекладу, який дозволяє зберегти оригінальну структуру культурно маркованої одиниці, але іноді використання такого способу може призвести до неприродного звучання цієї одиниці в цільовій аудиторії (наприклад, «стіл переговорів» як «table of negotiations») [4].

3. Адаптація є одним з найефективніших стратегій перекладу для текстів, що орієнтовані на широку аудиторію. Вона передбачає заміну культурних реалій на аналогічні в цільовій культурі (наприклад, «Thanksgiving» — «Свято подяки»). Але такі культурні аналоги можуть призвести до втрати частини культурного колориту оригіналу, тому перекладач має визначити доцільність використання цього способу. Адекватний переклад можливий лише тоді, коли перекладач вміло та доречно використовує адаптацію. Цієї думки дотримуються також дослідники Ж.-П. Віне й Ж. Дарбельне, які вважають, що відмова від адаптації, яка стосується не тільки структури, а й самого «розвитку ідей, думок та способів їх фактичного викладу», призводить до виникнення в «правильному тексті певної невизначеності, чогось фальшивого, що неминуче виявиться в перекладі» [2].

4. Коментарі перекладача, як один із способів подолання культурної асиметрії, є доречними для текстів із високою культурною цінністю (релігійні чи історичні тексти). Вони пояснюють незрозумілі реалії, наприклад, через виноски або передмови.

Тобто, відтворюючи певні неперекладні елементи, такі перекладацькі коментарі виконують функцію додаткового інформування або ж ознайомлення читача з певними елементами дійсності [3].

На вибір способу перекладу впливають різні чинники, серед них можна виділити наступні: мета перекладу, жанр тексту, цільова аудиторія, ступінь культурної значимості реалій, тощо.

Отже, в сучасному глобалізованому світі ефективність міжкультурної комунікації залежить не тільки від знання мов, але й від культурологічної компетентності, тобто від розуміння особливостей культурного середовища осіб, які беруть участь в міжмовному комунікативному акті.

Література

1. Newmark, P. A. *Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall. 1988, 292 p.
2. Nida E. A. *Toward a Science of Translating with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden: E.J. Brill, 1964. 331 p.

3. Venuti L. *The Translator's Invisibility*. London ; New York: Routledge, 1995. 319 p.
4. Vinay Jean-Paul, Darbelnet Jean. *Comparative Stylistics of French and English*. John Benjamins Publishing, 1995. 358 p.
5. Чала Ю.П. Реалія і культурно маркований знак: термінологічні аспекти перекладознавства. *Наукові записки Серія: філологічні науки*. Випуск 89 (1). Київ. С. 122-126

Ю. В. Перебийніс

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ВИКОРИСТАННЯ ДИСКУСІЙНОГО МЕТОДУ «ЗАСІДАННЯ СУДУ» В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА

Одним із пріоритетних напрямків підготовки майбутніх правознавців є формування їхньої готовності до професійно-орієнтованого іншомовного спілкування. Велику роль у цьому процесі відіграє методичний інструментарій. Проведення педагогічного експерименту дозволило нам виокремити комплекс методів, доречних для залучення до аудиторної і позааудиторної освітньої діяльності, зокрема, колективно-групового, проблемного й ситуативного навчання та ігрових, дослідницьких і дискусійних [2, с. 96].

Специфіка професійного спілкування фахівців у багатьох галузях, у тому числі спеціалістів у галузі права, передбачає необхідність прищеплення їм низки *soft skills*, зокрібно, ознайомлення із нормами ведення дискусії, як-от уміння логічно й аргументовано викладати свою точку зору, опонувати співрозмовникові й переконувати його, зберігаючи при цьому повагу, навіть якщо його позиція не співпадає з власною позицією, тобто йдеться про важливість формування у майбутніх бакалаврів і магістрів права комунікативної компетентності – системи знань, умінь і навичок, що дозволять їм у майбутній діяльності успішно взаємодіяти зі співрозмовниками.

За принципом комунікативної спрямованості кожне заняття із іноземної мови має базуватись на спілкуванні, основними формами якого є діалог і полілог.

Принципи професійної спрямованості й міжпредметної інтеграції та застосування методики предметно-мовного інтегрованого навчання (*CLIL*) вимагають від педагога при підборі дидактичних вправ і завдань уподібнення комунікативних ситуацій в аудиторії до реальних, у нашому випадку у межах юридичного фаху.

Хоча комунікативна культура індивіда формується упродовж життя, у закладах освіти, зокрема, у вищій школі, це відбувається цілеспрямовано як на заняттях, так і поза ними завдяки відібраним педагогом методам навчання, серед яких, зважаючи на специфіку викладання іноземної мови (за професійним спрямуванням), особливої уваги заслуговують інтерактивні методи навчання, зокрема дискусійні, адже вони ґрунтуються на «публічному, відкритому, доброзичливому обговоренні актуального, хоча й спірного питання» [3, с. 253].

Протягом останнього десятиліття формат модельного судового засідання на практичних заняттях у юридичному університеті став дієвим засобом практичної професійної підготовки здобувачів освіти, адже таким чином вони отримують змогу більш поглиблено ознайомлюватись із нормами матеріального і процесуального права. Відтак, не можемо не погодитись із О. Мудрик [1, с. 188], С. Сабат [3, с. 254], В. Сенченко і Ю. Бойко [4, с. 339], які серед дискусійних методів, доцільних для залучення до процесу викладання іноземної мови у вищій школі, поруч із такими їх видами, як крулий стіл, панельна дискусія, форум, симпозіум, дебати, «Шкала думок» («Обери позицію»), «Зустріч експертів», називають і метод «Засідання суду». Оскільки ж навчально-пізнавальній діяльності студентів на заняттях з іноземної мови за правознавчим спрямуванням властива специфіка, зумовлена особливостями юридичного дискурсу, доречно охарактеризувати його більш детально.

Принагідно зазначимо, що названий дискусійний метод логічно використовувати на завершальному етапі ознайомлення майбутніх бакалаврів із навчальною дисципліною «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» чи під час опанування студентами магістратури курсу «Студії з іноземної мови», адже передбачається наявність у них умінь та навичок працювати саме у такому

форматі та попередньо сформованого термінологічного апарату завдяки вивченню таких тем, як «Цивільний процес», «Кримінальний процес», «Адміністративний процес» та ін. Проведенню «Засідання суду» має передувати ретельна підготовка його учасників: «судді», «секретаря судового засідання», «прокурора», «адвоката», «підсудного», «свідків» і, у окремих випадках, «присяжних», що полягає у детальному опрацюванні відповідних текстів (*“Criminal Proceedings”*, *“Civil Proceedings”*, *“At the Trial”* тощо) та самостійному перегляді едукативних відеоресурсів щодо діяльності різних видів судів (*“The Magistrates’ Court”*, *“Inside the Magistrates’ Court”*, *“Crown Court”*, *“Giving Evidence in Court – the Trial”*). Зауважимо, що роль викладача при цьому полягає не тільки у наданні правил ведення дискусії, рекомендації зазначених вище едукативних ресурсів, допомозі з розробкою фабули судового засідання, але й в компіляції підбірок релевантних мовних одиниць (*“Courtroom Vocabulary”*, або *“Discussion Phrases and Collocations”*), що, без сумніву, лише сприятиме розвитку лексичної компетентності здобувачів освіти.

Заняття має проводитись у спеціально обладнаній аудиторії у тому порядку, що і реальне засідання суду, тобто починатися зі вступних заяв сторін, викладенням аргументів «позивачем» («прокурором»), представлення суті захисту «адвокатом», відповіддю його на питання «судді», допитом і перехресним допитом «свідків», завершальними промовами, підведенням підсумку «суддею», можливим винесенням вердикту винуватості чи невинуватості присяжними та оголошенням постанови суду (вироку).

Уважаємо досить сприятливими для підвищення іншомовної компетентності здобувачів вищої юридичної освіти і позааудиторні заходи, зокрема, у форматі дискусійної групи *“English Club”*, учасники якої щомісячно зустрічаються із метою обговорення тем, дотичних до тих, що вивчаються на практичних заняттях. Саме тому більше детально зупинимось на підготовці і проведенні засідання такої групи у форматі «Засідання суду». Принагідно зазначимо, що залучення до її засідань викладачів спеціальних юридичних дисциплін чи випускників, юристів-практиків із належним рівнем іншомовної

компетентності, а також носіїв мови, є надзвичайно дієвим для посилення мотивації студентства до подальшої самоосвіти.

Пропонуємо використовувати названий дискусійний метод для ознайомлення здобувачів вищої юридичної освіти із творчістю В. Шекспіра, поета і драматурга, зважаючи на те, що його твори найчастіше цитуються суддями Верховного Суду США, очевидно, з метою надання своїм доводам експресивного забарвлення і більшої переконливості [5, с. 4-8]. Зосібна, зустріч членів клубу на тему *“Justice in W. Shakespeare’s time”* рекомендується проводити після того, як вони прочитають його п’єсу *“The Merchant of Venice”* або хоча б короткий виклад змісту комедії іноземною мовою та/чи переглянуть однойменний фільм (режисер М. Редфорд). Власне «Засіданню суду», театралізованій постановці фрагменту судового слухання, фабула якого ґрунтується на сюжеті драматичного твору і стосується справи єврейського купця Шайлока, головного героя п’єси, якого звинувачують у замаху на життя християнина, може передувати опрацювання навчального тексту на тему *“Crime and punishment in England in the XVI century”*. Слушно розпочати зустріч учасників клубу із його обговорення та мінівікторини на знання дотичної лексики (переважно назв видів діянь, що уважалися злочинними у Англії у той період, та найменувань покарань, що призначались судом за них) та/чи мініконкурсу на найкращого знавця творів В. Шекспіра. Логічним же завершенням такого позааудиторного заходу може стати дискусія «присяжних» із числа незадіяних до виконання головних ролей учасників *“English Club”* стосовно провини підсудного, тяжкості злочину й доцільного покарання за нього, що має супроводжуватись наведенням відповідних аргументів із використанням наданих педагогом фраз для підсилення відповідної позиції (*“Courtroom Vocabulary”*, або *“Discussion Phrases and Collocations”*). Такий вид комунікативної взаємодії дозволить закріпити словниковий запас, пов’язаний із кримінальним правом і процесом, та створить сприятливу можливість розвивати усі чотири види мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання і письмо).

Підсумовуючи, наголосимо, що аудиторні та позааудиторні заняття, що проводяться із використанням інтерактивних методів навчання, зокрема дискусійного методу «Засідання суду», володіють значним методичним потенціалом, дозволяють додатково мотивувати й активізувати процес пізнання здобувачів вищої освіти, адже підвищують відсоток засвоєного матеріалу. Вони сприяють ефективній суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників освітньої діяльності завдяки створенню позитивного мікроклімату, розвивають їхнє творче мислення, підносять рівень загальної культури студентів, тобто загалом допомагають як формуванню готовності майбутніх бакалаврів та магістрів права до професійно орієнтованого іншомовного спілкування, так і прищепленню їм комунікативної культури.

Література

1. Мудрик О. Дискусія як метод формування комунікативних навичок на заняттях з англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60. Т. 3. С. 184-189.
2. Перебийніс Ю. В. Формування готовності майбутніх бакалаврів права до професійно орієнтованого іншомовного спілкування: дис. ... д-ра філософії: 011 Освітні, педагогічні науки, 01 Освіта/Педагогіка. 2023. 275 с.
3. Сабат С. Дискусія як метод інтерактивного навчання іноземних мов майбутніх фахівців сфери міжнародних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 35. С. 252-258.
4. Сенченко В. О., Бойко Ю. В. Активізація мислення студентів методом дискусій у інтерактивному навчанні іноземним мовам. *Гуманізм та освіта: збірник матеріалів X міжнародної науково-практичної конференції м. Вінниця, 14-16 вересня 2010 р. : присвячена 200-річчю від Дня народження М. І. Пирогова та 50-річчю ВНТУ. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2010. С. 339-341.*
5. Skilton R. H. *Shakespeare and the Supreme Court. The Gargoyle Wisconsin Law School*. 1991. No. 21/4. P. 4-8.

N. Plotnikova

Université nationale d'économie urbaine de Kharkiv, du nom d'O.M. Beketov

LANGUE ÉTRANGÈRE TECHNIQUE COMME COMPOSANTE DE L'ORIENTATION SOCIO-HUMANITAIRE DE LA COMPÉTENCE PROFESSIONNELLE D'UN INGÉNIEUR SPÉCIALISTE

La modernisation de l'enseignement professionnel supérieur en Ukraine vise à garantir que le contenu de l'enseignement serve de base à la formation des compétences professionnelles d'un futur spécialiste. Le concept moderne de formation des spécialistes techniques est dû aux changements importants dans la vie socio-économique du pays, à la mondialisation et à l'informatisation de l'économie mondiale, à la transformation des fonctions professionnelles et du statut d'ingénieur dans un environnement socio-économique qualitativement nouveau.

Nouvelles conditions de vie, nouvelles exigences envers les futurs spécialistes et nouvelles méthodes de recrutement nécessitent de meilleures approches pour former les étudiants modernes. Dans ce contexte, la maîtrise d'une langue étrangère, en particulier la langue française comme langue des affaires internationales, devient une nécessité pour une personne. À cet égard, les établissements d'enseignement supérieur modernes ont pour mission de fournir aux spécialistes une formation linguistique adaptée aux exigences d'une société moderne économiquement développée; développer les compétences de communication à orientation professionnelle des futurs spécialistes, qui leur permettront de mener à bien des affaires internationales, en communiquant couramment dans une langue étrangère [4, p. 35].

Ces dernières années, un certain nombre d'études ont été publiées consacrées aux aspects théoriques et pratiques de l'enseignement des langues étrangères à orientation professionnelle dans la formation de spécialistes d'autres profils (V. F. Aitov, Ya. V. Bulakhova, O. V. Zaitseva, L. Yu. Kaplina (O. L. Kosovan, A. I. Nelunov, V. V. Ugolkov, M. O. Khusainova, A. S. Chislova, M. M. Kenning, R. Meyer, D. Chan).

Aujourd'hui, l'étude des langues étrangères contribue à la mise en œuvre de domaines d'activité professionnelle tels que la familiarisation avec les nouvelles technologies, les hypothèses et les tendances scientifiques et les innovations marquantes dans le domaine de la technologie; établir des contacts avec des

partenaires, des sociétés, des entreprises et des établissements d'enseignement étrangers; accroître le niveau de compétence professionnelle des spécialistes. La maîtrise d'une langue étrangère n'est plus un signe de prestige, mais un besoin urgent.

Développer des conditions significatives pour la formation linguistique des futurs ingénieurs nécessite de déterminer des objectifs généraux et des objectifs d'apprentissage intermédiaires ainsi que de sélectionner et d'organiser du matériel pédagogique approprié. En tant que composante de la formation professionnelle, la formation en langues étrangères pour les spécialistes techniques est déterminée par un modèle de communication professionnelle en langue étrangère, qui implique la réalisation des principaux objectifs suivants :

1. Objectif pratique: formation intégrale du niveau minimum de maturité des compétences professionnelles et linguistiques du spécialiste.

2. Objectif éducatif : élargir la vision du monde des étudiants conformément aux principes d'humanisation et d'humanitarisation de l'enseignement technique, augmenter la quantité de connaissances de base sur les pays francophones et améliorer le niveau de pensée, de communication et de culture de la parole.

3. Objectif de développement: stimuler la formation des composantes intellectuelles, émotionnelles et comportementales des compétences clés des élèves ; formation d'un style individuel et de compétences d'auto-amélioration; développement des mécanismes psychologiques de perception, d'attention, de mémoire et de pensée.

4. Objectif éducatif : favoriser la tolérance et le respect des valeurs spirituelles des autres cultures, développer la capacité à surmonter les barrières interculturelles, développer l'indépendance, l'activité créative et la responsabilité personnelle pour l'efficacité de l'apprentissage, développer les compétences d'interaction sociale [1].

Parallèlement, l'enseignement d'une langue étrangère dans les établissements d'enseignement supérieur à profil technique présente un certain nombre de particularités et nécessite de prendre en compte de nombreux facteurs. Contrairement aux étudiants en linguistique qui choisissent une langue étrangère comme spécialité principale et y accordent une attention maximale, les étudiants des spécialités

techniques ne voient souvent pas l'intérêt de maîtriser une langue étrangère en même temps que leurs matières principales, et ont donc une motivation très faible pour apprendre la langue. Ainsi, la recherche de nouvelles méthodes efficaces d'enseignement d'une langue étrangère apparaît comme un problème distinct, qui peut être résolu en développant et en mettant en œuvre de nouvelles technologies d'enseignement innovantes [2].

Il convient de noter que la connaissance d'une langue étrangère implique non seulement la maîtrise du vocabulaire, de la grammaire, de la phonétique, mais aussi de la culture de la langue étrangère, qui devient accessible aux étudiants dans le processus de l'étudier sous tous ses aspects : éducatif, cognitif, développemental et pédagogique. Une langue étrangère pour un spécialiste dans un domaine technique est un outil avec lequel il doit agir, persuader, prendre des décisions, créer une atmosphère d'affaires favorable et comprendre la culture d'un autre pays et la mentalité de son peuple. Maîtriser une culture étrangère signifie apprendre à communiquer dans une langue étrangère. Cette communication a un contenu social, linguistique, pédagogique et psychologique [5].

Dans les cours pratiques de langues étrangères professionnelles, une grande attention est accordée au développement du discours dialogique, qui correspond à l'orientation communicative du processus éducatif. Dans le domaine de la communication d'entreprise, une place particulière est occupée par les présentations et les négociations commerciales, qui font partie intégrante de l'aspect communicationnel. En utilisant une terminologie lexicale et un style commercial appropriés, les étudiants présentent leur propre entreprise, annoncent des réalisations techniques, tiennent une conférence de presse, rédigent des questionnaires, des CV, mènent des négociations commerciales avec des partenaires étrangers, rédigent des contrats, etc.

Il convient de noter que la discussion de groupe augmente la motivation et la participation personnelle des interlocuteurs à la résolution des problèmes discutés. Ici, ils doivent non seulement utiliser leur connaissance d'une langue étrangère, mais aussi formuler leurs propres pensées et trouver des moyens de défendre leurs positions.

D'une part, la discussion contribue au développement des compétences lexicales, grammaticales et logiques et, d'autre part, elle encourage les élèves à écouter les expressions, développant ainsi leurs compétences en compréhension orale. Bien sûr, les discussions dans les cours pratiques en langue étrangère professionnelle ne peuvent pas être comparées aux discussions sur un problème particulier dans la langue maternelle, mais elles contribuent à la formation de la capacité à s'exprimer de manière autonome [3].

Une langue étrangère des affaires est utilisée dans un environnement commercial, son concept se forme et prend de l'importance à mesure que l'intégration commerciale s'approfondit. Ainsi, l'enseignement de la langue française à des fins commerciales professionnelles comprend non seulement l'acquisition de connaissances, de compétences et d'aptitudes linguistiques, mais également la formation d'une nature consciente des communications commerciales, la maîtrise des méthodes de leur mise en œuvre, la sensibilisation culturelle, ainsi que la généralisation à un niveau pragmatique des connaissances et compétences acquises par les étudiants au cours de leurs études dans des disciplines spécialisées, sociales et humanitaires.

Dans le processus de formation des étudiants, il est nécessaire d'identifier les situations typiques de communication d'entreprise dans le domaine de l'ingénierie et, surtout, de formuler des compétences et des capacités pratiques pour comprendre le discours d'entreprise. Un cours pratique de la langue française professionnelle contribuera au développement des qualités professionnelles des futurs ingénieurs, deviendra une garantie de libre expression de la personnalité dans les sphères de communication scientifiques et officielles et commerciales, une étape importante dans le processus de formation du professionnalisme, qui est une partie intégrante de la compétitivité d'un ingénieur moderne.

Література

1. Гадзевич І. М. Пошуки оптимальних методів та прийомів навчання на заняттях з курсу "Ділова англійська мова". Житомир, 2008. 21 с.
2. Дегтярьова Ю. В. Методика навчання студентів вищих немовних навчальних закладів читання англійською мовою для ділового спілкування. Запорізький національний ун-т. К., 2006. 325 с.

3. *Малюська З. В. Типові ситуації ділового спілкування для спеціалістів з економіки. Хмельницький, 2010. С. 26-27.*
4. *Сініцина В. В., Пікурська Г.В. Розвиток професійно-спрямованих комунікативних навичок студентів у процесі вивчення ділової англійської мови. Донецьк, 2009. С. 35-37.*
5. *Ходцева А. О. Особливості формування професійних комунікативних навичок у курсі ділової англ. мови // Інститут педагогіки і психології професійної освіти НАПН України. Київ, 2010. С. 192- 198.*

І. І. Пододіменко

Комунальний заклад загальної середньої освіти «Гімназія №24

Хмельницької міської ради»

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 5–7 КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (Наказ МОН України №1093 від 02.08.2024 р.), основними видами оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Новій українській школі є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація. Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу здобувачів освіти, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання [4].

Формувальне оцінювання – інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання [4].

Встановлено, що формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції [4].

У Рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти зазначено, що формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є

важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає ж процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року [4].

Проведене дослідження засвідчило, що, упроваджуючи формувальне оцінювання в освітній процес Нової української школи, вчителю англійської мови необхідно дотримуватись таких принципів:

- постійне забезпечення зворотного зв'язку, надаючи здобувачам освіти коментарі, рекомендації, поради щодо їх діяльності;
- залучати здобувачів освіти до активної участі в організації процесу їх власного навчання;
- зміна вчителем техніки і технології навчання в залежності від зміни результатів навчання учнів;
- усвідомлення вчителем, що оцінювання тільки за допомогою виставлення деякої кількості балів різко зменшує мотивацію та самооцінку учня;
- усвідомлення необхідності навчити здобувачів освіти принципам і способам покращення власних результатів [1, с. 277].

Згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів [4].

Встановлено, що завдання для формувального оцінювання на уроках англійської мови у середній ланці НУШ можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності:

- завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання;

- завдання середнього рівня – розуміння та застосування елементів змісту навчання;
- достатнього – уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати);
- високого – уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати).

Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання [4].

З'ясовано, що успішна та ефективна реалізація завдань формувального оцінювання на уроках англійської мови в 5–7 класах НУШ можлива за умови використанні методів та технік формувального оцінювання. Зокрема, серед методів формувального оцінювання А. Предик виокремлює такі:

- графічні (карти знань, завдання на послідовність, схеми, списки пріоритетів, таблиці);
- наочні (замітки, оціночні листи, контрольні списки, запитання для обговорення, спостереження учнів, спостереження учителя);
- текстові, відео, фото (форми, запитання, щоденники);
- консультації (форми запитання) [3, с. 158].

У контексті дослідження варто виділити техніки формувального оцінювання на уроках англійської мови у середній ланці НУШ, а саме:

- візуальні (техніка із застосуванням карток, сигнали рукою, техніка із застосуванням піктограм / смайлів, шкали «Термометр успіху» тощо);
- письмові (вікторина, соціологічне опитування, ментальні карти, «Однохвилинне есе», «Вхідні – вихідні квитки», «Одне речення», «3–2–1 зворотній відлік»);

- усні («Ромашка / Кубик Блума», «Трихвилинна пауза», «Дві зірки й побажання», «Вимірювання температури», «Дзига», список «Топ-10», шпаргалки, «Кластер»);
- рухові («Бліц-побачення», мозковий штурм «Карусель», підкаст, інсценізація, перевірка помилок, «Вибувайлик»);
- креативні (ілюстрація / ескіз / скетч, реклама / мультимедійний плакат, комікс) [5].

На уроках англійської мови у 5–7 класах НУШ педагоги можуть використовувати як традиційні, так і цифрові інструменти для формувального оцінювання. Варто зауважити, що, обираючи інструмент, вчителю / вчительці варто враховувати вік здобувачів освіти, специфіку навчального предмету, мету оцінювання та доступні технології. До традиційних інструментів відносяться [2]:

- **опитування та анкетування** – швидкий спосіб з'ясувати рівень розуміння матеріалу здобувачами освіти. Можуть бути усними і письмовими. Можна використовувати різноманітні формати: відкриті питання, шкали оцінювання, вибір відповідей тощо;
- **письмові роботи:** короткі есе, реферати, щоденники рефлексії, розв'язання завдань – все це дозволяє оцінити глибину засвоєння матеріалу;
- **проекти:** індивідуальні або групові проекти демонструють здатність здобувачів освіти застосовувати набуті знання на практиці. Робота над проектами також розвиває навички «4К» (критичне мислення, креативність, комунікація та кооперація);
- **дослідження** – допомагають оцінити вміння здобувачів освіти планувати та проводити експерименти, аналізувати дані, робити висновки;
- **самооцінювання та взаємооцінювання** – розвивають в учнів навички самоаналізу та рефлексії. Школярі беруть активну участь у процесі оцінювання.

Серед цифрових інструментів для формувального оцінювання виділяють:

- **«Mentimeter»** – інтерактивні презентації та опитування, які дозволяють залучити здобувачів освіти до обговорення;
- **«Padlet» / «Jamboard»** – віртуальні дошки для спільного створення контенту;
- **«Quizizz» / «Kahoot!» / «Wordwall»** – ігрові вікторини для перевірки знань здобувачів освіти;
- **«Linoit»** – візуальні дошки для організації інформації;
- **«Flipgrid»** – платформа для створення коротких відео, де здобувачі освіти можуть поділитися своїми думками;
- **«Socrative»** – різноманітні інтерактивні завдання для перевірки знань здобувачів освіти;
- **«Plickers»** – швидкі опитування за допомогою карток;
- **«Canva»** – інструмент для створення різноманітних візуальних матеріалів;
- **«GoogleForms»** – інструмент для перевірки знань та забезпечення зворотного зв'язку [2].

У контексті дослідження вважаємо за доцільне навести **приклади практичного використання цифрових інструментів** для формувального оцінювання на уроках англійської мови у 5–7 класах НУШ, а саме:

- **після вивчення нової теми:** створити в «Mentimeter» невелике опитування, щоб перевірити, які аспекти теми зрозумілі здобувачам освіти, а які викликають труднощі;
- **під час роботи над проєктом:** використовувати «Padlet» для обміну ідеями та матеріалами між членами групи;
- **для закріплення матеріалу:** створити в «Quizizz» ігрову вікторину;
- **для розвитку критичного мислення:** запропонувати здобувачам освіти створити відео на «Flipgrid», де вони висловлять свою думку щодо вивченої проблеми [2].

Об'єктивне вивчення результатів науково-педагогічних пошуків дає підстави стверджувати про доцільність систематичного впровадження

формувального оцінювання уроках англійської мови у 5–7 класах НУШ та визначити складові педагогічного результату:

- 1) відслідковування та фіксування динаміки розвитку кожного здобувача освіти на всіх етапах навчання;
- 2) забезпечення найбільш сприятливих індивідуальних умов для здобувачів освіти та позитивної емоційної атмосфери класу;
- 3) формування адекватної самооцінки здобувачів освіти;
- 4) підвищення мотивації до навчання загалом та вивчення англійської мови зокрема;
- 5) формування навичок самооцінювання (взаємооцінювання).

Отже, формувальне оцінювання (*оцінювання для навчання або оцінювання у процесі*) на уроках англійської мови у середній ланці НУШ спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу здобувачів освіти, визначення їх освітніх потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання та із застосуванням індивідуального підходу.

Результати дослідження дають підстави констатувати, що формувальне оцінювання на уроках англійської мови у 5–7 класах НУШ сприяє формуванню та розвитку в здобувачів освіти навичок «навчитися вчитися», самооцінки та взаємооцінки; залученню учнів у якості партнерів освітнього процесу, що допомагає їм розробляти ефективні стратегії навчання, брати на себе все більшу відповідальність за власний процес отримання вмінь та розвивати навички для навчання протягом усього життя.

Література

1. Ващенко Л. С. Зворотній зв'язок як важлива умова організації формувального оцінювання у навчальному процесі // *Global science: prospects and innovations : Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference (October 5–7, 2023). Liverpool, United Kingdom, 2023. Pp. 276–279. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736838/1/GLOBAL-SCIENCE-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-5-7.10.23-276-279.pdf>* (дата звернення: 10.01.2025).

2. Інструменти для формувального оцінювання. URL: https://znayshov.com/News/Details/instrumenty_dlia_formuvalnoho_otsiniuvannia (дата звернення: 09.01.2025).
3. Предик А. Формувальне оцінювання як ключовий чинник якісної освіти в НУШ // Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти : збірник наукових статей VI Усеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції / за заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2022. С.156–159.
4. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання : Наказ МОН України від 02.08.2024 р. №1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia> (дата звернення: 08.01.2025).
5. Техніки формувального оцінювання. URL: https://znayshov.com/News/Details/tekhniky_formuvalnoho_otsiniuvannia (дата звернення: 09.01.2025).

O. Ratschkowskij

Charkiwer nationale O.M. Beketow Universität für Stadtwirtschaft

STUDIE VON VERGLEICHEN IN DEN MATERIALIEN

LITERARISCHER WERKE

Die Haltung der Linguisten zum Sprachspiel ist widersprüchlich. Einerseits verdient dieses Phänomen keine Beachtung, da es nichts ästhetisch Wertvolles enthält und auf Schablonen und Vorlagen basiert. Unter Linguisten gibt es jedoch eine andere Meinung. Die Linguisten weisen darauf hin, dass die Bedingungen einer Konversation von Elementen der Unvorbereitetheit und Spontaneität geprägt sind. Diese Elemente bedingen die Unprätentiösität vieler Phänomene des Sprachspiels, und das Sprachspiel enthält eine gewisse Anzahl von Stereotypen gepaart mit Kreativität. Es gibt beliebte Beispiele für Sprachspiele, die in einer bestimmten Epoche in der Gesellschaft stattfanden. Neben diesen Beispielen funktionieren auch seltene Techniken, die den Stempel der Individualität tragen [1, S. 24]. Von besonderem Interesse ist dabei die Ermittlung der typischsten Schablonentechniken des Sprechspiels und die Identifizierung jener sprachlichen Mittel, die ihnen als Material dienen. Ihre Beschreibung und Charakteristik ermöglichen es, den Mechanismus der

Sprachkomödie, ihre nationale Einzigartigkeit sowie ihre Besonderheit in bestimmten Perioden der Sprachentwicklung aufzudecken.

Die umfassende Analyse zahlreicher literarischer Werke aus unterschiedlichen Epochen und Ländern zeigt, dass der gewöhnliche Mensch ein bewusstes oder unbewusstes Bedürfnis hat, etwas mitzuteilen oder selbst zu erleben und durch die Form der Sprache selbst beim Gesprächspartner ein ästhetisches Gefühl hervorzurufen. Meistens wird dieses Gefühl in der Erwartung einer komischen Wirkung realisiert. Es ist üblich, in einem lockeren Gespräch Witze zu machen, ironisch zu sein und zu versuchen, den Gesprächspartner zum Lächeln oder Lachen zu bringen. So realisiert sich die Konzentration auf die Kreativität und auf eine ästhetische Wirkung in der Umgangssprache. Die Umgangssprache kann in zwei Sphären unterteilt werden: die Sphäre des spielerischen Tons und die Sphäre des ernsten Tons.

Was das Sprachspiel betrifft, kann es in der Umgangssprache als Umsetzung der poetischen Funktion der Sprache betrachtet werden. Beim Spielen achtet der Sprecher sehr auf die Form der Sprache. Und die Konzentration auf die Botschaft als solche ist das charakteristische Merkmal der poetischen Funktion der Sprache. Somit ist die spielerische Funktion der Sprache eine der Sonderformen der poetischen Funktion.

In der modernen Umgangssprache kommt es immer wieder vor, dass es bewusst auf eine komische Wirkung abgezielt wird. Ein Beweis hierfür ist die informative Leere solcher Rede, und ein Zeugnis für die bewusste Konzentration auf eine ungewöhnliche Form sind spezielle prosodische Indikatoren, wie etwa Betonung der Intonation, Verlangsamung des Tempos, Aussonderung mit der Betonung und Bezeichnung einzelner Silben [2, S. 54]. In solchen Fällen spielt die Rede die Rolle spielerischer Natur.

Die Bandbreite an Fällen von Sprachspielen ist groß. Beim Spielen darf sich der Sprecher keine sinnvollen Ziele setzen, außer einem: nicht langweilig zu sein, die Verständigung zu erleichtern, sich selbst und den Gesprächspartner zu unterhalten. Dies erfordert, sich auf ungewöhnliche Weise auszudrücken. Aber auch Sprachspiele können mit den Inhalten des Sprechens zusammenhängen. Es kann einer präzisieren und subtileren Übermittlung von Gedanken sowie einer bildlichen und

ausdrucksstarken Übermittlung einer Nachricht dienen. Die Sprachspiele können auch einen bildlichen Charakter haben. Das heißt, Sprechspiele können dazu dienen, die Person zu imitieren, deren Worte der Sprecher mitteilt, oder die Sprechsituation visuell darzustellen [3, S. 37].

Aus dem oben Gesagten kann man schließen, dass das Sprachspiel aus zwei verschiedenen Elementen besteht. Es handelt sich dabei um nicht mit der Vermittlung von Sprachinhalten verbundene Gleichgewichtszustände, die ihre Wurzel in den Phänomenen der Volkskultur des Lachens haben. Von Witz ist auch die Rede, wenn eine ungewöhnliche Ausdrucksform mit einem vertieften Ausdruck der Gedanken des Sprechers und einer eher bildlichen, ausdrucksvollen Vermittlung von Inhalten verbunden wird.

Die Techniken des Sprachspiels können allgemein wie folgt charakterisiert werden:

1. Die Wahl von Ausdrucksmitteln, die der Umgangssprache fremd und ungewöhnlich sind.
2. Konstruktion einzigartiger Stile: 1) durch Form; 2) nach Bedeutung; 3) nach Form und Bedeutung.

Folgende Sprachspieltechniken werden unterschieden: Ausgewogenheit, Witz, Verletzung der Gesetze der Wortkompatibilität, metaphorische Nominierungen, die Technik der ironischen Erhöhung oder Demütigung, Techniken der metonymischen Konkretisierung und Verallgemeinerung, Konversationsvergleiche, die Technik der Zitate, Wortspiele und paronymische Anziehung.

Der ästhetische Wert von Sprachspieltechniken und ihre spezifischen Inhalte sind unterschiedlich. Mithilfe dieser Techniken entstehen sowohl ästhetisch ausdrucksstarke Phänomene als auch unpräzise Witze formelhafter Natur. In dieser Hinsicht unterscheidet sich das Sprachspiel der Umgangssprache nicht wesentlich von der Sprache der Belletristik. In der Sprache der Belletristik ist das bloße Vorhandensein künstlerischer Ausdrucksmittel kein Indikator für den künstlerischen Wert des Werks. Der ästhetische Wert eines Ausdrucks hängt vom Talent seines Schöpfers

(Schriftsteller oder gewöhnlicher Gesprächspartner), von der Angemessenheit der Technik und von seiner Übereinstimmung mit dem gesamten sprachlichen Werk ab.

In der Welt des Lachens sind zwei Richtungen deutlich erkennbar, die der komischen Wirkung vieler Länder und Völker innewohnen. Das sind Baluster und Witzeleien. Die erste Richtung basiert auf der Volkskultur des Lachens. Hierzu gehören verschiedene Arten der Wortumformulierung, Reimtechniken und eine makaronische Sprechweise (die unnötige Einführung von Fremdwörtern in einen umgangssprachlichen Text) [4, S. 68].

Die aufgeführten Techniken des Sprachspiels können dazu dienen, die Lautsprache verschiedener Sprachen zu vergleichen. Dies ist sowohl für die Erkennung nationaler Besonderheiten der gesprochenen Sprache verschiedener Sprachen als auch für die Identifizierung gemeinsamer Merkmale der Sprachkomik verschiedener Völker wichtig.

Es ist allgemein anerkannt, dass sich die Umgangssprache von der Kunstsprache dadurch unterscheidet, dass sie gemeinsame sprachlich stabile Vergleiche verwendet. Und die künstlerische Sprache ist durch individuelle Vergleiche geprägt. Dies ist jedoch nicht ganz richtig, da es in der Umgangssprache auch individuelle Vergleiche gibt. Und in der poetischen Sprache nehmen allgemeine sprachliche Vergleiche einen wichtigen Platz ein. Umgangssprache und künstlerische Sprache stehen sich also gegenüber. Die einen sind allgemeinen sprachlichen Vergleichen unterworfen, die anderen individuellen Vergleichen. Der Unterschied zwischen ihnen liegt in der Form und Semantik der verwendeten Vergleiche sowie im Arsenal, aus dem das Material für die Vergleiche geschöpft wird. Das wichtigste Vergleichsmaterial wird aus der Welt um den Menschen herum genutzt. Sie stammen aus den Bereichen des Alltagslebens, des Spiels, der Unterhaltung, der Flora, der Fauna und der Naturphänomene. Der Beitrag untersucht die Thematik des Vergleichs als einer der Spielarten des Sprachspiels am Beispiel literarischer Quellen von Autoren unterschiedlicher Epochen.

Die Untersuchungen haben gezeigt, dass die Vergleiche dazu dienen, ein Objekt oder eine Umgebung lebendiger erscheinen zu lassen. Sie helfen dabei, die Gefühle, Gedanken und Empfindungen der Charaktere zu offenbaren. Erfolgreiche Vergleiche

dienen nicht nur dazu, die äußeren Daten einer Figur zu vermitteln, sondern auch ihre innere Welt zu zeigen.

Die Beispiele zeigen, wie die Autoren durch Gesprächsvergleiche ihre Einstellung gegenüber Figuren ausdrücken und versteckte oder offensichtliche Emotionen sowie die Stimmung von Figuren darstellen. Die Erforschung literarischer Quellen hat gezeigt, dass die Vergleiche zu den wirksamsten Mitteln der bildlichen Darstellung gehören. Sie können in der Sprache eine erklärende Funktion übernehmen und so ihren Anwendungsbereich erheblich erweitern. Die Vergleiche können in verschiedenen Sprachstilen verwendet werden. Nicht nur Wortkünstler, sondern auch Wissenschaftler und Politiker greifen auf Vergleiche zurück.

Quellen

1. Hinderer M., Karagiannakis E. *Literarische Sprechprojekte im Deutschunterricht. Fremdsprache Deutsch*. 2013. No. 49. URL: <https://doi.org/10.37307/j.2194-1823.2013.49.08> (date of access: 02.02.2025).
2. Rösch H. *Literarische Bildung im kompetenzorientierten Deutschunterricht*. Freiburg im Breisgau : Fillibach Verlag, 2010. 263 p.
3. Deutsch A. *Ein Untersuchungsstuhl für das Sprechzimmer*. DMW - Deutsche Medizinische Wochenschrift. 1907. Vol. 33, no. 47. P. 1952–1953. URL: <https://doi.org/10.1055/s-0029-1189111> (date of access: 02.02.2025).
4. Hüthig S. *Für den richtigen Beruf entschieden*. Bankfachklasse. 2021. Vol. 43, no. 9. P. 3. URL: <https://doi.org/10.1007/s35139-021-0632-4> (date of access: 02.02.2025).

O. Ryzhchenko

National University of Civil Protection of Ukraine

DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS DURING FOREIGN LANGUAGE STUDY AT A HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTION

As D.V. Kostenko rightly notes, “today the problem of intercultural communication is one of the main ones in modern science. The extremely fast pace of life, constant information overloads cause changes in the formation of intercultural competence. At the current stage of society's development in the context of

globalization dialogue of cultures, the problem of intercultural communication is extremely relevant” [3, p. 80]. And it is difficult to dispute with it because nowadays our society is developing quite rapidly so we must take into account all the changes and innovations to be able to obtain necessary skills for effective communication. That is why English proficiency is so important and even vital for being not only equal but one step ahead in the sphere of effective developing in different spheres. Without communication and experience exchange we will not be able to do it.

As a result of achieving life and professional goals, an individual must have the ability to intercultural communication:

- adequately perceive and interpret different cultural values;
- consciously overcome the boundaries that separate cultures;
- see not only common, but also shared features in other cultures;
- consider different cultural phenomena and representatives of other cultures from the standpoint of empathy;
- correlate existing ethno-cultural stereotypes with one's own experience and draw adequate conclusions;
- be able to review and change one's assessments of another's culture in accordance with the expansion of skills and experience of intercultural communication;
- change self-esteem as a result of understanding another's culture and abandoning unfounded stereotypes or prejudices;
- accept new knowledge about another culture for a deeper understanding of one's own;
- systematize the facts of cultural life;
- synthesize and generalize one's personal experience in intercultural dialogue.

World experience shows that the most successful strategy for achieving intercultural competence is integration - preserving one's own cultural identity along with mastering the culture of other people [3, p. 83].

That is why English lessons should combine not only language mastering but also deep cultural immersion which will provide students with understanding of other people's culture and traditions. So even technical higher educational institutions must

pay special attention to it. Mastering specific terms must be combined with getting useful information about different sides of life, structure of particular organizations and departments, etc.

Students who have chosen technical subjects as their majors should get some classes in English and Ukrainian lexicology, as the linguistic aspect involves the study of linguistic differences that can affect communication between speakers of different languages. It includes comparing different communicative situations, comparing the linguistic behavior of representatives of different cultures. V. Manakin points out several remarkable differences. For example, in Ukrainian, a rector is the head of a higher educational institution, and in English and some other languages, a rector is the head of a theological seminary, as well as a priest, pastor. Instead, the rector of a university is called chancellor in English. The English call a priest a minister, while in most European languages a minister is a member of the government [4].

From the linguistic aspect, F. Batsevich defines intercultural communication as “the process of communication (verbal and non-verbal) between people (groups of people) who belong to different national linguistic and cultural communities, use different idio-ethnic languages, feel the linguistic and cultural “foreignness” of their communication partner, have different communicative competence, which can cause communication failures or culture shock” [1, p. 277]. It is obvious that teachers should help students cope with these problems as communication failures can cause misunderstanding and even prevent effective development in different spheres.

To sum up, any type of educational institution should provide opportunities for effective learning of foreign languages to promote intercultural communication. To get it different lexical, communicative and comparative courses should be provided. Only in such a way we will obtain strong skills of communication and cooperation.

References

1. Batsevych F. *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky: pidruchnyk*. Kyiv: Publishing Center “Akademiia”, 2009. 344 p.
2. Boichuk V.S. *Mizhkulturna komunikatsiia yak naukova problema: napriamy doslidzhennia*. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka: Pedagogichni nauky. 2023. № 1 (355), liutyi. S.161-172.

3. Kostenko D.V. Mizhkulturna komunikatsiia u suchasnomu sviti. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika: zbirnyk naukovykh prats.* 2018. № 30. S. 80-85.
4. Manakin V. *Mova i mizhkulturna komunikatsiia: navchalnyi posibnyk.* Kyiv: Publishing Center "Akademiia", 2012. 288 p.

Ya. Romantsova

Yaroslav Mudryi National Law University

THE ROLE OF EdTech TOOLS IN TEACHING ENGLISH IN UKRAINIAN UNIVERSITIES

Emergencies have caused significant pressures during the present day of armed conflicts and the COVID-19 pandemic. These scenarios had a great bearing on the educational process within Ukraine. Despite these challenges, teachers at universities continue to diversify measures with the use of several EdTech tools in maintaining continuity of English language teaching. This is evident with the platforms Zoom, Google Meet, and Microsoft Teams that have really become important in conducting online and interactive classes. These enable a live channel for group communication and presentations that try to replicate the classroom experience. Besides, they have asynchronous platforms like Google Classroom and Moodle through which students can access assignments, lecture materials, and recorded sessions without prompting from a lecturer at their own timing. This caters to those facing connectivity issues or irregular schedules [1].

Kahoot, Quizlet, and Mentimeter are interactive tools meant primarily for "adding spice" to the English lesson, allowing students to acquire vocabulary, grammar, and comprehension through gamified quizzes and polls, keeping them hooked even in distance lessons. Other similar tools are collaborative writing tools like Google Docs and Padlet, which support projects involving group work and help develop peer assessment for collaborative learning, as well as team-building and developing language skills. This tool comes in handy to make use of communication in English, which is one of the key skills for students' development in learning as well as in their future professions.

Language-specific applications and platforms such as Duolingo, Grammarly, and BBC Learning English have also grown in popularity. These resources give students personalized practices in areas like grammar, pronunciation, and writing. For students in war-affected areas or those displaced from their homes, availability and accessibility with mobile apps allow language learning to continue even if such interruptions occur. Different EdTech tools form the perfect combination of demonstrating resilience and innovation by Ukrainian universities in offering quality English instruction under very difficult circumstances. Moodle has proven to serve as a foundation for the teaching of the English language in emergencies in Ukrainian universities. It serves as a versatile Learning Management System (LMS) created for purposes of enabling development of structured and interactive courses on the needs of students. During armed conflicts or through remote learning, Moodle has proven to be invaluable in aspects of accessibility and adaptiveness at such times. Uploading of lecture materials, exercises, multimedia resources as videos and audio recordings allow practice of listening and comprehension skills on the part of students.

The quiz and assignment element of the platform has a user-friendly interaction in teaching English. Teachers can create vocabulary and grammar tests, design interactive reading tasks, or propose essay-writing exercises; they can all be automatically graded or manually reviewed. The inclusion of forums with chat tools offers the possibility of discussing and allowing peer-to-peer interactions, which creates a collaborative environment for practicing English, even in asynchronous settings. Besides that, Moodle also enables integration with applications like Turnitin to definitely prevent any possible misunderstandings on academic integrity and the way to properly cite within writing.

Students in areas where the internet is limited should be taking advantage of Moodle's offline availability to download their courses and make the necessary assignments. This enables their practice in the English language to continue unfettered by circumstance. In Ukraine's educational atmosphere where emergency learning is the order of the day, Moodle becomes an important value addition for an instructor by facilitating in overcoming the challenges of emergency learning.

Comprehensive Assessment Through Moodle

Moodle is the comprehensive platform for assessment today. It serves as a ubiquitous testing ground for learners of the English language under an assignment of constraint or confinement in Ukraine. Due to the usefulness of its features, educators are now able to construct, present and report multiple assessments with its help, thus enabling the idea of gross or full-fledged assessment to be conducted without any care for geographical restrictions. Such examinations can be fruitfully conducted by teachers across diverse question types: objective or with more particular criteria relating to short answers or with much higher criteria where students are to write essays. Objective questions can also receive automated scoring, allowing time-saving function and immediate feedback to students. It allows teachers to create specific tests for specific language areas. For example, Moodle was a medium that made possible the transition of Ukrainian universities to online learning during the pandemic and facilitated interactive and rich assessments [5].

Moodle is particularly effective in promoting formative assessments within educational settings. Instructors have the ability to create assignments that involve peer review or to activate self-assessment options, thereby motivating students to engage in self-reflection regarding their academic development. The platform's assignment submission feature allows for comprehensive feedback, enabling educators to annotate student submissions directly or to provide personalized comments in both audio and text formats. This functionality proves especially beneficial for assessing written tasks, such as essays or reflective pieces, as it allows teachers to offer specific recommendations for enhancement in aspects such as grammar, coherence, and vocabulary.

Additionally, Moodle's gradebook feature aggregates all student performance metrics in a centralized location. This enables educators to monitor individual student progress over time, pinpoint areas of learning deficiency, and modify their instructional approaches as needed. For larger classes, Moodle's analytical tools facilitate the examination of performance trends, ensuring that all students receive the attention they require. In situations where consistent oversight may be difficult, Moodle's

sophisticated assessment functionalities equip teachers to uphold rigorous evaluation standards while catering to the diverse needs of their students.

Moodle's quiz module serves as a multifaceted instrument for assessing students' grasp of grammar, vocabulary, and reading comprehension. Educators have the capability to formulate multiple-choice questions aimed at evaluating knowledge of grammatical rules or the identification of synonyms, alongside fill-in-the-blank tasks that facilitate vocabulary enhancement and sentence structure practice. Additionally, matching questions can be employed to gauge understanding of collocations or phrasal verbs. The inclusion of randomization features within quizzes ensures that students encounter distinct sets of questions, a strategy that is particularly advantageous for upholding academic integrity during online assessments.

The assignment module is particularly effective for evaluating students' writing competencies. Instructors can craft prompts for various writing tasks, including essays, formal emails, or reflective writings. Students are able to submit their assignments directly through Moodle, which enables educators to annotate submissions with the integrated PDF editor, offer comprehensive and personalized feedback via text or audio comments, and utilize rubrics or marking guides to ensure consistent grading.

Enhancing Speaking and Listening Assessments

To evaluate listening abilities, educators can utilize the media embedding tool to upload audio or video files, subsequently incorporating comprehension questions within the quiz module. This approach allows for the creation of listening comprehension exercises, complemented by quizzes that may consist of multiple-choice or short-answer questions to assess understanding effectively. For speaking evaluations, students have the option to submit audio recordings through assignment submissions. The use of tools such as the record audio plugin streamlines this process, allowing educators to assess aspects such as pronunciation, fluency, and coherence. Furthermore, some educational institutions adopt external tools like PoodLL, which integrates smoothly with Moodle, facilitating students in recording and submitting their speaking tasks directly on the platform. Research indicates that these functionalities

enhance student engagement and provide adaptable methods for assessing oral communication skills [5].

Peer and Self-Assessment Opportunities

Moodle workshop activity supports peer-reviewed work. For example, students can write a short presentation or essay in English. The platform then supports the reviewing of other work by peers based on teacher-defined criteria, encouraging critical thinking as well as collaborative learning. Self-assessment tools encourage students to evaluate their own strengths and weaknesses. The inclusion of such tools within Moodle has led to more dynamic and interactive assessment practices [2].

Monitoring and Analysis for Focused Support

Moodle's gradebook consolidates test scores, giving teachers a snapshot of each student's performance. Grading scales and category setup are adjustable, allowing teachers to track progress on specific skills, such as speaking, writing, or grammar. With a single view, teachers can identify trends and provide focused support to struggling students.

The Moodle analytics feature provides detailed reports on scores in quizzes, submissions of assignments, and general participation. Teachers can use the data to identify the most problematic areas of study for students, such as ongoing grammar mistakes or lack of participation in speaking tasks. An evidence-based process makes lesson plans more sophisticated and adjusts future assessments.

Facilitating Accessibility and Inclusivity

The architecture of Moodle is also made inclusive so that students with disabilities are able to make maximum use of the assessment. Compatibility with screen readers, font size change, and adjustable color schemes enable the platform as an inclusive platform for differently-abled students. The instructors can also provide alternate formats of assignments and quizzes in case individual needs, such as extra time or an uncomplicated interface for cognitive impaired students.

Secondly, Moodle's offline capability is crucial for students in regions with poor internet connectivity. The platform offers guarantee of learning continuity regardless

of outside interferences by making it possible for students to download course materials and complete assignments offline.

Conclusion

Moodle has become a critical tool for English teaching in Ukrainian universities during crises. Its rich functionality for tracking, testing, and giving feedback has assisted instructors in maintaining high standards of teaching and adapting to the particular needs posed by online teaching. From comprehensive quizzes and adaptive peer assessment to solid analytics and accessibility tools, Moodle supports an integrative pedagogy. As noted in recent research, the platform's functionality has been able to accommodate both students and teachers, sustaining continuity and quality in learning amidst interruptions.

References

1. Altukhova A., Kanibolotska O., Koreneva I., Osadchuk N. & Berkeshchuk I. (2022). *Peculiarities Of Using Moodle Learning Technology In Higher Teacher Education Under The Covid-19 Pandemic*. *International Journal of Computer Network and Information Security*, 22(5), 686–692. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.5.95>
http://paper.ijcsns.org/07_book/202205/20220595.pdf
2. Anderson, T. (2008). *The Theory and Practice of Online Learning*. AU Press. [online] Available at:
https://www.aupress.ca/app/uploads/120146_99Z_Anderson_2008-Theory_and_Practice_of_Online_Learning.pdf
3. Bates, T. (2019). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. [online] Available at:
<https://pressbooks.bccampus.ca/teachinginadigitalagev3m/>
4. Moore, M.G. (2013). *Handbook of Distance Education*. Routledge. [online] Available at:
https://www.researchgate.net/publication/44832953_Handbook_of_Distance_Education
5. Westerlund, R., Chugai, O., Petrenko, S., & Zuyenok, I. (2023). *TEACHING AND LEARNING ENGLISH AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE THROUGH PANDEMICS AND WARTIME*. *Advanced Education*, 10(22), 12–26.
<https://doi.org/10.20535/2410-8286.283353>
<https://ae.fl.kpi.ua/article/view/283353/279493>

ВИВЧЕННЯ МОВ І МІЖНАРОДНА ДИПЛОМАТІЯ: ЯК ЗНАННЯ МОВ ВПЛИВАЄ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

У сучасному світі, міжнародні відносини будуються на комунікації, а ефективне спілкування можливе лише за умови глибокого розуміння мови та культури партнерів.

З розвитком технології торгівлі та транспорту світ стає дедалі більш взаємопов'язаним. Водночас зростає роль міжнародних організацій, таких як: ООН, ЄС, НАТО та СОТ. Вони функціонують на основі багатомовної дипломатії. Знання декількох мов допомагають дипломатам ефективніше працювати у міжнародних переговорах, а також уникати непорозумінь, які можуть призвести до конфліктів.

В історії нашої держави виникало чимало конфліктів через помилки перекладу або нерозуміння культурних особливостей. Як приклад можна навести неправильний переклад заяви радянського лідера Микити Хрущова у 1956 році, що призвів до напруженості між СРСР і Заходом. Фраза "Ми вас поховаємо" була інтерпретована як загроза, хоча насправді мала інше значення. Подібні ситуації демонструють, наскільки важливою є точність і конкретність мови в дипломатії.

Не дивлячись на швидкий розвиток технологій, штучного інтелекту, автоматичного перекладу, живе спілкування не замінити. Знання мов - це не просто перевага, а необхідна умова для ефективної дипломатії та міжнародної співпраці.

Метою доповіді - є аналіз впливу знання мов на міжнародні відносини та дипломатію. Важливим інструментом для успішного ведення переговорів, досягнення політичних домовленостей і зміцнення міжнародної співпраці. Володіння кількома мовами дозволяє дипломатам не лише точно передавати інформацію, а й враховувати культурні особливості партнерів, що сприяє

взаєморозумінню та зниженню ризику конфліктів. У доповіді буде розглянуто історичні приклади, сучасні виклики та перспективи використання мов у міжнародній дипломатії [1].

Якщо розглядати обрану тему з боку історії, то можна дійти висновку, що знання мов завжди відігравало важливу роль у дипломатії. Як приклад можна навести видатного дипломата Бенджаміна Франкліна, який володів англійською, латинською, французькою, італійською та німецькою мовами. Найкраще він знав французьку мову, яка допомогла йому під час дипломатичної місії у Франції, де він відіграв важливу роль у забезпеченні підтримки для Американської революції.

Ефективна комунікація є ключовим чинником для успішних переговорів та укладання угод у міжнародній дипломатії. Сам діалог сприяє встановленню довіри, що є основою для довготривалих дипломатичних відносин.

Також дипломатія потребує вміння використовувати тонкощі мови для вирішення конфліктів. Самі дипломати зробили висновок, що знання мов допомагає розпізнавати невербальні сигнали та культурні особливості, що впливають на комунікацію. Наприклад, у деяких культурах прямолінійність може вважатися грубістю, тоді як в інших – це ознака чесності. Вміння правильно інтерпретувати ці нюанси робить комунікацію більш ефективною та сприяє порозумінню між країнами [2].

Європейський союз використовує двадцять чотири мови, що забезпечує рівні можливості для громадян усіх країн-членів, хоча в практичному застосуванні домінують англійська, німецька та французька.

НАТО використовує англійську та французьку мови як офіційні. Саме цей факт відображає вплив засновників альянсу на його політику [3].

Сучасні виклики та перспективи мов у міжнародній дипломатії пов'язані з розвитком технологій перекладу. Системи машинного перекладу, такі як нейронні мережі та штучний інтелект, значно покращують якість автоматичного перекладу, що дозволяє швидше та ефективніше опрацьовувати великі обсяги інформації. Крім цього, використання новітніх технологій спрощує комунікацію,

та знижує ризик витрати на послуги перекладача. Але, поки що, ані штучний інтелект, ані використання новітніх технологій не можуть повністю замінити професійних перекладачів-дипломатів, оскільки точність передавання контексту залишається критично важливою під час переговорів.

Не дивлячись на покращення технологій, також відбулася зміна мовних пріоритетів у дипломатії. Незмінними та домінуючими мовами залишилась англійська та французька.

Зараз існує суттєва потреба у перекладачах, які знають китайську та арабську мови. Китайська мова потрібна, тому що китайська економіка є другою за величиною у світі, а її міжнародний вплив продовжує зростати. Арабська мова, в свою чергу, є офіційною мовою ООН. Вплив арабських країн стрімко продовжує збільшуватися.

Отже, знання мов відіграє вирішальну роль у дипломатичних відносинах, врегулюванню конфліктів і сприяє міжнародному спілкуванню. Знання мови зменшує ризик непорозумінь, дозволяє побудувати відносини довіри та досягати компромісів у складних питаннях.

У сучасному світі, де комунікація стає все швидшою, а міжнародні відносини все більш складнішими, важливість мовної компетенції тільки зростає [4].

Баланс між людським та машинним перекладом стане важливим питанням, оскільки технології, хоч і сприяють спрощенню комунікації, але не можуть повністю замінити культурний і дипломатичний досвід фахівців, які володіють мовами. Відтак, багатомовність залишається одним із ключових інструментів успішної дипломатії, що сприяють миру, співпраці та розвитку міжнародних зв'язків.

Література

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199a-06#Text>
2. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Ословські рекомендації щодо мовних прав національних меншин
<https://www.osce.org/uk/hcnm/67545>

Н.О. Симоненко

Сумський державний університет

ГЕЙМІФІКАЦІЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ІНТЕГРАЦІЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВНИХ І КОГНІТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Гейміфікація (gamification) трактується науковцями як інтеграція елементів ігрового дизайну, зокрема балів, рейтингів, значків та інших ігрових механік, у неігрові контексти з метою формування досвіду, подібного до ігрового, що стимулює мотивацію та сприяє активній участі [1].

У межах освітнього процесу гейміфікація впроваджується в різні види навчальної діяльності, зокрема й у вивчення іноземних мов. Вона слугує інструментом трансформації традиційних підходів до навчання шляхом інтеграції ігрових елементів, що сприяє підвищенню інтерактивності, конкурентності та орієнтації на досягнення конкретних цілей. Завдяки впровадженню механізмів змагання, системи досягнень та інструментів для моніторингу прогресу гейміфікація стимулює внутрішню мотивацію студентів, забезпечуючи більш захоплюючий навчальний досвід [2, с. 2849].

Форми реалізації гейміфікації варіюються відповідно до визначених цілей та специфіки контексту її використання. Її інтеграція може здійснюватися через цифрові та мобільні платформи, онлайн-інструменти або під час проведення інтерактивних занять у навчальному середовищі. Основна мета гейміфікації полягає у створенні мотивуючого та інтерактивного середовища, що стимулює активне навчання, сприяє співпраці, розвитку критичного мислення та формуванню практичних навичок [2, с. 2849].

Використання гейміфікації в освітньому процесі, зокрема у вивченні мов, набуває різних форм залежно від цілей навчання та особливостей його організації. Це можуть бути як цифрові платформи та мобільні додатки, так і інтерактивні заняття в аудиторії. Популярні інструменти, такі як WordBricks, Duolingo, Kahoot, EchoLu, Jeopardy, Clickers та гейміфіковані онлайн-вікторини, довели свою ефективність у викладанні англійської мови. Їх застосування сприяє не лише розвитку мовних навичок, а й підвищенню залученості студентів до навчального процесу через елементи гри та змагання [3, с. 485].

Гра Jeopardy є ефективним інструментом для навчання медичної англійської мови, оскільки сприяє розвитку як мовних, так і когнітивних навичок студентів. Вона допомагає в освоєнні нової лексики, покращує розуміння граматичних структур і сприяє розвитку навичок усного мовлення. Використання Jeopardy в освітньому процесі ґрунтується на структурованому поданні інформації у вигляді категорій з різними рівнями складності запитань. Кожне запитання формулюється у вигляді відповіді, що стимулює студентів формулювати запитання у відповідній формі (What is...? або Who is...?) відповідно до форматів гри. Такий підхід сприяє розвитку лексичних та граматичних навичок, а також покращенню комунікативної компетентності.

На прикладі ігрової методики, розробленої для студентів медичних факультетів з теми «Здоров'я», можна ефективно вивчати різноманітні аспекти здоров'я, зокрема фізичне, психічне, соціальне та загальне здоров'я [4]. У межах категорії «Physical Health» (Фізичне здоров'я) доцільно розглядати питання, що стосуються фізіологічних процесів, анатомічної будови організму, ролі фізичної активності, принципів раціонального харчування а також методів профілактики захворювань. Зокрема, студентам можуть пропонуватися запитання різної складності, наприклад:– на 100 балів: *What is the process that allows the body to convert food into energy?* (Який процес дозволяє організму перетворювати їжу на енергію?);– на 200 балів: *How many minutes of moderate exercise are recommended daily for adults?* (Скільки хвилин помірної фізичної активності щодня рекомендовано дорослим?).

У межах категорії «Mental Health» (Психічне здоров'я) увага зосереджується на питаннях, пов'язаних зі стрес-менеджментом, розвитком емоційного інтелекту, методами підтримки психологічної рівноваги та техніками релаксації. Прикладами ігрових запитань можуть бути:– на 100 балів: *What is a common technique for reducing stress by focusing on your breathing?* (Яка поширена техніка зменшення стресу, що ґрунтується на концентрації дихання?) [відповідь: *deep breathing* – глибоке дихання];– на 200 балів: *What is the term for the ability to recognise and manage your emotions?* (Який термін позначає здатність усвідомлювати та контролювати власні емоції?) [відповідь: *emotional intelligence* – емоційний інтелект].

У категорії «Social Health» (Соціальне здоров'я) розглядаються питання, що стосуються комунікативних навичок, міжособистісних взаємодій та важливості слухання. Питання на 100 балів: *If you are talking to someone, what is the other part of communication?* [відповідь: *listening* – слухання];– на 200 балів: *In class, if you want to be heard, you should do this...* [відповідь: *Raise your hand* – підняти руку]. Отже, акцентується увага на тому, що ефективна комунікація передбачає не лише здатність висловлювати думки, а й розвинені навички слухання. Цей аспект є визначальним для формування конструктивних соціальних взаємин, які впливають на загальний рівень соціального здоров'я.

Категорія «General Health» (Загальне здоров'я) охоплює питання, що мають загальний характер, включаючи аспекти профілактики, спадковості та інші основні складові здоров'я. Наприклад, питання на 100 балів: *Skin, eye, and hair color have to do with your ...* [відповідь: *heredity* – спадковість]; на 200 балів: *What are the components of a balanced diet? (What are proteins, carbohydrates, fats, vitamins and minerals?).* Генетичні характеристики, такі як колір шкіри, очей і волосся, є результатом спадковості, що дозволяє студентам краще зрозуміти, як генетика впливає на фізичні характеристики людини, що є важливим елементом загального здоров'я та біомедичних досліджень. Крім того, важливим є розуміння компонентів збалансованої дієти.

Категорія «**Health**» (Здоров'я) може слугувати об'єднувальним блоком, що інтегрує всі аспекти здоров'я – фізичне, психічне, соціальне та загальне. Вона охоплює питання, які виходять за межі окремих складових здоров'я, або сприяє узагальненню та систематизації отриманих знань. Таким чином, ця категорія дозволяє студентам сформуванати цілісне уявлення про здоров'я як багатовимірне явище, що потребує комплексного підходу для його збереження та зміцнення. Зазначимо, що максимальна кількість балів за виконання завдання може сягати 500 і визначається рівнем складності питання.

Пропонуємо організувати гру за такою структурою: 1) огляд основних аспектів здоров'я з поясненням значення кожної категорії; 2) проведення гри, в межах якої кожна категорія відображає окремий аспект здоров'я (фізичний, психічний, соціальний, загальний) через відповідні запитання; 3) після завершення ігрового етапу, проведення обговорення для інтеграції здобутих знань: як гігієна (фізичне здоров'я) впливає на загальний стан, як емоції (психічне здоров'я) та слухання (соціальне здоров'я) сприяють комунікативним процесам, а також як спадковість (загальне здоров'я) взаємодіє з іншими аспектами здоров'я.

Застосування ігрових методів у навчальному процесі сприяє підвищенню мотивації студентів, розвитку критичного мислення та засвоєнню ключових понять у сфері медичних наук. Такий підхід поєднує елементи структурованого подання матеріалу та інтерактивної роботи, забезпечує оптимальне середовище для інтегрованого навчання медичної англійської мови, відповідаючи сучасним вимогам педагогічної практики та технологічного прогресу.

Література

1. Zhang S., Hasim Z. *Gamification in EFL/ESL instruction: A systematic review of empirical research* // *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 13. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2022.1030790/full> (date of access: 5.02.2025).
2. Wulantari N. P., Rachman A., Sari M. N., Uktolseja L. J., Rofi'i A. et al. *The Role of Gamification in English Language Teaching: A Literature Review* // *Journal on Education*.

2023. Vol. 06, No. 01. Pp. 2847-2856. URL: <http://jonedu.org/index.php/joe> (date of access: 5.02.2025).
3. Laura-De La Cruz K. M., Noa-Copaja S. J., Turpo-Gebera O., Montesinos-Valencia C. C., Bazán-Velasquez S. M., Pérez-Postigo G. S. Use of Gamification in English Learning in Higher Education: A Systematic Review // *Journal of Technology and Science Education (JOTSE)*. 2023. Vol. 13, No. 2. Pp. 480-497. DOI: <https://doi.org/10.3926/jotse.1740> (date of access: 5.02.2025).
4. *Your Health and Wellness* // JeopardyLabs. URL: <https://jeopardylabs.com/play/your-health-and-wellness-32> (date of access: 5.02.2025).

О.В. Скоробагач,

О.А. Коваленко

Харківський національний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ВИКОРИСТАННЯ ГУМОРУ ДЛЯ КОНСТРУЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Гумор є важливим соціальним механізмом, що не лише виконує розважальну функцію, а й формує суспільні уявлення про гендерні ролі та поведінкові норми. Він слугує інструментом передачі цінностей, культурних кодів і соціальних настанов, які закріплюються у свідомості людей через повторювані жартівливі вислови. У англомовному дискурсі гумористичні вислови, анекдоти, меми та комедійні виступи часто слугують засобом конструювання та відтворення гендерної ідентичності, відображаючи усталені соціокультурні стереотипи про чоловіків і жінок. Зокрема, вони можуть як підсилювати традиційні уявлення про маскулінність та фемінність, так і ставити їх під сумнів, використовуючи іронію, сатиру або пародію.

Гумор у англомовному середовищі часто базується на стереотипних уявленнях про чоловіків та жінок, підкреслюючи їхні традиційні ролі в суспільстві, сім'ї та професійній діяльності. Він виконує не лише розважальну, а й соціальну функцію, адже через жартівливі вислови передаються певні уявлення про норми поведінки та очікування щодо кожної статі.

Жінки нерідко зображуються як емоційні, балакучі та нераціональні, що проявляється в популярних жартівливих висловах: «*Women love to talk. That's why they have two lips and one ear*». Такий гумор підкреслює ідею про надмірну комунікабельність жінок, яка може сприйматися як їхня недолік або риса, що відрізняє їх від чоловіків. Інший поширений стереотип – їхня схильність до драматизації та імпульсивності, що знаходить відображення у численних анекдотах і комедійних шоу.

Чоловіки, своєю чергою, часто представлені як нечутливі, неемоційні або неуважні до деталей. Це демонструється через вислови на кшталт: «*Men are like Wi-Fi signals – they disappear when you need them most*». Така характеристика підсилює уявлення про чоловіків як про менш емоційно залучених у стосунки, що може сприйматися як норма та навіть очікуваний соціальний стандарт.

Подібні вислови не лише відтворюють, а й зміцнюють певні соціальні моделі поведінки. Вони можуть сприяти закріпленню традиційних гендерних ролей, формуючи уявлення про те, якими «повинні» бути чоловіки та жінки. Водночас сучасний гумор все частіше використовує іронію, сатиру та гіперболізацію для підриву цих стереотипів, пропонуючи нові, більш гнучкі моделі сприйняття гендерної поведінки.

Чоловіча та жіноча комунікація в гумористичному дискурсі. У англомовному гуморі простежується різниця у стилях комунікації чоловіків і жінок, що відображає не лише мовні особливості, а й соціокультурні очікування. Гумор слугує своєрідним віддзеркаленням гендерних ролей, закріплених у суспільстві, демонструючи характерні моделі поведінки, прийняті у чоловічих і жіночих комунікативних спільнотах.

Жіночий гумор часто фокусується на соціальній взаємодії, самоіронії та підтримці. Він нерідко використовується як засіб налагодження стосунків і створення атмосфери довіри. У таких висловах, як: «*Behind every successful woman is herself laughing at her past mistakes*», простежується акцент на особистісному розвитку, рефлексії та гумористичному осмисленні власного

досвіду. Жарти жінок можуть мати більш кооперативний характер, спрямований на об'єднання аудиторії та підкреслення спільного досвіду.

Натомість чоловічий гумор може бути спрямований на змагання, ієрархію та сарказм. Його головна функція нерідко полягає у встановленні домінування або демонстрації соціального статусу через дотепність. Вислови на кшталт: *«Real men don't ask for directions. That's what GPS is for»* підкреслюють традиційні уявлення про чоловічу самодостатність, незалежність та небажання визнавати слабкість. Такий гумор часто будується на підкресленні контрасту між «правильними» та «неправильними» моделями чоловічої поведінки.

Різниця у формах гумору відображає традиційні уявлення про гендерні ролі та поведінкові очікування щодо чоловіків і жінок. Вона формує певні стереотипи та норми, які можуть як підкріплювати усталені соціальні моделі, так і кидати їм виклик. У сучасному контексті відмінності між чоловічим і жіночим гумором поступово стираються, оскільки дедалі більше людей використовують універсальні гумористичні стратегії, що виходять за межі традиційних гендерних норм.

Гумор як інструмент підриву гендерних норм. Попри те, що гумор може слугувати механізмом закріплення традиційних гендерних ролей, він також використовується для їхнього підриву. Комедійні вислови, сатиричні меми та стендап-виступи часто стають засобами критики усталених соціальних норм, висвітлюючи їхню застарілість або нелогічність. Гумор у цьому контексті виступає не лише як засіб розваги, а й як інструмент соціального впливу, що допомагає переосмислити усталені уявлення про маскулінність, фемінність та гендерні відносини.

Сучасний англомовний гумор все частіше містить іронію щодо традиційних стереотипів, обігруючи їх у несподіваних формах. Наприклад, вислів: *«A woman's place is in the boardroom, not just the kitchen»* є своєрідною пародією на застаріле уявлення *«A woman's place is in the home»*, акцентуючи увагу на зміні суспільних пріоритетів і боротьбі за рівні можливості. Подібні

формулювання використовують ефект інверсії, підкреслюючи абсурдність гендерної нерівності та заохочуючи перегляд традиційних ролей.

Мемна культура та стендап-комедія також активно використовують гумор як засіб деконструкції патріархальних норм. Мемотворці та коміки висміюють сексистські погляди, демонструючи їхню архаїчність або внутрішню суперечливість. Наприклад, у популярних інтернет-мемах зображуються гіперболізовані ситуації, у яких традиційні гендерні ролі стають предметом жарту, що змушує аудиторію замислитися над їхньою умовністю.

Крім того, сучасний гумор часто використовує самоіронію, щоб висвітлити гендерні проблеми через персональний досвід коміків. Багато стендап-коміків звертаються до тем рівності, сексизму та ролей у сім'ї, подаючи їх у доступній і дотепній формі. Завдяки цьому гумор не лише відображає соціальні зміни, а й активно сприяє їхньому розвитку, спонукаючи до критичного осмислення усталених норм і підвищення гендерної свідомості.

Трансформація гендерного гумору у сучасному англomовному дискурсі. Зміни в суспільних уявленнях про гендерні ролі сприяли трансформації гумористичного дискурсу, що дедалі більше орієнтується на переосмислення традиційних стереотипів та висвітлення нових соціальних реалій. Якщо раніше гумор здебільшого слугував інструментом закріплення гендерних норм, то сьогодні він все частіше стає засобом їхньої критики, деконструкції та адаптації до сучасних уявлень про рівність.

Сучасні комедіанти активно висміюють токсичну маскуліність, гендерні подвійні стандарти та традиційні очікування щодо жінок і чоловіків. У стендап-комедії, мемній культурі та телевізійних шоу з'являється дедалі більше жартів, які не просто відтворюють стереотипи, а демонструють їхню абсурдність і застарілість. Наприклад, вислів: *«Men can multitask too – they can listen and ignore at the same time»* підкреслює зміну акцентів у гендерному гуморі, спрямовуючи іронію не лише на жінок, а й на чоловіків. Це свідчить про поступовий відхід від однобічного зображення певної статі як об'єкта гумористичних зауваг і прагнення до більшої збалансованості.

Також дедалі популярнішою стає тенденція до використання самоіронії, яка дозволяє представникам обох статей жартувати над власними соціальними ролями, а не лише підкреслювати недоліки іншої групи. Подібний підхід допомагає не лише розважати аудиторію, а й спонукати її до критичного мислення щодо традиційних норм та упереджень.

Окрім того, у сучасному гуморі значно зросла роль соціальної сатири, яка порушує питання рівності, дискримінації та змін у суспільстві. Комедійні шоу, подкасти та онлайн-контент усе частіше включають обговорення гендерних питань у легкій, жартівливій формі, що робить ці теми доступними для ширшої аудиторії. У результаті трансформація гендерного гумору сприяє не лише зміні розважального контенту, а й формуванню нових уявлень про соціальну справедливість та гендерну рівність.

Аналіз англomовного гумору свідчить про його значний вплив на конструювання гендерної ідентичності, адже через гумористичні вислови закріплюються або переглядаються уявлення про жіночі та чоловічі ролі у суспільстві. Традиційний гумор часто відображає усталені стереотипи, підкреслюючи розбіжності між статями та підтримуючи певні соціальні моделі поведінки. Жарти про жіночу балакучість, чоловічу емоційну стриманість або гендерні ролі у сім'ї довгий час залишалися поширеними в анекдотах, комедійних шоу та повсякденному мовленні.

Водночас сучасні тенденції гумору спрямовані на переосмислення та підрив традиційних уявлень про гендер. Завдяки іронії, сатирі та самоіронії коміки, блогери та сценаристи використовують гумор для висміювання застарілих соціальних норм, ставлячи під сумнів їхню актуальність. Наприклад, меми та стендап-виступи дедалі частіше звертаються до теми токсичної маскулінності, подвійних стандартів та обмежень, накладених на жінок і чоловіків. Гумор у такому контексті не лише розважає, а й виконує просвітницьку функцію, сприяючи формуванню критичного ставлення до стереотипів.

Отже, гендерний гумор залишається важливим інструментом як для підтримки, так і для трансформації соціокультурних норм. Його вплив на суспільну свідомість значною мірою залежить від контексту, у якому він використовується: гумор може як закріплювати нерівність, так і сприяти її подоланню. У сучасному дискурсі гумористичні стратегії дедалі більше спрямовані на висвітлення змін у суспільстві, що робить гендерний гумор потужним засобом формування нових соціальних уявлень.

Література

1. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 2003. P. 87-102.
2. Tannen D. *You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation*. Little: Brown Book Group, 1992. 67 p.
3. Stevenson A. *Oxford Dictionary of English Proverbs*. Oxford: Oxford University Press, 2015. P. 120-155.
4. Coates J. *Women, Men and Language: A Sociolinguistic Account of Gender Differences in Language*. London: Routledge, 2015. P. 92-110.
5. Holmes J., Wilson N. *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Routledge, 2013. P. 134-150.
6. Mills S. *Language and Sexism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. P. 56-78.
7. Chiaro D. *The Language of Jokes: Analyzing Verbal Play*. London: Routledge, 1992. P. 102-118.
8. Kotthoff H. *Gender and Humor: Interdisciplinary and International Perspectives*. London: Routledge, 2006. P. 45-68.
9. Crawford M. *Talking Difference: On Gender and Language*. London: Sage, 1995. P. 88-107.
10. Attardo S. *Linguistic Theories of Humor*. Berlin: De Gruyter, 1994. P. 134-162

O. Smishko,

O. Chukhno

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

THE ESSENCE OF LEARNER AUTONOMY IN ACQUIRING ENGLISH LANGUAGE LEXICAL SKILLS

Nowadays, the knowledge of English is an essential part of self-development and professional development. Expanding lexical skills is fundamental for efficient communication, ensuring flexibility and precision in expressing thoughts. However, the learning process should not only depend on the teacher and their methods but also active learner engagement. This approach makes students decide what is essential for them right now, what they should focus on, and what resources and methods might be helpful specifically for them.

Autonomy is crucial for learning activities involving students of all ages. It enables students to manage their learning and cultivate critical thinking skills. Developing these abilities is highly important in the technological and artificial intelligence-driven modern world, where young professionals must be able to regulate and organize themselves, structure their work, and adequately assess their performance.

This work aims to outline the concept of learner autonomy, analyze its essence in acquiring English language lexical skills, and investigate its significance in fostering effective and independent language learning. The study also provides insights into the practical application of autonomous learning strategies to enhance lexical competence.

The word “autonomy” comes from the Greek αὐτονομία – independence, where αὐτός – self, νόμος – law. Teachers in Europe and the United States came across the concept of academic autonomy in the late 60s of the 20th century. For the first time, the need to introduce this concept was emphasized by H. Holec in his work “Autonomy and Foreign Language Learning,” published in 1979 [1, p. 66].

It is difficult to isolate one interpretation of “learning autonomy.” The Ukrainian Great Encyclopedia provides the following definition of autonomy: independence from the government or external influences; self-government; the right to self-manage and solve economic, administrative, and other issues by a particular entity (region, institution, community) [3]. As he writes in the Ukrainian Pedagogical Dictionary, S. Honcharenko considered autonomy to be the establishment of norms for oneself [2, p. 13]. H. Holec believed that autonomy is the ability to take charge of one’s own directed

learning [5, p. 3]. F. Benson argued that autonomy is the recognition of students' rights within educational systems [4, p. 111].

Thus, most scholars believe autonomy occurs when students take responsibility for the methods, goals, management, and evaluation of their achievements and educational activities. That is, all definitions are united by the idea of active participation of students at all stages of the educational process. It is worth noting that according to D. Noonan, learning autonomy should be viewed as a scale, i.e., there is communication and interaction between the teacher and students, which leads to the distribution of responsibility for the learning process [7, p. 195]. Also, depending on internal (personal) and external factors, students may have different levels of autonomy. The main personal factors include age, level of knowledge, motivation, previous experience, acquired skills, level of self-esteem, etc. External factors include teacher support, teaching methods, learning environment, resources, social status, and cultural and technological features.

Having analyzed the concepts, we can formulate our own definition of "learning autonomy." Learning autonomy is the ability of students to take full or partial responsibility for the learning process at all stages, depending on their personal and external factors.

Learning autonomy consists of several key components: autonomy (the ability to plan, organize, and complete tasks without constant supervision), motivation, flexibility (the ability to adapt to different situations and use appropriate approaches), evaluation and reflection (the ability to analyze your achievements, mistakes and improve the learning process), self-analysis, support, and interaction. These components form the basis of learning autonomy and directly determine the level and effectiveness of students' autonomy during the educational process.

A lexical skill is a mechanical operation of selecting words and expressions corresponding to the intention and norms of combining them with other units in productive speech. According to Y. Arustamyan and M. Usmonova, lexical speech skills are the skills of intuitively correct word usage and word formation in oral and written speech in accordance with situations and goals of communication [6, p. 685-

687]. We can characterize lexical skills as the ability to select and use words, phrases, and fixed expressions appropriately and correctly for effective communication. The main features of lexical skills are automaticity, accuracy, grammatical correctness, and speed.

The lack of opportunities to use the language in lessons can be compensated through autonomous learning. Learner autonomy in the process of improving English lexical skills is the ability of students to plan, organize, and control their learning process, using different methods to expand their vocabulary base and develop lexical knowledge. Autonomy helps to foster students' vocabulary learning. To foster autonomous learning, we recommend using technology-based approaches that enable learners to invest in their learning growth and encourage independent communication.

We believe that learning autonomy in the context of developing lexical skills consists of several key components:

- autonomous selection of the target vocabulary (an understanding of which vocabulary items will be useful in the future);
- choosing the right strategy (the ability to find and apply the most effective study methods);
- motivation (consistency in practicing lexical skills);
- flexibility (the ability to use different resources to find and study new words);
- self-analysis (the ability to spot one's own lexical mistakes and take measures to correct these mistakes);
- support and interaction (seeking opportunities to engage with native speakers or other learners to expand lexical knowledge and skills).

These components form the foundation of learning autonomy and directly determine the level and effectiveness of students' autonomy in acquiring lexical skills.

As a key component of language learning, vocabulary skills benefit significantly from autonomous approaches. The ability to plan, organize, and evaluate vocabulary acquisition independently ensures continuous progress and strengthens practical communication skills. The main components of autonomy, such as motivation,

flexibility, reflection, self-analysis, and interaction, directly affect the effectiveness of vocabulary acquisition.

Future research may cover such areas as using information and communication technologies in developing learner autonomy and the influence of personal factors on this process. For this purpose, an investigation must be undertaken to examine how artificial intelligence tools, language learning apps, and online platforms can facilitate and promote autonomous learning while enhancing vocabulary acquisition. It is essential to understand the impact of personal attitude as individual characteristics like age, motivation, and self-esteem affect the process of building up autonomy in learning English vocabulary. These areas of study can contribute to the growth of learning independence and assist teachers in devising more successful ways to enhance learners' lexical skills and general ability.

References

1. Бабічева М., Рибачук Ю. Автономія як основа самостійної навчальної діяльності студентів педагогічних спеціальностей у процесі вивчення іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 1, № 76. С. 65–69. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/13.pdf (дата звернення: 28.01.2025).
2. Гончаренко С. *Український педагогічний словник*. Київ : Либідь, 1997. 366 с. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009714> (дата звернення: 29.01.2025).
3. Панченко Т. Автономія. ВУЕ. URL: <https://vue.gov.ua/Автономія> (дата звернення: 29.01.2025).
4. Benson, P. *Autonomy as a learners' and teachers' right. Learner autonomy, teacher autonomy: future directions*. Harlow : Longman, 2000. P. 111-117.
5. Holec H. *Autonomy and foreign language learning*. Oxford : Pergamon, 1981. 156 p.
6. *Lexical skills and their place in the process of teaching a foreign language* / M. Usmonova et al. *International journal of advanced science and technology*. 2020. 786 p. URL: <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i4/D5364118419.pdf> (date of access: 30.01.2025).
7. Nunan, D. *Designing and adapting materials to encourage learner autonomy*. London : Longman, 1997. P. 192-203

**COLLABORATIVE LEARNING AS A MEANS OF INCREASING
MOTIVATION OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS
TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE**

In the process of reforming the system of higher education in Ukraine special attention is paid to teaching foreign languages in non-language higher educational institutions. In addition, the labor market today requires knowledge of at least one foreign language, and all student exchange programs are impossible without English. Such a state of the problem requires the teacher to implement modern methods of teaching a foreign language in a professional direction. With the significant expansion of international military cooperation the need to train officers in the ability to communicate professionally in foreign languages which directly affects the quality of the performance of official tasks is becoming more relevant. Thus, it is necessary to consider modern methods of foreign language training for future officers, in particular, their use in Ukrainian military educational realities.

The expansion and deepening of the foreign language component in the modern world requires the study and implementation of advanced achievements of foreign countries in the field of teaching English for specific purposes [5, 6, 9]. Despite the variety of methodological studies, the problem of choosing approaches to teaching a foreign language for a professional direction remains *topical*.

The purpose of the paper is to highlight some aspects of implementing collaborative studying in professional training of future law-enforcement cadets. The elements of *comparative method* for analysis of similar and different approaches to collaborative studying implementation for professional language training of future police officers has been used.

Presentation of the main material. In accordance with the purpose and organization of educational activities of future police officers interactive technologies such as cooperative learning, collective group learning, situational modeling, real-life-based situations and their analysis are highly recommended to use. Interactive methods

of teaching English can be classified as follows: methods of individualized teaching and learning (interaction of one student with one teacher or one subject of learning with another subject); learning methods using the interaction of learning subjects (self-learning) with educational resources; methods characterized by active interaction between all participants of the educational process; methods that are based on the presentation of educational material to the cadet by a teacher or expert, during which the subjects of education do not play an active role in communication, etc. The process of learning a foreign language is effective if it is simple and understandable for both the teacher and the cadet; the level and amount of educational material is increasing gradually; modern educational tools are constantly used; the approach allows to cope with different learning environments. Thus, there are also many other approaches to learning a foreign language that displace the traditional system and specifying changes in the content and forms of learning [1, 2, 7].

Interactive methods of teaching English can be classified as follows: methods of individualized teaching and learning; learning methods using the interaction of learning subjects (self-learning) with educational resources; methods characterized by active interaction between all participants of the educational process; methods that are based on the presentation of educational material to the cadet by a teacher or expert, during which the subjects of education do not play an active role in communication, etc.

At the current stage of the implementation of the latest information technologies the problem arises of finding new forms of organization of education which will take into account the interests of modern science and be based on the application of interactive methods among which special attention of researchers is paid to collaborative learning. The latter is a widespread model of partnership in the learning process which requires the distribution of tasks among the members of the working group with each being responsible for a separate part of the problem solving.

This approach actively engages learners to process and synthesize information and concepts, rather than using memorization of facts and figures. Learners work with each other on projects, where they must collaborate as a group to understand the concepts being presented to them. Through defending their positions, reframing ideas,

listening to other viewpoints and articulating their points, learners will gain a more complete understanding as a group than they could as individuals [3].

Two widely accepted principles about learning - learners construct their own knowledge and learning is an inherently social phenomenon - support the use of *group learning*. Working in small groups provides learners with opportunities to articulate ideas and understandings, uncover assumptions and misconceptions, and negotiate with others to create products or reach consensus. Group activities enable students to discover deeper meaning in the content and improve thinking skills. The most effective use of group work is that which engages students with higher-level content that is thought-provoking, difficult to understand, or has multiple interpretations. Both collaborative and cooperative learning can take place with informal and formal groups, however both settings will require that the instructor plans carefully how the assignment is designed, monitored, and assessed. Some informal short-term group activities include the following:

-Think-Pair-Share: Students are given a prompt (a question, problem, visual, etc.), and asked to think about the prompt individually and jot down ideas. Students then form pairs, talk about their responses, and formulate a joint response. Some pairs are called on to summarize their discussion for the class.

-Think-Pair-Square: Same as above, but two pairs of students join together to share and compare the results, rather than moving to a whole group discussion.

-Turn-To-Your-Neighbor Discussions: Students “turn to a neighbor” and brainstorm answers to a question or discuss a solution to a problem. Call on students for answers. Ask the class for a show of hands of who agrees or disagrees with an answer.

-Pair-And-Compare: During a two-to-three minute break in lecture students form pairs and compare notes rewriting the notes by adding information or correcting as needed.

-Small-Group Homework Check: students do their homework individually outside of class. The students in each group must agree on answers and turn in a group solution along with their individual work [8].

So, the use of a collaborative form of education during the professional training of future specialists is one of the means of innovative and creative improvement of the

educational space, and therefore it is appropriate. In our opinion, the implementation of collaborative learning in the process of forming the communicative competence of cadets will increase the motivation to study, stimulate independence and responsibility in solving certain tasks in a group, develop teamwork skills, responsibility and a creative approach to solving tasks.

Література

1. Benzerroug S. *Effective Language Teaching and Learning Process in EFL Classroom Situation: A Case Study*. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*. Vol. 4 (Issue 8). P. 54-64. URL: https://www.researchgate.net/publication/354222576_Effective_Language_Teaching_and_Learning_Process_in_EFL_Classroom_Situation_A_Case_Study
2. *Effective methods of teaching a foreign language in the modern educational environment*. URL: https://www.researchgate.net/publication/381140692_Effective_methods_of_teaching_a_foreign_language_in_the_modern_educational_environment [accessed Jan 21 2025]
3. Gryshuk R. *Collaborative vs Cooperative Learning: Which Will Suit Your Course Best?* освітній портал EducateMe. 19 August. 2024. URL: <https://www.educate-me.co/blog/collaborative-vs-cooperative-learning>
4. Karhina N. *Using interactive teaching methods in English lessons*. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 9(1). 2023. P. 9-15. URL: https://pp-msu.com.ua/web/uploads/pdf/Scientific%20Bulletin%20of%20Mukachevo%20State%20University.%20Series%20%E2%80%9CPedagogy%20and%20Psychology%E2%80%9D_2023_Vol.%209,%20No.%201.-9-15.pdf
5. Пілішек С. *Колаборативне навчання на заняттях з іноземної мови у вищому навчальному закладі: переваги та можливі виклики*. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки / гол. ред. О. В. Діденко. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. No 3(26). С. 97-111*
6. Levashov A., Orlova O. *Law and Safety*. 2021. № 1 (80). P. 49-54. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/440-Article%20Text-1206-1-10-20210707%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/440-Article%20Text-1206-1-10-20210707%20(1).pdf)
7. Savula A, Mylyk O, Skiba N, Podoliak M, Dzyubynska K. *Effective methods of teaching a foreign language in the modern educational environment*. *Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys*. 2024. Issue 55. P. 2588-2597. URL: <https://physics.uz.ua/en/journals/issue-55->

8. Teaching & Learning. Center for Innovation in Teaching & Learning. University of Illinois Urbana-Champaign. URL: <https://citl.illinois.edu/citl-101/teaching-learning/resources/teaching-strategies/group-learning>
9. Єгорова І., Заїка В. Колаборативне письмо як метод навчання іноземної мови та перекладу. Інноваційна педагогіка. Вип.20. Том. 2. 2020. С. 22-25. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/20/part_2/6.pdf

К.І. Солодкова,

О.А. Чухно

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК СКЛАДНИК КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

В умовах глобалізації та інтенсивного міжкультурного спілкування зростає потреба у формуванні ефективних комунікативних умінь, зокрема в діалогічному мовленні. Стратегічна компетентність, як складник комунікативної компетентності, забезпечує гнучкість та адаптивність у різноманітних комунікативних ситуаціях, що є важливим аспектом підготовки до успішної взаємодії у міжособистісному, професійному й освітньому середовищах.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю формування стратегічної компетентності учнів старшої школи як ключового компонента їхньої готовності до реального іншомовного спілкування. У сучасному глобалізованому світі здатність ефективно вести діалог англійською мовою є важливою умовою успішної соціалізації та професійної реалізації. Однак, попри значну увагу до проблем навчання діалогічного мовлення, недостатньо розробленими залишаються підходи до інтеграції розвитку комунікативних стратегій в освітній процес. Це створює прогалини у підготовці учнів до ефективної комунікації в реальних умовах спілкування.

Дослідження комунікативних стратегій є предметом уваги багатьох науковців. Значний внесок у розробку теоретичних засад стратегічної

компетентності зробили М. Каленик та С. Коваль, які акцентують увагу на важливості формування навчально-стратегічної компетентності у школярів та майбутніх учителів англійської мови. Однак, попри значний прогрес у дослідженні недостатньо вивченими залишаються класифікація стратегій для діалогічного мовлення, їх інтеграція в освітній процес, а також розробка практичних інструментів для їх формування у старшокласників.

Метою цієї розвідки є узагальнення комунікативних стратегій діалогічного мовлення, розвиток яких необхідно інтегрувати в процес навчання англійської мови в старшій школі.

Комунікативні стратегії є невід'ємним компонентом стратегічної компетентності, яка забезпечує успішність діалогу завдяки гнучкому й ефективному застосуванню мовленнєвих засобів. Згідно з теоріями Г. Каспара та Е. Келлера, ці стратегії слугують важливим механізмом адаптації мовлення до різних комунікативних ситуацій. Вони дозволяють учасникам діалогу долати мовленнєві труднощі, досягати взаєморозуміння та реалізовувати свої комунікативні цілі. У сучасній лінгводидактиці стратегії розглядаються не лише як інструмент для покращення мовленнєвих умінь, але й як засіб формування міжкультурної комунікативної компетентності [3].

Комунікативні стратегії можна класифікувати на кілька основних категорій залежно від їхнього функціонального призначення. Першою категорією є ініціативні стратегії, спрямовані на встановлення контакту зі співрозмовником та ініціювання розмови. Вони допомагають подолати початкову бар'єрність у комунікації та створити сприятливі умови для подальшого спілкування. Приклади таких стратегій включають використання фраз-ініціаторів, таких як *"May I ask you something?"*, *"I'd like to know..."* або *"Excuse me, do you have a moment?"*. Особливо важливими ці стратегії є у формальних ситуаціях чи під час першого знайомства, коли необхідно створити позитивне перше враження [4].

Другою категорією є підтримуючі стратегії, які спрямовані на розвиток теми розмови та підтримання активної взаємодії між співрозмовниками. Вони

включають уточнюючі запитання, наприклад: *“What do you mean by that?”*, *“Could you elaborate on that?”*, а також фрази активного слухання: *“That’s interesting, could you tell me more?”*, *“I see, go on.”* Ці стратегії забезпечують плавність розмови, створюють атмосферу взаєморозуміння та сприяють розширенню змісту діалогу, що є ключовим для ефективної комунікації [4].

Компенсаторні стратегії, які формують третю категорію, допомагають долати мовленнєві труднощі, що виникають через обмежений словниковий запас, граматичні помилки або невпевненість у володінні мовою. Такі стратегії включають перефразування (*“I don’t know the exact word, but it’s like...”*), використання синонімів, опис невідомих слів, а також невербальні засоби комунікації, такі як жести або міміка. Ці стратегії є ключовими для комунікативної гнучкості, особливо в ситуаціях, коли мовний бар’єр ускладнює спілкування [1].

Останньою категорією є стратегії завершення розмови, які забезпечують логічне та ввічливе завершення діалогу. Вони включають використання фраз для підсумування домовленостей (*“So, we’ll meet at 5 p.m. tomorrow, right?”*) або для прощання (*“It was great talking to you”*, *“Let’s keep in touch”*). Ці стратегії сприяють створенню позитивного враження після розмови та підтримують готовність до подальшого спілкування [2].

Отже, комунікативні стратегії є не лише засобом вирішення мовленнєвих труднощів, але й важливим інструментом забезпечення ефективності діалогічного мовлення у різних контекстах. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на укладання прийомів розвитку комунікативних стратегій учнів у процесі вивчення англійської мови.

Література

1. Каленик М. Формування англомовної навчально-стратегічної компетентності учнів базової школи як освітня проблема у науковій літературі. *Освіта. Інноватика. Практика*, 10(4), С. 6–14. URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/53?> (дата звернення 18.01.2025)
2. Коваль С. Компетентність у діалогічному мовленні як мета формування у майбутніх учителів англійської мови. *Вісник Київського національного лінгвістичного*

- університету. серія педагогіка та психологія. С. 4. URL: <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/article/view/262058> (дата звернення 17.01.2025)
3. Крикун О. В. Використання інтерактивних методів навчання для формування навичок діалогічного мовлення учнів середніх класів на уроках англійської мови. 2021. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/11178> (дата звернення 17.01.2025)
4. Полонська Т. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи. Київ: Педагогічна думка. 2014. 80 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9566/1/14-08_3.pdf (дата звернення 18.01.2025)

Н.К. Солошенко-Задніпровська

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

КЕЙС-СТАДІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ:

МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

У сучасному глобалізованому світі володіння іноземними мовами стає не просто перевагою, а необхідною умовою успішної професійної реалізації особистості. Стрімкий розвиток інформаційних технологій і діджиталізація освітнього процесу створюють нові можливості та виклики у викладанні іноземних мов [2]. Особливої актуальності набуває впровадження інноваційних методик навчання, серед яких метод кейс-стаді посідає важливе місце завдяки своїй практичній спрямованості, здатності розвивати критичне мислення здобувачів та формувати компетентності, важливі для професійної діяльності в умовах швидких змін.

У контексті розвитку іншомовної комунікативної компетентності метод *кейс-стаді* (case study) дає змогу ефективно поєднувати теоретичні знання з практичним застосуванням мови в реальних або змодельованих ситуаціях міжкультурної комунікації [1]. В умовах активної цифровізації освіти цей метод набуває нових форм реалізації через використання онлайн-платформ, відеоконференцій та інтерактивних інструментів [2], що значно розширює можливості для створення автентичного мовного середовища та занурення студентів в автентичні комунікативні ситуації.

Отже, актуальність цього дослідження зумовлена потребою вдосконалення методик викладання іноземної мови з урахуванням міжкультурного аспекту та сучасних технологічних можливостей [6]. Використання кейс-стаді як інтерактивного методу навчання сприяє не лише розвитку мовних компетентностей, а й формуванню міжкультурної свідомості та готовності до ефективної комунікації в глобальному просторі.

Метод кейс-стаді – ефективний інструмент у викладанні іноземних мов, особливо в контексті міжкультурного навчання. Його використання дає змогу не лише розвивати мовні навички, а й формувати міжкультурну компетентність, що є ключовою в сучасному глобалізованому світі.

Метод кейс-стаді передбачає аналіз реальних або наближених до реальності ситуацій, що сприяє розвитку критичного мислення [1; 10], аналітичних здібностей і навичок комунікації. У процесі роботи над кейсами здобувачі освіти мають можливість зануритися в контекст іншої культури, аналізувати її особливості, порівнювати з власною та знаходити спільні й відмінні риси. Це сприяє формуванню толерантності, відкритості до інших культур і здатності ефективно взаємодіяти в міжкультурному середовищі [3; 4; 5].

Метод кейсів є потужним інструментом для розвитку міжкультурної компетентності, оскільки дає змогу здобувачам освіти зануритися в реальні ситуації культурної взаємодії та набути практичного досвіду [6]. В процесі роботи з кейсами здобувачі мають можливість детально вивчати конкретні приклади ділової комунікації між представниками різних культур, досліджуючи як відрізняються стилі спілкування, невербальна комунікація, ставлення до часу та ієрархії в різних культурних контекстах. Особлива увага приділяється аналізу специфіки прийняття рішень та ведення переговорів у різних культурах.

Важливим аспектом роботи з кейсами є вивчення та вирішення міжкультурних конфліктів. Здобувачі освіти вчаться ідентифікувати джерела непорозумінь, що можуть виникати через різні цінності, традиції та очікування. Це допомагає розвинути навички медіації та пошуку компромісів у складних міжкультурних ситуаціях. Практичне застосування отриманих знань

відбувається через моделювання ділових переговорів, де студенти тренуються адаптувати свій комунікативний стиль до різних культурних контекстів, а також відпрацьовують навички активного слухання й емпатії [8; 9].

Особливо цінним є розвиток культурної чутливості завдяки роботі з кейсами. Студенти вчаться розпізнавати власні культурні упередження, формують глибоку повагу до різноманітності світоглядів і розвивають здатність аналізувати ситуації з різних культурних перспектив. Наприклад, типовий кейс може описувати ситуацію ведення переговорів між японською та американською компаніями, де студенти аналізують вплив різних підходів до прийняття рішень на процес комунікації та шукають ефективні шляхи досягнення взаєморозуміння, враховуючи особливості обох культур [8; 9].

Використання кейсів як методу занурення в реальні контексти створює унікальне навчальне середовище, у якому студенти можуть ефективно практикувати мову в ситуаціях, що імітують реальне професійне життя. Працюючи з кейсами, здобувачі освіти опрацьовують актуальні сценарії, зокрема проведення презентацій нових продуктів для міжнародних партнерів, ведення складних переговорів щодо умов контрактів або модерування зустрічей у багатокультурних командах.

Наприклад, кейс може описувати ситуацію, коли українська компанія презентує новий продукт потенційним клієнтам із Німеччини, а студенти мають підготувати та провести презентацію, з огляду на особливості ділової культури обох країн. У процесі роботи над такими завданнями вони не лише вдосконалюють мовні навички, а й розвивають професійні компетентності, вчаться адаптувати комунікативний стиль до різних ситуацій та аудиторій, а також набувають упевненості у використанні мови в реальних професійних контекстах [3; 4].

Робота в групах над кейсами створює потужну платформу для розвитку навичок ефективної співпраці та командної взаємодії в міжкультурному середовищі. Під час розв'язання складних кейсів студенти активно залучаються до процесу колективного аналізу й ухвалення рішень, де кожен учасник може висловити свою думку та запропонувати власне бачення розв'язання проблеми.

Наприклад, під час роботи над кейсом щодо впровадження нового продукту на міжнародний ринок студенти розподіляють ролі (маркетолог, фінансовий аналітик, культурний експерт), вчать враховувати різні перспективи та знаходити збалансовані рішення. У процесі такої взаємодії вони не лише розвивають навички активного слухання та аргументованого викладу думок, а й вчать конструктивно працювати з різними поглядами, знаходити компроміси та будувати консенсус, що є критично важливим для успішної міжкультурної комунікації в професійному середовищі [3; 9].

Розширення мовної компетентності через кейс-метод є комплексним підходом до вивчення мови, що системно охоплює всі ключові види мовленнєвої діяльності. У процесі роботи з кейсами студенти активно залучаються до читання автентичних матеріалів різної складності та жанрів, розвивають навички письмового викладу думок через підготовку аналітичних записок і звітів, вдосконалюють усне мовлення під час групових дискусій та презентацій рішень, а також тренують сприйняття мови на слух через роботу з аудіо- та відеоматеріалами, пов'язаними з кейсом.

Такий різноплановий практичний підхід дає змогу студентам опанувати різні стилі та формати спілкування – від формального ділового до неформального розмовного, що є необхідним для повноцінного володіння мовою в реальних життєвих ситуаціях [2; 3; 4].

Огляд практичних аспектів реалізації кейс-стаді є важливим для глибшого розуміння цього методу. Насамперед підготовка викладача до впровадження кейс-методу потребує глибокого оволодіння методикою та значних часових затрат. Викладач має не лише створювати якісні, релевантні та цікаві кейси, а й володіти навичками фасилітації групової роботи, уміти структурувати навчальний процес так, щоб забезпечити максимальне занурення студентів у запропоновану ситуацію та стимулювати їх до активного пошуку рішень [3; 4].

Особливу цінність у контексті кейс-методу має робота з автентичними матеріалами, адже використання реальних статей, документів, відеозаписів та

інших джерел створює природне мовне середовище та підвищує мотивацію студентів завдяки усвідомленню практичної значущості навчального процесу [7].

Інтерактивний характер методу проявляється через постійну взаємодію між учасниками освітнього процесу: студенти активно залучаються до групових дискусій, парної роботи, презентацій власних ідей та рішень. Це сприяє розвитку не лише мовленнєвих, а й соціальних і презентаційних навичок [3; 4].

Метод кейс-стаді має низку суттєвих переваг, які роблять його особливо ефективним у контексті мовної освіти. По-перше, робота з кейсами активно стимулює розвиток критичного мислення студентів, адже вони аналізують інформацію, оцінюють різні варіанти розв'язання проблем і аргументують власні висновки. Це формує здатність ухвалювати виважені рішення в складних ситуаціях. По-друге, у процесі роботи з кейсами, що часто відображають різні культурні контексти та особливості міжкультурної комунікації, студенти розвивають навички культурної адаптації та сенситивності, вчаться враховувати культурні відмінності у спілкуванні.

Практична спрямованість кейсів та їхній зв'язок із реальними життєвими та професійними ситуаціями значно підвищує мотивацію студентів до вивчення мови, оскільки вони бачать безпосереднє застосування отриманих знань. Особливо важливим аспектом є розвиток комунікативної компетентності в професійно орієнтованих ситуаціях, що дає студентам змогу набути необхідних навичок ділового спілкування та професійної взаємодії іноземною мовою [3; 4].

Отже, метод кейс-стаді є ефективним інструментом для інтеграції міжкультурного компонента в процес викладання іноземної мови, створюючи унікальне навчальне середовище, де мовні навички розвиваються паралельно з міжкультурною компетентністю. Завдяки роботі з реальними ситуаціями та автентичними матеріалами студенти не лише покращують володіння мовою на всіх рівнях – від лексики до граматики, а й набувають глибшого розуміння культурних особливостей різних країн і спільнот.

Такий комплексний підхід дозволяє формувати критично важливі навички для сучасного глобалізованого світу: здатність ефективно комунікувати в різних

культурних контекстах, розуміти й поважати культурні відмінності, адаптувати свою поведінку відповідно до норм і традицій співрозмовника. Це робить метод кейс-стаді незамінним інструментом у підготовці фахівців, здатних успішно працювати та взаємодіяти в міжнародному професійному середовищі.

Література

1. Веретюк Т. В. Метод «Case-Study» при вивченні української мови як іноземної. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. Харків, 2023. С. 30–34. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10306> (дата звернення: 20.02.2025).*
2. Гуліч О. О., Четверик В. К. Цифрова трансформація іншомовної підготовки в умовах інтернаціоналізації. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка. 2024. № 6. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-6-08-02> (дата звернення: 20.02.2025).*
3. Гунько І.В., Волошина О.В. Застосування кейс-методу в процесі викладання іноземної мови в умовах навчально-науково-виробничого комплексу «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». *Інноваційна педагогіка. 2021. Т. 2, № 32. С. 75–79. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.15> (дата звернення: 21.02.2025).*
4. Макухіна С. В. Використання кейс-методу в контексті іншомовної професійної комунікації. *Збірник наукових праць «Нова філологія». 2021. № 82. С. 128–132. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-82-21> (дата звернення: 20.02.2025).*
5. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.*
6. Солошенко-Задніпровська Н. К. Виховний потенціал дисциплін іншомовного спрямування в розвитку міжкультурної компетентності здобувачів ЗВО. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка. 2024. № 6. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-6-05-01> (дата звернення: 20.02.2025).*
7. Четверик В. К. Сучасні мультимедійні ресурси для розвитку міжкультурної компетенції в контексті іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. *На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації : тези доп. Міжнар. наук.-практ. дистантн. конф. Харків, 2023. С. 152–156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11098> (дата звернення: 20.02.2025).*
8. Bavieri L. Exploring the host place: A case study in intercultural language teaching and learning. *Mélanges Crapel. 2024. N° 42/1. P. 143–158.*

9. Bechko Y., Komisarenko N. To the issue of the use of case study method during foreign language teaching. *Humanities science current issues*. 2024. T. 1, № 75. С. 231–237. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-1-35> (дата звернення: 21.02.2025).
10. Veretiuk T., Chetveryk V. *Developing Critical Thinking in Language and Literary Education. Scientific Exploration: Bridging Theory and Practice : Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, Berlin, Germany, October 14–16, 2024. Berlin, 2024. Pp. 138–141.* URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16506> (дата звернення: 20.02.2025).

В.І. Соляник

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОСПЕКЦІЇ І РЕТРОСПЕКЦІЇ У ТВОРАХ У.С. МОЕМА

Проспекція і ретроспекція аналізуються, насамперед, як елементи художнього часу, а не художнього простору. Порівняно з проспекцією, ретроспекція має точніший і конкретніший характер проникнення в тимчасові пласти художніх творів У.С.Моема. При ретроспективному показі подій автор найчастіше відносить реципієнта до певного відрізка часу з життя персонажів, тривалість якого або його віддаленість від подій, що лежать в основі сюжетної лінії, отримує як експліцитний, так і імпліцитний вираз через часові показники.

При проспекції тимчасове перенесення часто має нечіткий, розмитий характер. Реципієнт переноситься у майбутнє героя взагалі, не обмежуючи його конкретними часовими рамками [4].

Проспекція та ретроспекція певним чином корелюють з інтроспекцією [2]. Основною точкою дотику є і те, що ці три явища ставляться до внутрішньої реальності персонажа. Спогади та звернення до майбутніх подій реалізуються лише у свідомості персонажа.

Проспекція і ретроспекція як категорії тексту виконують аналогічні функції. За допомогою проспекції автор націлює увагу читача, мобілізує його творчий потенціал, угадує те, що буде викладено надалі при розгортанні тексту.

”Are you going to marry Edgar Swift?” he asked suddenly [1, с.11].

Функція ретроспекції розглядається з погляду її ролі в передачі змістовно-фактуальної та змістовно-концептуальної інформації, організації цілісності художнього твору і її значення в розвитку сюжету твору.

Можна виділити дві основні функції ретроспекції:

- функція просування сюжетного розвитку;
- функція вповільнення сюжетного розвитку.

Ретроспекція – граматична категорія тексту, що поєднує форми мовного вираження і актуалізує увагу реципієнта на попередньо представленій змістовно-фактуальній інформації. Ретроспекція проявляється подвійно:

- коли попередня інформація вже була викладена в тексті;
- коли попередня інформація, необхідна для зв'язку подій, повідомляється, перериваючи поступовий рух тексту, тобто відбувається перестановка тимчасових планів художнього твору.

Ретроспекція може бути представлена в тексті в трьох видах залежно від того, яка прагматична установка лежить у її основі, а саме:

- відновити в пам'яті реципієнта раніше подані відомості або повідомити йому нові, стосовні до минулого й необхідні для розуміння шляхів подальшого розгортання оповідання;
- дати можливість переосмислити ці відомості в нових умовах, в іншому контексті, з обліком того, що було сказано до ретроспективної частини;
- актуалізувати окремі частини тексту, опосередковано стосовні до змістовно-концептуальної інформації.

В текстах У.С.Моема категорія ретроспекції часто спричиняє переоцінку вже отриманої інформації. Ретроспекція особливо ефективно сприймається при повторному й багаторазовому прочитанні тексту автора.

Практично текст кожного твору У.С.Моема у якійсь мірі заснований на ретроспекції. Послідовне нагромадження інформації неможливо без утримання в пам'яті інформації, отриманої раніше.

Ретроспекція може бути суб'єктивною (читацькою) та об'єктивною (авторською), тобто вона є результатом індивідуального творчого сприйняття

континуума твору або результатом авторських посилань на попередні частини тексту. Суб'єктивна ретроспекція полягає в тім, що реципієнт може подумки вертатися до вже прочитаних частин, у той час як об'єктивна ретроспекція повертає його до певних відрізків тексту за бажанням автора [2].

Суб'єктивна ретроспекція є важливим компонентом породження модальності тексту. Реципієнт завжди піддає одержувану інформацію критичній оцінці, свідомо-аналітичній або несвідомо-естетичній. Така оцінка веде до реалізації ретроспекції: необхідність згадати відрізки тексту, характеристики, події, які породили ту або іншу оцінку. Таким чином, у цій категорії тексту особливо тісно переплітаються лінгвістичні й психолінгвістичні параметри.

Подібно ретроспекції, проспекція функціонує як один із художніх прийомів, що дає реципієнту можливість ясніше уявити собі зв'язок і обумовленість подій і епізодів. Знаючи, що відбудеться надалі, він глибше проникає в змістовно-концептуальну інформацію, оскільки сьогодення з'являється перед ним у трохи іншому плані [3].

Як показав аналіз художньої прози творів У.С.Моема, випадки ретроспекції трапляються набагато частіше, ніж проспекції, і маркери минулого часу набагато різноманітніші. Минуле здається значно ближче і зрозуміліше, ніж майбутнє. Свідомість сприймає минулі події, явища як вже відомі. Властивості граматичної категорії проспекції досліджені в лінгвістиці поки що менш повно, ніж ретроспекції. В текстах творів У.С.Моема вона зустрічається рідше, ніж ретроспекція. Очевидно, це пов'язано з особливістю людської свідомості, яка звикла частіше звертатися до досвіду минулих років, ніж заглядати у майбутнє.

Література

1. Моем У.С. На віллі.— Київська обласна організація товариства «Знання» УКСП «Кобза», 1995. — 80с. — ISBN 5-7770-0646-9/
2. Соляник В. І. МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ РЕТРОСПЕКЦІЇ У ТВОРАХ У.С.МОЕМА. *Nauka I Studia, Vol.11. Praha Publishing House “Education and Science” 2023.— ISSN 1561-6894/*
3. Соляник В. І. МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПРОСПЕКЦІЇ У ТВОРАХ У.С.МОЕМА. *Nauka I Studia, Vol.1. Praha Publishing House “Education and Science” 2024. С.25-27.—*

4. 4. Соляник В.І. ТИПОЛОГІЯ ПРОСПЕКЦІЙ І РЕТРОСПЕКЦІЙ У ТВОРАХ У.С.МОЕМА. *Nauka I Studia, Vol.9. Praha Publishing House "Education and Science" 2024.— C.3-5.— ISSN 1561-6908/*

N. Soroka

Yaroslav Mudryi National Law University

THE ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT UNIVERSITIES

The integration of Information and Communication Technologies (ICT) in foreign language teaching at universities has revolutionized traditional pedagogical approaches, fostering more effective and engaging learning experiences. With the advent of digital tools, online platforms, and multimedia resources, higher education institutions are embracing technology to enhance language acquisition, interaction, and assessment. Our work reveals the impact of ICT on university-level foreign language instruction, examining its advantages, challenges, and potential future developments.

The implementation of ICT in university foreign language education offers a wide range of benefits. Digital platforms such as Learning Management Systems (LMS) like Moodle and Blackboard provide structured, interactive environments for both students and educators. These systems facilitate access to course materials, assignments, and communication tools, promoting an organized and collaborative learning experience. Additionally, computer-assisted language learning (CALL) and mobile-assisted language learning (MALL) tools enable students to practice reading, writing, listening, and speaking skills autonomously through adaptive exercises and immediate feedback mechanisms.

Furthermore, various virtual and augmented reality applications are increasingly being integrated into university language curricula, offering immersive and context-rich learning experiences. These technologies allow students to engage in realistic simulations of real-world scenarios, thereby improving their practical language

proficiency. Digital platforms, such as language learning applications, online dictionaries, and virtual classrooms, provide students with interactive and immersive experiences. Tools like Duolingo, Rosetta Stone, and Babbel offer personalized learning paths that cater to individual learners' needs. Moreover, multimedia resources, including videos, podcasts, and interactive exercises, facilitate multisensory learning, aiding in better retention of vocabulary, pronunciation, and grammar. Video conferencing tools such as Zoom, Microsoft Teams, and Skype enable real-time communication with native speakers and language instructors worldwide, fostering cross-cultural exchanges and authentic conversational practice.

AI-powered tutors offer instant feedback on grammar, vocabulary, and pronunciation, making language acquisition more dynamic and tailored to individual learner needs.

Despite its numerous benefits, the integration of ICT in university foreign language instruction presents several challenges. One of the primary issues is the digital divide, where disparities in technological access among students may create inequalities in learning opportunities. Not all students have access to high-speed internet, advanced devices, or conducive study environments, limiting their ability to fully engage with digital resources.

Additionally, the over-reliance on technology may reduce face-to-face interactions, which remain crucial for developing interpersonal communication skills. Some students may struggle with motivation and self-discipline in an online learning environment, as autonomous learning requires a higher degree of responsibility and self-regulation. At the same time educators themselves face challenges in adapting to evolving digital tools, requiring ongoing professional development and training to effectively incorporate ICT in their teaching methodologies.

The future of ICT in university foreign language education lies in the advancement of more sophisticated artificial intelligence-driven applications, adaptive learning systems, and immersive language learning environments. The continued development of natural language processing (NLP) technologies will further refine automated language assessment and provide real-time, context-sensitive feedback to

learners.

Gamification techniques, incorporating elements such as leaderboards, rewards, and interactive challenges, are expected to enhance motivation and engagement in language learning. Furthermore, universities should foster interdisciplinary collaboration between linguists, technologists, and educators to design more effective and inclusive ICT-driven pedagogical strategies.

To maximize the effectiveness of ICT in foreign language education, universities should invest in faculty training programs, ensuring that instructors are proficient in utilizing digital tools and platforms. Additionally, institutional policies should promote digital inclusivity by providing students with access to necessary technological resources and support systems.

The integration of ICT in foreign language teaching at universities has transformed language education by making learning more interactive, accessible, and effective. While challenges persist, ongoing technological advancements continue to provide promising solutions to improve language instruction. By embracing ICT-driven methodologies, universities can create engaging and innovative learning experiences that cater to the diverse needs of language learners, ultimately preparing them for global communication and collaboration in an increasingly digitalized world.

References

1. Paudel, P. *Information and communication technology in foreign language classes in English: Roles and practices. International Journal of Technology in Education and Science (IJTES) 2021. 5(1), 37-55. <https://doi.org/10.46328/ijtes.179>*
2. Watson, E. *Information and Communication Technology in Foreign Language Teaching: Leveraging the Internet to Make Language Learning Real. In C. Fowley, C. English, & S. Thouësny (Eds.), Internet Research, Theory, and Practice: Perspectives from Ireland, 2013. 367-378.*
3. Holubnycha, L., Shchokina, T., Soroka, N. *Face-to-face Teaching and Learning: the Problem of Quality. Educational Challenges, vol. 29, issue 1. P. 58-71. ISSN 2709-7986(online)*

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

У сучасному світі академічна мобільність є важливим елементом професійного розвитку студентів і викладачів. Вона сприяє інтеграції до міжнародного освітнього простору, підвищенню кваліфікації та розвитку міжкультурної комунікації. Важливим аспектом успішної академічної мобільності є володіння іноземною мовою, особливо в професійному контексті. Саме тому викладання іноземної мови в професійній діяльності набуває дедалі більшого значення в освітньому процесі.

Академічна мобільність відкриває студентам і викладачам широкі можливості для здобуття знань та професійного розвитку на міжнародному рівні. Однак ефективність участі в програмах мобільності значною мірою залежить від рівня володіння іноземною мовою. Саме тому вдосконалення методів викладання іноземної мови є важливим завданням для сучасної освіти.

Особливості викладання іноземних мов професійного спрямування:

1. Комунікативний підхід

Методика навчання іноземних мов у професійній діяльності базується на комунікативному підході, який передбачає розвиток усного та писемного мовлення необхідного для професійної діяльності. Це включає рольові ігри, дискусії, дебати, презентації, проєкти за фаховою тематикою.

Замість традиційного вивчення граматики та перекладу текстів варто зосередитися на практичному застосуванні мови.

Комунікативний підхід дозволяє студентам подолати мовний бар'єр і впевнено застосовувати свої знання в реальних ситуаціях.

2. Автентичні матеріали

Важливу роль відіграє використання автентичних матеріалів:

- Наукових статей та доповідей;
- Професійних термінологічних словників;
- Відеоматеріалів і записів конференцій;
- Бізнес-кореспонденції та документації.

Щоб підготувати студентів до реального мовного середовища, важливо використовувати матеріали, які відображають сучасну мову та професійні стандарти. До них належать: наукові статті та публікації, лекції провідних викладачів іноземних університетів, професійні блоги, подкасти, відеоінтерв'ю.

Насамперед, це допоможе студентам звикнути до реального мовного контексту, збільшити словниковий запас слів і розуміти специфіку іншомовного професійного середовища.

3. Інтерактивні технології

Сучасні інтерактивні технології значно підвищують ефективність навчального процесу. Використання онлайн-курсів, інтерактивних платформ (Coursera, Moodle, Duolingo), симуляцій та віртуальних навчальних середовищ сприяє розвитку мовних умінь та навичок у професійному контексті.

4. Розвиток міжкультурної компетентності

Окрім мовних навичок, важливо формувати міжкультурну компетентність студентів. Для цього варто організовувати зустрічі та дискусії з іноземними студентами та викладачами, проводити культурні заходи, присвячені традиціям різних країн, заохочувати студентів до участі в міжнародних конференціях, літніх школах, програмах обміну.

Знання особливостей іншої культури сприяє кращому розумінню мовного середовища та швидшій адаптації студентів.

Академічна мобільність створює унікальні можливості для студентів та викладачів:

- Занурення в мовне середовище, що дозволяє швидше засвоїти професійну лексику;
- Обмін досвідом з носіями мови та іноземними колегами;

- Доступ до міжнародних освітніх ресурсів, що сприяє розширенню професійного словникового запасу.

Участь у міжнародних стажуваннях, програмах обміну (Erasmus+, DAAD, Fulbright) та конференціях допомагає студентам не лише покращити мовні навички, а й адаптуватися до нових культурних і професійних реалій [3]. Процедура здійснення академічної мобільності усіма учасниками освітнього процесу – це значущий крок у процесі імплементації Закону України «Про вищу освіту» [9], а також формування ефективного інструментарію з метою інтернаціоналізації українських закладів освіти.

У контексті активної інтеграції України до світової та європейської освітньої спільноти питання іншомовної підготовки майбутніх фахівців набувають особливого актуального значення. Сформованість іншомовної професійної компетентності дозволяє майбутньому спеціалісту успішно включатися до процесу міжособистісної та міжмовної комунікації. Окрім того, вільне спілкування іноземною мовою гарантує здатність налагоджувати та підтримувати ділові, професійні та культурні контакти, сприяє загальнокультурному та професійному розвитку особистості студента, його професійній та соціальній мобільності [2].

Покращення викладання іноземної мови в умовах академічної мобільності є важливим елементом підготовки майбутніх фахівців, що вимагає комплексного підходу, що включає використання сучасних методик, інтерактивних технологій та автентичних матеріалів. Розвиток міжкультурної компетентності та створення умов для практичного застосування мови сприятимуть успішній інтеграції студентів у міжнародне академічне середовище. Впровадження цих стратегій дозволить майбутнім фахівцям ефективно спілкуватися в професійному контексті та реалізовувати свій потенціал на світовому рівні. Академічна мобільність відкриває широкі можливості для мовного та професійного розвитку, що є запорукою успішної кар'єри в глобалізованому світі.

Література

1. Бака С. Основні елементи академічної мобільності в країнах ЄС та інших країнах. Освітня аналітика України. 2017, № 1 (1). С. 117-127. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/117_127_Baka.pdf
2. Вороніна К.В., Валійова Т.Б. Іноземна мова як ресурс академічної мобільності студентів в закладах вищої освіти. URL: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/86/5.pdf>
3. Корчова Г. Академічна мобільність здобувачів в умовах сучасного освітнього процесу. URL: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=3294
4. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України Наказ МОН № 898 від 25.07.2023 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/89634/#google_vignette
5. Про вищу освіту: Закон України від 28 грудня 2014 року № 37-38, ст. 2004. Відомості Верховної Ради України. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

І.І. Степаненко

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проектна діяльність є одним із найцікавіших і все більш популярних видів самостійної роботи студентів. Її основою є підготовка проектів та їх подальша презентація. Метод проектів був вперше запропонований американським педагогом Вільямом Кілпатріком на початку XX століття, а з кінця 80-х років цей підхід почав активно використовуватися у викладанні іноземних мов як засіб посилення навчальної активності.

Проектна діяльність студентів у процесі вивчення іноземної мови є дієвим та ефективним засобом підвищення мотивації, розвитку аналітичного мислення та комунікативних навичок, а також формування творчого потенціалу. Цей підхід дозволяє поєднувати теоретичні знання з практичним застосуванням, сприяючи глибшому засвоєнню матеріалу та підготовці студентів до реальних життєвих ситуацій.

Головна мета цього методу – надати студентам можливість самостійно здобувати знання шляхом вирішення практичних завдань і проблем, що спонукає

їх до пошуку необхідної інформації в різних наукових джерелах. Така діяльність сприяє розвитку інтелектуальних, творчих і комунікативних навичок, забезпечуючи практичну користь від вивчення мови, що також допомагає студентам подолати розрив між теоретичним вивченням мови та її реальним використанням. Вона стимулює вихід за межі академічного середовища та перенесення набутих знань у професійну сферу. Крім того, цей метод покладає значну частину відповідальності за навчальний процес на самих студентів, сприяючи їхній автономності.

Проектна діяльність орієнтована на зміст навчального матеріалу, а не лише на засвоєння окремих мовних одиниць. Основна увага приділяється обговоренню питань і тем, які викликають у студентів щирий інтерес. Хоча викладач і надає підтримку та рекомендації, центр ваги зміщується на студентів.

Цей метод також базується на співпраці, а не конкуренції: студенти можуть працювати в парах, малих групах або колективно, обмінюючись ресурсами та ідеями. Проектна робота інтегрує різні навички та сприяє обробці інформації з численних джерел, що є корисним у майбутньому професійному житті.

Результатом проектної діяльності стає створення кінцевого продукту, яким можна поділитися з іншими. Це можуть бути усні та стендові презентації, виставки матеріалів, доповіді або навіть творчі експозиції, що відображають результати виконаного проекту.

Сутність проектної методики передбачає організацію навчального процесу через виконання студентами комплексних завдань — проектів, які вимагають інтеграції знань з різних дисциплін. Головною ідеєю цього підходу є створення навчального середовища, в якому студенти не лише засвоюють матеріал, а й активно застосовують його для вирішення практичних завдань. Такий метод базується на принципах самостійності, співпраці та практико-орієнтованого навчання.

Основні принципи проектної методики включають:

- *Самостійність студентів*: Проектна діяльність вимагає від студентів самостійного прийняття рішень, планування та виконання завдань. Викладач у цьому випадку виступає не як джерело знань, а як консультант та наставник.

- *Міждисциплінарний підхід*: Проекти можуть охоплювати різні аспекти навчання, об'єднуючи знання з граматики, лексики, країнознавства, літератури та інших дисциплін. Це дозволяє студентам формувати цілісне уявлення про мову та культуру.

- *Практична спрямованість*: Проекти орієнтовані на створення реального або умовно реального продукту (презентації, відеоролика, дослідницького звіту тощо). Це дозволяє студентам застосовувати мовні навички в конкретних життєвих ситуаціях.

- *Співпраця та командна робота*: Багато проектів виконуються у групах, що сприяє розвитку комунікативних навичок, уміння працювати в команді та взаємоповаги до думок інших учасників.

- *Рефлексія та самооцінка*: Важливою складовою проектної методики є аналіз власної діяльності та результатів проекту. Це дозволяє студентам усвідомити свої досягнення та визначити шляхи для подальшого розвитку.

Проекти можуть бути різного типу:

- **Дослідницькі проекти**: Виконуються на основі збирання та аналізу інформації з різних джерел.
- **Творчі проекти**: Спрямовані на створення художнього або креативного продукту.
- **Ігрові проекти**: Включають елементи рольових ігор або симуляцій.
- **Соціальні проекти**: Спрямовані на вирішення актуальних соціальних або культурних проблем.

Таким чином, проектна методика дозволяє студентам зануритися у процес активного навчання, розвиваючи їхні навички критичного мислення, креативності та самостійності.

До переваг використання проектної діяльності у вивченні іноземних мов ми можемо віднести наступне:

Підвищення мотивації: Робота над проектами дозволяє студентам обирати теми, які відповідають їхнім інтересам, що сприяє зростанню внутрішньої мотивації до вивчення мови. Залучення до реальних комунікативних ситуацій робить процес навчання більш значущим та цікавим.

Розвиток комунікативних навичок: Проектна діяльність створює умови для активного використання іноземної мови в різних формах — обговорення, презентації, дискусії. Це сприяє вдосконаленню навичок говоріння, слухання, читання та письма.

Формування навичок самостійної роботи та критичного мислення: Студенти вчаться планувати свою діяльність, шукати та аналізувати інформацію, приймати рішення та нести відповідальність за результати своєї роботи.

Розвиток творчих здібностей: Проекти часто вимагають нестандартних підходів та креативності, що стимулює розвиток творчого потенціалу студентів.

Підготовка до професійної діяльності: Проектна робота моделює реальні професійні ситуації, що допомагає студентам адаптуватися до майбутньої роботи та розвивати необхідні компетенції.

Етапи реалізації проектної діяльності:

Підготовчий етап: Визначення теми проекту, постановка цілей та завдань, формування груп (у разі групового проекту), розподіл ролей та обов'язків.

Планування: Розробка плану дій, визначення джерел інформації, методів дослідження та критеріїв оцінювання результатів.

Виконання проекту: Збір та аналіз інформації, виконання практичних завдань, регулярні обговорення проміжних результатів, коригування плану за потреби.

Презентація результатів: Підготовка та проведення презентації проекту перед аудиторією, відповіді на запитання, обговорення отриманих результатів.

Оцінювання та рефлексія: Аналіз досягнутих результатів, обговорення труднощів та успіхів, формулювання висновків та рекомендацій для подальшої роботи.

У процесі вивчення іноземної мови студенти можуть реалізовувати різноманітні проекти, наприклад:

- Дослідницькі проекти: вивчення культурних особливостей країни, мова якої вивчається, з подальшою презентацією результатів. Наприклад, створення інтерактивної мапи культурних пам'яток або відео екскурсії містами країни. Студенти можуть підготувати порівняльний аналіз культурних традицій різних регіонів або представити результати у форматі інфографіки.

- Творчі проекти: створення відеороликів, постановка театральних сцен, написання есе або віршів іноземною мовою. Можливе організування літературного вечора, де студенти читають власні твори мовою оригіналу. Також можна створити короткометражний фільм або мультфільм з субтитрами іноземною мовою.

- Соціальні проекти: організація заходів, спрямованих на популяризацію вивчення іноземних мов серед інших студентів або школярів. Наприклад, проведення дня іноземної культури або мовного фестивалю, де учасники презентують традиції та мову різних народів. Можна організувати марафон читання іноземною мовою або виставку плакатів на тему дружби між культурами.

- Професійно орієнтовані проекти: розробка бізнес-планів, проведення маркетингових досліджень, підготовка доповідей за фахом іноземною мовою. Наприклад, підготовка кейсу для міжнародної компанії або участь у міжнародному студентському форумі. Також можна створити симуляцію переговорів або пресконференцій з використанням іноземної мови.

- Медіапроекти: створення студентських блогів або подкастів іноземною мовою. Це можуть бути як тематичні блоги про навчання за кордоном, подорожі, так і обговорення актуальних новин світу. Можна створити онлайн-журнал з різними рубриками або серію навчальних відео для новачків у вивченні мови.

- Інтерактивні проекти: розробка вебсайтів або додатків іноземною мовою. Наприклад, створення навчального ресурсу для вивчення базових фраз

або граматичних правил мови. Можна також розробити мовну вікторину або інтерактивний словник із зображеннями та звуковими підказками.

- Волонтерські проекти: участь у міжнародних програмах обміну, організація заходів для допомоги іноземним студентам адаптуватися в новому середовищі. Можливе проведення курсів мовної підтримки для біженців або новоприбулих студентів. Також можна організувати благодійний ярмарок або інформаційну кампанію для підтримки мовної різноманітності.

Таким чином ми можемо зробити висновок, що проектна діяльність є потужним інструментом у навчанні іноземних мов, який сприяє активному залученню студентів до навчального процесу, розвитку їхніх комунікативних та професійних навичок, а також формуванню творчого та критичного мислення. Використання проектної методики дозволяє зробити процес вивчення мови більш цікавим, практично орієнтованим та ефективним.

Література

1. Коваль О.Ю. Проектна методика навчання іноземної мови студентів ВНЗ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/8342/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%9E%D0%AE_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf (дата звернення 15.02.2025)
2. Купчик Л.Є., Осецька Н.Ф. Метод проектів як інтегральна складова організації самостійної роботи студентів при вивченні іноземних мов у немовному виші. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com/node/524> (дата звернення 17.02.2025)
3. Медведєва О.В. Проектна методика вивчення іноземної мови в контексті сучасних освітніх технологій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/494/1/Medvedeva.pdf> (дата звернення 16.02.2025)

T. Sukhanova,

O. Lazareva

National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

DEVELOPING WORD FORMATION AND VOCABULARY SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING WITHIN THE CONTEXT OF INTEGRATED LEARNING IN HIGHER EDUCATION

In the modern era of globalization and integration, mastering a foreign language is vital to students' professional and personal growth [2]. Within this framework, excelling in word formation and vocabulary becomes a cornerstone in developing students' linguistic competence. On the other hand, integrating lexical material with various academic disciplines facilitates efficient learning and fosters critical thinking, creativity, and intercultural communication skills. This issue is particularly significant in light of the introduction of integrated learning, which combines language training with professional subjects. Such an approach enables students to enhance their foreign language proficiency while broadening their professional vocabulary for career advancement. The present study explores the methodological and practical dimensions of word formation and vocabulary work in foreign language education, especially within the scope of integrated learning. Special attention is given to innovative teaching methods and their influence on students' linguistic progress.

To meet the needs of integrated learning for computer science students, the Department of Foreign Languages at the National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute” (NTU “KhPI”) has created the study guide “English for Computer Science and Information Technologies” [1]. Each chapter of the guide offers a wealth of textual, video, and audio materials designed to enhance vocabulary, improve communication skills, and develop the ability to work independently and collaboratively. All the resources – texts, audio, and video – are carefully selected from authentic professional and popular science sources.

Within the framework of integrated learning, exercises on word formation can become a powerful tool for developing speaking skills, as well as critical and creative thinking. Analyzing morphemes (roots, prefixes, suffixes) can integrate knowledge of the English language, helping students understand the etymology of words and identify common roots. For example, while studying the topic “Web Design,” students can work with the following lexical groups:

- *designer, designed, designing, designs, redesign, pre-design, designate, design;*
- *create, creation, creative, creativity, creator, recreate, recreation, created, co-create;*
- *common, commonly, commonness, commoner, commonality, uncommon uncommonly, commonwealth;*
- *media, medium, multimedia, mediated, mediation, mediating, mass media.*

Here are several tasks that can be fulfilled with students during class work to develop word formation skills:

1. Create a chain of words from a single root by adding prefixes, suffixes, or changing the part of speech.
2. Provide students with a set of morphemes (roots, suffixes, prefixes) and ask them to create as many words as possible and explain their meanings.
3. Give a base word; students should find its derivatives in a text or dictionary.
4. Use graphic illustrations or diagrams to demonstrate how a word is formed (e.g., drawings for the root, prefix, and suffix).
5. Mix parts of words and ask students to assemble them into complete words.
6. Provide a complex word that students need to break down into morphemes, explaining the role of each component.
7. Ask students to create a new word to describe a specific object or phenomenon justifying its meaning through its components.
8. Find cognates in different languages (e.g., in Ukrainian and English) and compare their meanings and structures.

It should be noted that these exercises can be adapted depending on the students' level of proficiency. Creative tasks, such as forming new words from suggested elements, creating word formation chains, or searching for derived words in texts, play a particularly important role. These exercises enhance attention, stimulate imagination, and promote a more conscious assimilation of linguistic material. Exploring the meaning of roots in different languages or their cultural context can incorporate knowledge from history, literature, or geography.

Vocabulary work in integrated learning is an extremely important component, as it facilitates a deeper understanding of new terms and concepts in various contexts. Let us consider several types of tasks that can be implemented to work with vocabulary effectively.

1. Contextual Analysis: A contextual analysis can be conducted to develop skills in understanding vocabulary through context and interdisciplinary connections. For instance, students are given a text containing terms from various disciplines. For instance, texts on “Web Design” may contain terms related to design, programming, and marketing. Students analyze the meanings of these words in different contexts and then discuss how their meanings change depending on the field of use.

2. Lexical Mind Maps: To help students understand relationships between words and build associative links, lexical maps (mind maps) may be highly effective. Students are tasked with creating a lexical map where one keyword expands into a bigger concept with the help of related terms. For example, the word “interface” could be connected to “accessibility,” “usability,” “design,” and “code.”

3. Role-Playing Activities: Studying terms in real contexts can help develop communication skills through role-playing games. Working in groups, students perform tasks related to real professional situations. For instance, one group works on presenting a website design to a client, while another develops a technical rationale. In the process, they use the relevant vocabulary.

4. Translation Exercises: Translation tasks are appropriate for developing communicative competence and a deeper understanding of cultural differences in vocabulary usage. These involve translating terms or short texts from the native language to the target language (e.g., from Ukrainian to English). During such activities, students explain their translation choices and discuss whether adaptation of the terms is necessary.

5. Game-Based Vocabulary Activities: To acquire and practice vocabulary in a fun and engaging way, various types of games can be used, for example, guessing the terms used in the text by their definitions:

– *shows what your future website will look like (mockup);*

- *the space around and between the subject of an image. It may be most evident when the space around a subject, and not the subject itself, forms an interesting or artistically relevant shape (negative space);*
- *a system in which people or things are put at various levels or ranks according to their importance (hierarchy);*
- *something used as a pattern for producing other similar things (template).*

6. Students can also benefit from creating a glossary as it helps them arrange and revise the active vocabulary and explain it in plain language. A thematic glossary of terms can be created individually or in groups, with students adding explanations and examples of usage for each word.

Such tasks make vocabulary learning more integrated, involving knowledge from real contexts. They not only develop linguistic competence but also foster interdisciplinary thinking.

Another important tool for expanding students' vocabulary and developing linguistic flexibility is working with synonyms and antonyms. Let us consider specific examples of exercises adapted to the topic "Web Design".

1. Finding Synonyms and Antonyms in Texts: To improve text analysis skills and enrich vocabulary in the context of professional topics, students can find synonyms and antonyms in a text. For example, after reading a text on "Web Design," students identify keywords (e.g., "convenient," "accessible," "fast") and suggest synonyms or antonyms:

- Synonym for "*convenient*" → "*comfortable*";
- Antonyms for "*fast*" → "*slow*," "*prolonged*."

2. Creating Thematic Synonym-Antonym Pairs: Students can create thematic pairs of synonyms and antonyms to learn how to use linguistic variety in different contexts. The teacher provides a list of words on the topic ("*interface*," "*design*," "*quality*," "*intuitive*," "*aesthetic*," etc.), and students find synonyms and antonyms:

- "*Intuitive*" → synonym: "*understandable*"; antonym: "*complicated*";
- "*Aesthetic*" → synonym: "*attractive*"; antonym: "*unattractive*."

3. Pair-Matching Game: To develop associative thinking and teamwork skills, a game called “Find the Pair” can be organized. The teacher provides a set of words that need to be paired as “word + synonym” or “word + antonym.” For example:

- “*Functional*” – “*practical*” (synonym);
- “*Fast*” – “*slow*” (antonym).

4. Writing Synonymic Sentences: To develop paraphrasing skills and the ability to choose appropriate words based on text style, students can practice writing sentences with synonyms. When given a sentence, students rewrite it using synonyms:

Original: “*This website is very easy to use.*”

Rewritten: “*This site is exceptionally user-friendly and convenient.*”

5. Using Contextual Antonyms: To focus students’ attention on how vocabulary influences the text meaning, exercises on contextual antonyms can be implemented. Students create sentences where one word changes the meaning depending on its antonym: “*The website design looks professional.*” → “*The website design looks amateurish.*”

6. Creative Exercises with Synonyms and Antonyms: Students can engage in creative tasks to develop creative thinking and understand the role of vocabulary choice in shaping messages. For instance, the teacher asks students to write a short story or product description using synonyms for a given word list (e.g., instead of “*beautiful*,” “*convenient*,” “*useful*,” students use “*aesthetic*,” “*intuitive*,” “*practical*”). Another group then alters the text using antonyms to create a “negative” description.

Working with synonyms and antonyms not only helps expand students’ vocabulary but also stimulates their thinking, fosters the ability to work with context, and adapts their speech to various situations. This is an important tool in integrated learning, linking linguistic skills with professional disciplines.

Comprehensive analysis of general and professional vocabulary helps students see connections between disciplines and form a holistic understanding of the world around them. Interactive exercises, games, and research in word formation make learning effective and engaging. Students actively participate and learn to analyze, synthesize, and approach problem-solving creatively. This helps them develop

language skills and prepare for the practical application of their knowledge in real-life situations.

References

1. *English for Computer Science and Information Technologies* / О.Я. Лазарева та ін. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. 259 с.
2. Mehisto P., Marsh D., *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan Education, Oxford, 2008. 238 p.

С. Г. Телетова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах володіння однією або кількома іноземними мовами є не лише конкурентною перевагою, а й необхідною умовою професійної та особистісної самореалізації. Глобалізаційні процеси, міжнародна співпраця, розвиток інформаційних технологій зумовлюють зростання потреби у фахівцях з високим рівнем іншомовної компетенції. У сучасному глобалізованому світі, де міжнародні зв'язки відіграють ключову роль, одним з важливих показників успішності спеціаліста є його здатність встановлювати, підтримувати та розширювати міжособистісні контакти, у тому числі іноземною мовою. Навички міжособистісної та міжкультурної комунікації особливо важливі для тих фахівців, чия професійна діяльність пов'язана з міжкультурною взаємодією, обміном інформацією та спілкуванням з представниками різних лінгвоетноспільнот. Вивчення іноземних мов формує здатність до ефективної міжкультурної комунікації, надає конкурентні переваги на ринку праці, сприяє кар'єрному зростанню, відкриває можливості для навчання й роботи за кордоном, а також полегшує доступ до інформації, адже значна частина наукової літератури, культурних надбань та інтернет-ресурсів доступна лише іноземними мовами.

Проте традиційні методи навчання не завжди відповідають сучасним вимогам, оскільки недостатньо розвивають навички ефективної взаємодії з

партнерами та клієнтами, а також не забезпечують формування стійких комунікативних зв'язків у професійному середовищі. Саме тому сьогодні спостерігається тенденція до поступового витіснення традиційних методів навчання інноваційними технологіями, які забезпечують інтерактивний підхід, персоналізацію навчального процесу, створення активного освітнього середовища. Сучасні освітні технології пропонують широкий спектр інноваційних інструментів, які не тільки підвищують ефективність засвоєння мовного матеріалу, а й сприяють розвитку комунікативних навичок та соціокультурної компетенції здобувачів вищої освіти, дозволяють «спрямувати їх на виконання певних комунікативних дій» [3, с. 170].

Серед освітніх інновацій, що сприяють вивченню іноземної мови, одними з найбільш ефективних і результативних є інформаційно-комунікаційні технології, які дозволяють студентам вдосконалювати свої мовленнєві навички в умовах, максимально наближених до реальних. «Використання Інтернет-ресурсів у комунікативному підході є надзвичайно мотивованим: його мета полягає в тому, щоб зацікавити тих, хто навчається, у вивченні іноземної мови через накопичення та розширення їхніх знань та досвіду» [4, с. 73]. Для досягнення цієї мети доцільно застосовувати різноманітні онлайн-платформи та мобільні додатки для вивчення мов, які пропонують мовні курси, короткі уроки, інтерактивні вправи, ігри та завдання для опанування лексики, граматики та фонетики (наприклад, *Drops*, *LingQ*, *Preply*, *Duolingo*, *UTalk*, *Coursera*, *Memrise* та ін). Кожен з цих ресурсів має унікальну спрямованість і свої переваги. Так, деякі платформи надають можливість юзерам практикувати навички в мовних чат-ботах (*Mondly*), вчитися за допомогою навчальних карток (*Quizlet*), одержувати детальні поради та інструкції з граматики (*LearnEnglish Grammar*, *Ling App*), допомагають покращити письмове мовлення, виправляючи граматичні, стилістичні та орфографічні помилки (*Grammarly*). Крім того, на окремих платформах (*Busuu*, *Hello English*) є форуми користувачів, де можна знайти партнерів для мовного обміну. Перевагами подібних ресурсів є зручність, доступність та персоналізація навчання, можливість отримання миттєвого

зворотного зв'язку. Здобувачі мають змогу вчитися у власному темпі, відстежувати свій прогрес, зосереджуючись на тих аспектах, які потребують більшої уваги, спілкуватися з іншими користувачами. До того ж ігрові елементи, що часто застосовуються на таких платформах, підвищують мотивацію та зацікавленість студентів.

Чудовим засобом для розвитку аудіювання та збагачення словникового запасу є відео- та аудіоматеріали іноземною мовою (фільми, серіали, подкасти, музикальні композиції тощо). Автентичність цих матеріалів сприяє вивченню мови в контексті, більш глибокому зануренню в мовне середовище, ознайомленню з культурою країни, мова якої вивчається.

Сервіси відеотелефонного зв'язку (*Google Meet, Zoom*), дозволяють організовувати онлайн-уроки, наживо спілкуватися з носіями мови, брати участь у міжнародних проєктах, онлайн-дискусіях тощо. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, подоланню мовних бар'єрів та розширенню мережі контактів. Для вдосконалення навичок спілкування в неформальному середовищі можуть використовуватися соціальні платформи, як-от *Facebook, Telegram, Discord, Reddit, LinkedIn* та ін.

Усе ширше у сфері навчання іноземних мов застосовуються дистанційні освітні технології, «що являють собою комплекс різноманітних методів, засобів, інструментів, які здатні забезпечити здійснення навчального процесу на відстані» [2, с. 113]. До дидактичних засобів дистанційного навчання іноземної мови належать: спеціалізовані підручники з мультимедійним супроводом, електронні навчально-методичні комплекси, що включають електронні посібники, які забезпечують повноту дидактичного циклу, тренінгові програми, комп'ютерні практикуми, комплекти тестів для контролю рівня засвоєння матеріалу студентами та ін.

Ефективним інструментом формування іншомовної компетенції є також технології змішаного навчання, що поєднують онлайн- та офлайн-навчання. Вони передбачають комбінування традиційних аудиторних занять із застосуванням онлайн-ресурсів. У процесі змішаного навчання активно

задіюються Інтернет-технології, які забезпечують інтерактивність навчання, створюють спеціальне навчальне середовище [1, с. 53]. Використання інтерактивних завдань у *Google Classroom*, *Moodle*, *Microsoft Teams* дозволяє ефективно структурувати навчальний процес, надавати студентам доступ до матеріалів у зручному форматі. Здобувачі освіти можуть користуватися онлайн-платформами для самостійного вивчення матеріалу, виконання завдань та тестування, а також для спілкування з викладачем та іншими студентами.

Нові можливості для розвитку іншомовної компетенції відкривають технології віртуальної (*virtual reality*, *VR*) та доповненої реальності (*augmented reality*, *AR*). Віртуальні симуляції моделюють різні життєві ситуації, в яких користувачі можуть практикувати вимову та розширювати свій словниковий запас. VR-додатки дозволяють студентам взаємодіяти з віртуальними носіями мови, подорожувати віртуальними містами без потреби фізичних подорожей, відпрацьовувати навички реального спілкування, занурюючись в автентичне мовне середовище. Так, наприклад, VR-курси *VirtualSpeech*, орієнтовані на Business English, сприяють розвитку навичок ділової комунікації (проходження співбесіди, розмови з англomовними клієнтами, переговорів та публічних виступів, робочої зустрічі у віртуальному світі тощо), що дає змогу здобувачам підготуватися до реальних ситуацій у майбутньому професійному житті. Ця програма поєднує VR-відео з навчальними матеріалами, які пропонують інтерактивні уроки, адаптовані до конкретних робочих ситуацій. Застосунок використовує технології голосового розпізнавання, що допомагає вдосконалити вимову та розвинути навички вільного спілкування. *ClassVR* пропонує також програми доповненої та змішаної реальності, які «оживляють» підручники. Додавання цього навчального ресурсу до традиційних може серйозно підвищити мотивацію до навчання.

Активно змінює підходи до вивчення іноземних мов штучний інтелект. Завдяки машинному навчанню, обробці природної мови (NLP) та нейромережам сучасні технології допомагають студентам вдосконалювати всі аспекти іншомовної компетенції – від аудіювання до письма. Штучний інтелект аналізує

мовлення студентів, рівень їх знань, виявляючи в них слабкі місця, та адаптує навчальні матеріали відповідно до потреб кожного студента. Інструменти на базі ШІ здатні перевіряти складність стилістики та тексту, визначати типи помилок та надавати рекомендації щодо їх усунення.

Отже, сучасні інтерактивні платформи, технології штучного інтелекту, мультимедійні засоби та мобільні додатки позитивно впливають на формування іншомовної компетентності студентів, підтримують високий рівень їхньої мотивації та пізнавального інтересу, значно розширюють можливості для засвоєння іноземної мови. Проте слід пам'ятати, що інноваційні технології не повинні замінювати традиційні методи навчання, а мають лише доповнювати їх, сприяти активізації навчального процесу, підвищувати його ефективність.

Література

1. Птушка А. С. *Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей в умовах змішаного навчання. Наукові записки кафедри педагогіки.* 2023. Вип. 53. С. 46–56.
2. Телєтова С. Г. *Дистанційне навчання як інноваційний вектор розвитку сучасної освіти. Інновації у сучасному освітньому просторі : монографія / за заг. редакцією Л. І. Ключко, С. М. Коваленко. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. С. 88–118. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/14632>*
3. Телєтова С. Г. *Технології інтерактивного навчання як засіб розвитку комунікативної компетентності майбутніх педагогів-філологів. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 23–24 квітня 2020 р.). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. Т. 1. С. 169–172.*
4. Щокіна Т. М. *Роль інноваційних технологій у формуванні іншомовної компетентності студентів. Мовна освіта як чинник підготовки сучасних фахівців: лінгвістичний та методологічний аспекти : тези доповідей Міжвузівського науково-методичного семінару. Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2020. С. 73–75.*

М. Tykhonova

National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

USING GOOGLE FORMS AS AN EFFECTIVE TOOL FOR CONFERENCE ORGANIZERS

Organizing a conference is always a complex challenge. It involves not only collecting participant applications but also ensuring a smooth registration process, meeting deadlines, and facilitating seamless interaction for all parties involved. In the past, organizers relied on paper forms, lengthy email exchanges, or spreadsheets requiring manual data entry. However, with the advent of Google Forms, this process has become significantly more streamlined, efficient, and error-free. This tool allows organizers to automate many routine tasks, minimize human errors, and enhance the overall participant experience [3, p. 21].

Google Forms is more than just a convenient data collection tool. It serves as a powerful asset for conference organizers by automating workflows and reducing the administrative burden on the team. One of the most important features of Google Forms is the ability to create mandatory fields. For instance, during registration, organizers can require participants to fill in key details such as "First Name," "Last Name," "Email Address," or "Presentation Topic" before submitting the form [1, p. 45]. This ensures that all necessary information is collected upfront, reducing the need for follow-ups.

Mandatory fields help minimize errors and relieve organizers from the tedious task of manually verifying or supplementing incomplete information. Additionally, Google Forms allows for dropdown menus, multiple-choice questions, and conditional sections that adjust based on participants' responses. For example, if someone selects "Speaker" as their role, additional fields appear for submitting abstracts, specifying technical requirements (such as a projector or microphone), or selecting a preferred presentation time. This functionality enhances data accuracy and makes the registration process more personalized [3, p. 39].

Another key advantage of Google Forms is its integration with other digital tools. All responses are automatically stored in Google Sheets, making it easy to analyze data, categorize responses, and generate reports. This integration enables organizers to view all collected information in one place, apply filters, and export data in a convenient format.

Beyond data collection, Google Forms can be linked with Gmail, allowing for automatic confirmation emails upon registration.

As soon as a participant submits their form, they receive an email with conference details such as the venue, date, and time, reducing confusion and improving communication between organizers and attendees. Additionally, Google Forms facilitates quick feedback collection, enabling organizers to make timely improvements to enhance the quality of events.

Another useful integration is the connection between Google Forms and Google Calendar. If enabled, registered participants can automatically receive an event reminder in their calendars, which is particularly beneficial for business conferences where attendees have busy schedules.

For conference organizers, tracking deadlines is crucial. Google Forms allows for automated registration closure at a specified date and time, eliminating the issue of late applications. For instance, if registration is open until March 10, the form will automatically stop accepting responses after that date [3, p. 113]. This feature prevents last-minute chaos and ensures a structured workflow. Additionally, Google Forms can be configured to close once a certain number of participants have registered, which is particularly useful for events with limited seating capacity.

After the conference, Google Forms can be used to collect feedback from attendees, helping organizers assess participant satisfaction, identify areas for improvement, and measure the overall success of the event. Google Forms is a powerful tool that significantly simplifies conference management. It provides a structured approach to registration, automates participant interactions, integrates with other services, and allows for efficient deadline control. Furthermore, its feedback collection capabilities contribute to the continuous improvement of events.

The use of digital technologies in event organization not only enhances operational efficiency but also improves the overall attendee experience, making conferences more accessible, well-organized, and engaging [4, p. 180].

References

1. Smith, J. (2022). *Modern Event Planning: Digital Solutions for Organizers*. New York: EventTech Publishers.
2. Chen, L. (2021). *Optimizing Conference Registrations Through Automation*. *Journal of Event Strategies*, 7(2).
3. Patel, R. (2023). *Enhancing User Experience in Virtual and Hybrid Conferences*. *Global Trends in Event Management*.
4. Thompson, M. (2022). *The Role of Data Analytics in Conference Success*. *Event Management Review*, 10(1).

S. Ushakova,

O. Rachkovskyi

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

COMPARISONS ON MATERIALS OF LITERARY WORKS

A widespread analysis of many works of literary sources from different eras and countries shows that an ordinary person often feels a conscious or unconscious need not only to communicate and to use language for utilitarian purposes, but also to experience and evoke an aesthetic sense in the interlocutor with the very form of speech. Most often, this feeling is realized in the form of an attitude to a comic effect. Joking, ironizing, striving to cause a smile or laughter of the interlocutor is customary in casual speech. This is how the attitude to creativity, to the aesthetic effect in colloquial speech is manifested. Colloquial speech can be divided into two areas: the sphere of humorous tonality and the sphere of serious tonality.

As for the language game, in colloquial language it can be considered as the implementation of the poetic function of language. When playing, the speaker pays great attention to the form of speech. And the focus on the message as such is a characteristic feature of the poetic function of language. Thus, the game function of language is one of the special types of poetic function.

In modern colloquial language, cases when the speaker consciously implements an attitude to a comic effect are not uncommon. The proof of this is the informative emptiness of such speech, and the evidence of a conscious attitude to an unusual form

is special prosodic indicators: intonation highlighting, slowing down the tempo, emphasis, highlighting individual syllables [1, p. 54-57]. In such cases, speech is playful.

The range of cases of language play is wide. When playing, the speaker may not set himself any meaningful tasks, except for one: not to be boring, to enhance the ease of communication, to entertain himself and the interlocutor, and for this to express himself in an unusual way. But the speech game can also be associated with the content of speech: it can serve for a more accurate and subtle transmission of thought, for a figurative and expressive transmission of the message. A speech game can also have a pictorial character - it can serve to imitate a person whose words the speaker conveys, or to depict a speaking situation visually [2, p. 37-41].

From the above, we can conclude that the language game consists of two different elements – chitchat, not related to the transmission of the content of speech, which are rooted in the phenomena of folk laughter culture and ingenuity, when an unusual form of expression is associated with a deeper expression of the speaker's thought and with more figurative, expressive transfer of the content.

The attitude of linguists to the language game is contradictory. There is an opinion that this phenomenon is not worthy of attention, since it does not contain anything aesthetically valuable, it is based on stencils and templates. But there is another opinion of linguists. Recognizing that the very conditions of the course of spoken language - its unpreparedness and ease - will determine the unpretentiousness of many phenomena of the language game, they believe that in the language game the well-known patterning is combined with creativity. There are favorite examples of language games operating in society at one time or another, along with which rare techniques that bear the stamp of individuality [3, p. 24-26]. The establishment of the most typical, stencil techniques of the language game, and the identification of those speech means that serve as material for them are still of particular interest. Their description and characteristics make it possible to reveal the mechanism of linguistic comedy, its national originality, as well as its specificity in certain periods of language development.

The techniques of the language game can be characterized in the most general form as follows:

1. The choice of means of expression that are alien to the spoken language, unusual for it.
2. Construction of peculiar units: 1) by form, 2) by meaning, 3) by form and meaning.

The following techniques of speech play are distinguished: chitchat, ingenuity, violation of the laws of word compatibility, metaphorical nominations, the technique of ironic exaltation or humiliation, techniques of metonymic concretization and generalization, colloquial comparisons, the reception of quotations, puns and paronymic attraction.

The aesthetic value of language game techniques and their specific content is different. These techniques give rise to both aesthetically expressive phenomena and unpretentious jokes that are stereotyped. In this respect, the speech game of spoken language does not differ sharply from the language of fiction, in which the very presence of means of artistic expression does not at all indicate the artistic value of the work. The aesthetic value of expression depends on the talent of the creator (whether it is a writer or an ordinary speaker), on the appropriateness of the technique, on its correspondence to the entire linguistic work.

In the humour world, two directions are clearly traced, which are inherent in the comic effect of many countries and peoples. These are chitchats and witticisms. The first direction is based on folk humour culture. It includes various kinds of reversal of words, rhyming techniques, macaronic manner of speech (introduction of foreign words into a naturally everyday text) [3, p. 68-70].

The listed language game techniques can serve to compare the spoken language of different languages. This is important both for identifying the national specifics of the spoken language of different languages, and for identifying the common things that are characteristic of the linguistic comedy of different peoples.

It is generally accepted that spoken language differs from artistic language in that it has common language stable comparisons, while artistic language is

distinguished by individual comparisons. But this is not entirely true, since colloquial language also contains individual comparisons. On the other hand, in poetic language, common language comparisons find a significant place. Thus, spoken language and artistic language oppose each other in the sense that one is inclined to common language, and the other to individual comparisons. The difference between them lies in the form and semantics of the comparisons used, as well as in the arsenal from which the material for comparisons is drawn. The main arsenal of comparisons is drawn from the world surrounding a person - from the sphere of everyday life, games, entertainment, flora, fauna, natural phenomena. The paper explores the topic of comparisons as one of the types of language game on the example of literary sources of different eras [4, p. 157-159].

Studies have made it possible to conclude that comparisons serve to depict an object and the environment more vividly. They help to reveal the feelings, thoughts and sensations of the characters. Successful comparisons serve not only to convey the external data of the character, but also to convey his inner world.

The examples show how writers express their attitude to the characters, reveal hidden or explicit emotions, the mood of the characters with the help of conversational comparisons. Studies of literary sources have also shown that comparison is one of the strongest means of imagery. They can perform an explanatory function in speech, which significantly expands the scope of their application. Comparisons can be used in different styles of speech. Not only artists of the word, but also scientists and politicians turn to comparisons.

References

1. Poidyn m. *English language for professional orientation: international methods of teaching*. Herald of Kyiv National University of Trade and Economics. 2022. Vol. 143, no. 3. P. 137–144. URL: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(143\)11](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(143)11) (date of access: 01.02.2025).
2. Kartseva E. *Teaching English: Increasing Learning Motivation. Topical Issues of Linguistics and Teaching Methods in Business and Professional Communication*. 2020. URL: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.12.02.5> (date of access: 01.02.2025).
3. Sun Wencheng. *Research on college English language and literature professional teaching methods*. 2012 *International Symposium on Information Technology in Medicine and*

Education (ITME 2012), Hokodate, Hokkaido, Japan, 3–5 August 2012. 2012. URL: <https://doi.org/10.1109/itime.2012.6291269> (date of access: 01.02.2025).

4. *Reiners L. Stilkunst / L. Reiners – München, 1955. –265 S.*

О.С. Частник

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ВДОСКОНАЛЕННІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ЮРИСТІВ

Сучасний світ вимагає від майбутніх юристів не лише ґрунтовних знань права, а й високого рівня володіння іноземними мовами. Адже професійна діяльність у цій сфері все частіше виходить за межі національних правових систем і потребує ефективної комунікації у міжнародному середовищі. Одним із найдієвіших інструментів мовної підготовки є академічна мобільність, що дає студентам можливість не лише навчатися в інших країнах, а й пізнавати іншу правову культуру та вдосконалювати свої мовні навички.

Участь у програмах академічної мобільності дозволяє студентам працювати з автентичними юридичними текстами, комунікувати з іноземними колегами, брати участь у судових рішеннях, що значно підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Водночас залишається відкритим питання щодо того, наскільки ефективною є академічна мобільність саме в контексті мовної підготовки юристів.

Дослідження цього питання є вкрай важливим, адже воно допоможе визначити, як оптимально використовувати можливості академічної мобільності для підготовки висококваліфікованих правників. Вивчення міжнародного досвіду та аналіз практичних кейсів сприятимуть удосконаленню освітніх підходів, що, своєю чергою, забезпечить якісну підготовку юристів до викликів сучасного глобалізованого світу.

Під терміном «академічна мобільність студентів» мається на увазі «форма організації навчального процесу, що передбачає переміщення студентів до інших вищих навчальних закладів, як на території країни, так і за її межами» [1].

У контексті даного дослідження акцент буде зроблено на зовнішню академічну мобільність, оскільки вона має вирішальне значення для розвитку міжнародної науково-освітньої співпраці. Зовнішня мобільність дозволяє зміцнювати зв'язки між навчальними закладами різних країн, сприяє інтеграції національних освітніх систем у світовий науковий простір та стимулює обмін знаннями, що, в свою чергу, впливає на підвищення якості освіти і наукових досліджень [2].

Нижче наведена таблиця, яка узагальнює основні переваги академічної мобільності для мовної підготовки фахівців-юристів.

Таблиця 1

Основні переваги академічної мобільності для мовної підготовки фахівців-юристів

Перевага	Характеристика
Покращення навичок іноземної мови	Студенти отримують можливість навчатися в мовному середовищі, що сприяє активному вивченню мови.
Доступ до міжнародних правових термінів	Здобуття знань про специфіку міжнародного права та термінології через вивчення іноземних джерел.
Розширення професійного лексикону	Академічна мобільність допомагає студентам засвоїти спеціалізовану лексику в галузі міжнародного права.
Покращення міжкультурної комунікації	Спілкування з представниками різних культур підвищує здатність ефективно вести переговори та консультації на іноземних мовах.
Інтеграція в міжнародні правові спільноти	Можливість взаємодії з міжнародними фахівцями та участі в програмах обміну сприяє розвитку мовних та професійних навичок.
Розвиток навичок правового перекладу	Залучення до міжнародних курсів та проєктів допомагає студентам здобути навички перекладу правових документів.
Покращення академічного письма	Студенти вдосконалюють навички написання правових текстів, зокрема іноземними мовами, через участь у міжнародних проєктах.

Джерело: власна розробка автора

Попри значні переваги академічної мобільності, українські студенти та викладачі зіштовхуються з низкою викликів, що ускладнюють їхню участь у

міжнародних освітніх програмах. Однією з ключових проблем є невідповідність навчальних планів українських закладів вищої освіти міжнародним стандартам. Наприклад, на рівні бакалаврату в Україні відсутня обов'язкова кваліфікаційна робота, що може створювати труднощі для зарахування дисциплін у закордонних університетах.

Юридична освіта має специфіку, пов'язану з різними правовими системами (континентальна, англо-американська, релігійно-правова), що ускладнює інтеграцію студентів у закордонні навчальні програми. У різних країнах діють власні підходи до правничої підготовки, що часто не дозволяє українським студентам повною мірою зарахувати навчальні кредити, отримані за кордоном. Крім того, в Україні поки що немає уніфікованих програм юридичної освіти, які б відповідали загальноєвропейським стандартам.

Ще одним важливим бар'єром є недостатній рівень мовної підготовки. Юридична термінологія складна навіть рідною мовою, а її вивчення іноземною потребує спеціальної підготовки. Багато українських студентів мають достатній рівень загальної англійської, але їм бракує навичок роботи з юридичними текстами та термінологією. Крім англійської, юристи часто потребують знання інших мов права (наприклад, французької, німецької або латини), що створює додаткові труднощі. Водночас в українських закладах вищої освіти юридична мовна підготовка часто залишається недостатньо розвинутою, що ускладнює навчання в міжнародних програмах.

Фінансові та організаційні аспекти також є серйозним викликом. Навчання, проживання, страхування та пов'язані з мобільністю витрати є досить високими, а кількість грантів і стипендій обмежена. Це значно зменшує можливості для студентів із середнім рівнем доходу. Крім того, бюрократичні труднощі, зокрема довготривалий процес оформлення документів, візові обмеження та необхідність підтвердження фінансової спроможності, також стають перешкодами для участі в академічних програмах.

Окремою проблемою є визнання дипломів і нострифікація. Європейські дипломи, що автоматично визнаються в більшості країн ЄС, в Україні

потребують підтвердження Державною нострифікаційною комісією. Особливо складним цей процес є для випускників міждисциплінарних програм, які в Європі вважаються нормою, але в Україні часто сприймаються як нетипові. У той час як у західних університетах питання визнання дипломів вирішуються безпосередньо на рівні навчальних закладів, в Україні цей процес залишається централізованим і довготривалим.

Ще одним викликом є недостатня кількість програм мобільності з практичною складовою. Юридична освіта передбачає не лише теоретичну підготовку, а й практику в судах, адвокатських компаніях, міжнародних організаціях. Однак більшість програм мобільності орієнтовані на академічне навчання, тоді як можливості стажувань для українських студентів за кордоном залишаються обмеженими. У багатьох випадках міжнародні юридичні стажування недоступні через відмінності в правових системах та обмежений доступ українських студентів до міжнародних правничих інституцій.

Крім того, слід звернути увагу на недостатню інтеграцію українських юридичних факультетів у міжнародну академічну спільноту. Українські університети мають менше угод про співпрацю із закордонними вишами порівняно з європейськими чи американськими закладами освіти. Це обмежує кількість місць у програмах мобільності та створює перешкоди для міжнародної наукової співпраці.

Важливо також розрізняти два основні види академічної мобільності, які визначає Болонський процес: рівневу та вертикальну. Рівнева мобільність передбачає навчання в іншому закладі вищої освіти без зміни освітнього рівня (наприклад, студент бакалаврату може провести один семестр за кордоном). Вертикальна мобільність означає продовження навчання на наступному рівні в іншому університеті, що може супроводжуватися зміною спеціалізації або напрямку підготовки.

Однією з нових форм академічної мобільності, що набуває значної популярності в сучасному освітньому просторі, є віртуальна академічна мобільність студентів. Вона передбачає можливість навчання через Інтернет, де

студенти можуть брати участь у курсах, що пропонуються як українськими університетами міжнародної підготовки, так і закордонними навчальними закладами. Завдяки цьому студентам-юристам відкривається доступ до курсів та програм, що відповідають світовим стандартам, без необхідності фізичного виїзду за кордон. Така форма мобільності забезпечує високий рівень гнучкості в організації навчального процесу та можливість отримувати знання від провідних університетів [3, с. 45].

Віртуальна академічна мобільність не є заміною фізичної мобільності, але вона створює умови для ефективного обміну студентами та здобуття освіти в міжнародних навчальних закладах. Це дозволяє студентам-юристам отримувати додаткову кваліфікацію та спеціалізовані знання, важливі для їхньої майбутньої професійної діяльності. Віртуальна мобільність також дає можливість подолати академічні бар'єри та скоротити витрати, пов'язані з навчанням у закордонних університетах, зберігаючи при цьому високу якість навчального процесу.

Згідно з дослідженням І.С. Артемьєвої, О.Д. Богданова, організація віртуальної мобільності передбачає кілька ключових завдань, зокрема: формування електронних освітніх ресурсів згідно з міжнародними стандартами, розробка відповідних вимог до апаратно-програмного забезпечення та підвищення кваліфікації викладачів у сфері віртуального навчання [4, с. 9]. Це дозволяє забезпечити надійність та ефективність віртуального навчального середовища.

Переваги віртуальної академічної мобільності очевидні: відсутність необхідності фізичного переміщення, можливість одночасно отримувати освіту в кількох навчальних закладах, мінімальні витрати на навчання, а також можливість тестування навчального середовища перед початком основного етапу академічної мобільності. Для студентів-юристів це також означає можливість отримання міжнародних знань, необхідних для роботи в умовах глобалізованого правового поля.

Подолання зазначених викликів дозволить не лише розширити можливості для українських студентів та викладачів у сфері академічної мобільності, а й

сприятиме вдосконаленню мовної підготовки майбутніх юристів. Інтеграція у міжнародне освітнє середовище надасть їм змогу опанувати нові правові підходи, покращити знання юридичної термінології іноземними мовами та розширити професійні перспективи. Це сприятиме формуванню конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати в міжнародному правовому просторі та адаптуватися до сучасних глобальних викликів.

Література

1. Мирошниченко Н. О., Квітко Н. М., Харькова Є. Д. Формування професійної мобільності вищої освіти в Україні: переваги та виклики. *Академічні візії*. 2023. Вип. 25. С. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10203402>
1. 2. Черушева Г. Б., Колесник С. Г., Довбня С. О. Європейська та світова практика академічної мобільності для інноваційного розвитку освітнього простору України. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7791200>
2. Загородня А. Академічна мобільність як засіб забезпечення якості професійної підготовки фахівців економічної галузі України. *World Science*. 2018. Вип. 4(32). С. 42-46. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715121/1/2382.pdf> (дата звернення: 07.02.2025)
3. Артем'єва І. С., Богданов О. Д. Академічна мобільність як засіб забезпечення професійної підготовки майбутнього вчителя. *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві»*, 23-24 травня 2024 р., м. Одеса. С. 7-11. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19677/1/7-11.pdf> (дата звернення: 07.02.2025)

В.К. Четверик

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

МЕТОД СЛІЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У контексті професійної підготовки сучасних здобувачів вищої освіти до професійної діяльності особливого значення набуває питання якісного розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Це зумовлено насамперед активними процесами інтеграції у світову спільноту, викликами глобалізації, соціальними потрясіннями останніх років та вимогами міжнародного ринку

праці, які потребують фахівців не лише з високим рівнем професійних компетентностей, а й здатних до ефективної комунікації з представниками різних культур та професійних спільнот.

Своєю чергою, такі процеси вимагають від галузі навчання іноземних мов актуалізації ефективних методів та підходів реформування процесів розвитку іншомовної комунікативної компетентності. У зв'язку з цим традиційні методи навчання іноземних мов поступово трансформуються, поступаючись місцем інтегрованим підходам, які дають змогу одночасно розвивати мовні навички та професійну компетентність. Такий підхід, безумовно, корисний в умовах дистанційного і змішаного формату навчання, обмеженої кількості годин, відведених для опанування іноземної мови здобувачами немовних спеціальностей.

Одним з ефективних методів, що відповідає сучасним умовам та вимогам освіти, може стати *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) – метод предметно-мовного інтегрованого навчання, що поєднує вивчення фахових дисциплін із розвитком іншомовної комунікації [1; 6]. Зазначений метод передбачає інтеграцію змісту фахової дисципліни (наприклад, професійно орієнтованих матеріалів) та іноземної мови. Цей підхід дає змогу не лише засвоювати знання з тієї чи тієї галузі, але й одночасно розвивати мовні та мовленнєві навички, зокрема, лексичну компетенцію, яка є ключовим складником мовної компетентності [6; 10].

Теоретичним підґрунтям розвідки є праці науковців, які вивчають методику предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) як у вітчизняному, так і в міжнародному контексті. Серед зарубіжних дослідників вагомий внесок зробили P. Ball, K. Bentley, D. Coyle, P. Hood, D. Marsh та інші. У вітчизняному науковому просторі цю методику під різними назвами (наприклад, «предметно-мовне інтегроване навчання») досліджували С. В. Бобиль, Л. Г. Мовчан, Ю. В. Руднік, Н. Савченко, Ю. Федорченко та інші науковці, які розглядали різні аспекти її впровадження в освітній процес.

Додатково зазначимо, що ефективність спілкування іноземною мовою в професійній галузі залежить не тільки від рівня володіння граматичними структурами,

а й від здатності правильно використовувати професійну лексику в різних комунікативних ситуаціях. Саме тому метод CLIL сприяє формуванню іншомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності, забезпечуючи автентичний контекст для вивчення та практичного застосування спеціалізованої термінології.

Як зазначають дослідники, інтеграція предметного та мовного навчання передбачає активізацію та активне використання різноманітних видів мовленнєвої діяльності. Здобувачі не лише сприймають нову інформацію, а й активно її обговорюють у процесі навчання, виконують практичні завдання, проводять дослідження та презентують результати [4]. Це, зі свого боку, створює природну потребу у використанні як мови, так і цільової лексики, що сприяє її активізації у мовленні. В умовах ЗВО особлива увага також може приділятися розвитку академічних мовленнєвих навичок, необхідних для роботи з фаховими текстами та участі в професійній комунікації.

Загалом, лексична компетенція передбачає здатність правильно використовувати слова та словосполучення у відповідних контекстах, розуміти їхнє значення та функціональне призначення. Вона є засобом ефективної соціалізації та професійної реалізації здобувача вищої освіти [8, с. 116]. Використання CLIL сприяє природному опануванню лексики, оскільки здобувачі взаємодіють із мовою в автентичному середовищі, збагачують словниковий запас і вдосконалюють навички комунікації [9].

Серед основних підходів до впровадження CLIL, зокрема, для розвитку лексичної компетентності, можна виділити використання автентичних професійно орієнтованих матеріалів, таких як наукові статті, відео, інфографіка та інтерактивні завдання [1; 2; 5]. Навчальний процес будується на основі профільних знань, що сприяє не лише запам'ятовуванню нової лексики, а й глибшому розумінню її значення через контекст. Залучення здобувачів до проєктної діяльності, дискусій, групових завдань, рольових ігор і проблемно орієнтованого навчання забезпечує активну взаємодію з мовним матеріалом, що позитивно впливає на засвоєння лексики.

Окрім уже традиційних підходів до організації освітнього процесу, додатково можна використовувати різні актуальні та інноваційні техніки введення нової лексики. Загалом, представлення нової лексики в CLIL базується на комплексному підході до презентації та активізації термінологічного апарату в контексті викладання фахових дисциплін. Тому особливу увагу треба приділяти, наприклад, використанню візуальних організаторів [3; 7], які допомагають структурувати та систематизувати професійну термінологію через створення семантичних мереж і концептуальних карт.

Наприклад, під час вивчення профільних дисциплін здобувачі можуть створювати ментальні карти, що відображають взаємозв'язки між ключовими концептами та термінами відповідної галузі знань. Мультимодальне представлення лексики реалізується через інтеграцію різних форматів подачі матеріалу, зокрема аналіз наукових публікацій, перегляд академічних лекцій та участь у професійних дискусіях. Контекстуалізовані вправи передбачають активне використання фахової термінології під час виконання практичних завдань [3], наприклад, аналіз кейсів із корпоративного управління з використанням термінів відповідної галузі.

Особливо ефективним є поєднання традиційних академічних форматів з інтерактивними методами навчання, такими як симуляції професійних ситуацій та проєктна робота, що створює автентичний контекст для засвоєння й активізації фахової лексики. Так, наприклад, для здобувачів технічних спеціальностей або галузі ІТ ефективними будуть завдання з аналізу документації програмного забезпечення англійською мовою з подальшим створенням інструкції щодо використання певного компонента або розроблення проєкту з коментарями англійською. Для філологів доцільно використовувати завдання з порівняльного аналізу перекладів художніх творів і створення глосарія літературознавчих термінів. Для майбутніх економістів корисною буде робота з реальними бізнес-кейсами, аналіз фінансових звітів компаній, мовних кліше, характерних для таких текстів, і створення простого бізнес-плану з використанням професійної термінології. Ці завдання не лише розвивають

уміння використовувати професійну лексику, а й формують практичні навички роботи в реальних професійних ситуаціях.

Зазначимо, що на сучасному етапі реалізації підходів методики CLIL корисним інструментом для розроблення навчальних матеріалів можуть стати інструменти генеративного штучного інтелекту, робота яких здебільшого базується на можливостях великих мовних моделей і методах обробки природної мови. Використання таких технологій (зокрема, чат-ботів) дає змогу автоматично створювати професійно орієнтовані тексти (насичені термінами або лексикою професійного спрямування тощо), адаптувати автентичні матеріали до рівня підготовки здобувачів освіти та генерувати вправи для розвитку лексичної компетентності. Крім того, такі інструменти можуть аналізувати мовлення здобувачів, надавати індивідуальні рекомендації та сприяти ефективному засвоєнню іншомовної термінології через інтерактивні завдання й симуляції професійного спілкування. Перевагою є також можливість персоналізувати процес навчання.

Водночас слід зазначити, що повноцінна реалізація такої методики у ЗВО не завжди можлива через низку нормативних обмежень, зокрема через чітко визначені навчальні плани та програми, які не завжди передбачають інтеграцію предметного та мовного компонентів. Однак імплементація окремих елементів CLIL у процес мовної підготовки майбутніх фахівців різних галузей може бути ефективною, оскільки дає змогу підвищити рівень володіння професійною лексикою та сформувати навички використання мови в реальних професійних контекстах. До того ж такі підходи легко адаптувати до навчального процесу без значного перегляду освітніх програм, що робить їх зручними для впровадження у вищій освіті.

Отже, інтеграція методики CLIL у навчальний процес відкриває нові горизонти для розвитку іншомовної лексичної компетентності, трансформуючи традиційний підхід до вивчення іноземної мови. Через поглиблене занурення в предметний контент здобувачі отримують унікальну можливість опановувати спеціалізовану лексику в її природному функціональному контексті. Це не тільки

розширює словниковий запас, а й формує глибоке розуміння семантичних нюансів, стилістичних особливостей і практичного використання термінології.

Ефективність CLIL у розвитку лексичної компетенції ґрунтується на синергії кількох ключових чинників: систематичному вживанні цільової лексики в автентичних комунікативних ситуаціях, багатогранному представленні мовних одиниць через різні сенсорні канали та формуванні міжпредметних асоціацій. У такому контексті пасивне заучування слів перетворюється на активний процес осмислення та практичного використання мови, тобто мова стає інструментом опанування професійних знань, а не лише об'єктом вивчення.

Для успішного впровадження CLIL необхідне ретельне планування навчального процесу з урахуванням специфіки предмета, рівня мовної підготовки учнів і наявних ресурсів. Перспективи подальших досліджень можуть охоплювати розроблення інтегрованих навчальних програм, створення спеціалізованих лексичних баз даних, професійно орієнтованих списків слів, удосконалення інструментів оцінювання лексичної компетенції в контексті предметно-мовної інтеграції, а також дослідження використання сучасних цифрових інструментів для організації занять з елементами методики CLIL.

Література

1. Веретюк Т., Четверик В. Розвиток ініомовної професійної компетентності за допомогою CLIL. Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов : зб. тез доп. Міжнар. наук. конф., м. Вінниця, 21–22 черв. 2024 р. Вінниця, 2024. С. 45–49. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16602> (дата звернення: 20.02.2025).

A. Shevchenko

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

UP-TO-DATE TRENDS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

In modern science, the term “language education” implies the process and practice of teaching foreign languages. It is a branch of applied linguistics, with different points of view from scientists on the content of this concept.

What attracts attention is the idea that language education is a medium that forms consciousness of an individual, his/her ability to be socially mobile, to enter open information space freely. It is also possible to admit the statement that language education is a phenomenon that includes the ability to adapt to the changing conditions of the language environment on the one hand, and to influence this environment on the other actively. It is necessary to recognize that modern education in the world is of personal, social, and state value. Speaking about language education, it can be noted that it contributes to the blurring and mixing of language areas, which leads to the complication of the language repertoire of a modern person and the spread of multilingualism among the population of most countries of the modern world.

Many scientific works consider this concept a system of institutions providing foreign language education. Taking into account the specifics of language education in Ukraine, it is worth noting that it is implemented at all levels: general (preschool, primary, secondary), vocational (secondary vocational, higher education – bachelor's and master's degrees, higher qualification training), additional (for children and adults). In addition, it should be noted that language education starts at an early age and continues throughout life, in accordance with the realities of modern times and the principle of lifelong learning. Moreover, the process of learning foreign languages is demanded by people of all age categories, professions and social status.

In modern economic and social conditions, language is a means of communication and plays an important role, because it influences the development of personality and expands his/her opportunities to take a more prestigious and prosperous place in society. At the same time, it should be emphasised that it is the interrelation of state, public and personal interests in the development of language education that influences the achievement of quality results of foreign language teaching.

Thus, the essence of language education is reduced to the process, organisation and practice of teaching foreign languages, independent study and replenishment of the language repertoire of the individual, conditioned by adaptation to the world processes such as globalisation and internationalisation.

The issues of communication and information exchange become central to the problem of language education under study, as these are necessary tools for understanding various economic, social and cultural changes. In this context, education ensures tolerance and friendliness among nations and races, ethnic and religious groups. Learning foreign languages and improving communicative skills and competences are envisaged in educational institutions and outside educational frameworks. The development of the individual on a multinational and multilingual basis is the optimal solution to the problems of languages and cultures.

Essentially, new solutions for language education are provided by the Council of Europe, which is the most active institution representing the European zone of language education and is oriented towards education in and through languages in a society of linguistic and cultural pluralism. The document “United Nations Strategic Framework on Multilingualism” (20 EU languages, 60 indigenous languages used by migrants) describes a new policy direction of the European Commission – the possibility of coexistence of all languages, their development, teaching and learning. Emphasis is placed on the individual ability to learn and use more than one language in social communication. The “European Frameworks of Reference for Language Competences” is the main instrument providing the European Education Area in the field of modern languages, the main objective of which is to ensure transparency and comparability for the development of language education and the description of qualifications. Plurilingualism of a personality is defined in it as the ability to use languages for communication purposes, to take part in intercultural interaction, where the personality is considered as a social agent with varying degrees of proficiency in several languages and intercultural knowledge. This command is not seen as the superiority of certain competences, but as a set of skills that the user can manage. Increasing attention to the problem of plurilingualism is primarily due to the fact that it is the one that can expand these competences. The concept of plurilingualism focuses on the linguistic experience of the individual, including the first (mother tongue) language, the language of the community, languages abroad, regardless of the study of these languages in educational institutions. The important point is that communicative

competence encompasses the whole linguistic experience of the individual and the interaction of languages, which, in turn, can be used according to the situation of discourse in order to achieve effective communication.

Humanity's entry into the third millennium, expansion of the boundaries of social and personal space, processes of globalisation and internationalisation have made it necessary and possible to form a multilingual learning environment.

References

1. Scott P. *Globalisation in Higher Education: Challenges for the 21st Century*. *Journal of Studies in International Education*. 2000. Vol. 4. Issue 1. P. 3–10.
2. Council of Europe Language Policy Portal. URL: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home>.
3. *European Frameworks of Reference for Language Competences: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. P. 4–6.
4. Edwards J. *Multilingualism: Understanding linguistic diversity*. Continuum Publishing Corporation. 2012. 152 p.

Т.В. Шершова

Полтавський національний педагогічний університет

імені В.Г. Короленка

СЕМАНТИЧНИЙ СПЕКТР МУЗИЧНИХ МЕТАФОР В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Метафоризація є одним із провідних механізмів осмислення та інтерпретації світу в людській свідомості. У різних мовах і культурах музика традиційно концептуалізується через різноманітні метафоричні образи, що відображають її багатовимірну природу. Семантичний спектр музичних метафор в англomовному дискурсі охоплює широкий діапазон значень і використовується для вираження різних аспектів досвіду. Музика є універсальною мовою, і її елементи часто переносяться на інші сфери життя через метафоричне мислення.

Дослідження метафор у лінгвістиці отримало значний розвиток після роботи «Metaphors we live by» Дж. Лакоффа та М. Джонсона, у якій автори розглядають метافору як ключовий когнітивний механізм мислення [2].

Концептуальні метафори дозволяють структурувати наше розуміння абстрактних понять через більш конкретні категорії. Окремі аспекти англомовного музичного дискурсу розглянуті у наукових роботах М. Кузнецової, О. Малахової, Ю. Плотницького, І. Рябенської, М. Стерлікової.

Особливості метафоричної концептуалізації сучасного англомовного пісенного дискурсу відображені у статті Л. Грижак та М. Маковійчук. Дослідниці здійснили лінгвокогнітивний аналіз пісенної лірики гурту «Imagine Dragons», проаналізувавши 29 текстів пісень, в яких вони вирізнили 198 концептуальних метафор [1, с. 99].

У межах когнітивної лінгвістики музика часто осмислюється через концептуальні метафори, що відображають її динаміку, структуру, вплив на людину. На основі аналізу англомовних текстів можна виокремити кілька ключових груп музичних метафор за їхнім семантичним наповненням: музика може розглядатися як мова та комунікація (*music speaks to us*), рідина та потік (*a flow of sound*), рух і подорож (*a musical journey*), світло і колір (*bright melody*), емоційний стан (*a sad tune*), жива істота (*the song breathes life*).

Музика часто порівнюється з мовою, що відображає її здатність передавати інформацію, емоції та сенси, наприклад:

- *Music speaks louder than words* – музика виражає більше, ніж слова;
- *The melody tells a story* – мелодія розповідає історію;
- *A conversation between instruments* – музичний діалог між інструментами;
- *To be in tune with someone* – бути в гармонії з кимось;
- *To strike a chord* – зачепити за живе;
- *To hit the right note* – зробити щось доречно.

Музичні характеристики, такі як тональність чи тембр, часто метафорично описуються через зорові образи:

- *A bright and cheerful melody* – яскрава і весела мелодія;
- *Dark, brooding notes* – темні, похмурі ноти;

- *A spectrum of sounds* – спектр звуків.

Звуки часто описуються як потік рідини, що підкреслює їхню плавність і неперервність:

- *A stream of melodies* – потік мелодій;
- *The music flows smoothly* – музика плавно тече;
- *Drowning in sound* – занурення у звук;
- *To march to the beat of one's own drum* – жити за власними правилами.

Музика також часто асоціюється з динамікою, зміною напрямків, подорожжю:

- *A musical journey* – музична подорож;
- *Let the rhythm guide you* – нехай ритм тебе веде;
- *A shifting harmony* – змінна гармонія.

Музичні твори метафорично уподібнюються до живих організмів, що дихають, розвиваються або взаємодіють:

- *The music breathes life into the scene* – музика оживлює сцену;
- *A song with a heartbeat* – пісня з серцебиттям;
- *The melody whispers gently* – мелодія ніжно шепоче.

Отже, музичні метафори є важливим засобом концептуалізації музичних явищ у сучасному англомовному дискурсі. Вони відображають різноманітні аспекти сприйняття музики – від її здатності до комунікації до асоціацій із рухом, світлом чи живими істотами. Семантичний спектр музичних метафор свідчить про складність і багатовимірність музичного досвіду, який знаходить відображення у мовній картині світу.

Подальші дослідження можуть зосередитися на міжмовному порівнянні музичних метафор, їхньому вживанні в різних жанрах дискурсу або когнітивних механізмах їхнього формування.

Література

1. Грижак Л., Маковійчук М. Концептуальні метафори сучасного англомовного пісенного дискурсу. *Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 32. Т. 1, 2020. С. 99-105.*

2. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 239 p.

О.В. Шум

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

М.С. Левіщенко

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

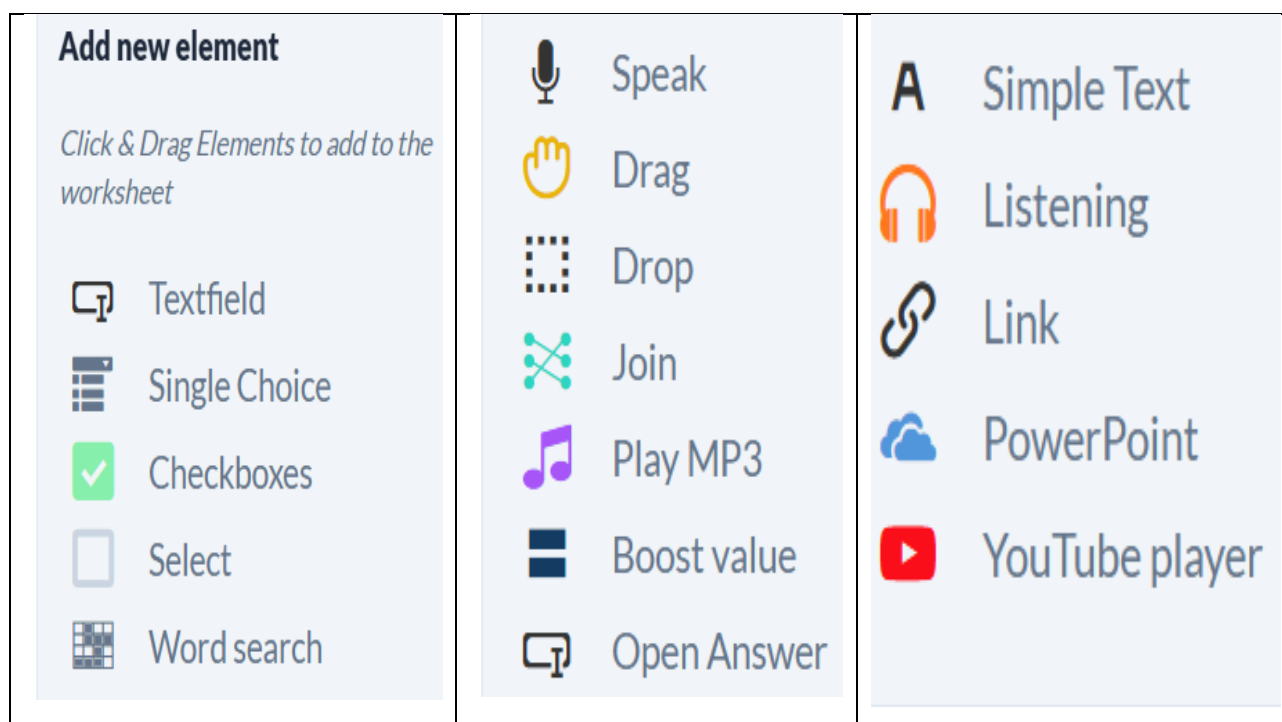
РОЗРОБКА ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Ефективна систематична перевірка знань здобувачів освіти є актуальною за різних форматів освіти (очна чи дистанційна) та допомагає викладачам коригувати навчальний процес відповідно до потреб та запитів студентів. Однак часто розробка різнопланових завдань потребує від викладачів значних затрат часу, не говорячи вже про сам процес перевірки.

На нашу думку, значно поліпшує роботу викладача та урізноманітнює процес навчання створення інтерактивних завдань для зрізів знань з можливістю автоматизованої перевірки. У своєму дослідженні пропонуємо розглянути переваги та недоліки використання ресурсу *LiveWorksheets* в іншомовній підготовці:

	LiveWorksheets (https://www.liveworksheets.com) – це освітній ресурс, який дозволяє викладачам трансформувати традиційні завдання (формат <i>doc</i>, <i>docx</i>, <i>pdf</i>, <i>png</i> чи <i>jpg</i>) у інтерактивні онлайн вправи з можливістю автоматичної перевірки. Сайт надає викладачу широкий вибір інструментів для створення завдань на перевірку аудіювання, граматики, письма, розуміння лексики, а також говоріння. Розробка таких завдань, зокрема тестових, підходить як для очних, так і для дистанційних занять.
---	---

Викладач має змогу самостійно зареєструватися на сайті та завантажувати необмежену кількість завдань за умови, що доступ до них буде відкритим для всіх користувачів ресурсу. Із різних робочих сторінок можна створювати робочі зошити для студентів (інтерактивні навчальні посібники), а також за потреби легко редагувати вже розроблені завдання. Перевагою, на нашу думку, є те, що завдяки робочій панелі викладач може додавати до робочої сторінки завдання з множинним вибором, на поєднання елементів (наприклад, термін і його пояснення), питання з відкритою відповіддю, створювати кросворди, імпортувати посилання на інші ресурси, аудіо та відео файли, а також надавати студенту можливість запису та відправки усної відповіді:

Ще одним вартим уваги моментом, на нашу думку, є можливість перевірки завдань. Здобувачі освіти можуть використовувати рекомендовані викладачем завдання для самостійної роботи та перевіряти їх одразу по завершенню, виводячи правильні відповіді / помилки на екран. Окрім того, можна створити окремий клас, за ідентифікатором якого викладач зможе бачити результати автоматичної перевірки та оцінювати письмові чи усні завдання. Це доволі зручно, якщо йдеться про перевірку тестових завдань, адже здобувач освіти виконує вказані завдання протягом відведеного часу і одразу по завершенню викладач бачить результат. Також доволі легко аналізувати помилки, адже їх виділено червоним:

What do you want to do?

Check my answers

Email my answers to my teacher

Close

Enter your full name: *

Group/level *

School subject *

Enter your teacher's email or key code: *

SEND

Close

Якщо викладач створює у своєму кабінеті окремі групи, то за кодом-ідентифікатором ресурс посортує роботи студентів, що значно пришвидшить перевірку результатів кожної окремої академічної групи:

Placement test

Name: Total: **___/70**

Grammar and Vocabulary

Circle the correct answers.

- ☐ you interested in sport?
A Be B Am C Is D Are
- My ☐ is a writer and his books are very popular.
A aunt B uncle C sister D mother
- We live in the city centre and our house ☐ have a big garden.
A doesn't B isn't C aren't D don't
- There ☐ a lot of people outside the school. What's the problem?
A are B is C be D am
- Cathy ☐ a game on her computer at the moment.
A plays B is playing C to play D play
- Paul is very ☐. He doesn't go out a lot.
A bored B confident C angry D shy
- ☐ you like to come out with us tonight?
A Do B Would C Are D Will
- Dad's ☐ work right now. He's a teacher.
A on B at C for D by
- Did you ☐ shopping after school yesterday?
A went B goed C going D go
- There wasn't ☐ milk for breakfast this morning so I had toast and orange juice.
A a B some C the D any
- ☐ five emails before school today.
A sent B send C did send D was send
- Turn ☐ and you'll see the museum on the left.
A on the right B rightly C by the right D right
- The beach was very crowded ☐ Monday.
A in B on C at D to
- ☐ the new Batman film yet. Is it any good?
A haven't seen B didn't see C don't see D am not seen
- Tom got the ☐ marks in the class for his homework.
A worse B worst C baddest D most bad
- You ☐ eat all that cake! It isn't good for you.
A don't B may not C should not D will not
- How ☐ time have we got to do this exercise?
A long B many C much D quick
- Don't forget to get ☐ the bus at Station Road.
A out B off C over D down
- Our teacher speaks English to us ☐ so that we can understand her.
A slow B slower C more slow D slowly
- My sister ☐ speak French when she was only six years old.
A was B should C could D had
- I really enjoy ☐ new languages and I'd like to learn Italian soon.
A to learn B learning C learn D learned
- My father has been a pilot ☐ twenty years and he still loves his job.
A since B for C until D by
- Quick - get the food inside! It ☐ any moment.
A rains B is raining C is going to rain D can rain
- Sam asked me if I ☐ a lift home after the concert.
A had wanted B wanted C would want D want
- Which train ☐ for when I saw you on the platform on Sunday?
A did you wait B were you waiting C have you waited D are you waiting
- ☐ not be home this evening. Phone me on my mobile.
A can B could C may D should
- I hope you ☐ a good time at the moment in Greece! Phone soon.
A are having B have C have had D had

10/10

Placement test

Name: Total: **___/70**

Grammar and Vocabulary

Circle the correct answers.

- ☒ you interested in sport?
A Be B Am C Is D Are
- My ☒ is a writer and his books are very popular.
A aunt B uncle C sister D mother
- We live in the city centre and our house ☒ have a big garden.
A doesn't B isn't C aren't D don't
- There ☒ a lot of people outside the school. What's the problem?
A are B is C be D am
- Cathy ☒ a game on her computer at the moment.
A plays B is playing C to play D play
- Paul is very ☒. He doesn't go out a lot.
A bored B confident C angry D shy
- ☒ you like to come out with us tonight?
A Do B Would C Are D Will
- Dad's ☒ work right now. He's a teacher.
A on B at C for D by
- Did you ☒ shopping after school yesterday?
A went B goed C going D go
- There wasn't ☒ milk for breakfast this morning so I had toast and orange juice.
A a B some C the D any
- ☒ five emails before school today.
A sent B send C did send D was send
- Turn ☒ and you'll see the museum on the left.
A on the right B rightly C by the right D right
- The beach was very crowded ☒ Monday.
A in B on C at D to
- ☒ the new Batman film yet. Is it any good?
A haven't seen B didn't see C don't see D am not seen
- Tom got the ☒ marks in the class for his homework.
A worse B worst C baddest D most bad
- You ☒ eat all that cake! It isn't good for you.
A don't B may not C should not D will not
- How ☒ time have we got to do this exercise?
A long B many C much D quick
- Don't forget to get ☒ the bus at Station Road.
A out B off C over D down
- Our teacher speaks English to us ☒ so that we can understand her.
A slow B slower C more slow D slowly
- My sister ☒ speak French when she was only six years old.
A was B should C could D had
- I really enjoy ☒ new languages and I'd like to learn Italian soon.
A to learn B learning C learn D learned
- My father has been a pilot ☒ twenty years and he still loves his job.
A since B for C until D by
- Quick - get the food inside! It ☒ any moment.
A rains B is raining C is going to rain D can rain
- Sam asked me if I ☒ a lift home after the concert.
A had wanted B wanted C would want D want
- Which train ☒ for when I saw you on the platform on Sunday?
A did you wait B were you waiting C have you waited D are you waiting
- ☒ not be home this evening. Phone me on my mobile.
A can B could C may D should
- I hope you ☒ a good time at the moment in Greece! Phone soon.
A are having B have C have had D had

Із вищенаведених ілюстрацій бачимо, що перевірка тестових та іншого роду завдань має певні переваги та надає можливість різнобічно оцінювати

іншомовні компетентності студентів. Відзначимо, що зручно обирати та завантажувати завдання у різних форматах, адже це може бути сканована сторінка тестового підручника, фотокопія із завданнями чи самостійно розроблені вправи, які ми трансформуємо завдяки наявним на робочій панелі ресурсу функціям. Важливим аспектом є прискіплива вичитка готового тесту для усунення обдруківок та перевірка на наявність запрограмованих помилок.

Однак, попри численні переваги, на жаль, досі залишається проблемою використання студентами елементів ІІІ як допоміжного джерела, особливо, коли йдеться про дистанційну роботу. Доволі складно організувати навчальний процес таким чином, щоб цілком уникнути академічної недоброчесності за відсутності жорсткого контролю. Ідеальним, на нашу думку, було б виконання здобувачами освіти таких завдань у комп'ютерних класах під час очних занять, коли викладач може проконтролювати дотримання норм академічної доброчесності.

Проте ми жодним чином не применшуємо користь від залучення вищерозглянутих інтерактивних завдань як елементу самостійної роботи або під час факультативних занять, а також з метою систематичної перевірки знань студентів за умови наявності у них високого рівня мотивації до навчання.

Література

1. Brown J. D. *Testing in Language Programs: a Comprehensive Guide to English Language Assessment* NY: McGraw–Hill, 2005. 307 p.
2. Levishchenko M., Shum O. *Ways of efficient students' language learning motivation. Тези доповідей Всеукраїнської заочної науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти».* Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2023. С. 79-81.
3. Дрібна Л. В. *Тестування як засіб контролю якості навчання іноземної мови. Наукові конференції.* Режим доступу: <http://intkonf.org/dribna-lv-testuvannya-yak-zasib-kontrolyuyakosti-navchannya-inozemniy-movi/>
4. Шум О., Левіщенко М. *Особливості організації самостійної роботи з використанням штучного інтелекту: іншомовна підготовка. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна філологія: теорія та практика».* Київ: Нац. акад. СБУ, 2024. С. 292-295.

THE IMPACT OF CONTEMPORARY INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON FOREIGN LANGUAGE TEACHING

In the rapidly evolving landscape of education, the integration of Information and Communication Technologies (ICT) in foreign language teaching has emerged as a transformative force. Contemporary ICT tools, including mobile applications, online platforms, and multimedia resources, are reshaping the methodologies employed in language instruction. This article explores the significance of these technologies in enhancing foreign language teaching, focusing on their impact on teaching methodologies, learner engagement, accessibility, and overall language acquisition.

The advent of ICT has revolutionized traditional language teaching methodologies. Historically, language instruction relied heavily on rote memorization and repetitive drills. However, contemporary approaches emphasize communicative competence, where students actively engage in language use through authentic contexts. ICT facilitates this transition by providing a variety of resources that promote interaction and real-world application of language skills.

For instance, platforms such as Duolingo and Babbel utilize gamification to enhance motivation and engagement among learners. These applications allow users to practice speaking, listening, reading, and writing in an interactive environment, fostering a more holistic approach to language learning. The integration of such tools in the classroom encourages teachers to adopt a more student-centered pedagogical approach, thereby enhancing the overall learning experience.

One of the most significant impacts of contemporary ICT in foreign language teaching is its ability to enhance learner engagement. Traditional classroom settings often struggle to maintain students' attention, especially in an age where digital distractions are omnipresent. However, ICT tools can capture students' interest and motivate them to participate actively in the learning process.

For example, video conferencing tools like Zoom and Microsoft Teams have become indispensable in language education, particularly in the wake of the COVID-19 pandemic. These platforms allow for real-time interaction between teachers and students, enabling dynamic discussions and collaborative learning experiences. Moreover, platforms like Flipgrid encourage students to create and share video responses, promoting peer interaction and language practice in a fun and engaging manner.

Furthermore, the use of social media in language teaching has gained traction. Educators are increasingly leveraging platforms such as Instagram and Twitter to create language-rich environments where students can engage with the target language and culture. By following native speakers, participating in language challenges, and sharing their learning experiences, students can practice their language skills in authentic contexts, fostering a sense of community and belonging.

Contemporary ICT has also played a vital role in making foreign language education more accessible and inclusive. Online resources and platforms have democratized language learning, allowing students from diverse backgrounds and geographical locations to access quality language instruction. This is particularly significant for learners in remote or underserved areas who may lack access to traditional language courses.

For instance, MOOCs (Massive Open Online Courses) provide opportunities for students to learn languages at their own pace, often free of charge. These platforms offer a variety of courses tailored to different proficiency levels, catering to the individual needs of learners. Research indicates that online language courses can be as effective as traditional classroom instruction, with the added benefit of flexibility and convenience.

Moreover, the use of adaptive learning technologies has further enhanced accessibility in language education. Tools like Rosetta Stone and Busuu utilize algorithms to personalize the learning experience, adapting content to suit individual learners' needs. This approach not only accommodates diverse learning styles but also

ensures that all students, regardless of their backgrounds or abilities, can succeed in language acquisition.

Multimedia resources have become integral to contemporary foreign language teaching. The incorporation of audio, video, and interactive content enriches the learning experience, catering to various learning preferences and enhancing comprehension. For instance, language learning apps often feature videos of native speakers, allowing students to develop listening skills and cultural awareness simultaneously.

Podcasts and online videos can be particularly effective in exposing students to authentic language use and accents. Platforms such as YouTube offer a lot of language learning channels, enabling students to engage with the language in a more dynamic and relatable manner. By incorporating authentic materials into the curriculum, educators can foster a deeper understanding of linguistic nuances and cultural contexts.

Additionally, the use of virtual reality (VR) and augmented reality (AR) in language education is gaining momentum. These technologies provide immersive experiences that allow learners to practice language skills in simulated environments. For example, VR applications can transport students to virtual marketplaces or cultural landmarks, where they can practice conversational skills in context. Such experiences not only enhance language proficiency but also promote cultural competence.

Despite the numerous advantages of integrating contemporary ICT in foreign language teaching, challenges remain. One of the main challenges is the digital divide, which refers to inequality in access to technology among different socio-economic groups. While many students benefit from ICT resources, others may face barriers due to limited access to devices or reliable internet connections. Educators must be mindful of these disparities and strive to create equitable learning opportunities for all students.

Furthermore, an over-reliance on technology can lead to a disconnection of learners from traditional language skills. While digital tools can enhance learning, they should complement rather than replace foundational language instruction. Educators must strike a balance between utilizing ICT and fostering essential language skills, such as reading, writing, and grammar.

In conclusion, contemporary Information and Communication Technologies have profoundly impacted foreign language teaching, transforming methodologies, enhancing learner engagement, promoting accessibility, and enriching the learning experience through multimedia resources. As the landscape of education continues to evolve, it is imperative for educators to embrace these technologies while remaining cognizant of the challenges they present. By leveraging the potential of ICT, educators can create inclusive, engaging, and effective language learning environments that prepare students for the globalized world.

References

1. Medic, B. (2021). *The role of video conferencing in foreign language learning among young students*. *Information Technology in Industry*, 9(1), 493-497.
2. <http://it-in-industry.org/index.php/itii/article/view/160>
3. Shchokina, T.M. *Role of new information and communication technologies in foreign language teaching* / N.A. Soroka, T.M. Shchokina // *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка* // збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 22-23 лютого 2023 року. Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 572-578.
<https://drive.google.com/drive/mobile/folders/1q2lBWBiQpb7O5I8gz7SaS9HWEvsahwHv>
4. Unger, S., & Meiran, W. R. (2020). *Student attitudes towards online education during the COVID-19 viral outbreak of 2020: Distance learning in a time of social distance*. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 256-266.
5. <https://ijtes.net/index.php/ijtes/article/view/107/0>
6. Vurdien, R. (2019). *Videoconferencing: Developing students' communicative competence*. *Journal of Foreign Language Education and Technology*, 4(2), 269-298.
7. https://www.researchgate.net/publication/331823932_Videoconferencing_Developing_Students'_Communicative_Competence

A. Yakovleva

T. Moroz

Yaroslav Mudryi National Law University

APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES: PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVEMENT

It is challenging to imagine modernity without various innovative technologies. Artificial intelligence (hereinafter referred to as AI) has become an indispensable tool in almost all areas of social life , including the educational process.

It is becoming increasingly evident that the integration of computer technology into the domain of education has become imperative. Teaching foreign languages using artificial intelligence has become a revolutionary and effective step in education, as it has allowed to improve the learning process and the methodology of teaching foreign languages. A notable benefit of this technological evolution is its capacity to empower individuals with diverse abilities and life circumstances to embark on linguistic pursuits. This represents merely a fraction of the extensive benefits that the integration of AI in education has to offer.

Notwithstanding the numerous advantages of utilising artificial intelligence (AI), it is imperative to acknowledge the ethical concerns that emerge when employing this technology in educational institutions. AI has the capacity to generate information that is not only factual but also editable, accompanied by its own assessments and conclusions. This capacity is actively employed by students, thereby giving rise to the pressing issue of academic integrity. A notable illustration of this phenomenon is ChatGPT [1, p. 27].

The imperfection of the mechanism of operation of some digital platforms used in the study and teaching of foreign languages is also important problem. Although the role of AI is rapidly developing today, the work of some digital platforms is still not perfect enough, and because of this, problems arise when learning a particular language. For example, Google Translate doesn't always correctly interpret the meaning of a particular word, which becomes to some extent an obstacle to understanding foreign language [3].

Excessive use of AI leads to a decrease in critical thinking, as well as a loss of creativity, which is a threatening problem for society. This leads to another problem, namely the disruption of the interaction of AI with traditional teaching methods, since AI cannot replace the teacher, especially in the emotional aspect [4]. Another important problem that arises when using AI is the threat of privacy violations. The collection

and processing of information and personal data about the user can lead to privacy protection issues [2, p. 22].

As previously mentioned, the issues and challenges associated with the implementation of AI are not considered to be of critical importance. However, it is imperative that these issues are addressed in a timely manner. Consequently, it is recommended that methodologies to enhance AI in the context of foreign language instruction be explored, with the identified challenges in mind.

One of the first methods is to combine AI tools with the involvement of independent experts in checking academic papers and other information related to the process of learning foreign languages. This will help minimize cases of violation of academic integrity and also will help improve the ethical aspect of the use AI. Improving digital platform that specialize in teaching foreign language learning by using AI digital platform with an ideal working mechanism.

Improving the interaction of AI with traditional methods of teaching foreign languages is one of the priority ways of improvement. Various methodologies can be developed aimed at creating methods of interaction of AI with traditional methods of teaching foreign languages [5, p.185]. Implementing the latest privacy protection methods when using AI platforms in language teaching will ensure a better level of confidentiality.

The development of artificial intelligence is an innovative and rapidly evolving field. The integration of AI in the educational sector has led to a multitude of opportunities for the instruction of foreign languages. However, it is crucial to acknowledge the potential challenges associated with the implementation of AI in education. These challenges necessitate meticulous consideration and the development of effective solutions. Fortunately, several of these obstacles have been addressed or are being addressed through the utilisation of contemporary methods to enhance AI in foreign language education.

References

1. Максим'як Т. Використання штучного інтелекту в освіті: дилема співбуття людини та машини. Вища освіта України. 2023. № 4. С. 24–32. DOI:

- [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.4\(91\).04](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.4(91).04) URL: <https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/203/163> (дата звернення: 29.01.2025).
2. Василенко, В.Ю. 2024. Проблеми та перспективи впровадження штучного інтелекту в освітній галузі. Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень. (Груд 2024), 21-23. URL: <https://jpasmd.donnu.edu.ua/article/view/16696> (дата звернення: 29.01.2025).
 3. Ex-Google answers .Why Google Search Is Getting Worse. Search Engine Journal. URL: <https://www.searchenginejournal.com/why-google-search-is-getting-worse/472681/> (date of access: 29.01.2025).
 4. Tedmark, M. (2017). Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence. Knopf. 384 p. Internet Archive. URL: <https://archive.org/details/life30beinghuman0000tegm/page/n391/mode/2up> (date of access: 29.01.2025).
 5. Калько Р.М., Декусар Г.Г. Теоретичні та практичні засади використання методів штучного інтелекту при вивченні іноземних мов у зовнішній мовній освіті. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 1(208). DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208> URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/294/277> (дата звернення: 29.01.2025).

Х.М. Януш,

О.Д. Вірстюк

Університет Короля Данила

ГУМАНІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: БАЛАНС МІЖ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ТА СОЦІАЛЬНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ

Надшвидкий розвиток цифровізації у світі має безперечний вплив не тільки на повсякденне життя, але й передусім на сферу ринку праці: деякі професії втрачають актуальність, натомість з'являються нові, більш затребувані в світлі останніх змін. Але найчастіше відбувається не кардинальна заміна, а власне процес адаптації. Якщо ще декілька років тому професія перекладача потребувала виключно глибоких знань іноземної мови і вміння швидко передавати думки інших, то в останній час бачимо тенденцію, як письмові

перекладачі за допомогою програм і ШІ застосунків можуть виконувати більший обсяг роботи за менший проміжок часу. Їх продуктивність значно зросла, вартість перекладів стала меншою, а сам перекладач тепер має не тільки володіти іноземною мовою на високому рівні, але й мати першокласні навички постредагування. Оскільки ці зміни є невідворотними, то вища школа, як ніхто інший, повинна швидко реагувати на такі виклики і змінювати не тільки зміст, але й методику підготовки молодих спеціалістів, розвивати в них не тільки hard-, але і soft-skills, адже вони цінуються роботодавцями значно більше.

У сучасних умовах розвитку освіти на зміну традиційному навчанню приходить персоналізоване, яке спрямоване на врахування індивідуальних особливостей кожного студента. Традиційні підходи до викладання мов, що базуються на єдиній програмі для всіх, не завжди дають змогу ефективно засвоювати матеріал студентам із різним рівнем підготовки. Відмінності у темпах навчання, можливостях сприйняття інформації та особистих інтересах студентів зумовлюють необхідність пошуку гнучких підходів, які могли б забезпечити максимально ефективний освітній процес.

Зазвичай традиційна система навчання іноземних мов базується на уніфікованому підході, де всі студенти працюють за однією програмою, у єдиному темпі та з однаковими навчальними матеріалами. Основними характеристиками такого підходу є **стандартизований навчальний план**, тобто використання єдиних програм та підручників для всіх студентів, незалежно від їхнього початкового рівня знань; **граматико-перекладний метод**, де основна увага зосереджена на постійному вивченні граматичних правил, перекладі текстів та заучуванні словникового запасу; **лінійний підхід до навчання**, коли матеріал подається в суворо визначеному порядку, без можливості адаптації до індивідуальних потреб студентів; **обмежене використання технологій**, коли навчання здебільшого ґрунтується на друкованих матеріалах, з мінімальним використанням цифрових ресурсів; **фронтальне навчання**, де викладач є головним носієм знань і здійснює контроль за навчальним процесом, а студенти здебільшого виступають як пасивні слухачі, що часто обмежує можливості дітей

для самостійного пошуку матеріалів та практики з носіями мови через онлайн-ресурси, а також **формальне оцінювання знань**, коли підсумкові іспити та контрольні роботи є основними методами оцінювання успішності студентів.

Натомість персоналізоване навчання – це освітній підхід, що враховує індивідуальні особливості, потреби, рівень знань і стиль навчання кожного студента. Його метою є адаптація навчального процесу таким чином, щоб кожен студент отримував матеріал у найбільш ефективному для себе форматі та темпі. Наприклад, студент з рівнем A2 у вивченні іноземної мови може мати доступ до спрощених матеріалів, тоді як студент з рівнем B2 – до автентичних текстів і складніших завдань.

Основними характеристиками такого підходу є **адаптивність, студентоцентричність, технологічна підтримка та гнучкість**.

Під адаптивністю розуміємо зміну змісту, методів і темпу навчання відповідно до потреб студента. Наприклад, адаптивні тести на платформах Coursera або Duolingo коригують рівень складності завдань залежно від відповідей користувача. Коли ж йдеться про студентоцентричність, то це означає, що більший акцент на інтересах і можливостях студента.

Одним із прикладів, це коли студенти можуть самостійно обирати теми для написання есе та курсових робіт у межах дисципліни. Важливим є також використання цифрових інструментів для індивідуалізації навчального процесу, наприклад, інтерактивних підручників, адаптивних платформ або додатків для зворотного зв'язку. Коли ж говоримо про гнучкість, то маємо на увазі можливість змінювати траєкторію навчання залежно від досягнутих результатів. Це практикується у США, де студенти можуть складати модульні тести та переходити до наступного рівня без очікування групи.

Проте у гонитві за осучасненням і цифровізацією навчання не слід забувати про його гуманізацію. Так, у своїй книзі «Reclaiming personalized learning» Пол Франс, американський учитель початкової школи, зазначає, що *«We certainly should be talking about how to personalize learning in this new era of education. But ...the path to personalization lies, instead, in the humanization of*

learning». (Ми, безумовно, повинні говорити про те, як персоналізувати навчання в цю нову еру освіти. Але шлях до персоналізації лежить, натомість, через гуманізацію навчання») [3]. Автор пропонує три способи гуманізації персоналізованого навчання: *center students' humanity, embrace complex instruction, humanizing to heal*. (Ставте в центр людяність, впроваджуйте комплексне навчання, гуманізуйте заради зцілення).

Як не дивно, думки і ідеї автора є цілком слушними не тільки для початкової школи, але й для закладів вищої освіти. Для того, щоб студенти справді змогли відчувати себе повноцінною частиною групи/класу, ми повинні більше дізнатись про них самих. Тому, коли ми розпочинаємо навчання зі знайомства і розповіді про сім'ю, друзів, інтереси і вподобання, ми не просто отримуємо більше інформації про когось, це допомагає максимально зрозуміти іншу людину, дає можливість студентам краще пізнати один одного.

«... *encouraging students to learn about themselves gives each one a handle on their assets, challenges, and goals—which enhances independent learning*» (... заохочення студентів до самопізнання допомагає кожному з них усвідомити свої сильні сторони, виклики та цілі, що покращує самостійне навчання) [3].

Також автор говорить про комплексне навчання – педагогічний підхід, який розробили Ліз Коен і Рейчел Лотан [1]. Його базовими компонентами є багатовимірність, ролі, які виконують учні, надання компетентності та відповідальності учнів за навчання один одного. Розглянемо детальніше кожен із них.

Коли автори говорять про багатовимірність, вони мають на увазі, що варто пропонувати учням відкриті та складні завдання з реального життя, які важко вирішити поодиночі, але ефективно розв'язувати у змішаних групах. Такий підхід дає змогу учням використовувати різні методи розв'язку та ділитися ними з класом, що допомагає всім зрозуміти, як можна вирішити проблему різними способами. Це демонструє, що існує безліч шляхів до успіху чи вирішення будь-якого завдання.

Окрім завдань, які сприяють глибшому розумінню, складне навчання передбачає надання учням у групах різних ролей. Це показує, що кожен має свою важливу функцію. Раз на декілька тижнів групи змінюються, і кожен учень отримує нову роль.

Підвищення статусу учнів, які вважають себе менш успішними через визнання їхньої компетентності, відбувається шляхом похвали за їхні думки чи дії, звернення уваги групи або всього класу на їхні внески чи ідеї.

Відповідальність учнів за навчання один одного. Цей підхід полягає у свідомому навчанні учнів груповій роботі, тобто вмінню слухати одне одного, співпрацювати і поважати різні точки зору. Дітям повідомляється, що один із її членів буде відповідати за роботу всієї групи та пояснювати концепції, ідеї, проекти, над якими працювала група. Оскільки інші учасники не можуть допомагати цій людині під час перевірки, кожен у групі має зробити все, щоб усі зрозуміли матеріал. Завдяки такому підходу до навчання учні починають сприймати будь-яку групову роботу як спільну діяльність, що базується на співпраці та допомозі одне одному [2].

Пол Франц наголошує: для того, щоб зробити персоналізоване навчання стійким, ми повинні пам'ятати, що індивідуалізація – це не те саме, що персоналізація. Персоналізоване навчання може відбуватися в цілій групі, в малій групі та в індивідуальному порядку. У загальній групі ми можемо сформувати колективну свідомість серед учнів, зберігаючи зв'язок за допомогою відкритих завдань і складних інструкцій. У другому вимірі ми створюємо малі групи, щоб навчати в більш тісній і дружній обстановці. У третьому вимірі вчитель надає персональний зворотний зв'язок, допомагаючи кожному учневі розвивати навички, зберігаючи при цьому зв'язок із загальним навчальним процесом [4].

Таким чином, персоналізоване навчання повинно поєднувати адаптивні методики, технологічну підтримку та гуманістичний підхід. Це забезпечить не лише підвищення академічної успішності, але й створення сприятливого освітнього середовища, яке сприяє всебічному розвитку студентів. Окрім того,

персоналізоване навчання сприяє розвитку самостійності студентів, дозволяючи їм відповідальніше ставитися до власного освітнього шляху

Зрештою, впровадження персоналізованого навчання має ґрунтуватися на комплексному підході, що включає педагогічні, технологічні та соціальні аспекти, а також орієнтацію на потреби студентів та сучасні тенденції розвитку освіти.

Література

1. Cohen, E., Lotan, R. *Working for equity in heterogeneous classrooms: Sociological theory in practice.* URL: https://books.google.com.ua/books/about/Working_for_Equity_in_Heterogeneous_Clas.html?id=-j-4DwAAQBAJ&redir_esc=y (дата звернення: 18.02.2025).
2. *Complex instruction that helps ALL students.* URL:
 1. <http://www.maggiehosmcgrane.com/2017/10/complex-instruction-that-helps-all.html> (дата звернення: 18.02.2025).
 2. France Paul Emerich. *Putting the Person Back in Personalized Learning.* URL: <http://68.77.48.18/randd/Educational%20Leadership/Putting%20the%20Person%20Back%20in%20Personalized%20Learning%20-%20France.pdf> (дата звернення: 18.02.2025).
 3. France, P. *Reclaiming personalized learning: A pedagogy for restoring equity and humanity in our classrooms.* Thousand Oaks, CA: Corwin, 2019.

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

«МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ»

Збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
20 лютого 2025 р.

Друкується в авторській редакції